การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์

นางสาวสุชีวา สิทธิจินดา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย
The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

PERCEPTION OF ROLE AND IDENTITY OF HOSTS OF SCIENCE TV PROGRAM

Miss Sucheewa Sittijinda

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์
โดย	นางสาวสุชีวา สิทธิจินดา
สาขาวิชา	การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

…….. คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

…… ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณาณัฏฐ์ธัญ วงศ์บ้านดู่)

…… อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

……กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ)

สุชีวา สิทธิจินดา : การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ (PERCEPTION OF ROLE AND IDENTITY OF HOSTS OF SCIENCE TELEVISION PROGRAM)
อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 282 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วน คือ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยการวิเคราะห์จากรูปแบบและเนื้อหารายการวิทยาศาสตร์ (Textual Analysis) และใช้การวิจัยเชิงปริมาณในส่วนการศึกษาการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ที่มีภูมิหลังด้านการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน และ มีอาชีพที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ เฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิธีทางสถิติในการทดสอบสมมุติฐาน และประมวลผลโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่พบมากที่สุดนั่นคือ บทบาทในการดำเนินรายการในลักษณะเปิด - ปิดและเชื่อมโยงรายการ อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่พบมากที่สุดคือการแต่งกายและท่าทางการแสดงออกในลักษณะสุภาพ

การรับรู้บทบาทที่เป็นลักษณะเฉพาะของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์จากทรรศนะของผู้ชมคือบทบาทการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์และบทบาทในการตั้งคำถาม ซึ่งพบได้ชัดเจนจากพิธีกรรายการเกมส์โชว์ สำหรับปัจจัยสำคัญในการกำหนดบทบาทของพิธีกรคือประเภทและรูปแบบของรายการ ส่วนการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์จากทรรศนะของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์จะสนใจรูปแบบและลักษณะที่ปรากฏชัดเจนของพิธีกรโดยไม่ได้สนใจกับภูมิหลังด้านการศึกษาหรือประสบการณ์ความรู้ของพิธีกรว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์หรือไม่ เพราะกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์นั้นสามารถเพิ่มเติมขึ้นมาได้โดยไม่จำเป็นจะต้องมีภูมิหลังความรู้มาก่อน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภูมิหลังด้านการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะรับรู้ในบทบาทของพิธีกรและรับรู้ในอัตลักษณ์ของพิธีกรในด้านต่างๆ ได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังการศึกษาและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์

ภาควิชา……..การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อนิสิต……
สาขาวิชา…….....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา…….2554……

5284894128 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORDS : PERCEPTION/ ROLE/ IDENTITY/HOSTS/SCIENCE

SUCHEEWA SITTIJINDA: PERCEPTION OF ROLE AND IDENTITY OF HOSTS OF SCIENCE TELEVISION PROGRAM. ADVISOR: ASST. PROF. KANJANA KEAWTHEP, Ph.D., 282 pp.

The objectives of this research are to study the Perception of Role and Identity of Hosts of a Science Television Program. The study was conducted using both quantitative and qualitative research methods as well as analysis of content and format in programs. For the qualitative research, the study sources were from video recording. For the quantitative research, 400 people with different educational and career background were asked to fill in questionnaires to collect data. Percentage, Mean, Standard Deviation and Chi-Square were used to analyze this data. The data was analyzed by SPSS program.

The results of the study are as follows:

The most common role of the science host is to open and run a TV program. The most common identity of the science host is dresses in formal and polite clothes.

The role of the science host is giving scientific knowledge answering and giving questions. The important factors in determining the role of science host is genre and type of television program. People that have non-science career backgrounds will differently perceive the style and appearance of the host. They do not focus on the educational background or experience of the host because they give comments that science knowledge can go further without any science educational background. People with non-science background for science both career and education can perceive the role and identity of the science host better than people with a science educational background and people with a science career.

Department : Mass Communication Student's Signature .....

Field of Study : Mass Communication Advisor's Signature .....

Academic Year : 2011 .....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะไม่ปรากฏ หากปราศจากทุกคนรอบข้างที่คอยให้กำลังใจเสมอ ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ผู้ที่มอบความอดทนกับลูกศิษย์และวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างที่สุด มิเช่นนั้นแล้วคุณค่าแห่งผลงานนี้จะไม่สามารถผลิผลออกมาได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนั้นแล้ว เป็นผู้ที่ชี้ทางให้ลูกศิษย์คนนี้ได้ประจักษ์ถึงแนวทางการวิจัย ซึ่งมิใช่ใช้กับวิทยานิพนธ์เท่านั้น แต่เป็นแนวทางที่ใช้ปัญญามองหาความหมายที่ซ่อนอยู่ในสิ่งต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงนิสัยที่ไม่ดีของตัวผู้วิจัยเองให้กลับเป็นผู้ที่มีความตระหนักในการศึกษามากขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่สละเวลาให้กับงานชิ้นนี้ โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณาณัฏฐ์ธัญ วงศ์บ้านดู่ ประธานกรรมการ ที่ช่วยชี้แนะ พร้อมทั้งกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยใส่ใจต่อวิทยานิพนธ์เสมอ และ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตระรุจิที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า มาร่วมเป็นกรรมการ

ในขณะที่ผู้วิจัยเริ่มท้อแท้ จะมีเสียงผู้ที่อยู่รอบข้างส่งกำลังใจให้ต่อสู่กับอุปสรรคเสมอ เสียงหนึ่งที่มิเคยห่างหาย คือ คุณพ่อณรงทัต คุณแม่ถนอมศรี ผู้ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาในทุกด้าน มิเคยเหน็ดเหนื่อยกับการให้ความหวังลูกคนนี้ ขอบคุณ อุ๋ย ดิ่ง สำหรับกำลังใจที่มีให้น้องคนสุดท้องของบ้านเสมอ

ขอบคุณเพื่อนๆพี่ๆ ที่น่ารักทุกคน ที่คอยส่งแรงใจให้มิเคยขาด รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนคนนี้ทั้งในเรื่องการเรียนและในยามที่รู้สึกท้อแท้อย่างที่สุด ให้กำลังใจทั้งปลอบทั้งผลัก ทั้งกดดันจนเพื่อนคนนี้มีวันนี้ได้

ความสำเร็จครั้งนี้มิได้เกิดขึ้นจากผู้วิจัยเพียงลำพัง หากแต่ทุกความช่วยเหลือจากทุกคน ทำให้ได้สัมผัสถึงความสำเร็จอีกขั้นหนึ่งของชีวิต ไม่มีอะไรจะตอบแทนทุกคนนอกจากคำว่า “ขอบคุณจากใจจริง”

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ

กิตติกรรมประกาศ..... ฉ

สารบัญ..... ช

สารบัญตาราง..... ฎ

บทที่

1. บทนำ..... 1

ที่มาและความสำคัญ..... 1

วัตถุประสงค์..... 8

ปัญหานำวิจัย..... 9

ข้อสันนิษฐาน..... 9

สมมุติฐาน..... 9

ขอบเขตงานวิจัย..... 10

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ..... 11

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 12

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 13

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้..... 14

1.1 องค์ประกอบของการรับรู้..... 14

1.2 กระบวนการสร้างการรับรู้..... 17

2. แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์..... 19

3. แนวคิดเรื่องพิธีกรดำเนินรายการโทรทัศน์..... 21

4. แนวคิดเรื่องการสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี..... 25

4.1 การสร้างความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี..... 25

4.2 หน้าที่ของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี..... 26

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 28

บทที่

3. ระเบียบวิธีวิจัย..... 37
ส่วนที่ 1 การศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)..... 38
1.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 38
1.2 สมมติฐานการวิจัย..... 39
1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล..... 40
1.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 42
1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 43
ส่วนที่ 2 การศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)..... 44
2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 44
2.2 การวิเคราะห์ตัวบท..... 46
2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 47
2.4 การนำเสนอข้อมูล..... 49

4. วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์..... 50
4.1 วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์การแพทย์..... 52
4.1.1พบหมอศิริราช..... 52
4.2 วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป..... 63
4.2.1 รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอนอโรคาซายปาร์ตี้..... 63
4.2.2 รายการฉลาดล้ำโลก..... 84
4.2.3 รายการวันละนิดวิทย์เทคโน..... 92
4.2.4 รายการWonderful World โลกมหัศจรรย์..... 97
4.2.5 รายการวิจัยไทยคิด..... 111
4.2.6 รายการISCI ความฉลาดแบบยกกำลัง 2..... 126
4.2.7 รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน..... 136
4.3 วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์การเกษตร..... 158
4.3.1 รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร..... 158
4.4 วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์พลังงาน..... 171
4.4.1 รายการรู้ค่าพลังงาน..... 171

4.5 วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สารสนเทศและคอมพิวเตอร์..... 177
4.5.1 รายการไซเบอร์ซิตี้..... 177
- วิเคราะห์รายการวิทยาศาสตร์ตามประเภทรายการที่นำเสนอ..... 200
- วิเคราะห์รูปแบบรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 11 รายการที่ออกอากาศ ทางโทรทัศน์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาแบ่งตามสถานีที่ออกอากาศ..... 201
- วิเคราะห์ความถี่ในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 11 รายการ 204
- วิเคราะห์รายการที่ออกอากาศช่วงเวลาสำคัญ(Primetime) และสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศ..... 206
- วิเคราะห์รายการที่ออกอากาศช่วงเวลาไม่สำคัญ(Non-Primetime) และสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศ..... 207
- วิเคราะห์ระยะเวลาความสั้นยาวในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์..... 208
- วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์..... 209
- วิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ด้านบุคลิกภาพของพิธีกร 217
- วิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ด้านความรู้ประสบการณ์ของพิธีกร..... 218
- วิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร..... 219

5. ผลการวิจัย..... 221
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณา..... 222
การทดสอบสมมติฐาน..... 230
6. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 253
สรุปผล..... 254
- ส่วนที่ 1 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ..... 254
- ส่วนที่ 2 การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ..... 258

อภิปรายผลการวิจัย..... 266
ข้อเสนอแนะทั่วไป..... 271

รายการอ้างอิง..... 273
ภาคผนวก..... 277
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 282

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการแพทย์ รายการพบหมอศิริราช……	60
2	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการแพทย์ รายการพบหมอศิริราช……	62
3	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์……	81
4	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์……	83
5	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการฉลาดล้ำโลก ……	90
6	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการฉลาดล้ำโลก ……	91
7	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการวันละนิดวิทย์ เทคโน……	95
8	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการวันละนิดวิทย์ เทคโน……	96
9	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ Wonderful World โลกมหัศจรรย์.....	109
10	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ Wonderful World โลกมหัศจรรย์……	110
11	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวิจัย ไทยคิด……	123
12	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวิจัย ไทยคิด……	125

ตารางที่		หน้า
13	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ ISci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง…….....	133
14	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ ISci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง……..……..	135
15	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน…….……	156
16	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน…….……	157
17	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร…….……	169
18	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร……..……..	170
19	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์พลังงานและสิ่งแวดล้อม รายการรู้ค่าพลังงาน…….……	175
20	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์พลังงานและสิ่งแวดล้อม รายการรู้ค่าพลังงาน……..……...	176
21	วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ รายการไซเบอร์ซิตี้…….…..……	198
22	วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ รายการไซเบอร์ซิตี้…….....	199
23	การวิเคราะห์รายการตามประเภทรายการที่นำเสนอ.....	200
24	วิเคราะห์รูปแบบรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 11 รายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาแบ่งตามสถานีที่ออกอากาศ……	201

ตารางที่		หน้า
25	แสดงวัน เวลา ความยาว สถานี และช่วงเวลาในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ……..	204
26	ตารางวิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์.....	209
27	ตารางแสดงอัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวม…	214
28	ตารางแสดงอัตลักษณ์ด้านความรู้ประสบการณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวม……..	215
29	ตารางแสดงอัตลักษณ์ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวม……..	216
30	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะประชากร……	222
31	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ในแต่ละรายการ……	225
32	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ต่อสัปดาห์……...	228
33	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์…….……	229
34	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ……...……	232
35	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์……	233
36	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์……...	235
37	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ……..……..	237
38	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์.....	238
39	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์……..……	240

40 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ..... 243
41 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์..... 244
42 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์..... 246
43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ..... 248
44 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์..... 249
45 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์..... 251

บทที่ 1
บทนำ

"...คนที่เป็นพิธีกรที่ดี มีความสามารถจะต้องมีการฝึกฝนเรียนรู้ในหลักการ กลยุทธ์ในการพูดคุยต่าง ๆ ดังนี้ เช่น เตรียมพร้อม ซ้อมดี ท่าทีสง่า หน้าตาสุขุม ทักที่ประชุมอย่าวกวน เริ่มต้นให้โน้มน้าว เรื่องราวให้กระชับ จับตาที่ผู้ฟัง เสียงดังให้พอดี อย่าให้มีอ้ออ้า ยิ้มแย้มแจ่มใสตลอดเวลา..."

อ้างถึงใน พรปวีณ์ วาสิการ, 2553.

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบัน เป็นโลกแห่งการสื่อสารไม่ถูกจำกัดด้วยพื้นที่หรือระยะทาง แม้จะอยู่ห่างไกลเพียงใดย่อมสามารถรับรู้และเข้าใจสารของอีกฝ่ายที่จะสื่อออกมาได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าของการสื่อสารในปัจจุบัน ส่งผลให้มีสื่อและวิธีการส่งข่าวสารไปสู่ประชาชนเพิ่มขึ้นหลายรูปแบบ เช่น การใช้วิทยุสื่อสาร โทรสาร วิดีทัศน์ คอมพิวเตอร์ การสื่อสารผ่านดาวเทียม รายการโทรทัศน์เป็นต้น

รายการโทรทัศน์ถือเป็นอีกสื่ออย่างหนึ่งที่สามารถเข้าถึงผู้คนได้หลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะยากดีมีจนอย่างไร ผู้คนก็สามารถเข้าถึงรายการทางโทรทัศน์ได้ไม่ยากนัก สื่อโทรทัศน์จึงถือเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดที่ได้รับความนิยมมากที่สุดและมีต้นทุนในการบริโภคต่ำ (กมลวรรณ ปัณฑวนันท์, 2553) โดยจะเห็นได้จากพฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 80.40 ในปี พ.ศ. 2532 มาเป็นร้อยละ 94.50 ในปี พ.ศ. 2546 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94.60 ในปี พ.ศ. 2551 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2551)

แต่ด้วยการจัดลำดับความสำคัญของรายการทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน อาศัยปริมาณของผู้ชมเป็นสำคัญ กล่าวคือ รายการที่มีผู้นิยมมากหรือได้รับการติดตามมาก ที่เรียกว่า Rating นั้นจะถูกจัดให้อยู่ในช่วงเวลาที่มีผู้ชมเข้าชมมากที่สุด หรือเรียกว่าเวลา Prime Time ซึ่งหมายถึงช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด ช่วงเวลานี้จะเป็นช่วงเวลาที่สถานีโทรทัศน์ทำรายได้จากค่าโฆษณามากที่สุด ความหมายของไพรม์ไทม์นั้นอาจแตกต่างออกไปตามภูมิภาค รวมถึงช่วงเวลาก็อาจ

แตกต่างกันด้วย สำหรับเวลาไพรม์ไทม์ในประเทศไทย เป็นเวลาช่วง 19.00 - 22.00 น. ของทุกวัน (http://th.wikipedia.org/wiki)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาดังกล่าว สื่อโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเป็นละครหลังข่าวเสียเป็นส่วนมาก ตั้งแต่จันทร์ถึงอาทิตย์ โดยเฉพาะในช่องฟรีทีวีที่ได้รับความนิยมอันได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 5 และช่อง 7 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวจะไม่ปรากฏรายการประเภทที่ให้ความรู้มากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ ปัณฑวนันท์ (2553) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการกระจุกตัวและการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างของช่วงเวลาที่ออกอากาศมีผลกับการจัดสรรเวลาของรายการทีวีแต่ละประเภท โดยในช่วงเวลา Prime Time มีการจัดสรรเวลาให้กับรายการทีวีประเภทที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมสูง (รายการละคร, ข่าว และวาไรตี้และเกมโชว์) มากกว่าในช่วงเวลา Non-Prime Time และการจัดสรรเวลาของรายการทีวีในช่วงเวลา Prime Time ยังไม่มีความหลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมกับความต้องการของผู้ชมแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน ซึ่งในช่วงเวลา Non-Prime Time มีการจัดสรรเวลาให้ครอบคลุมกับรายการหลากหลายประเภท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันมากกว่าในช่วงเวลา Prime Time

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการจัดลำดับความสำคัญในการออกอากาศของรายการโทรทัศน์ ได้แก่ นโยบายองค์กรมีผลต่อการกำหนดผังรายการในวงกว้าง นโยบายการจัดการมีผลต่อการเลือกกลุ่มเป้าหมาย การปรับปรุงรายการ และการปรับผังรายการในเชิงตอบโต้กับสถานีโทรทัศน์คู่แข่งเพื่อช่วงชิงความเป็นหนึ่ง และระบบเทคโนโลยีมีผลต่อการสร้างความมั่นคงทางการตลาดเนื่องจากความสามารถในการแพร่ภาพได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่จะได้เปรียบสถานีโทรทัศน์แห่งอื่น รวมถึงสภาวะการแข่งขัน ตัวเลขวัดระดับความนิยมในรายการ บริษัทตัวแทนโฆษณา แรงบีบบังคับทางการเมือง และกลุ่มมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการวางผังรายการไม่เท่ากันโดยสภาวะการแข่งขัน ตัวเลขวัดระดับความนิยมในรายการ และบริษัทตัวแทนโฆษณาเป็นปัจจัยสำคัญลำดับต้นที่มีอิทธิพลต่อการวางผังรายการโทรทัศน์ (ชาลิสา มากแผ่นทอง , 2544)

ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจรายการโทรทัศน์ประเภทวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ช่วงเดือนกรกฎาคม 2553 ผลการสำรวจพบว่า มีรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ ซึ่งส่วนมากเป็นรูปแบบรายการสารคดีจำนวนทั้งสิ้น 4 รายการใช้เวลาออกอากาศ 30- 60

นาที และรายการสารคดีสั้นจำนวนทั้งสิ้น 4 รายการ ใช้เวลาออกอากาศเพียง 3-5 นาทีเท่านั้น และในรายการสารคดีและรายการสารคดีสั้นจำนวนรวม 8 รายการนั้น ได้ออกอากาศในช่วงเวลาสำคัญ (Prime time) เพียง 2 รายการเท่านั้น คือรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอนอโรคา ซายน์ปาร์ตี้ และรายการวันละนิดวิทย์เทคโน ส่วนที่เหลืออีก 6 รายการ ได้ออกอากาศในช่วงเวลาไม่สำคัญ (Non-Prime time) เช่น “รายการรู้ค่าพลังงาน” ดำเนินรายการโดย ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เป็นรายการสารคดีสั้น 5 นาทีออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี ทางไทยทีวีสีช่อง 3 ช่วงเวลา 24.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่ได้รับความนิยมจากผู้ชม ทำให้โอกาสที่ผู้ชมพลาดการรับชมรายการมีสูงด้วยเช่นกัน

ในช่วงเวลา Prime Time ธุรกิจฟรีทีวีในภาพรวมทุกสถานีโทรทัศน์ มีเวลาออกอากาศในช่วง Prime Time รวมกันทุกสถานี จำนวน 1,500 นาทีต่อวัน ในปี 2549 และปี 2550 มีการจัดสรรเวลาให้กับประเภทรายการทีวีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างมากอันได้แก่ รายการละคร รายการข่าว และรายการวาไรตี้และเกมโชว์ มากกว่าประเภทรายการทีวีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างน้อยอันได้แก่ รายการสารคดี รายการเด็ก และรายการศาสนา ในช่วงเวลา Non-Prime Time ธุรกิจฟรีทีวีในภาพรวมของทุกสถานีโทรทัศน์ มีเวลาออกอากาศในช่วง Non-Prime Time รวมกันทุกสถานี จำนวน 4,200 นาทีต่อวัน ในปี 2549 และปี 2550 มีการจัดสรรเวลาออกอากาศให้กับรายการทีวีแต่ละประเภทใกล้เคียงกันทั้ง 2 ปี ซึ่งมีเพียงประเภทรายการข่าวที่ได้รับการจัดสรรเวลาออกอากาศมากกว่ารายการประเภทอื่นค่อนข้างมาก สำหรับรายการประเภทอื่นๆ ได้รับจัดสรรเวลาออกอากาศไม่ต่างกันมากนัก (กมลวรรณ ปัณฑวนันท์, 2553)

จะสังเกตได้ว่า รายการประเภทสารคดี รายการเด็ก หรือรายการศาสนา เป็นประเภทรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมค่อนข้างน้อย เป็นที่น่าแปลกใจเป็นอย่างมากเนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นประเภทรายการที่ให้ความรู้และมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาประเทศต่อไป โดยเฉพาะในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแห่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่รายการโทรทัศน์ที่เป็นรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลับปรากฏอยู่ไม่มากนักเมื่อเทียบอัตราส่วนแบ่งทางการตลาดกับรายการประเภทอื่นๆ ซึ่งรายการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถือเป็นรายการที่มีคุณค่าเสริมสร้างการเรียนรู้แก่ประชาชนให้มีพัฒนาการทางความคิดอย่างเป็นระบบตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล อีกทั้งความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ยังมีคุณค่าต่อประชาชนอย่างมาก หากนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นกิจการต่างๆ หรือชีวิตประจำวัน

จากงานวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2552) ในโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (Media Monitor) ผลการวิจัยได้สร้างกระแสความตื่นตัวของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก โดยงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นปริมาณของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฟรีทีวี พบว่ามีรายการทั้งหมด 26 รายการ จำนวน 1,137 นาทีต่อสัปดาห์ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.94 ของรายการทั้งหมดที่ออกอากาศในช่องฟรีทีวี

มีหลากหลายปัจจัยที่ทำให้รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่สามารถทำให้ได้รับความนิยมจากคนดูมากเท่าไหร่นัก โดย รองศาสตราจารย์.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล นักวิทยาศาสตร์เจ้าของรางวัลนักสื่อสารวิทยาศาสตร์ ดีเด่น ปี 2538 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2552) กล่าวถึงรายการวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันไว้ว่า

> "...ในเชิงธุรกิจกับการนำเสนอสิ่งที่ดีนั้นต้องเห็นใจกัน เพราะผู้ผลิตต้องอยู่รอดก่อนเป็นลำดับแรก แต่เมื่ออยู่รอดและแข็งแรงแล้วต้องมีความตระหนักเรื่องหน้าที่ของสื่อ เชื่อว่าผู้ผลิตรายการไม่ได้ต้องการผลิตรายการไม่ดีแต่ที่ต้องผลิตเพราะทำแล้วได้เงิน การผลิตหนังหรือละครวิทยาศาสตร์ของไทยนั้นหาได้ยากและมักไม่ประสบความสำเร็จ ส่วนตัวอยากเห็นหนังหรือละครวิทยาศาสตร์ทำออกมาดีๆ แล้วขายได้ทั่วโลกแต่ต้องหากลุ่มคนที่อยากทำรายการดีๆ เสียก่อน เชื่อว่ากระบวนการผลิตของคนไทยไม่ได้มีฝีมือน้อยไปกว่าต่างชาติ แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ เรื่องต้องไม่เชย ผู้ใหญ่ดูได้ เด็กชอบ ให้ความรู้ที่แยบยล ซึ่งลงทุนสูง จึงต้องได้รับการสนับสนุน ทั้งจากสถานีโทรทัศน์และนักวิทยาศาสตร์เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต..."

จากผลงานวิจัยดังกล่าวนักวิจัยยังได้กล่าวถึงรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผลิตขึ้นโดยฝีมือผู้ผลิตไทยนั้น ส่วนใหญ่มักมีรูปแบบรายการที่คล้ายคลึงกัน คือ รูปแบบรายการสารคดี ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการนำเสนอที่ซ้ำซาก จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่ค่อยได้รับความสนใจจากผู้ชมนัก ดังนั้นการทำให้คนไทยหันมาสนใจและตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นเรื่องที่ควรรับรู้เป็นการเร่งด่วน เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตยิ่งขึ้นทุกวัน จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ในช่วงเวลาที่เราเป็นเด็กหรือกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เราจะสามารถเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จากห้องเรียน แต่หลังจากนั้นแล้ว แหล่งที่เราจะสามารถศึกษาเรื่องราวเหล่านี้ก็คงหนีไม่พ้นทางหน้าจอทีวี เพราะเป็นช่องทางที่ศึกษาได้ง่าย ยิ่งผ่านทาง

ช่องฟรีทีวีด้วยแล้วยิ่งสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่ายอีกด้วย ในทรรศนะของผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่า ในรายการวิทยาศาสตร์ทุกรายการ ก็ควรต้องมีจุดดึงดูดที่จะทำให้ผู้ชมมาเปิดรับชมและยังคงติดตามชมอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ งานวิจัยดังกล่าวยังได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าเป็นรายการที่ให้ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สนับสนุนการนำวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันพบมากที่สุด รูปแบบของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะเป็นรูปแบบสารคดี มีรูปแบบการนำเสนอแบบบรรยาย รองลงมาคือ การสัมภาษณ์ การสนทนา การสาธิต การทดลอง การแสดงละครและการเล่นเกมตามลำดับ เนื้อหาของรายการเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เป็นวิทยาศาสตร์ที่เป็นความรู้พื้นฐาน ซึ่งใช้อธิบาย บรรยาย ปรากฏการณ์หรือกฎเกณฑ์โดยพบว่า เน้นด้านชีววิทยามากที่สุด และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เป็นการนำวิทยาศาสตร์พื้นฐานแต่ละสาขามาใช้ในชีวิตประจำวันหรือ กิจการต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ โดยพบว่า เน้นด้านอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด

ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ยังปรากฏปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อความน่าสนใจและได้รับความนิยมจากผู้ชมอีกประการหนึ่งนั่นคือผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรนั่นเอง บทบาทหน้าที่ของผู้ดำเนินรายการ นอกจากการดำเนินรายการผ่านการบรรยาย สนทนา สาธิต หรือสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ และเปิด-ปิดนำเข้าช่วงต่างๆ ของรายการ แล้วผู้ดำเนินรายการยังต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์หรือการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เช่น การให้ข้อมูลความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และตั้งคำถามและสรุปคำตอบ

ดังที่งานวิจัยของ สุรดา จรุงกิจอนันต์ (2544) เรื่อง การนำเสนอความบันเทิงในรายการเกมโชว์ ปี2543 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีบทบาทต่อการสร้างความบันเทิงมากที่สุด คือพิธีกร โดยในรายการเกมโชว์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องส่วนบุคคลจะมีส่วนคล้ายรายการวาไรตี้และจะเน้นความสนุกสนานและอารมณ์ขัน ซึ่งพิธีกรจะมีบทบาทในการพูดคุยซักถาม และทำให้เรื่องที่ดารารับเชิญเล่าเป็นเรื่องสนุกสนานโดยใช้ความสามารถและลูกเล่นส่วนตัว บางครั้งมีการกลั่นแกล้งกันเองในหมู่พิธีกรหรือดารารับเชิญ สำหรับรายการเกมโชว์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะด้านเป็นรายการเกมโชว์ที่มีรูปแบบคล้ายรายการแข่งขันตอบปัญหา ความสนุกของเกมเกิดจากคำถาม ซึ่งไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป ทำให้ผู้ชมมีโอกาสร่วมเล่นเกมไปพร้อม ๆ กับผู้แข่งขันบางรายการที่ใช้เงื่อนเวลาทำให้เกมการแข่งขันเร้าใจขึ้น ซึ่งตัวพิธีกรมีบทบาทสำคัญในการ

สร้างบรรยากาศให้กับรายการ ซึ่งมีทั้งแบบกดดันและสนุกสนาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวเนื้อหา พิธีกรจะมีบทบาทในการสร้างอารมณ์โดยการแสดงออกทางทั้งทางสีหน้าท่าทางและร่างกาย รายการที่มีเนื้อหาผสม เป็นการแข่งขันหลากหลายเนื้อหา ทั้งเรื่องส่วนบุคคลความรู้ และความท้าทาย

จากข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น เป็นที่น่าสังเกตว่าพิธีกรผู้ดำเนินรายการมีบทบาทสำคัญในการดำเนินรายการโทรทัศน์เป็นอย่างมากที่จะสร้างความน่าสนใจ และเป็นแรงจูงใจให้มีผู้ชมคอยติดตามรายการได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ ปารณัท เกิดผล (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสำคัญของพิธีกรในรายการวิทยาศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่า พิธีกรไม่ใช่ส่วนสำคัญในการดึงดูดใจให้ผู้ชมเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์ โดยผลการศึกษาพบว่ารายการวิทยาศาสตร์แม้จะมีรายการที่ใช้พิธีกรดำเนินรายการ 16 รายการจากรายการวิทยาศาสตร์ทั้งหมด 20 รายการ ซึ่ง 10 รายการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก หรือนักแสดง แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่างที่เคยรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในประเด็นเรื่อง “เหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับพิธีกรดำเนินรายการเพียงร้อยละ 9.8 เท่านั้น โดยเหตุผลประการแรกที่กลุ่มตัวอย่างใช้เป็นเหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะการได้รับความรู้จากการรับชม (ร้อยละ 69) ซึ่งทำให้พอเข้าใจได้ว่า แม้รูปแบบรายการประเภทอื่นอาจรับรู้กับพิธีกร แต่สำหรับรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว พิธีกรจึงมิน่าจะเป็นตัวแปรหรือมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดความสนใจให้ผู้ชมเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ปารณัท เกิดผล,2551) แต่พิธีกรอาจจะมีบทบาทหน้าที่อย่างอื่นๆ มากกว่าเพียงการเป็นผู้ดำเนินรายการเท่านั้น

และเป็นที่น่าสังเกตว่าการเป็นผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ประเภทรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น ยังคงต้องอาศัยผู้ที่มีชื่อเสียงเพื่อดึงดูดความน่าสนใจของผู้ชมอีกแนวทางหนึ่ง ดังเช่นรายการไซเบอร์ซิตี้ โดยจอห์น รัตนเวโรจน์ รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ โดย ธงชัย ประสงค์สันติ/พอลลีน เต็ง รายการฉลาดล้ำโลก ยกกำลังสองและรายการ วันละนิดวิทย์เทคโน โดยพิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ ซึ่งเป็นแบบแผนเกี่ยวกับรายการประเภทที่ต้องใช้พิธีกรที่เป็นดารา นักร้อง หรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง

แต่ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าจำเป็นหรือไม่ที่พิธีกรดำเนินรายการจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งน่าจะเป็นอัตลักษณ์ของพิธีกรแทนที่จะเป็นคนที่มีชื่อเสียง รายการประเภทวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนใหญ่เป็นรายการที่ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิหลังด้านการศึกษาของพิธีกรในเบื้องต้น ผลการสำรวจและค้นคว้าพบว่า พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ พิธีกรรายการฉลาดล้ำโลก ยกกำลังสองและรายการ วันละนิด วิทย์เทคโน จบการศึกษาจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยเกียรตินิยมอันดับ 2 ถึงแม้ภูหลังด้านการศึกษาของพิธีกรดังกล่าวนี้ จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์โดยตรง แต่ก็ถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาอยู่พอสมควร และทิน โชคกมลกิจ พิธีกรรายการวิจัยไทยคิด จบปริญญาตรีเกียรตินิยมคณะบริหารธุรกิจกับเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยบอสตัน ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีความรอบรู้อีกด้านหนึ่ง

พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์
พิธีกรรายการฉลาดล้ำโลก
และรายการ วันละนิด วิทย์เทคโน

ทิน โชคกมลกิจ
พิธีกรรายการวิจัยไทยคิด

ข้อสังเกตของผู้ศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ ภู่วิจิตร (2540) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเกี่ยวข้องกับความสำเร็จและผลงานของคุณเอกชัย นพจินดาในฐานะสื่อสารมวลชนด้านกีฬา กล่าวถึงถึงอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการข่าวกีฬาไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นพิธีกรหรือนักข่าวกีฬาได้ต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกีฬา ทั้งกฎ กติกา เทคนิคการเล่นกีฬาทุกประเภทเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ศรสวรรค์ ภู่วิจิตร ได้จำแนกบทบาทของพิธีกรดำเนินรายการว่าไม่เพียงแต่เป็นผู้เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของรายการให้เข้ามาเป็นอันหนึ่งกันเดียวกัน เป็นผู้สร้างความสนใจให้แก่ผู้ดู

และชี้ชวนให้ผู้ชมได้มองเห็นแง่มุมต่างๆ ของรายการ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งนั่นคือคือเป็นเอกลักษณ์ส่วนหนึ่งของรายการ และกล่าวถึงอัตลักษณ์ของพิธีกรดำเนินรายการ โดยสรุปพิธีกรจะต้องสามารถเอาชนะความกลัวที่เกิดขึ้นในการดำเนินรายการ มีสมาธิจดจ่ออยู่กับสารที่จะสื่อไปยังผู้ชม ต้องรู้จักสร้างตนเองขึ้นมาอีกคน คือการสร้างตัวตนเพื่อแสดงบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นให้ผู้ชมเข้าใจถึงความเป็นพิธีกรดำเนินรายการนั้นๆ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

เช่นเดียวกับรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ปัจจัยที่มีส่วนในการผลักดันให้รายการได้รับความนิยมจากผู้ชม ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ซึ่งจะมีส่วนในการกำหนดบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ และเป็นการพัฒนารูปแบบ วิธีการ สาระเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้สามารถเข้าถึงผู้ชมรายการโทรทัศน์ได้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งประโยชน์สูงสุดของการศึกษาวิจัยดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลถึงผู้รับชมรายการที่จะได้ความรู้ สาระ และมีความบันเทิงมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่งานวิจัยดังกล่าวนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการสื่อสารมวลชนด้านรานการโทรทัศน์ประเภทรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย
2. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย
3. เพื่อศึกษาการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของไทยจากทรรศนะของผู้ชมที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์และไม่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์
4. เพื่อศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของไทยจากทรรศนะของผู้ชมที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์และไม่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์

ปัญหานำวิจัย

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้ศึกษากำหนดปัญหาการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีของประเทศไทยในปัจจุบันจากทรรศนะของผู้ชมเป็นอย่างไร
2. อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีของประเทศไทยในปัจจุบันจากทรรศนะของผู้ชมเป็นอย่างไร
3. ความแตกต่างเรื่องภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์ของบุคคลมีผลต่อการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ข้อสันนิษฐาน

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม มีข้อสันนิษฐาน ดังนี้

1. บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์มีความแตกต่างจากพิธีกรรายการอื่นๆ
2. อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์มีความแตกต่างจากพิธีกรรายการอื่นๆ
3. ภูมิหลังเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของผู้รับชมรายการวิทยาศาสตร์เป็นปัจจัยในการเลือกรับชมรายการวิทยาศาสตร์ของแต่ละบุคคล

สมมติฐาน

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์
2. ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาการวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของพิธีกรรายวิทยาศาสตร์ ได้แก่ บทบาทดำเนินรายการ, บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์, บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ และบทบาทในการตั้งคำถาม และศึกษาอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ โดยศึกษาจากบุคลิกภาพ, ความรู้/ประสบการณ์ และ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรโดยศึกษาจากทรรศนะของผู้ชมรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ วิเคราะห์เปรียบเทียบจากภูมิหลังและความคุ้นเคยของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มีภูมิหลังทางการศึกษาและภูมิหลังทางด้านอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับทางด้านวิทยาศาสตร์และไม่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาการวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม เป็นการศึกษาผู้ชมรวมที่รับชมรายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวี ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 (Modern Nine TV) ช่อง NBTและช่อง Thai PBS ในช่วงเวลา เดือนกรกฎาคม 2553 จำนวน 11 รายการ ได้แก่

รายการ	พิธีกร	ช่อง
1. รู้ค่าพลังงาน	เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	3
2. ไซเบอร์ซิตี้	จอห์น รัตนเวโรจน์	5
3. ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	ธงชัย ประสงค์สันติ/พอลลีน เต็ง	5
4. พบหมอศิริราช	ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	7
5. ฉลาดล้ำโลก	พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	9
6. วันละนิด วิทย์เทคโน	พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	9
7. ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์	9
8. Wonderful World โลกมหัศจรรย์	ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์	9
9. วิจัยไทยคิด	ทิน โชคกมลกิจ/ณรรพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์	TPBS
10. I Sci ฉลาดยกกำลังสอง	ธีระชัย พรสินศิริรักษ์	TPBS
11. ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	บุณณดา สุปิยพันธ์	TPBS

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. **บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์** คือ การทำหน้าที่ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ในการดำเนินรายการ (การสนทนา การสาธิต การสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ การเปิด-ปิดเข้าสู่รายการ) การปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์ (ทักษะการสังเกต ทักษะการทดลอง) การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับรายการ การตั้งคำถามและสรุปคำตอบ

2. **การรับรู้ของผู้ชมรายการ** หมายถึง การรับรู้การทำหน้าที่ของพิธีกรในรายการวิทยาศาสตร์ (เช่น พิธีกรดงดูดให้คนชมรายการมากขึ้น ดึงดูดให้ติดตามต่อเนื่อง ให้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์) และการรับรู้คุณสมบัติที่จำเป็นของพิธีกร (เช่น รูปร่างหน้าตาบุคลิกภาพ น้ำเสียงการพูดจา มีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์)

3. **อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์** หมายถึง ลักษณะที่มีอยู่ในตัวของผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ คือ บุคลิกภาพ (การแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้) ความรู้ประสบการณ์ (วุฒิ/ระดับการศึกษาของพิธีกร) ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร(ดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่อง)

4. **พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์** คือ ผู้ที่ดำเนินรายการวิทยาศาสตร์รวมทั้งถ่ายทอดเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์มาสู่ผู้ฟังโดยได้ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้ความเข้าใจในสารวิทยาศาสตร์ที่ต้องการจะสื่อ โดยศึกษาพิธีกรหลักและเป็นพิธีกรประจำ ที่ไม่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนไปในแต่ละตอน

5. **ช่องฟรีทีวี** หมายถึง สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9 (Modern Nine TV), NBT, ThaiPBS

6. **ทรรศนะ** หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคลในการมองภาพพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

7. **รายการวิทยาศาสตร์** คือ รายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี ซึ่งผลิตหรือสนับสนุนโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ,ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) รวมถึงบริษัทผลิตรายการต่างๆ ที่ได้ผลิตรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้ผลิตรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ เพื่อใช้ในการคัดเลือกตัวพิธีกรดำเนินรายการ ปรับปรุง และ พัฒนาเนื้อหาและรูปแบบรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยงานด้านส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นประโยชน์ต่อองค์กรด้านส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี , สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) เป็นต้น
4. เป็นประโยชน์ในสังคมปัจจุบันในการที่จะเข้าใจเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

"...สิ่งที่เป็นปัญหาของสังคมไทยคือ เยาวชนไม่มีต้นแบบด้านวิทยาศาสตร์ หลายสาขาอาชีพมีไอดอลที่ทุกคนรู้จัก แต่สำหรับนักวิทยาศาสตร์เรากลับพบว่าไม่มีจึงเกิดปัญหาการทำรายการวิทยาศาสตร์ให้น่าสนใจได้ยาก แต่เชื่อว่าหากได้รับโอกาสและการสนับสนุนที่ดีพอก็สามารถทำได้เช่นกัน..."

อรรฆรัตน์ นิติพน (www.bangkokbiznews.com)

การวิจัย เรื่อง การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย และศึกษาการรับรู้บทบาทและการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของจากทรรศนะของผู้ชม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อความเข้าใจพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
    1.1 องค์ประกอบของการรับรู้
    1.2 กระบวนการสร้างการรับรู้
2 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์
3 แนวคิดเรื่องพิธีกรดำเนินรายการโทรทัศน์
4 แนวคิดเรื่องการสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
    4.1 การสร้างความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
    4.2 หน้าที่ของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

การวิจัย เรื่อง การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมาทำความเข้าใจความหมายแนวคิดและทฤษฎีของการรับรู้เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเข้าใจแนวคิดที่มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

สุกัญญา เพียรธุรกิจ (2539) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี ได้กล่าวถึงการรับรู้ (Perception) ไว้ว่าเป็นกระบวนการตีความหมายสิ่งที่เราพบเห็นในสิ่งแวดล้อม คือ สิ่งที่เกิดจากกระบวนการตีความหมาย หรือการรับรู้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เราจะมีความหมายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับการที่เรารับรู้ (Perceive) หรือตีความหมาย (Interpret) สิ่งนั้นอย่างไร ในการรับรู้และตีความหมายสิ่งที่เราได้พบนั้นเรากระทำได้ โดยอาศัยประสบการณ์ของเรา ประสบการณ์ของเรามีอิทธิพลต่อการรับรู้และความหมายของเราต่อสิ่งที่เราพบ

การรับรู้เป็นกระบวนการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร ในการแปลข่าวสารและนำไปใช้ในในแต่ละบุคคล ทั้งนี้บุคคลสองคนอาจเปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์เดียวกัน ในสถานการณ์เดียวกัน แต่มีพฤติกรรมในการตอบสนองที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างของการรับรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าที่มาในรูปแบบของข่าวสารเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าภายนอกกับสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัว เช่น สภาพครอบครัว กลุ่มเพื่อน รายได้ที่ได้รับ สื่อองค์ประกอบประเภทอื่นๆ เพื่อให้สามารถศึกษาการรับรู้ของผู้ชมรายการได้ดียิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้ศึกษาองค์ประกอบและกระบวนการเกิดการรับรู้ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของการรับรู้

การรับรู้จะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการของผู้รับสารและทำหน้าที่ในการกลั่นกรองข่าวสารในการรับรู้ของบุคคล (สุกัญญา เพียรธุรกิจ, 2539) โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1) องค์ประกอบทางด้านจิตใจ นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เนื่องจากไมวา ขาวสารจะมีอยู่มากมายเพียงใด หากผู้รับสารไม่มีความสนใจและไม่รับรู้ในข่าวสารนั้น ระบบของ

การสื่อสารเพื่อการรับรู้ก็จะไม่เกิดขึ้นเลย โดยบางครั้งกระบวนการที่ผู้รับสารแต่ละบุคคลที่เลือกรับข่าวสาร จะตองมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1.1) การเลือกเปิดรับสารหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) เป็นกระบวนการภายในบุคคลที่พิจารณาว่าพร้อมที่จะเปดรับข่าวสารหรือ ไม่ จะเลือกรับสารประเภทไหน จากสื่อใดหรือเลือกที่จะรับสื่อที่มีความน่าสนใจกับสารที่สอดคล้องของแต่ละบุคคล โดยแนวโน้มที่ผูรับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใด ที่มีอยู่ดวยกันหลายแหลง ซึ่งบุคคลมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนะเดิมที่ตนเองเคยมีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแยงกับความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

1.2) การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรองขึ้นมา เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารที่ได้มาแตกต่าง กันจากคนอื่น โดยแต่ละคนจะเลือกรับสารและเลือกตีความตามความเข้าใจของตนเอง หรือตาม ทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ และสภาวะทางอารมณ์ แต่ทั้งนี้เมื่อบุคคลเลือก เปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแลว ก็ใช่ว่าข่าวสารนั้นจะถูกรับรู้ไปตามเจตนารมย์ของผู้ส่งสารทั้งหมด ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดและตัดสินใจของผู้รับสารเองด้วย

1.3) การเลือกจดจำ (Selective Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรอง ขั้นสุดทายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร หากความเข้าใจนั้นจะพัฒนาตอไปเป็นการยอมรับที่ถาวร พร้อมที่จะจดจำในระยะยาว บุคคลต่าง ๆ จะมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารด้วยสาเหตุต่ างๆ ได้แก่ ความเหงาความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นจึงเป็นลักษณะของทัศนคติที่ผู้รับสาร ตั้งใจที่จะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะสวนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการตามทัศนะของตนเอง และมักจะลืมในสวนที่ตนเองไมสนใจหรือไมเห็นด้วยได้ง่ายกว่า

2) องค์ประกอบทางด้านสังคม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่สามารถสราง ประสบการณ์ และการปลูกฝังทัศนคติ ความคิด รวมทั้งพฤติกรรมทั่วไปของผูรับสาร องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่

2.1) สภาพแวดล้อม นับเป็นสถาบันหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรูทางสังคมโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ไมว่าจะเป็นตัวกำหนดสิ่งเร้าหรือตัวข่าวสารที่บุคคลควรจะ รับรู้หรือตอบสนองต่างๆ รวมทั้งการคาดคะเนผลที่เกิดจากพฤติกรรมที่แสดงออก

2.2) ครอบครัว นับเป็นสถาบันแรกที่มีความใกล้ชิดที่สุดของมนุษย์ ถึงแม้วาบทบาทของครอบครัวจะมีความแตกต่างกันไป ภายใต้ระบบสังคมขนาดใหญ่ สังคมเมือง หรือ สังคมชนบท

แตครอบครัวกลับมีผลต่อการสร้างพฤติกรรม และการรับรู้ของแต่ละบุคคลได้เสมอ เนื่องจากครอบครัวเปรียบเสมือนสื่อกลาง เพื่อที่จะทำหนาที่ควบคุม กำกับ ดูแลความประพฤติจึงทำให้ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านกระบวนการทางด้านค่านิยม ทัศนคติ ความเข้าใจ

2.3) กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีการพบปะกันเป็นประจำ การได้พบปะหรือ พูดคุย ที่ทำให้เกิดการสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้ การให้คำปรึกษา การสร้างกระบวน ความรู้สึกนึกคิด เปนเสมือนการกำหนดพื้นฐานเส้นทางเพื่อเข้าไปสู่สังคมให้กับตนเอง บุคคลจะ สามารถพบเพื่อนได้หลายรูปแบบ ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนสนิท เพื่อนต่างเพศ

2.4) วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพวัฒนธรรมของสังคมในแต่ละสังคม ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องกล่อมเกลากระบวนการทางดานความคิด ค่านิยม ทัศนคติและสัญลักษณอื่นๆ ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมา เพื่อดำเนินการจัดการกับรูปแบบพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งพฤติกรรมที่ได้รับการถายทอดจะสามารถเชื่อมความสัมพันธ์จากช่วงอายุเวลาหนึ่งไปสู่อีกช่วงอายุเวลาหนึ่งได้ หากสิ่งใดที่ขัดต่อวัฒนธรรมของสังคมอย่างรุนแรง ก็จะได้รับการต่อต้านจาก บุคคลในสังคมนั้น และเมื่อวัฒนธรรมจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการบุคลิกภาพของบุคคล โดยจะกำหนดหรือวางเงื่อนไขว่าอะไร เด็กเกิดมาแล้วควรจะได้รับการสั่งสอน และอะไรบ้างที่แต่ละบุคคลจะต้องเรียนรู้แต่ละวัฒนธรรมจะมุ่งหวังอบรมสมาชิกให้ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นที่ยอมรับภายในสังคมนั้นๆ

ทั้งนี้วัฒนธรรมในแต่ละสังคมมักจะกำหนดไว้วา พ่อแมจะต่องเลี้ยงดูบุตรของตนแต่วิธีการเลี้ยงดูจะแตกต่างกันไป บางครั้งอาจจะใช้วิธีการละมุนละม่อม หรืออาจใช้วิธีการรุนแรงซึ่งผลลัพธ์ของการใช้วิธีการแต่ละแบบ จะปรากฏที่พฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก และความแตกตางของวัฒนธรรมในการเลี้ยงดูบุตร จะก่อให้เกิดบรรทัดฐานทางสังคมที่แตกตางกันไปได้

2.5) อายุ อาชีพ เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ สามารถเป็นตัวกำหนดความสนใจในการแสวงหาข่าวสารของผู้รับสารและมีส่วนในการสร้างองค์ประกอบทางด้านจิตใจ และองค์ประกอบทางด้านสังคม จึงทำให้เกิดกระบวนการในการเลือกสรรขึ้นเมื่อมีการรับรู้ เกิดขึ้น การแสดงความคิดเห็นสามารถจำแนกเกิดขึ้นมาได้ มนุษย์จะต่องการความพรอมที่จะสนองการเรียนรู้ทุกๆ สิ่งของการรับรู้จะต้องมีองค์ประกอบของวัฒนธรรม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และลักษณะทางบุคลิกภาพเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ

1.2 กระบวนการสร้างการรับรู้

การรับรู้นั้นสามารถแปรเปลี่ยนให้มีลักษณะกลับกลายเป็นความวิตกกังวล ความเกรงใจ หรือความรักซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนการสร้างอารมณ์ในลักษณะเชิงภาวะสันนิษฐาน (Hypothetical Constructs) การรับรู้จึงมีส่วนประกอบพื้นฐาน 3 ขั้นตอนเป็นตัวกำหนด (สุกัญญา เพียรธุรกิจ, 2539) คือ

1) ส่วนประกอบในทางการรู้การเข้าใจ
2) ส่วนประกอบทางอารมณ์
3) ส่วนประกอบทางพฤติกรรม

วิธีการที่จะสร้างกระบวนการแห่งการรับรู้ขึ้นมานั้น การเลือกเปิดรับข่าวสาร (Selective Process) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่มีความสำคัญและสามารถจำแนกให้เห็นได้ว่า รูปแบบในการที่ผู้รับสารจะแสดงการรับรู้ให้เกิดขึ้น แคทซ์และคณะ (Katz, Elihu and others, 1974) กล่าวว่าการรับรู้เป็นสิ่งที่เกิดจากความพึงพอใจที่จะเลือกรับสื่อ ซึ่งมีลักษณะ 3 ประการคือ

- Mode คือ แบบหรือลักษณะของความต้องการ เช่น ต่องการให้เพิ่มมากขึ้น ต้องการให้ลดน้อยลง หรือต้องการให้ได้มา
- Connection คือ ลักษณะจุดประสงค์ของการติดต่อของบุคคลกับสิ่งภายนอก คือการติดต่อเพื่อรับข่าวสาร ความรู้ การติดต่อเพื่อความพอใจ เพื่อประสบการณ์ทางอารมณ์ การติดต่อเพื่อความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพ การติดต่อเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์
- Referent คือ บุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปสู่ ได้แก่ ตนเอง ครอบครัว เพื่อนฝูง สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

Herbert C. Kelman (อ้างถึงใน พัทธนันท์ เด็ดแก้ว, 2544) อธิบายถึง การเปลี่ยนแปลงสถานะแห่งการรับรู้ว่า การรับรู้ สามารถเกิดขึ้นได้ทุก ๆ บุคคลภายใต้กระบวนการที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกการ เปลี่ยนแปลงระบบการรับรู้ การรับรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลยอมรับสื่อที่มีอิทธิพลต่อตนเอง และเพื่อมุ่งหวังให้เกิดความพึงพอใจจากบุคคลที่มีอิทธิพลนั้น และการที่บุคคลยินยอมทำตามคำสั่งที่อยากให้ทำนั้น เพราะบุคคลแต่ละคนมีความคาดหวังว่าจะได้รับรางวัล หรือการยอมรับการรับรู้ที่เกิดขึ้น

การรับรู้สามารถสร้างให้เกิดรูปแบบของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของบุคคลในสังคมและในเรื่องของการเลียนแบบ หรือที่เรียกว่า Identification เป็นภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น และเป็นผลมาจากการที่เขาต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรือที่ พึงพอใจระหว่างตัวเขากับบุคคลหรือกลุ่มอื่น

ความสัมพันธ์นี้ อาจจะออกมาในรูปของการรับเอาบทบาททั้งหมดของบุคคลหรือกลุ่มเป็นของตน และเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกัน โดยการรับรู้ของคนจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าให้เกิดการเลียนแบบ ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึงการเลียนแบบเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งจะสามารถผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความดึงดูดใจของสิ่งเร้าที่มีต่อบุคคลนั้น การเลียนแบบจึงขึ้นอยู่กับพลัง (Power) ของแหลงสารและเนื้อหารายละเอียดของพฤติกรรมนั้น โดยเฉพาะความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization) ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า เนื่องจากสิ่งนั้นตรงกับความต่องการภายในและค่านิยมของบุคคลและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยกระบวนการที่จะสอดคลองกับค่านิยมที่เขามีอยู่เดิม

นอกจากนี้ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารยังสามารถโน้มน้าวใจ และเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการรับรู้ได้ ทั้งนี้ ความน่าเชื่อถือต่อแหล่งสารจะถูกนำมาแปรสภาพและนำมาใช่ร่วมกับประสบการณ์เดิมที่ผู้รับสารมีอยู่จากลักษณะสิ่งที่พบเห็นสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อม

ในขณะเดียวกันการรับรู้สามารถส่งเสริมให้เกิดกลไกในการสร้างความคิดเห็น (Opinion) ให้เกิดขึ้นในลักษณะการแสดงออกของบุคคลด้วยคำพูดหรือการกระทำ ซึ่งการเกิดขึ้นของความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร (Source Credibility) นั้นสามารถสร้างความคิดเห็นหรือโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านนำมาใช้ในการตัดสินใจที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างได้อย่างมีเป้าหมาย

2. แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์

วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่งที่พัฒนาอย่างรวดเร็วและได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างมาก ในทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับชนชั้น ทุกระดับการศึกษา เพราะเป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งสามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบและมีปัจจัยมากมายที่จะใช้ดึงดูดความสนใจของผู้ชมตลอดเวลา ทั้งยังทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ดี พร้อมทั้งรู้สึกสนุกสนานขณะชมรายการ ด้วยเหตุนี้ วิทยุโทรทัศน์จึงเข้าถึงผู้ชมได้มาก และส่งผลให้สื่อวิทยุโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อประชาชนในด้านความคิด ความรู้สึก และด้านพฤติกรรมอย่างมาก

สื่อด้านวิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อที่เข้าถึงผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว วัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางวิทยุโทรทัศน์ (http://courseware.payap.ac.th/docu/th203/content/gtv.htm)จึงเป็นการสื่อสารเพื่อให้ข่าวสาร เพื่อถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้ความบันเทิง เพื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ และเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยสรุปดังนี้

1. เพื่อให้ข่าวสาร เป็นวัตถุประสงค์หลักของการสื่อสารในรูปแบบนี้ แต่ละสถานีวิทยุโทรทัศน์จะมีนักข่าวเพื่อสรรหาข่าวมารายงานให้ประชาชนได้ทราบ โดยพยายามแข่งขันกันเสนอข่าวต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว

2. เพื่อถ่ายทอดความรู้และเสนอความคิดเห็น รายการวิทยุโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้และเสนอความคิดเห็น ได้แก่ รายการที่ต้องการให้ประชาชนเป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ เช่นรายการสารคดี รายการที่ให้ประชาชนมีความรู้ทั่วไปในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น รายการความรู้เกี่ยวกับสุขภาพกายและจิต รายการที่ให้ประชาชนได้ความรู้อย่างลึกซึ้งและได้ทราบความคิดเห็นของบุคคลอื่นๆ ในเรื่องราวต่างๆ เช่น รายงานพิเศษ รายการวิเคราะห์วิจารณ์ข่าว และรายการที่ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น

3. เพื่อให้ความบันเทิง รายการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความบันเทิงมีหลายรูปแบบ เช่น รายการเกมโชว์ รายการเพลง รายการทอล์กโชว์ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ รายการตลก รายการการ์ตูน รายการสำหรับเด็ก เป็นต้น

4. เพื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เป็นสิ่งสำคัญและทำให้การดำเนินธุรกิจจัดรายการต่างๆ ทางวิทยุโทรทัศน์ดำเนินไปด้วยดี โดยบริษัทที่ผลิตสินค้าและจัดจำหน่ายสินค้าซื้อเวลาของสถานีมาโฆษณาทางวิทยุโทรทัศน์ ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลสินค้าและส่งผลถึงการตัดสินใจ

ซื้อสินค้าและใช้บริการเหล่านั้นเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังอาจเป็นการจัดรายการเฉพาะกิจเพื่อขอความร่วมมือจากประชาชน เช่น รายการรับบริจาคเงิน ข้าวของเครื่องใช้สำหรับผู้ขาดแคลน เป็นต้น

5. เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น รายการสารคดี พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือรายการที่ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดขึ้นเพื่อถวายพระพร เป็นต้น

การศึกษารูปแบบรายการวิทยุโทรทัศน์จาก เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สรุปถึงรูปแบบรายการที่ได้รับความนิยมดังนี้

1. รายการละคร (Drama) นับเป็นรูปแบบรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดมาตลอด และนับเป็นรายการที่มีค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง แต่ก็เป็นรายการที่สามารถสร้างอัตราผู้ชมได้สูงที่สุด และเป็นประเภทของรายการที่สามารถหารายได้ให้กับสถานีโทรทัศน์ได้มากที่สุดเช่นกัน

2. รายการข่าว รูปแบบของรายการข่าวมักจะประกอบรูปแบบย่อยๆดังต่อไปนี้ เช่น รายการข่าวเด่นประจำวัน คือเหตุการณ์หลักที่เกิดขึ้นในวันนั้นที่คนส่วนใหญ่สนใจ หรือส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ที่ชมรายการ อาจเป็นเรื่องในประเทศ เรื่องต่างประเทศ ข่าวของบุคคล หรือสถานการณ์ต่างๆ ความสำเร็จของการนำเสนอรายการข่าวมักขึ้นอยู่ที่ความรวดเร็ว การเจาะลึก ความถูกต้องเที่ยงตรง และความเป็นกลางในการนำเสนอ นอกเหนือจากนั้นบุคลากรที่นำเสนอข่าวก็ถือเป็นส่วนสำคัญของความสำเร็จของการรายงานข่าว

3. รายการสารคดี หมายถึง รายการที่เสนอเรื่องราวเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ธรรมชาติของสารคดีมีลักษณะที่ไม่อาจแต่งเติมให้สนุกเพลิดเพลินไปกว่าคำว่า “ความจริง” ได้ เนื่องจากนิยามของสารคดีคือ การถ่ายทอดความจริง การสร้างสรรค์งานสารคดีจึงหมายถึง การประมวลเอาศิลปะของการเล่าเรื่องมาใช้ชักชวนให้ผู้คนคล้อยตามและรู้สึกติดตามด้วยความอยากรู้เรื่องราวที่ตนไม่เคยรู้มาก่อน สารคดีที่เห็นทางโทรทัศน์ทั่วไป อาจจำแนกออกได้เป็น

3.1 สารคดีสั้น ส่วนใหญ่เป็นสารคดีความยาว 1-5 นาทีจบในตอน มีเนื้อหาเฉพาะด้าน

3.2 สารคดีชุดต่อเนื่อง โดยมีแนวทางของสารคดีที่ชัดเจน เช่น สารคดีชุด National Geographic ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวของโลก สารคดีชุด Wild Life นำเสนอเรื่องราวของชีวิตสัตว์ สารคดีชุด Beyond 2000 นำเสนอเรื่องราวของเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นต้น

3.3 สารคดีที่จัดทำขึ้นในวาระพิเศษ อาจทำขึ้นเพื่อการเฉลิมฉลองหรือเพื่อการรณรงค์ทางสังคม ทางการเมือง นอกจากนั้น ยังมีการจัดทำสารคดีพิเศษต่างๆเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวที่น่ารู้เฉพาะเรื่องที่จัดทำขึ้นตามเหตุการณ์เพื่อให้ข้อมูลประชาชนให้ลึกซึ้ง

4. รายการบันเทิง (Light Entertainment) มีหลากหลายรูปแบบในการจัดรายการบันเทิง อาจแยกเป็นวิธีการนำเสนอได้ดังนี้

4.1 รายการวาไรตี้และสนทนาบันเทิง เป็นรายการที่นำเสนอความบันเทิงในหลากหลายรูปแบบรวมกัน อาจมีการสัมภาษณ์ การแสดงและดนตรี โดยมีผู้ดำเนินรายการที่สนุกสนาน จุดเด่นของการนำเสนอรายการประเภทนี้คือ การเชิญแขกรับเชิญที่อยู่ในกระแสนิยมได้ก่อน หรือการเปิดประเด็นของคนดังที่ยังไม่มีใครรู้ การแสดงความสามารถพิเศษ

4.2 รายการเกมส์โชว์ (game show) เป็นการจัดรายการในลักษณะของการแข่งขันระหว่าง 2 ฝ่ายขึ้นไปโดยใช้ทักษะทางร่างกายและสติปัญญา ภายใต้กฎหรือกติกาเป็นเงื่อนไข นอกจากนั้นการแข่งขันเกมยังอาจต้องอาศัยดวงช่วยในบางครั้ง เช่นการเปิดป้าย การหมุนวงล้อ เป็นต้น

3. แนวคิดเรื่องพิธีกรดำเนินรายการโทรทัศน์

พิธีกร (Master of Ceremony: MC) คือ ผู้ดำเนินการในพิธีต่าง ๆ เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่กำกับ / นำ / อำนวยการ ให้กิจกรรม รายการหรือ พิธีกรต่าง ๆ ดำเนินการไปให้แล้วเสร็จ เรียบร้อยตามวัตถุประสงค์และกำหนดการที่วางไว้

พิธีกร ภาษาอังกฤษใช้คำย่อว่า “MC” ซึ่งมาจากคำเต็มว่า “Master of Ceremonies” ไทยใช้คำว่า “พิธีกร” ซึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมายไว้ว่า ผู้ดำเนินการในพิธี, ผู้ดำเนินรายการ ดังนั้น พิธีกร จึงเป็นผู้ที่ดำเนินการในงานพิธีกรต่างๆ ตั้งแต่เริ่มงานจนจบงาน รู้ขั้นตอนของงาน สามารถจัดลำดับขั้นตอนของงานได้อย่างเหมาะสม และราบรื่นเรียบร้อยจนเสร็จงาน โดยเป็นผู้พูดสื่อสารกับผู้ได้รับเชิญกับแขกที่มาร่วมงาน หรือผู้เป็นวิทยากรกับผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา เป็นต้น

อีกความหมายหนึ่งจากพจนานุกรมว่า พิธีกร คือ ผู้ดำเนินการรายการก็แสดงว่าผู้ที่ต้องดำเนินรายการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อหน้าที่ประชุม หรือดำเนินรายการเพื่อออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ในฐานะผู้ที่ทำหน้าที่สื่อสารกับผู้ที่ได้รับเชิญให้มาพูดคุยเรื่องราวต่างๆ หรือมาเพื่อแสดง หรือเพื่อปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งให้คนฟัง (หรือคนดู) ได้รู้ก็เป็นพิธีกรด้วย ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่สัมภาษณ์บุคคลที่คนฟัง (หรือคนดู) สนใจ หรือผู้ที่พูดเพื่อดำเนินรายการเกมโชว์ต่างๆ ทางโทรทัศน์ก็ถือว่าเป็นพิธีกรด้วยตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525

จากเอกสารการสอนชุดการสอนเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่องประเภทของผู้ปรากฏตัวทางรายการวิทยุโทรทัศน์นั้น ได้ให้นิยามและบทบาทหน้าที่ของพิธีกรไว้ดังนี้

พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ (host/master of ceremony) คือ ผู้ที่มีบทบาทในการนำผู้ชม ผู้ฟังเข้าสู่เนื้อหารายการในช่วงต่างๆที่จัดเตรียมไว้อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด และสร้างอารมณ์ร่วมแก่ผู้ชมผู้ฟังด้วยเนื้อหาของการเข้าสู่รายการ น้ำเสียง บุคลิกภาพ ซึ่งพิธีกรจะทำการสื่อสารหรือพูดคุยกับผู้ร่วมรายการ แขกรับเชิญ และผู้ที่เข้าร่วมชมการบันทึกเทปในลักษณะเพื่อแจ้งให้ทราบหรืออธิบายในเรื่องราวที่จะออกอากาศ เพื่อให้บรรยากาศของบุคคลที่ปรากฏในรายการนั้นๆเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยพิธีกรจะต้องสร้างสรรค์การนำเสนอให้ผู้ชมรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของรายการนั้นๆ และอยากจะติดตามจนจบ โดยพิธีกรจะต้องรู้จักและเข้าใจสิ่งที่พูดหรือนำเสนออย่างถ่องแท้ สอดแทรกบันเทิงและสาระได้อย่างลงตัว ตามความเหมาะสมของประเภทรายการต่างๆ

พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการนั้นจะพบได้ทั้งรายการเกมส์โชว์ รายการสัมภาษณ์ สนทนา รายการปกิณกะต่างๆเช่น คุณปัญญา นิรันดร์กุล จากรายการแฟนพันธุ์แท้ รายการเกมทศกัณฐ์

ผู้ดำเนินรายการหรือผู้ดำเนินการอภิปราย (moderator) คือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มผู้พูดด้วยกันหรือผู้ที่มาร่วมในรายการ ให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของประเด็นที่สนทนาหรืออภิปรายกันในครั้งนั้นๆ อาทิ ตั้งคำถาม สรุปคำตอบ เปิดประเด็น เชื่อมประเด็น และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมรายการ เป็นต้น ส่วนใหญ่ รายการลักษณธนี้จะมีแขกรับเชิญหรือผู้ร่วมในรายการสนทนามากกว่าหนึ่งคน และการพูดคุย อภิปราย อาจจะเป็นลักษณะการสัมนาแบบการบรรยายให้ความรู้ ความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ตามความเชี่ยวชาญ (symposium) หรือการพูดคุยแบบการแบ่งฝ่ายในการแสดงความคิดเห็นต่างกัน (panel discussion) ของประเด็นต่างๆ ซึ่งผู้ดำเนินรายการลักษณะนี้จะต้องมีความรู้หรือข้อมูลในเรื่องนั้นๆเป็นอย่างดี และมีความสามารถในการฟัง จับประเด็นเพื่อจะถามหรือสร้างการเชื่อมโยงไปสู่ผู้ร่วมรายการคนอื่นๆ และมีความสามารถในการตัดบทหรือเปลี่ยนแปลงประเด็นอย่างสุภาพ ถ้าบรรยากาศการสนทนาหรืออภิปรายนั้นเริ่มนอกประเด็นและเริ่มนำเรื่องไม่เกี่ยวข้องมาใส่ร้ายหรือพูดกันด้วยอารมณ์

ตัวอย่างผู้ดำเนินรายการลักษณะดังกล่าว อาทิ รศ.ดร.ไพบูลย์ เสรีวิวัฒนา ในรายการ มันนี่ทอล์ค (Money Talk) ที่เป็นรายการด้านเศรษฐกิจการเงินในรูปแบบการสัมนาหรือเสวนากึ่งวิชาการ ซึ่งดร.ต้องสามารถตั้งคำถามและเชื่อมโยงประเด็นต่างๆเพื่อให้ผู้ร่วมรายการในฐานะวิทยากรได้ตอบเพื่อให้ความรู้กับผู้ชมได้เต็มที่ ส่วนผู้ดำเนินรายการเชิงอภิปรายที่มีชื่อเสียงและมีความเด่นในเรื่องการดำเนินรายการดังกล่าวคือ คุณสรยุทธ สุทัศนะจินดาในรายการถึงลูกถึงคน ซึ่งนอกจากจะดำเนินรายการแล้วยังต้องมีความสามาถในการควบคุมเนื้อหาที่ผู้ร่วมรายการนำมาโต้แย้งไม่ให้ออกนอกประเด็น และไม่ให้รุนแรงเกินไป ทั้งน้ำเสียง สีหน้าและบรรยากาศภาพรวมเพื่อไม่ให้เป็นรายการที่นำคนมาทะเลาะกันออกอากาศให้ผู้ชมได้ดู

นอกจากนั้น ยังได้จำแนกประเภทของพิธีกรรายการต่างๆไว้ดังนี้

1. พิธีกรรายการสารคดี

รายการสารคดีคือรายการที่เสนอเรื่องราวเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งโดยการพาไปสัมผัสพาไปเห็นสถานที่นั้น โดยพิธีกรภาคสนามจะพาไป และอาจมีพิธีกรในห้องส่งเพื่อกล่าวเกริ่นนำรายการและเชื่อมโยงรายการอีกก็ได้ อาทิ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ชีวิตของบุคคลที่น่าสนใจ เรื่องราวของธรรมชาติ เป็นต้น

2. พิธีกรรายการเกมส์โชว์หรือรายการควิสโชว์

รายการเกมโชว์เป็นรายการที่สร้างสรรค์เนื้อหาทั้งสาระและบันเทิงให้ออกมาในรูปแบบการแข่งขันหรือตอบปัญหาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมแข่งขันได้รางวัลจากผู้สนับสนุนรายการ เช่น รายการคอซองเกม รายการชิงร้อยชิงล้าน รายการกล่องดำ รายการเกมเศรษฐี รายการเกมทศกัณฐ์ รายการแฟนพันธุ์แท้ เป็นต้น

ในส่วนของผู้ร่วมรายการนั้น นอกจากจะเป็นดารา นักร้อง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงแล้ว รายการประเภทนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าแข่งขันทางบ้านมาร่วมแข่งขันได้ ซึ่งต้องสมัครมาแข่งขันและมีคุณสมบัติตามที่รายการต้องการ สามารถแสดงออกอย่างไม่เคอะเขินตัดสินใจได้รวดเร็วและมีความเป็นธรรมชาติเพื่อทำให้บรรยากาศหรือภาพรวมของรายการสนุกสนานน่าติดตาม

พิธีกรรายการลักษณะนี้มักจะต้องสร้างบรรยากาศและสีสันให้รายการเป็นอย่างมาก เพราะแม้ว่ารายการจะมีข้อมูลเชิงความรู้แต่วิธีการนำเสนอจะเน้นความสนุกสนาน ให้ผู้ชมรายการทั้งทางบ้านและในห้องส่งมีอารมณ์ร่วมและลุ้นไปพร้อมกันด้วย ซึ่งจะส่งผลให้รายการน่าติดตาม ไม่น่าเบื่อ นอกจากนี้ในปัจจุบันมักจะใช้พิธีกรคู่หรือพิธีกรเป็นกลุ่ม ดังนั้นพิธีกรควรจะมีทักษะในการนำเสนอเป็นกลุ่ม ไม่แย่งกันพูด ฟังเพื่อนพิธีกรเพื่อให้บทสนทนาเกี่ยวโยงกัน

อย่างไรก็ตามทั้งพิธีกรและผู้เข้าร่วมแข่งขันจะต้องมีขอบเขตในกิริยาท่าทางหรือถ้อยคำที่จะพูด แม้รายการจะเน้นความสนุกแต่ก็ต้องไม่เกินเลย ควรมีความสุภาพและรับผิดชอบกับผู้ชม

3. พิธีกรรายการปกิณกะหรือรายการวาไรตี้

รายการปกิณกะหรือรายการวาไรตี้ เป็นรายการที่มีเนื้อหาสาระต่างๆมารวมกัน โดยจะแบ่งเป็นช่วงต่างๆและแต่ละช่วงก้จะมีเรื่องย่อยๆหลายรสหลายเรื่อง อาทิ ดนตรี การแสดงต่างๆ เหตุการณ์ที่น่าสนใจ บุคคลที่น่าสนใจ การสัมภาษณ์ การพูดคุย และจะมีการพูดเชื่อมร้อยเข้าด้วยกันในแต่ละช่วงรายแร และเช่นเดียวกันกับรายการที่เน้นความบันเทิงอื่น ที่พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการจะต้องมีความสามารถในการดึงดูดผู้ชมด้วยวิธีการนำเสนอรายการของตนเองให้แตกต่างจากรายการอื่น ตัวอย่างรายการปกิณกะเช่น รายการชิงช้าสวรรค์ รายการตีสิบ รายการทไวไลท์โชว์ เป็นต้น

สำหรับรายการที่เน้นความบันเทิงเป็นหลักนั้น ผู้ดำเนินรายการที่มีอารมณ์ขัน (Sense of humor) มักจะได้เปรียบในการสร้างสีสันและบรรยากาศให้รายการ แต่ก็ควรดูที่ความเหมาะสมและขอบเขตด้วย เช่น ไม่พูดคำหยาบหรือเรื่องสองแง่สองง่ามที่มากจนเกินงาม หรือพยายามจะเล่นมุขล้อเลียนให้เกิดความขบขัน เพราะสิ่งเหล่านี้ถ้าผู้กระทำไม่มีความสามารถหรือไม่รู้จักขอบเขตก็จะทำให้เกิดความเสียหายที่แก้คืนได้ยาก เพราะมีคนจำนวนมากที่ดูรายการ จึงต้องมีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ (public mind) ควบคู่ไปด้วย

4. แนวคิดเรื่องการสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

การสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง การใช้ความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ ไปใช้ในการอธิบาย สร้างความเข้าใจ จุดประกาย หรือทำให้เกิดแนวคิดต่างๆ จากนักวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สู่ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความเข้าใจในวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีว่ามีประโยชน์ และโทษอย่างไร มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์แค่ไหน ปลูกฝัง และสร้างสำนึกจนเกิดการที่อยากที่จะเรียนรู้ หรือทำความเข้าใจกับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

ผู้ที่จะใช้ความรู้ทางนิเทศศาสตร์ มาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ย่อมต้องมีความรู้ความเข้าใจใน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีบ้าง อาจไม่ถึงขึ้นรู้ลึก แต่ต้องรู้รอบด้าน เปรียบเทียบกับการที่ พนักงานขายสินค้า ย่อมต้องรู้จักตัวสินค้า จึงจะขายสินค้านั้นได้ แต่ปัจจุบันนักนิเทศศาสตร์ส่วนใหญ่ ยังไม่กล้าที่จะให้ความสนใจในการให้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กับกลุ่มเป้าหมายมากนัก อันเนื่องมาจากการขาดความเข้าใจในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั่นเอง (http://www.jobpub.com)

4.1 การสร้างความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความจำเป็นที่ต้องการสร้างความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่อคนในชาติ เป็นเรื่องที่สำคัญมากทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมต้องร่วมมือกัน สร้างทัศนคติ มโนคติ ความเชื่อที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ ให้ทุกคนเห็นถึงความสำคัญในการเข้าใจวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

องค์กรภาครัฐฯ และเอกชน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน ต่างต้องปรับตัวให้ยอมรับในภาวการณ์ของโลกในยุคนี้ ซึ่งสื่อมวลชนก็มีหน้าที่สำคัญในการให้ข่าวสาร ให้ความรู้และการศึกษา ให้ความบันเทิง โน้มน้าวใจ และเป็นเวทีแสดงความคิดเห็น การใช้สื่อมวลชนมาช่วยในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จึงเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน

ศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ (http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=1437) ให้ความเห็นว่า สื่อมวลชนในประเทศไทยรับรู้กับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีน้อยเกินไป อาจเกิดจากเรื่องราวของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีไม่เป็นที่สนใจของประชาชน เหมือนไสยศาสตร์ โชคชะตาราศี หรือสื่อมวลชนขาดความเข้าใจในวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และกลัวว่าการให้ข้อมูลด้านนี้เกิดความผิดพลาดได้ จึงไม่กล้าที่จะเสนอข่าวประเภทนี้

ถ้าสื่อมวลชนไม่เข้าใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงไม่กล้าเสนอข่าวนี้ คงต้องแก้ที่การศึกษาที่จบมา ก็จะพบปัญหาว่าในหลักสูตรไม่มีการสอนเรื่องวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเลย ถ้าไม่มีก็เพิ่มวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เข้าไปในหลักสูตร ก็จะพบว่าไม่มีผู้สอนเกี่ยวกับวิชาการนำเสนอข่าวด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี นี้เลยถึงมีก็น้อยมาก คงต้องแก้ด้วยการเพิ่มบุคลากรด้านนี้เข้าไป ปัญหาคือว่าสังคมยังไม่ยอมรับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเลย เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จบสายวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ น้อยมาก และพวกที่จบก็จะเลือกเรียนแพทย์ และเลือกเป็นวิศวกรเสียส่วนใหญ่ น้อยคนนักที่จะเรียนคณะวิทยาศาสตร์ เหตุหนึ่งเพราะว่าขาดการให้ความรู้ โน้มน้าวใจในเห็นถึงคุณค่าของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

สื่อมวลชนเป็นสถาบันของสังคมในการให้ความรู้ และหากภาครัฐฯ เห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ประชาชนย่อมเข้าใจ และเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีนั้นด้วย แต่ประชาชนจะเข้าใจ และติดตามข่าวสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ต่อเมื่อสื่อมวลชนเองต้องมีความเข้าใจ และติดตามวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในระดับสูง หน้าที่ ที่สำคัญของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีคือการ เป็นสื่อกลางระหว่างองค์กรวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กับประชาชนทั่วไป

การเริ่มที่จะให้ความสนใจวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของสื่อสารมวลชนในระดับการศึกษานั้นในต่างประเทศมีมานานแล้ว ใช้ชื่อว่า “การสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” หรือ (Science Communication) ซึ่งมีการเรียนการสอนในระดับ ปริญญาโท และเอกในต่างประเทศ ในประเทศไทยก็เริ่มมีการตื่นตัวอยู่บ้างแต่ก็ยังอยู่ในวงจำกัด ซึ่งน่าจะมีการเพิ่มวิชาการรายงานข่าววิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งจะแทรกไว้ในการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้นักสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สามารถรายงานข่าวสารที่เป็นความรู้ในรูปแบบต่างๆได้

4.2 **หน้าที่ของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

หน้าที่ของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีคือ การพยายามลดช่องว่าง แห่งความเข้าใจของประชาชน กับความรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นหน้าที่สำคัญของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยเน้นที่การให้ความคิดโดยใช้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีร่วมกับความรู้จากศาสตร์อื่นๆ เช่นประเทศไทยเป็นสังคมการเกษตร ก็อาศัยความเข้าใจ

วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีจากนักสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่นำเสนอ แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งทำอยู่

สื่อมวลชนทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต ต้องทำหน้าที่สร้างความเข้าใจในวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่วนด้านการเมืองก็จะต้องสนับสนุนสื่อเหล่านี้ ในรูปแบบต่างๆ เช่นการลดภาษีการสร้างภาพยนตร์เกี่ยววิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี หรือเสนอให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อกิจการที่ให้ความรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในระดับประชาชน จนก่อให้เกิดวัฒนธรรมและสังคมวิทยาศาสตร์ (http://www.jobpub.com/articles/ showarticle.asp?id=1437)

จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นถึงความสัมพันธ์ของความรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสามารถนำมาเทียบเคียงได้ว่า รายการวิทยาศาสตร์พิธีกรดำเนินรายการเป็นความรู้ที่สื่อออกไปให้ผู้ชมทางโทรทัศน์ โดยผู้ชมรายการวิทยาศาสตร์ได้รับชมแล้วสามารถแสดงทัศนคติออกมาไม่ว่าจะเป็นความชอบ ไม่ชอบ เห็นจุดเด่นจุดด้อยของพิธีกร ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ความรู้สึกต่างๆต่อรายการและตัวพิธีกร อันส่งผลต่อพฤติกรรมการรับชม หรือการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ชมต่อไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของแต่ละตัวบุคคลด้วย ซึ่งเกณฑ์ที่ได้จากทัศนคตินี้นอกจากจะสะท้อนถึงพฤติกรรมการรับชมรายการวิทยาศาสตร์ของคนไทยแล้ว ยังสะท้อนถึงบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ไทยในปัจจุบันอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ช่องฟรีทีวีจากทรรศนะของผู้ชมที่มีภูมิหลังเกี่ยวเนื่องกับวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกันนั้น ปรากฏว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวน้อยมากทั้งที่เป็นงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศก็ตาม ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดประการหนึ่งในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ และเป็นอีกเหตุผลประการสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยให้ความสนใจประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ และได้ศึกษาอย่างจริงจังเพื่อหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเรื่องนี้จะยังประโยชน์ต่อการสร้างการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนาพิธีกรดำเนินรายการโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ ได้อีกด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

บทบาทของพิธีกรดำเนินรายการ

โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อ เพื่อสุขภาวะของสังคม (Media Monitor) และสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (2552) ได้ศึกษารายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฟรีทีวี โดยมีจุดมุ่งหมายการศึกษาเพื่อเป็นการศึกษาวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (สังเกต, ตั้งคำถาม, ตั้งสมมติฐาน, ทดลอง, สรุปผล) หรือนำเสนอเรื่องราวของการอธิบายธรรมชาติเชิงประจักษ์ที่สามารถสรุปได้เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งสามารถนำไปเป็นความรู้จนเกิดนวัตกรรมที่ใช้ช่วยเหลือมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี (ช่อง 3, 5, 7, 9, สทท และ ทีวีไทย) ในช่วงเดือน พ.ค. 2552

ผลการศึกษาพบว่า รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินรายการเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สนับสนุนการนำวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน พบมากที่สุด รองลงมาเป็นวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจหลักการทฤษฎีขั้นพื้นฐานวิทยาศาสตร์ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติอย่างมีเหตุผล และเพื่อให้เกิดทักษะสำคัญในการศึกษาค้นคว้า ส่งเสริมความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร เป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์กรต่างๆที่สนับสนุน

รายการ เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

ข้อสังเกตของวัตถุประสงค์ของรายการที่พบมากที่สุด คือ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร แต่วัตถุประสงค์ที่เป็นแก่นแท้สำหรับรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ การให้ความรู้และแนวความคิดอันเป็นวิทยาศาสตร์และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว รายการวิทยาศาสตร์ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจหลักการทฤษฎีขั้นพื้นฐานวิทยาศาสตร์ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติอย่างมีเหตุผล และเพื่อให้เกิดทักษะสำคัญในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ให้กับผู้ร่วมรายการและผู้รับชมรายการนั้นๆ อีกด้วย

นอกจากนี้ ข้อค้นพบจากการศึกษาดังกล่าว ยังเป็นการศึกษาบทบาทหน้าที่ผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมรายการ ซึ่งนักวิจัยชี้ให้เห็นบทบาทของพิธีกรดำเนินรายการ 4 บทบาทคือ

1. บทบาทการดำเนินรายการ โดยผ่านการบรรยาย สนทนา สาธิต หรือสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ และเปิด-ปิดนำเข้าช่วงต่างๆ ของรายการ
2. บทบาทการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์
3. บทบาทของการให้ข้อมูลความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. บทบาทในการตั้งคำถามและสรุปคำตอบ

ผู้ดำเนินรายการส่วนมากมักเป็นพิธีกร, ผู้ประกาศข่าว นักแสดงและตัวการ์ตูน (กราฟฟิก, มาสค๊อต) ขณะที่พบผู้ดำเนินรายการที่เป็นนักวิชาการ หรือผู้มีความรู้เฉพาะด้านจำนวนน้อยทั้งๆ ที่ต้องให้ความรู้ ทักษะและสรุปคำตอบทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องการการอธิบายที่ถูกต้อง

ทั้งนี้ บทบาทของผู้ร่วมรายการ เป็นอีกบทบาทที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินรายการให้ประสบความสำเร็จ งานวิจัยดังกล่าวค้นพบบทบาทผู้ร่วมรายการ ได้แก่ บทบาทของการให้ข้อมูลความรู้สาขาต่างๆทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บทบาทในการแนะนำสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี บทบาทในการเรียนรู้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างมีส่วนร่วม บทบาทของการร่วมแข่งขันตอบคำถามหรือสมมติฐาน และบทบาทของการนำเสนองานวิจัย

งานวิจัยดังกล่าวค้นพบว่ากลุ่มผู้ร่วมรายการที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นักวิชาการ ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ อธิบายปรากฏการณ์ หรือเทคโนโลยีต่างๆ และเผยแพร่ผลงานที่ตนพัฒนาขึ้น รองลงมาคือ นักเรียน-นักศึกษาที่เข้ามาร่วมกิจกรรมกับทางรายการแสดงผลงานของตน นอกจากนี้เป็นบุคคลทั่วไปซึ่งพบน้อยมาก สังเกตได้ว่าความเป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในรายการถูกจำกัดอยู่ในวงของการศึกษาและวิจัย ขณะที่บุคคลทั่วไปซึ่งเป็นผู้ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างแท้จริงกลับพบน้อย

อัตลักษณ์ของพิธีกรดำเนินรายการ

Suzanne de Cheveigne' (1999) ศึกษารายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศในประเทศฝรั่งเศส ตั้งแต่การผลิต รูปแบบที่ปรากฏ สถาบันต่างๆรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ทำการติดตามพฤติกรรมการชมรายการของผู้ชมทุกกลุ่มโดยการสัมภาษณ์ พบว่าการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์ แต่พบว่ามีตัวแปรแทรก คือ ความคุ้นเคยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ หากผู้ชมมีความคุ้นเคยกับวิทยาศาสตร์ในระดับพอสมควร ความคุ้นเคยนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมการไม่สนใจรับข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรืออาจนำไปสู่การติดตามสนใจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้นด้วย และพบความแตกต่างทางแนวคิดและความคาดหวังจากการชมรายการวิทยาศาสตร์ระหว่างผู้ชมทั่วๆไปกับนักวิทยาศาสตร์ โดยผู้ชมส่วนใหญ่นั้นมักให้ความสนใจกับรูปแบบรายการ วิธีการนำเสนอ พิธีกร เป็นสำคัญ แต่กลุ่มนักวิทยาศาสตร์จะสนใจในเนื้อหามากกว่า โดยเฉพาะคนที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกันจะเลือกสนใจองค์ประกอบของรายการวิทยาศาสตร์แตกต่างกันออกไป

ช่อผกา วิริยานนท์ (2539) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์โดยในข้อมูลเบื้องต้นพบว่าหากเปรียบเทียบขบวนการสร้างพิธีกรในอดีตกับปัจจุบันแล้ว กระบวนการสร้างพิธีกรโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมในอดีตนั้นจะมีการสร้างในลักษณะที่เป็นรูปแบบเฉพาะ ในอดีตต้องเป็นคนที่มีรูปร่างหน้าตาดีมีน้ำเสียงไพเราะมีความสามารถรอบด้าน เพราะมีผู้เชี่ยวชาญคอยฝึกสอน แต่ในปัจจุบันไม่มี ดังนั้นจึงไม่มีใครสร้างพิธีกรในปัจจุบันได้อย่างแท้จริง โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ประกอบไปด้วย บุคลิกภาพส่วนบุคคล ความสามารถเฉพาะบุคคลในด้านการสื่อสาร สิ่งแวดล้อมในการทำงาน การสร้างภาพลักษณ์ ส่วนกระบวนการรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ประกอบด้วย การรักษาคุณภาพในการทำงาน และการรักษาภาพลักษณ์

จิตต์สุขุม พวงเพชร (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบและลีลาการสัมภาษณ์ของพิธีกรรายการประเภทสนทนาเชิงสาระทางโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบและลีลาหรือสไตล์ของพิธีกรรายการสนทนาเชิงสาระในการสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสไตล์ในการสัมภาษณ์ รวมทั้งทัศนคติของผู้ชมรายการที่มีต่อสไตล์การสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า พิธีกรรายการสนทนาเชิงสาระส่วนใหญ่จะมีสไตล์การสัมภาษณ์เชิงรุก ถามคำถามเปิดเป็นหลัก เปิดประเด็นด้วยการบรรยายหรือพรรณนา และพยายามสร้างบรรยากาศผ่อนคลายเพื่อลดความตึงเครียดของเนื้อหาสนทนากัน ปัจจัยที่มีผลต่อสไตล์การสัมภาษณ์ของพิธีกรรายการสนทนาเชิงสาระมากที่สุด คือ ภูมิหลังและประสบการณ์ด้านการทำข่าวและอยู่ในวงการสื่อสารมวลชน ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลรองลงมาได้แก่ รูปแบบและเนื้อหาของรายการ บุคคลต้นแบบ และการเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่วนทัศนคติของผู้ชมรายการสนทนาเชิงสาระนั้นแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนิสิตนักศึกษา อายุระหว่าง 18-25 ปี รับรู้กับบุคลิกภาพและการนำเสนอตัวเองของพิธีกรเป็นหลัก กลุ่มวัยทำงานตอนต้น อายุระหว่าง 25-40 ปี และกลุ่มวัยทำงานตอนปลาย อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ให้ความสำคัญกับวิธีการทำงานในฐานะพิธีกรรายการสนทนาเชิงสาระ

นงนุช ศิริโรจน์ (2536) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วิวัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจเลือกผู้ประกาศข่าว โทรทัศน์ทุกสถานีในเขตกรุงเทพมหานคร จากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยใช้กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎีเรื่องบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการนำเสนอ ข่าว องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพและการสร้างภาพลักษณ์กับค่านิยมของกลุ่มวิชาชีพ ประกอบการพิจารณา

ผลจากการวิจัยพบว่า การให้ความสำคัญในองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวมีความแตกต่างกัน ไปตามปริบททางสังคม วัฒนธรรมทางวิชาชีพ และเทคโนโลยีของการนำเสนอข่าว ทั้งนี้สามารถแบ่งช่วงเวลาออกไปเป็น 3 ยุคสมัยคือ

1. ยุคเริ่มต้นงานข่าว (2498-ต้นปี 2528) หน้าที่ผู้ประกาศข่าวจำกัดเฉพาะผู้ชายที่ร่วมอยู่ในทีมงานบุกเบิก โดยให้ความสำคัญกับน้ำเสียงบุคลิกความน่าเชื่อถือตามแบบอย่างสากล ส่วนองค์ประกอบด้านรูปร่างหน้าตาถือเป็นเรื่องรอง

2. ยุคการปรับเปลี่ยน (ปลายปี 2528-ต้นปี 2529) รูปแบบเนื้อหาของการนำเสนอข่าวเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เนื่องจากเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกวงการเข้ามาทำและมีการโฆษณาคั่นเวลา เน้นบุคลิกภาพความเป็นกันเองและใช้ผู้ประกาศข่าวทั้งหญิงและชายจนทำให้ ประชาชนนิยมหันมาดูข่าวกันมากขึ้น

3. ยุคการแข่งขัน (ปลายปี 2529-2535) ภาพลักษณ์ด้านรูปร่างหน้าตา ความทันสมัยและความมีชื่อเสียงของบุคคลที่เลือกมาเป็นผู้ประกาศข่าวจากหลายวิชาชีพ เป็นองค์ประกอบเด่นที่ใช้ในการดึงดูดใจให้ดูข่าว

อุรัสยาน์ สุขะตุงคะ (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง "สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกร คุณสมบัติของพิธีกร กระบวนการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ทัศนะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ รวมถึงพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผลการวิจัยพบว่า พิธีถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ โดยเฉลี่ยจะมีอายุ 30 ปีขึ้นไปและมีความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ สามารถถ่ายทอดข้อมูลและควบคุมความรู้แก่ผู้ชมได้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับรายการ ได้แก่ มีภาพลักษณ์ของความน่าเชื่อถือ มีทักษะทางด้านการใช้ภาษาและน้ำเสียงที่ดี มีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธีและสามารถใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ

กระบวนการทำงานของพิธีกรแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ การเตรียมความพร้อมและเตรียมข้อมูลก่อนการถ่ายทอดสด การทำงานระหว่างการถ่ายทอดสด และการประเมินผลหลังการถ่ายทอดสด ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานแบ่งเป็น 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยที่เกิดจากตัวพิธีกรเอง ได้แก่ เตรียมข้อมูลไม่มากพอ มีเวลาเตรียมงานน้อยและการใช้คำราชาศัพท์ สำหรับปัจจัยที่เกิดจากภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงหมายกำหนดการสถานที่นั่งบรรยาย และอุปกรณ์ทางด้านเทคนิค

นอกจากนี้ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นความคิดเห็นของผู้ชมซึ่งมีความสนใจในเรื่องการใช้คำราชาศัพท์และการให้ข้อมูลความรู้ของพิธีกร รวมทั้งรูปแบบของรายการที่ควรถ่ายทอดให้น่าสนใจ นอกจากนั้น ผู้ชมยังชื่นชอบพิธีกรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธีที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก และมี

ความตั้งใจที่จะชมภาพของพระมหากษัตริย์ในรายการ โดยผู้ชมส่วนใหญ่จะรับชมรายการในลักษณะชมบ้าง และชมแค่เฉพาะบางช่วงของรายการเนื่องจากเป็นรายการที่มีช่วงเวลาที่ค่อนข้างยาว

รายการวิทยาศาสตร์และงานสื่อสารมวลชน

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทพิธีกรต่อรายการวิทยาศาสตร์ หรือความคิดเห็นของผู้ที่มีภูมิหลังทางด้านวิทยาศาสตร์ และไม่มีภูมิหลังทางวิทยาศาสตร์ต่อรายการวิทยาศาสตร์นั้นมีจำนวนไม่มากนัก ทำให้เป็นมูลเหตุความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ช่องฟรีทีวีจากทรรศนะของผู้ชมที่มีภูมิหลังเกี่ยวเนื่องกับวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน โดยมีผู้ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสรุป ดังนี้

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ ของปารณัท เกิดผล (2551) พบว่า เนื้อหารายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์นั้น เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีประสิทธิภาพมากที่สุด และรูปแบบรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ ที่เป็นรายการเกมโชว์ที่นำเข้าจากต่างประเทศมีประสิทธิภาพและรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผลิตจากต่างประเทศยังมีประสิทธิภาพมากกว่ารายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผลิตในประเทศไทย

ในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากร เพศ ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความสนใจเนื้อหาและรูปแบบรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ ในขณะที่ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อความสนใจเนื้อหาและรูปแบบรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ ส่วนความถี่ในการเปิดรับชมรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ มีผลต่อการได้รับความรู้และประโยชน์จากรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ด้วยเช่นกัน

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักวิทยาศาสตร์ นักข่าวหนังสือพิมพ์ และผู้อ่านต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ในหนังสือพิมพ์รายวัน ของศรัญญา โรจนวงศ์ชัย (2550) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักวิทยาศาสตร์ นักข่าวหนังสือพิมพ์ และผู้อ่านต่อการ

คัดเลือกและนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ในหนังสือพิมพ์รายวัน ในด้านการคัดเลือกข่าว คุณค่าข่าว คุณภาพข่าว วิธีเขียนข่าว ลักษณะภาษา กราฟิก ปัญหาในการรายงานข่าว และการรายงานข่าวในปัจจุบัน มีวิธีเก็บข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่าในด้านคุณค่าข่าว จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเหตุการณ์ด้านการเชิดชูบุคคลในวงการวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์และนักข่าวคิดว่าเหตุการณ์ มีคุณค่าข่าวมากกว่า ในด้านการเขียนข่าวพบว่ากลุ่มตัวอย่างตัดสินใจแตกต่างกันในข่าวที่เกี่ยวกับการทดลอง นักวิทยาศาสตร์และผู้อ่านชอบข่าวที่เขียนเรียงตามลำดับเหตุการณ์ แต่นักข่าวเลือกเสนอข่าวที่เขียนสรุปผลการทดลองไว้ในตอนต้น นอกจากนี้ นักวิทยาศาสตร์และนักข่าวที่เขียนด้วยภาษาเรียบง่าย ขณะที่ผู้อ่านชอบข่าวที่เขียนด้วยภาษาซับซ้อน และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการใช้กราฟิกประกอบการรายงานข่าววิทยาศาสตร์ คือเห็นว่าการเลือกใช้กราฟิกประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล

นอกจากนี้ ศศิเพ็ญ วชิรเจริญทรัพย์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทหนังสือพิมพ์กับการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ โดยมีขอบเขตของการศึกษา คือ ในการสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทาศาสตร์ และการสร้างกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ โดยศึกษาการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์โดยแยกเป็นเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเนื้อหาข่าวโดยศึกษาเป็นกรณีศึกษา

งานวิจัยมุ่งวิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันในเรื่องการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ว่ามีพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในแบบการเสริมสร้างความรู้ และสร้างกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่านอย่างไร และผู้ที่รับผิดชอบในการคัดเลือกเนื้อหาเพื่อนำเสนอเนื้อหาวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ว่ามีบทบาทอย่างไรต่อการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์นั้นยังต้องเพิ่มบทบาทในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ทั้งการสร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่านมากขึ้น และพบว่าในขณะที่ผู้ที่รับผิดชอบในการคัดเลือกเนื้อหาเพื่อการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์มีการตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ แต่

บทบาทในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์กลับไม่สามารถทำได้ดีเพียงพอ เนื่องจากเหตุผลในเชิงธุรกิจอันเนื่องจากนโยบายขององค์กร และทัศนคติเนื้อหาวิทยาศาสตร์ของผู้คัดเลือกเนื้อหาเห็นว่าเนื้อหาวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่ยากแก่การเข้าใจ นอกจากนี้นักวิทยาศาสตร์มีความเห็นตรงกันว่าหนังสือพิมพ์มีส่วนช่วยในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ได้ โดยให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์และมีการนำเสนอโดยเชื่อมโยงเนื้อหาให้เข้ากับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมากขึ้น

งานวิจัยเรื่อง การทำหน้าที่ของรายการสารคดีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ของวารี อัศวเกียรติรักษา (2542) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ของสารคดีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา อาศัยกรอบแนวคิดด้านการสื่อสารงานวิทยาศาสตร์ คุณลักษณะของสารคดี การจูงใจและกลยุทธ์ในการโฆษณา และหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยศึกษาจากสารคดีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อ 3 ช่อ 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 และไอทีวี ตั้งแต่เดือนเมษายน – มิถุนายน พ.ศ.2541 เป็นเวลา 3 เดือนได้จำนวนรายการทั้งสิ้น 11 รายการ

ผลการวิจัยพบว่า รายการสารคดีในช่วงเวลาที่ศึกษานั้นมี 7 รายการที่ให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อช่วยส่งเสริมความคิดหรือจิตวิทยาศาสตร์ ส่วนที่เหลือได้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเพื่อการรับรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ขณะเดียวกันก็ยังพบว่ารายการสารคดีกว่าครึ่งได้ทำหน้าที่แฝงเพื่อการโฆษณาสินค้าหรือโฆษณาสถาบันด้วย โดยพบว่ารายการได้ส่งสารที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารไปพร้อมๆกับการทำหน้าที่แฝงการโฆษณา โดยแฝงทางภาพหรือเสียงหรือทั้ง 2 อย่าง ประกอบกัน ซึ่งรายการที่ทำหน้าที่แฝงเหล่านี้ก็มีผู้สนับสนุนรายการเป็นได้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แต่กรณีของภาคเอกชนนั้นมีแนวโน้มจะทำหน้าที่โฆษณาได้เด่นชัดกว่าของภาครัฐ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

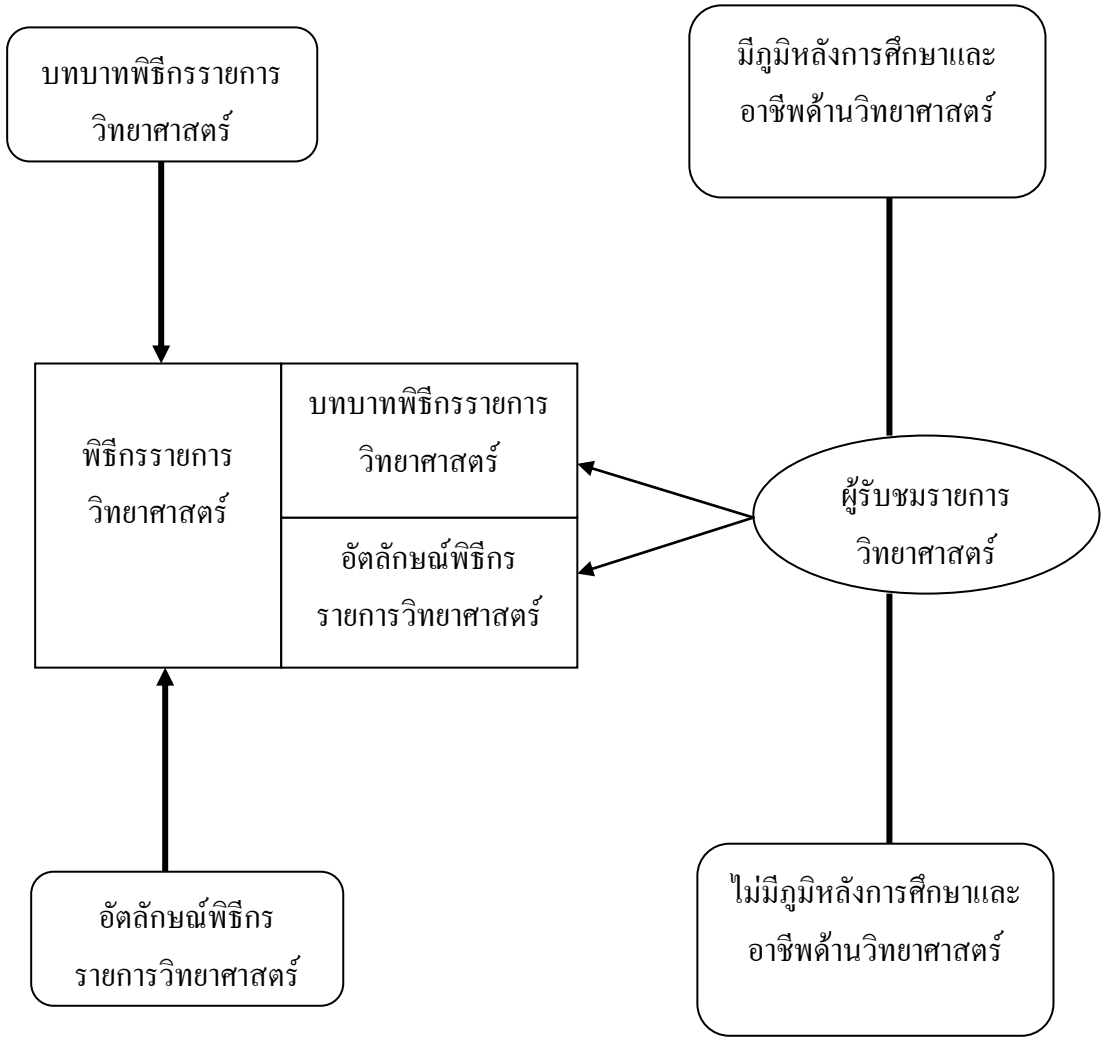

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย และวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย รวมถึงศึกษาการรับรู้บทบาทและการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของไทยจากทรรศนะของผู้ชม การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสานวิธีวิทยาระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้สามารถเข้าใจภาพรวมของบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ และวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาการดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย

1. ส่วนที่ 1 การศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)
    - 1.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
    - 1.2 สมมติฐานการวิจัย
    - 1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
    - 1.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย
    - 1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
2. ส่วนที่ 2 การศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
    - 2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
    - 2.2 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)
    - 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
3. การนำเสนอข้อมูล

ส่วนที่ 1
การศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิเคราะห์ข้อมูลพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยศึกษาพฤติกรรมการรับรู้และทรรศนะของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดในเรื่องการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การปกครอง 50 เขต ของกรุงเทพมหานคร โดยจะเลือกประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากครอบคลุมกลุ่มเยาวชนที่เป็นนักเรียนนักศึกษา จนถึงผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน ที่รับชมรายการวิทยาศาสตร์ ทุกเพศ ทุกวัย จำนวน 5,702,595 คน (สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2553)

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มประชากร (Sample) เลือกจากกรอบประชากรโดยกำหนดความเชื่อมั่นหรือมีระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามสูตรของ Taro Yamane ซึ่งจัดทำโดย Bureau of Research, New York State Division of Housing and Community Renewal โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะเลือกนำมาศึกษาคือประชากรที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อความเชื่อถือได้ของการเลือกตัวอย่างเท่ากับ 95% โดยยอมให้เกิดความผิดพลาดได้ 5% (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541: 24)

คำนวณจำนวนตัวอย่าง จากสูตร Taro Yamane (ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05) (Taro Yamane 1973: 1088, อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต 2538: 357) ใช้เทคนิคการหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % แทนค่าได้ ดังนี้

$$n = \frac{5,702,595}{1 + 5,702,595\ (0.05)^2}$$

$$n = \frac{5,702,595}{14257.49}$$

$$n = 399.97$$

$$n = 400$$

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

1.2 สมมติฐานการวิจัย

การกำหนดสมมติฐานเป็นการกำหนดเป้าหมายของปัญหาการวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ 3 ข้อ และได้จำแนกตัดแปรอิสระหรือตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1: ภูมิหลังและความคุ้นเคยกับวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ตัวแปรอิสระ: ลักษณะทางประชากร ได้แก่ สถานภาพการเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาด้านวิทยาศาสตร์และบุคคลทั่วไป

ตัวแปรตาม: การรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

สมมติฐานข้อที่ 2: ภูมิหลังและความคุ้นเคยกับวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ตัวแปรอิสระ: ลักษณะทางประชากร ได้แก่ สถานภาพการเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาด้านวิทยาศาสตร์และบุคคลทั่วไป

ตัวแปรตาม: การรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

1.3 **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล**

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ ในส่วนที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และบุคคลทั่วไป เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ

- เคยเปิดรับชมรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรายการใดบ้าง(โดยแสดงตารางรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 11 รายการ)
- ความถี่ในการรับชมรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้รับชมรายการวิทยาศาสตร์ที่มีต่อองค์ประกอบของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- จากองค์ประกอบเรื่อง พิธีกร รูปแบบรายการ เนื้อหารายการทั้ง3 ข้อนี้ มีส่วนทำให้ผู้ชมเลือกรับชมรายการวิทยาศาสตร์หรือไม่
- พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องมีหน้าที่อะไรในการดำเนินรายการ
- พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องมีคุณสมบัติเฉพาะอะไรบ้าง

ลักษณะคำถามเป็นคำถามการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้เลือกตอบ 5 ระดับ โดยมีตัวเลือกตอบ คือ

- ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีความเห็นตรงกับคำถามนั้นมากที่สุด
- ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความเห็นตรงกับคำถามนั้นมาก
- ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความเห็นตรงกับคำถามนั้นปานกลาง
- ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความเห็นตรงกับคำถามนั้นน้อย
- ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความเห็นตรงกับคำถามนั้นน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลคะแนน ผู้วิจัยแบ่งระดับคะแนนในแบบสอบถามภาพลักษณ์ตนเองเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของผู้ชม โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลแบบสอบถามโดยใช้ค่าเฉลี่ย (x) ตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

$$\text{การแปลผลแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ระดับ} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{3}$$

$$= 1.33$$

- ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.68 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับสูง
- ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.34 – 3.67 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 – 2.33 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1) ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาไปให้นักวิชาการพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2) ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (pre-test) จำนวน 50 ชุด กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC Windows ในการหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามที่ Jum (1978) ได้เสนอแนะเป็นเกณฑ์การยอมรับไว้ ดังนี้

$$\alpha = (k/(k-1)) * [1- \Sigma(s^2_i)/s^2_{sum}]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s^2_i แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

s^2_{sum} แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

เมื่อค่า α มากกว่าและเท่ากับ 0.7 สำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory research) จึงจะสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสูง เมื่อทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถามทั้งหมดรวมกัน จะได้ค่าสัมประสิทธิแอลฟาของ Cronbach

จากการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ได้ค่าสัมประสิทธิแอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.838 นั่นหมายความว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงที่น่าเชื่อถือได้

1.4 **สถิติที่ใช้ในการวิจัย**

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยในการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC(+) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และสถิติเชิงอนุมาน วิธีการหาความสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าสถิติ Chi-square

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งมีลำดับขั้นการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ สถานภาพการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และบุคคลทั่วไป เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การรับชมรายการ และความถี่ในการรับชมรายการทางวิทยาศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงในรูปของความถี่ และสถิติเบื้องต้น เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2545)

1.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f * 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$X = \frac{\sum Xi}{n}$$

เมื่อ X แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum Xi$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน Inferential statistics ใช้วิธีการหาความสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าสถิติ Chi-square (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2547)

$$\chi^2 = \sum_{j=1}^{k} \sum_{i=1}^{k} \frac{(Oij - Eij)^2}{Eij}$$

เมื่อ k แทน จำนวนค่าหรือประเภทหรือจำนวนกลุ่ม

Oij แทน จำนวนหรือความถี่ของกลุ่มที่ i และ j ที่ได้จากการเก็บข้อมูล

Eij แทน จำนวนหรือความถี่ของกลุ่มที่ i และ j ที่ได้จากอัตราส่วนที่กำหนด

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics)

- การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และบุคคลทั่วไป เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การรับชมรายการ และความถี่ในการรับชมรายการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังด้านสาขาวิชาที่ศึกษาและสาขาการประกอบอาชีพกับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ และการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ด้วยค่าสถิติ Chi-square

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมและผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้วไปลงรหัส (Coding) ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลการวิเคราะห์มาจัดทำตารางเพื่อเสนอและสรุปผลการวิเคราะห์

ส่วนที่ 2

การศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิเคราะห์ข้อมูลพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยศึกษาบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการชิวิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยศึกษาจากบันทึกเทปรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ไทยทางช่องฟรีทีวี ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง5 ช่อง7 ช่องModern 9 TV ช่อง NBT และ ช่องThai PBS และงานเขียนประเภทบทความ บทสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรและบุคลากรด้านการผลิตรายการวิทยาศาสตร์ซึ่งปรากฏในนิตยสาร วารสาร อินเตอร์เนต หรือหนังสือพิมพ์ต่างๆ ผู้วิจัยได้วางแนวทางในการศึกษา ดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แหล่งข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์

อาศัยการบันทึกเทปรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ไทย ทำการบันทึกรายการวิทยาศาสตร์ทุกรายการที่มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยเริ่มเก็บข้อมูลจากรายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีของไทย ช่อง 3 ช่อง5 ช่อง7 ช่องModern 9 TV ช่องNBT ช่องThai PBS เป็นเวลาหนึ่งเดือน โดยเริ่มจากวันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ถึง 31 กรกฎาคม 2553 และขอถ่ายสำเนารายการวิทยาศาสตร์จากสถานีโทรทัศน์หรือจากบริษัทผู้ผลิต หรือ จากอินเทอร์เน็ต ในกรณีที่ไม่สามารถขอเทปบันทึกรายการโทรทัศน์ได้ โดยต้องเป็นรายการที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดทั้งรายการ โดยไม่จำกัดเวลาการออกอากาศ แต่จำกัดว่าจะต้องเป็นรายการที่ผลิตในประเทศไทยและมีพิธีกรเป็นคนไทยเท่านั้น สำรวจข้อมูลพบว่า มีพิธีกรดำเนินรายการทั้งหมด 13 คน จำนวน 11 รายการ ดังนี้

พิธีกรดำเนินรายการ

พิธีกร	รายการ	ช่อง
1. เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	รู้ค่าพลังงาน	3
2.จอห์น รัตนเวโรจน์	ไซเบอร์ซิตี้	5
3.ธงชัย ประสงค์สันติ	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	5
4.พอลลีน เต็ง	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	5
5.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	พบหมอศิริราช	7
6.พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	ฉลาดล้ำโลก ยกกำลังสอง	9
7.พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	วันละนิด วิทย์เทคโน	9
8.ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์	ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	9
9.ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์	Wonderful World โลกมหัศจรรย์	9
10.ทิน โชคกมลกิจ	วิจัยไทยคิด	TPBS
11.ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์	วิจัยไทยคิด	TPBS
12.ธีระชัย พรสินศิริรักษ์	I Sci ฉลาดยกกำลังสอง	TPBS
13.บุณณดา สุปิยพันธ์	รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	TPBS

2) แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research)

การศึกษาบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานเขียนประเภทบทความ และบทสัมภาษณ์ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรและบุคลากรด้านการผลิตรายการวิทยาศาสตร์

2.1) ตำรา วิทยานิพนธ์ เอกสารประกอบการเรียนวิชาต่างๆที่เกี่ยวข้อง และจากการค้นคว้าในห้องสมุด

2.2) ข้อมูลที่มีแหล่งอ้างอิงจากอินเตอร์เน็ต

2.2 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จากรายการวิทยาศาสตร์ที่มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีของไทย ช่อง 3 ช่อง5 ช่อง7 ช่องModern 9 TV ช่องNBT ช่องThai PBS ที่ออกอากาศในช่วงเดือน กรกฎาคม 2553 โดยวิเคราะห์จากผู้ดำเนินรายการหลัก ซึ่งเลือกพิธีกรที่จะมาทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจาก ไทยทีวีสีช่อง 3

1. ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง จากรายการรู้ค่าพลังงาน ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 24.00-00.05 น. (หลังละครเป็นต่อ) โดยบริษัท ว็อชด็อก จำกัด

รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจาก สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.5)

2. จอห์น รัตนเวโรจน์ จากรายการ ไซเบอร์ซิตี้ ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 10.55-11.45 น. บริษัท Splas interactive
3. ธงชัย ประสงค์สันติ และ
4. พอลลีน เต็ง จากรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้ ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 20.15 - 21.05 น.โดยบริษัท Workpoints entertainment

รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจาก สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

5. อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์ จากรายการ พบหมอศิริราช ออกอากาศทุก วันอาทิตย์ เวลา 13.55 - 13.58 น. โดย โรงพยาบาลศิริราช

รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจาก Modern Nine TV

6. ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์ จากรายการ ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตรทุกวันอาทิตย์ เวลา 05.30 - 06.00 โดยกรมวิชาการเกษตร
7. พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ จากรายการฉลาดล้ำโลก ออกอากาศวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 10.30 – 11.30 น. ทางสถานีช่อง โมเดิร์นไนน์ ความยาว 1 ชั่วโมง ทีมงานผู้นำเข้าลิขสิทธิ์โดยสวทช.และโมเดิร์นไนท์ทีวี

8. พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ จากรายการ วันละนิด วิทย์เทคโน ออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ หลังข่าวภาคค่ำ เวลา 20.20 -20.22 โดยประมาณ นำเข้าลิขสิทธิ์โดย สวทช.ร่วมกับโมเดิร์นไนท์ทีวี
9. ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ จากรายการ Wonderful World โลกมหัศจรรย์ ออกอากาศทุกวันศุกร์ 11.00 – 11.30 น. โดยบริษัท พาโนรามา ซึ่งมีผู้สนับสนุนรายการคือ สวทช.

รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจาก สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ThaiPBS

10. ทิน โชคกมลกิจ และ
11. ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์ จากรายการ วิจัย ไทยคิด ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 16.00 – 17.00 น. โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ร่วมกับ บริษัท สมาร์ท ครีเอชั่น อินเตอร์มีเดีย จำกัด
12. ธีระชัย พรสินศิริรักษ์ จากรายการ I Sci ฉลาดยกกำลังสอง ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 9:55 – 10.00 น. โดยบริษัท Happy creative media.co.th
13. บุณณดา สุปิยพันธ์ จากรายการ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน ออกอากาศทุกวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 10.05 -11.00 น. โดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

จากขอบเขตของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ว่า จะศึกษาเฉพาะผู้ดำเนินรายการ หรือพิธีกรหลักเท่านั้น ดังนั้น สำหรับรายการวิทยาศาสตร์อื่นๆที่มีพิธีกรภาคสนาม หรือพิธีกรรับเชิญที่มาร่วมเพียงช่วงสั้นๆในรายการ หรือมีการหมุนเวียนพิธีกรไปเรื่อยๆในแต่ละตอน จะไม่นับรวมในการศึกษาครั้งนี้

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การนำเสนอภูมิหลังของพิธีกรดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ ทั้งทั้งหมด 13 คน จาก 11 รายการ
2. การวิเคราะห์เนื้อหาเทปบันทึกรายการวิทยาศาสตร์

- วิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ กับเป้าหมายและวัตถุประสงค์และรูปแบบการดำเนินรายการวิทยาศาสตร์จากการศึกษาเทปบันทึกรายการวิทยาศาสตร์เพื่อแยกประเภทบทบาทของพิธีกรในรายการ
- วิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ที่มีผลต่อการดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ให้มีความน่าสนใจ และนำไปสู่การได้รับความนิยมจากผู้ชมจากการศึกษาเทปบันทึกรายการวิทยาศาสตร์เพื่อแยกประเภทอัตลักษณ์ของพิธีกรในรายการ

3. นำเสนอผลการสังเคราะห์และอภิปรายผลการสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อตอบคำถามวิจัยเรื่องบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม” ได้กำหนดการนำเสนอข้อมูล โดยนำเสนอเป็นการบรรยายผลการศึกษาวิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการนำเสนอผลการศึกษาเพื่อให้เกิดการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอผลการศึกษาอย่างเป็นระบบแบ่งเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ เป็นการนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย ขอบเขตการศึกษา นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสรุปแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์ พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ การสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และหน้าที่ของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการอธิบายถึง วิธีวิทยาที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้วิธีการผสานวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สมมติฐานการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ตัวบท และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ตัวบท

บทที่ 5 ผลการวิจัย ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามเป็นหลัก ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

บทที่ 4
วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

การวิเคราะห์วิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้รวบรวมและทำการศึกษารายการวิทยาศาสตร์ที่มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการทั้งสิ้น 11 รายการ ในการวิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์นั้น ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์พิธีกรผู้ดำเนินรายการ ที่เป็นคนไทย โดยเน้นที่พิธีกรหลักในแต่ละรายการตามประเภทของเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้จำแนกไว้ทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ วิทยาศาสตร์การแพทย์, วิทยาศาสตร์ทั่วไป, วิทยาศาสตร์การเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร, พลังงานและสิ่งแวดล้อม, เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์

4.1 **วิทยาศาสตร์การแพทย์** มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่

4.1.1 รายการพบหมอศิริราช

4.2 **วิทยาศาสตร์ทั่วไป** มีจำนวน 7 รายการ ได้แก่

4.2.1 รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคาซายส์ ปาร์ตี้

4.2.2 รายการฉลาดล้ำโลก

4.2.3 รายการวันละนิด วิทย์เทคโน

4.2.4 รายการWonderful World โลกมหัศจรรย์

4.2.5 รายการวิจัยไทยคิด

4.2.6 รายการ I Sci ฉลาดยกกำลังสอง

4.2.7 รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน

4.3 **วิทยาศาสตร์เกษตรศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร** มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่

4.3.1 รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร

4.4 **วิทยาศาสตร์พลังงานและสิ่งแวดล้อม** มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่

4.4.1 รายการรู้ค่าพลังงาน

4.5 **วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์** มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่

4.5.1 รายการ Cyber City

สำหรับการวิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรดำเนินรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนี้ ผู้วิจัยทำการแยกวิเคราะห์พิธีกรแต่ละรายการ ซึ่งจะเลือกศึกษาพิธีกรหลักในรายการเป็นพิธีกรที่เป็นคนไทยและใช้ภาษาไทยในการดำเนินรายการโดยแต่ละรายการจะแยกวิเคราะห์ตามรูปแบบรายการที่นำเสนอ โดยวิเคราะห์ตามบทบาทและอัตลักษณ์ที่พิธีกรนั้นแสดงออกมาผ่านทางหน้าจอโทรทัศน์ เช่น บทบาทดำเนินรายการ บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์ บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ หรือบทบาทในการตั้งคำถาม เป็นต้น ส่วนของการวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกร ก็ได้ทำการวิเคราะห์จากองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น บุคลิกภาพ ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร

ลำดับ	ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	วัน	เวลา	ความยาว (นาที)	สถานี
1	■ ธงชัย ประสงค์สันติ ■ พอลลีน เต็ง	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	เสาร์	20.15 - 21.05	50	5
2	■ พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	วันละนิด วิทย์เทคโน	จ.- ศ.	20.20-20.22	2	9
3	■ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	รู้ค่าพลังงาน	พฤหัส	24.00-00.05	5	3
4	■ จอห์น รัตนเวโรจน์	ไซเบอร์ซิตี้	เสาร์	10.55-11.45	50	5
5	■ ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	พบหมอศิริราช	อาทิตย์	13.55-13.58	3	7
6	■ ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์	ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	อาทิตย์	05.30-06.00	30	9
7	■ พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	ฉลาดล้ำโลก	ส.-อา.	10.30-11.30	60	9
8	■ ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์	โลกมหัศจรรย์ wonderful world	ศุกร์	11.00-11.30	30	9
9	■ ทิน โชคกมลกิจ ■ ณรรพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์	วิจัยไทยคิด	อาทิตย์	16.00-17.00	60	Tpbs
10	■ ธีระชัย พรสินศิริรักษ์	Isci ฉลาดยกกำลัง2	ส.-อา.	09.55-10.00	5	Tpbs
11	■ บุณณดา สุปิยพันธ์	ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	นักขัตฤกษ์	10.05-11.00	55	Tpbs

4.1 พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์การแพทย์

รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีและที่มีผู้ดำเนินรายการมีจำนวน 1 รายการ ดังนี้

4.1.1 รายการพบหมอศิริราช

พิธีกร อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์

ผู้ผลิตรายการ บริษัท Majority Communication จำกัด

ผู้สนับสนุนรายการ คณะแพทย์ศาสตร์ศิริราชพยาบาลและบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด

ออกอากาศ	ทุกวันอาทิตย์ เวลา 13.50 – 13.53 น. ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ออกอากาศความยาว 3 นาที
รูปแบบรายการ	รายการพบหมอศิริราชเป็นรายการประเภทสารคดีสั้นมีผู้ดำเนินรายการที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงแต่ละส่วนของรายการเข้าด้วยกันและใช้เสียงบรรยายประกอบภาพในแต่ละตอนสลับกับการสัมภาษณ์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากโรงพยาบาลศิริราชเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลในเชิงลึกโดยแบ่งการนำเสนอเป็น2ช่วงช่วงแรกเป็นการเปิดวีทีอาร์ประกอบกับการให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆมาอธิบายประกอบวีทีอาร์และช่วงที่2ชื่อช่วงรักษ์สุขภาพเป็นการบรรยายประกอบวีทีอาร์ซึ่งจะเป็นเกร็ดข้อมูลเพิ่มเติมจากเนื้อหารายการหลัก
เนื้อหารายการ	รายการพบหมอศิริราช เนื้อหารายการเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ สาเหตุของโรคและวิธีการป้องกันรักษา ซึ่งจะมีแพทย์จากโรงพยาบาลศิริราชเป็นผู้ให้ข้อมูลในเรื่องต่างๆ โดยมีโรงพยาบาลศิริราชและไทยประกันชีวิตเป็นผู้สนับสนุน

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร ตัวอย่างที่ 1
รายการ พบหมอศิริราช
ตอน ศูนย์ฝึกอบรมการผ่าตัดผ่านกล้องสหสาขาไทย - เยอรมัน
ออกอากาศวันที่ 11 กรกฎาคม 2553
พิธีกร อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์

ช่วงที่ 1

นพ.ประภัทรพูดเปิดรายการ : สวัสดีครับ วันนี้รายการพบหมอศิริราชจะพาไปชมศูนย์ผ่าตัดผ่านกล้อง สหสาขาไทยเยอรมันที่ตึกจุฑาทุตชั้น 8 ภายในโรงพยาบาลศิริราชครับ

(วีทีอาร์รายละเอียดซึ่งไม่มีพิธีกรอยู่ในวีทีอาร์ด้วย แต่มีเสียงอธิบายประกอบโดย รศ.นพ. อัมพัน เฉลิมโชคเจริญกิจ ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา *ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องศูนย์ผ่าตัดผ่านกล้อง สหสาขาไทยเยอรมัน)*

“ ศูนย์ฝึกอบรมการผ่าตัดผ่านกล้องไทย-เยอรมัน เริ่มดำเนินการครั้งแรกในปี 2543 ด้วยการสนับสนุนทางวิชาการจากประเทศเยอรมันนี ทั้งในด้านการฝึกอบรมอาจารย์แพทย์ และเครื่องมือผ่าตัด โดยมีแพทย์และพยาบาลเข้ารับการฝึกอบรมทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศมาแล้วมากกว่า 1,000 คน จากเดิมที่ศูนย์ได้ดำเนินการผ่าตัดผ่านกล้องไทย-เยอรมันได้ให้การฝึกอบรมเฉพาะสูตินรีแพทย์ นับตั้งแต่ปี 2550 ทางศูนย์ได้พัฒนาเพิ่มศักยภาพให้บุคลากรทางการแพทย์สาขาอื่นๆ มาใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมได้ ภายใต้ชื่อ “ศูนย์ฝึกอบรมการผ่าตัดผ่านกล้องสหสาขาไทย-เยอรมัน” โดยได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องมือผ่าตัดผ่านกล้องจากประเทศเยอรมันนีเพิ่มขึ้นรวมเป็น 9 ชุด ตลอดจนหุ่นจำลองเพื่อใช้ฝึกผ่าตัดผ่านกล้อง รวมมูลค่ามากกว่า 30 ล้านบาท ภายในศูนย์แห่งนี้ ประกอบด้วย ชุดผ่าตัดผ่านกล้องภายในช่องท้องจำนวน 9 ชุด หุ่นจำลองฝึกผ่าตัดผ่านกล้อง ได้แก่ หุ่นช่องท้อง หุ่นโพรงมดลูก ข้อ เข่า และข้อสะโพก จำนวนอย่างละ 8 ชุด และยังมีเตียงผ่าตัดที่ใช้กับสัตว์ทดลองอีกจำนวน 8 เตียง ห้อง

บรรยาย 50 ที่นั่ง สามารถถ่ายทอดทั้งภาพและเสียงทั้งจากห้องผ่าตัดในโรงพยาบาลศิริราชและจากห้องผ่าตัดจากที่อื่นโดยผ่านทาง Teleconference ขณะเดียวกันยังมีห้องอาหารและห้องประมวลผลการผ่าตัดสอนให้ชมด้วย ในปัจจุบัน ศูนย์ฝึกอบรมการผ่าตัดผ่านกล้องสหสาขาไทย-เยอรมันแห่งนี้ ถือเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมผ่าตัดผ่านกล้องของประเทศไทย และยังได้รับแต่งตั้งให้เป็นศูนย์ฝึกผ่าตัดผ่านกล้องประจำ 1 ใน 3 ของสมาคมผ่าตัดผ่านกล้องทางนรีเวชภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกอีกด้วย ที่ศูนย์ฝึกอบรมการผ่าตัดผ่านกล้องสหสาขาไทย-เยอรมัน จะช่วยพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ให้มีความเชี่ยวชาญด้านการผ่าตัดผ่านกล้อง ”

นพ.ประภัทรพูดปิดรายการ: ที่ศูนย์ฝึกอบรมผ่าตัดผ่านกล้องสหสาขาไทยเยอรมันจะช่วยพัฒนาบุคลากรทางแพทย์ให้มีความเชี่ยวชาญในการผ่าตัดด้วยวิธีนี้ ซึ่งการผ่าตัดผ่านกล้องนั้นมีข้อดีอย่างไรบ้าง ติดตามชมได้ในช่วง รักษ์สุขภาพครับ

<u>ช่วงที่ 2</u>

ช่วงรักษ์สุขภาพ

(มีรูปแบบเป็นวีทีอาร์ปิดท้ายรายการ และมีเสียงผู้หญิงบรรยายประกอบ)

“ การได้รับยาที่ถูกต้องเช่นยารับประทาน ยาทา หรือมีรายงานวิจัยการใช้สมุนไพรพญายอ อาจช่วยทำให้โรคหายได้เร็วยิ่งขึ้น การปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง จะช่วยทำให้โรคสงบได้นานค่ะ ”

<u>จบรายการ</u>

ตัวอย่างการดำเนินรายการ ตัวอย่างที่ 2
รายการ พบหมอศิริราช
ตอน ไวรัสเริม
ออกอากาศวันที่ 4 กรกฎาคม 2553
พิธีกร อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์

<u>ช่วงที่ 1</u>

นพ.ประภัทรพูดเปิดรายการ : สวัสดีครับ ผู้ที่มีความเครียด ร่างกายมักจะอ่อนแอลง และหากพักผ่อนไม่เพียงพอ อาจจะทำให้เกิดโรคผิวหนังที่เกิดจากเชื้อไวรัส เรอบีช หรือโรคเริมได้ ไปติดตามชมครับ

(วีทีอาร์รายละเอียดซึ่งไม่มีพิธีกรอยู่ในวีทีอาร์ด้วย แต่มีการอธิบายโดย ผศ.นพ.สุมนัส บุณยะรัตเวช ภาควิชาตจวิทยา *ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญรายละเอียดเรื่องไวรัสเริมมาเป็นผู้อธิบาย)*

“ เริมมีลักษณะเป็นตุ่มน้ำขนาดเล็ก พองใส มีขอบแดง มักขึ้นรวมกันเป็นกลุ่ม และตุ่มน้ำนี้จะแตกเป็นแผลถลอกตื้นๆ และหายไปในที่สุด พบได้บ่อยบริเวณริมฝีปาก และบริเวณอวัยวะเพศ ก็น การติดเชื้อครั้งแรก อาการจะค่อนข้างรุนแรง มีไข้ปวดเมื่อย ต่อมน้ำเหลืองในบริเวณใกล้เคียงมีการอักเสบ เช่น ถ้าเป็นเริมที่อวัยวะเพศ ต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบอักเสบ ถ้าเป็นเริมที่ริมฝีปาก ต่อมน้ำเหลืองที่คออักเสบ เชื้อไวรัส “เฮอร์ปีส์” หรือเริม กระจายสู่ผู้อื่นได้ด้วยการสัมผัสทางกาย การจูบ การมีเพศสัมพันธ์ โดยเชื้อจะแทรกเข้าทางเยื่อบุ หรือผิวหนังที่ถลอกเป็นแผล แล้วก่อให้เกิดผื่นเริมใน 2-20 วันหลังรับเชื้อ หรือในรายที่มีร่างกายแข็งแรงอาจไม่ปรากฏรอยโรคเริเลยก็ได้ หลังจากนั้นเชื้อหลบแฝงตัวที่ปมประสาท จนกว่าจะถูกกระตุ้น ก็จะกลับมาเป็นโรคเริมอีกครั้ง ผู้ที่เคยเป็นโรคเริมแล้ว จะมีโอกาสเกิดโรคเริมซ้ำในตำแหน่งเดิมได้บ่อยแะสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดซ้ำ คือ ภาวะที่ร่างกายมีภูมิต้านทานต่ำลง พักผ่อนไม่เพียงพอ อ่อนเพลีย ขาดสารอาหาร ความเครียด วิตกกังวล หากหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ ความถี่ของการเป็นโรคเริมจะน้อยลง สำหรับผู้ที่เป็นโรคเริมควรหลีกเลี่ยงการสัมผัสแผล เพราะอาจแพร่เชื้อไปสู่บริเวณอื่นของร่างกาย

หรือติดต่อไปยังผู้อื่นได้ งดการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่เริ่มมีอาการคันจนกระทั่งแผลหาย เพราะเป็นช่วงปล่อยเชื้อ ถึงแม้ใช้ถุงยางอนามัยก็ไม่ปลอดภัย 100% ในปัจจุบันยังไม่มียาใดที่ทำให้โรคนี้หายขาดได้ ถึงแม้ว่ายาต้านไวรัสจะมีประสิทธิภาพสูง ในรายที่เป็นเริมถี่มากกว่า 6 ครั้งต่อปี ควรปรึกษาแพทย์ ซึ่งจะพิจารณาใช้ยาต้านไวรัสขนาดต่ำ เพื่อป้องกันการการกลับเป็นซ้ำ หรือลดความถี่ของเริม ปัญหาของโรคเริมคือ การกลับเป็นซ้ำทำให้เกิดความเบื่อหน่ายขาดความมั่นใจ รู้สึกไม่สวยงามบุคลิกภาพ ”

นพ.ประภัทรพูดปิดรายการ: ปัญหาของโรคเริมคือมักจะมีการเกิดเป็นซ้ำบ่อยๆ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ขาดความมั่นใจและรู้สึกไม่สวยงาม เสียบุคลิกภาพ ในช่วงรักษ์สุขภาพ มีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรักษาโรคเริมมาฝากครับ

<u>ช่วงที่ 2</u>

ช่วงรักษ์สุขภาพ

(รูปแบบเป็นวีทีอาร์ปิดท้ายรายการ และมีเสียงผู้หญิงบรรยายประกอบ)

“การผ่าตัดผ่านกล้องมีข้อดี คือ ทำให้แพทย์สามารถมองเห็นรายละเอียดของตำแหน่งที่จะผ่าตัดได้ชัดเจน จากการดูด้วยกล้องขยายกำลังสูง ผู้ป่วยจะเสียเลือดน้อย บาดแผลมีขนาดเล็ก ฟื้นตัวเร็ว และเกิดพังผืดน้อยกว่า ทั้งลดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดได้ดีกว่าแบบเดิมค่ะ”

<u>จบรายการ</u>

การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการแพทย์

พิธีกร อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์ นั้น มีบทบาทในการดำเนินรายการ ในลักษณะของการเชื่อมโยงช่วงของรายการในแต่ละช่วง แม้จะไม่มีการสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการด้วยสาเหตุที่เป็นรายการสั้น แต่ก็มีการตัดภาพมาที่แพทย์ผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาและก็พบว่า อ.นพ.ประภัทร มีการใช้ศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ในเนื้อหารายการ ซึ่งบางครั้งไม่สามารถหลีกเลี่ยงคำเหล่านี้ได้ มาพูดให้ง่ายขึ้น แต่ก็เป็นคำที่ไม่ยากเกินไปนัก เพราะบางคำพบได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ไวรัส เป็นต้น

นอกจากนั้น อ.นพ.ประภัทร ยังมีบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ โดยการนำเสนอเนื้อหาด้านการแพทย์เหล่านี้ให้กับผู้ชมได้รับทราบอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น

"ผู้ที่มีความเครียด ร่างกายมักจะอ่อนแอลง และหากพักผ่อนไม่เพียงพอ อาจจะทำให้เกิดโรคผิวหนังที่เกิดจากเชื้อไวรัส เรอบีช หรือโรคเริมได้" เป็นต้น

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรของพิธีกร อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์ ได้ดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการแพทย์

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**บทบาทพิธีกร** 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	พบหมอศิริราช	7	อ.13.50-13.53	✘	–	✘	–

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการแพทย์

พิธีกรรายการคืออ.นพ.ประภัทรนั้น มีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายแต่งตามหลักสากลนิยมทั่วไป ค่อนไปทางสุภาพ คือ สวมเสื้อเชิ๊ตสีอ่อน สวมทับด้วยเสื้อกาวน์ ซึ่งแสดงถึงลักษณะของแพทย์ และทำให้ดูน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ด้านความรู้ประสบการณ์จากการสอบถามข้อมูลจากโรงพยาบาลศิริราช ก็ได้ข้อมูลว่า อ.นพ.ประภัทรจบการศึกษาแพทย์ศาสตร์บัณฑิตมาจากศิริราชพยาบาลซึ่งแสดงได้ว่า มีความรู้และความสามารถด้านการแพทย์โดยตรง และจากข้อมูลเรื่องภูมิหลังด้านการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหารายการด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ก็ช่วยส่งเสริมให้เนื้อหาดูมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น สำหรับทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหายังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากช่วงเวลาออกอากาศสั้น จึงเห็นเพียงการทำหน้าที่เปิดรายการ และ ปิดรายการเท่านั้นซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์พิธีกรของพิธีกร อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการแพทย์

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	พบหมอศิริราช	7	อ. 13.50-13.53	- สวมเสื้อเชิ๊ตสีอ่อน สวมทับด้วยเสื้อกาวน์ - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ - น้ำเสียงที่ใช้เป็นน้ำเสียงเรียบ สม่ำเสอ	- พ.บ. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดรายการ และ ปิดรายการเท่านั้น

4.2 พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป

รายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีและมีผู้ดำเนินรายการมีทั้งหมด จำนวน 7 รายการ ดังนี้

4.2.1 รายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้

รายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้

พิธีกร	ธงชัย ประสงค์สันติ/พอลลีน เต็ง
ผู้ผลิตรายการ	บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
ผู้สนับสนุนรายการ	กระทรวงสาธารณสุข, สสส.
ออกอากาศ	ทุกวันอังคาร เวลา 20.15 - 21.05 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ความยาว 50 นาที
รูปแบบรายการ	รายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้ เป็นรายการเกมโชว์เกี่ยวกับสุขภาพ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง ซึ่งเป็นรายการนำเสนอเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ, เกร็ดความรู้สุขภาพ โดยผู้ผลิตบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และ สำนักงานกองทุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
เนื้อหารายการ	เป็นรายการวาไรตี้เกมโชว์ที่ให้ความรู้เรื่องโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ในที่นี้จะมีคำถามซ่อนอยู่ โดยจะนำแขกรับเชิญมา 3 คนร่วมตอบคำถาม ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อ จะเป็นการตอบคำถามเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล ถ้าแขกรับเชิญตอบคำถามถูกต้อง จะได้รับของรางวัลจากทางรายการ

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้
ออกอากาศวันที่ 3 กรกฎาคม 2553
พิธีกร ธงชัย ประสงค์สันติ และ
บุณณดา พอลลีน เต็ง

<u>ช่วงที่ 1</u>

เปิดรายการด้วยพิธีกรชาย ธงชัย ประสงค์สันติ และ บุณณดา พอลลีน เต็ง

ธงชัย,พอลลีน :	สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ
ธงชัย :	เอาล่ะครับได้เวลาของสุขภาพแล้วนะครับ เรามีนัดตรวจสุขภาพกันทุกวันเสาร์สองทุ่มสิบห้าทางช่องห้าแห่งนี้ครับ *(แสดงบทบาทในการดำเนินรายการ โดยเปิดรายการ)*
พอลลีน :	ค่ะ กับรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ อโรคา ไซน์ ปาร์ตี้ค่ะ
ธงชัย :	ทุกๆคำถาม ทุกๆคำตอบ จากแขกรับเชิญนะครับ ล้วนแล้วแต่มีความรู้ทั้งนั้นเลยนะครับ โอ้วโห ได้จากตรงนี้ไปดูแลสุขภาพมากเลยนะครับผม วันนี้แขกรับเชิญของเรานะครับเป็นคุณป้าที่น่ารักมาก พาหลานมาออกรายการ พาหลานมาออกรายการ เออ ช่วงเปิดเทอมใหม่ๆ หาค่าเทอมพาหลานมา
พอลลีน:	เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาเชิญกันเลยดีกว่านะคะ แขกรับเชิญนะคะคุณดิวเดอะสตาร์ คุณแพงพรรณชนิดา คุณส้มเช้งสามช่าค่ะ ไปว่าพี่ส้มเค้าเป็นไงล่ะ
ธงชัย :	พาหลานมา (แกล้งพูดแหย่แขกรับเชิญ เพื่อความตลกขบขัน)
แขกรับเชิญ :	นี่คุณป้าพาหลานมาไหว้คุณปู่ค่ะ
ธงชัย :	จะบวชและๆ เดือนหน้าจะบวชโกนหัวไปครึ่งนึงและ *(แซวตัวเองเรื่องศีรษะล้านเพื่อสร้างความขบขัน*

รวมทั้งพูดคุยกับแขกรับเชิญไปเรื่อยๆในเรื่องราวสัพเพเหระต่างๆ พอลลีน ไม่ได้มีบทบาทอะไรมากเพียงแค่พูดเสริมเล็กน้อย)

ธงชัย : (ถามแขกรับเชิญเกี่ยวกับเรื่องราวสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหารายการในตอนนั้นๆ) การสร้างอารมณ์ให้เรารู้สึกไม่เป็นคนเครียด เผื่อท่านผู้ชมตอนนี้เครียดกันเหลือเกินมีวิธีแนะนำยังไงบ้างครับ *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

แขกรับเชิญ : ง่าย ๆ เลยพี่ ถ้าจะสุขภาพอารมณ์ดีเนี่ย หนึ่งต้องพักผ่อนให้เพียงพอ แล้วก็ต้องทานอาหารให้มีประโยชน์ บางคนเนี่ยลดความอ้วน สุขภาพจิตไม่ดี นอนก็นอนมากไม่ได้กลัวอ้วน กินก็กินมากไม่ได้ เก็บกด ๆ แล้วก็ปวดหัว ก็ไม่ดี

ธงชัย : คุณส้มเค้าก็จะคิดบวกตลอดเวลานะมองโลกในแง่แบบ

..

แขกรับเชิญ : อุ๊ยตายแล้ว รึ จะเป็นนางงามเก่า

ธงชัย : อ่ะ ไปที่น้องแพงบ้างนะค่ะ ตอนนี้มีผลงานอะไรบ้างค่ะ

แขกรับเชิญ : ค่ะ ตอนนี้ก็มีเรื่องวิวาห์ว้าวุ่นกำลังon airอยู่และก็ตอนนี้ถ่ายทำละครเรื่องปฐพีเล่ห์รัก แล้วก็รหัสทรชนค่ะ

แขกรับเชิญ : ชอบมากน้องพะแพงร้องเพลงเพราะมาก

ธงชัย : มีเคล็ดลับในการดูแลตัวเองไหมครับ *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

แขกรับเชิญ : ก่อนอื่นเราต้องกินอาหารเสริมบำรุง เพราะบางทีอาหารที่เราทานไป

ไม่ครบ แล้วก็ทานน้ำเยอะ ๆ น้ำผลไม้แล้วก็น้ำดื่มสะอาด

ธงชัย : ลอง ๆ น้ำปลาร้าคั้นนมไหมครับ

แขกรับเชิญ : ไม่ ๆ ค่ะ แต่ว่าหนูจะลดไม่กินน้ำอัดลม เพราะมันเป็นแก๊สและมันทำให้ร่างกายเราไม่ดี

ธงชัย : อ่ะ ก็เป็นเคล็ดลับของน้องแพงนะครับ ไปที่น้องดิว เดอะสตาร์

พอลลีน : อ่ะคนนี้เป็นนักร้อง คงต้องรักษาสุขภาพเสียงเป็นอย่างดี

แขกรับเชิญ : ใช่ครับ การร้องเพลง ข้อแรกต้องพักผ่อนให้เพียงพอ ถ้าพักผ่อนต่ำกว่า 6 ชั่วโมงเนี่ย จะร้องเพลงไม่ได้ ขึ้นสูงไม่ได้ลงต่ำไม่ได้ก็ลำบาก

แขกรับเชิญ : แต่อย่าพักผ่อนนานนะค่ะ เดี๋ยวเขาจะยึดไง (พูดแซวกันไปเรื่อยระหว่างคุณธงชัย และคุณส้มเช้ง มีบ้างที่คุณพอลลีนพูดเสริมเพื่อให้ตลกมากขึ้น)

ธงชัย : อ่ะ เดี๋ยวกลับมาหมอมีคำถามและมีคำตอบ ล้วนแล้วแต่มีความรู้ทั้งนั้นเลย

พอลลีน : ค่ะ เดี๋ยวกลับมากับอโรคาไซน์ปาร์ตี้ค่ะ *(แสดงบทบาทในการดำเนินรายการโดยปิดช่วงรายการ)*

<u>ช่วงที่สอง</u>

ธงชัย : เอาล่ะครับท่านผู้ชมครับกลับเข้าสู่รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ อโรคาไซน์ ปาร์ตี้นะครับ(เต้นท่าแอโรบิคไปด้วย เพื่อสร้างความขบขัน และพูดคุยหยอกล้อกับ

แขกรับเชิญเล็กน้อย) ก่อนจะเข้าสู่คำถามเนี๊ยะ เรามีโชว์มาให้ดูก่อน บอกได้ว่าเป็นการแยกประสาท สมองสั่งงานโดย โอย เยอะแยะมากมายร่างกายเรานะครับผม ฉายาก็คือ จักร ฮูล่าฮูปครับ (การแสดงฮูลาฮูปโดยใช้ทุกส่วนของร่างกาย)

ธงชัย : ฝึกมานานเท่าไหร่แล้วครับ

ผู้แสดงโชว์ : 5ปีแล้วครับ

ธงชัย : แยกประสาทเก่งมากนะครับ

พอลลีน : มือไปทางนึง ตัวไปทางนึง

ธงชัย : แล้วก็สอนด้วยใช่ไม๊ครับ

ผู้แสดงโชว์ : ใช่ครับ สอนด้วย ถามว่าการสอน ฮูล่าฮูปยากไม๊ ถ้าใจคุณอยากจะเล่น เดิมน้ำหนัก 90 กิโลกรัม แล้วก็ใช้ฮูลาฮูปในการลด ผมลดได้ตอนนั้น 2 เดือน 30 กิโล

ธงชัย : แล้วตอนนั้นเล่นวันละกี่ชั่วโมงล่ะครับ

ผู้แสดงโชว์ : อันนี้ไม่แนะนำคนที่ออกกำลังกายนะครับ ตอนนั้นผมเล่นฮักโหม แต่การเล่นแบบฮูลาฮูปลดเอวได้ 100 % จริงๆครับ ตอนนั้น 2 เดือน ลดลงมาได้วาบวูบมาก แต่ต่อมาผมก็ดึงกลับมา

ธงชัย : แล้วมันมีผลอะไรไหมครับ ผลข้างเคียง

ผู้แสดงโชว์ : ก็คือร้อน มันเหมือนจะช็อก แล้วตัวเราก็เดินลอยเหมือนลักษณะคนไม่มีร่าง เหมือนวิญญาณเดินลอย

ธงชัย : เอาแค่ 20 นาที ถึงครึ่งชั่วโมง ก็พอ

ผู้แสดงโชว์ : จริง ๆ 45 นาทีกำลังสวย

แขกรับเชิญ : แนะนำดีกว่าสำหรับผู้ชายที่หน้าตาไม่ดีว่าจะเล่นยังไง

ธงชัย: เอาใส่ที่หน้าผากฮะ

แขกรับเชิญ : ไม่ใช่ค่ะ ที่เอวนี่แหละค่ะ นี่แปลกใจว่าทำไมแฟนพี่สวยจัง ก็เพราะว่าพี่เล่นเอวอย่างงี้นี่เอง

ธงชัย : ขอบคุณคุณจักร ฮูลาฮูปมากครับ

พอลลีน : ขอบคุณค่ะ

ธงชัย : เดี๋ยวเจ้าหน้าที่เก็บออกไป

แล้วเข้าสู่คำถามแรกเลย ลองมาแยกประสาทกันดูไม๊อ่ะ ทุกคนเอามือขวาขึ้นมาแบบนี้นะครับ แล้วก็เอามือซ้ายขึ้นมาตามครับ อ่ะมือซ้ายขึ้นมาแล้วหมุนเป็นวงกลมเอ๊าไปกันใหญ่แล้ว

แขกรับเชิญ : มันสองวงใช่ไหมค่ะ ยากเหมือนกันนะเนี่ย

พอลลีน : แล้วที่คุณธงให้ทำ มีเหตุผลอะไรค๊ะ

ธงชัย : เราจะได้รู้ว่าประสาทสั่งงานเรา มันแยกกัน มาถึงคำถามครับ คำถามข้อที่ 1 ถ้าตอบถูกได้ไปเลยครับ เครื่องลดปวดเฉพาะที่ มูลค่า 10,500 บาท ขอให้ได้นะครับ เชิญครับ

พอลลีน : คำถามข้อแรกนะค่ะ เป็นคำถามเกี่ยวกับระบบประสาทค่ะ แต่ว่าประสาทสัมผัสทั้ง 5 นั่นคือ ตาดู หูฟัง ลิ้นรับรส จมูกดมกลิ่น และผิวสัมผัส ทราบหรือเปล่าค่ะ ว่าประสาทสัมผัสแรกของมนุษย์ที่ทำงานได้ก่อนอวัยวะส่วนอื่น ๆ คืออะไร *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

ธงชัย : น่าสนใจนะไม่เคยมีใครพูดถึง

พอลลีน : นี่แหละค่ะ เป็นที่มาของคำถามข้อที่ 1 คำถามข้อที่ 1 ถามว่าอวัยวะใดต่อไปนี้ เป็นอวัยวะรับประสาทสัมผัสแรกที่สมบูรณ์ที่สุดของมนุษย์ที่สามารถสัมผัสได้ ข้อแรก ตาค่ะ *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

ธงชัย : ตานะครับ ข้อที่สองครับ

พอลลีน : ปากค่ะ

ธงชัย : ชิมรสชาติต่าง ๆ

พอลลีน : หรือว่าจะเป็นข้อที่สามนะค่ะ หูค่ะ

แขกรับเชิญ : ถ้าเด็กเพิ่งเกิดไม่ค่อยจะมองเห็น เวลาไปเยี่ยมเด็กคลอดใหม่ ๆ เอาหน้าไปจู้เขา ไม่รู้เรื่องอะไรเลย เอามือไปปัด ๆ อย่างงี้เขายังไม่รู้เรื่อง
เป็นไปได้เปล่า ที่เด็กตายังไม่แหก

ธงชัย : ฮ่าๆ ใครไปต่อยตาเด็ก ตายังไม่เปิด

แต่ถ้าเอาถั่วแระไปเยี่ยมอาจจะเป็นไปได้

แขกรับเชิญ : ถ้าตาไม่น่าใช่ น่าจะหูนะ
ง่าย ๆ เลย ถ้าคนท้อง เขาจะบอกให้ตัวแม่ร้องเพลงให้ลูกฟัง (ธงชัยพยายามจะรองเพลงกล่อมลูกคลอไปด้วย) อะแล้วก็เอามือสัมผัสลูก แล้วลูกจะรู้สึกได้ค่ะ ดิ้นค่ะ ใช่ม๊ะ เขาแบบเอาเพลงที่ฟังมาแนบท้อง ตั้งแต่ยังไม่เกิดเลยใช่ไหม แต่ผมคิดว่าตานะ เคยไหมบางทีอะไรจะเข้าตา รีเฟลกซ์มันเร็วมากเลย บางที ด้วยประสบการณ์ตรง ๆ อย่างเล่นฟุตบอลอย่างบอลจะโดนหน้าเราจะรู้มาเร็วขนาดไหนตาเราจะหลับก่อน (พิธีกรสองคนพยายามพูดเหตุผลเสริม)

พอลลีน : เอาอย่างงี้นะ ฟังคำถามดี ๆ

ธงชัย : ในสามท่านนี้มีมาถูกทางอยู่ 1 ท่าน

แขกรับเชิญ : เขาบอกว่าถ้ามารายการนี้นะจะทะเลาะกัน รอวันนี้แหละ ๆ(คุณส้มเอามือตบโต๊ะแบบพยายาม acting)

ธงชัย : โอเคสองคนนี้อาจจะถูกก็ได้ แต่มีอยู่หนึ่งอ่ะ มีอยู่หนึ่งตัดกันทีละข้อเลย

แขกรับเชิญ : แต่ความรู้สึกพี่ น่าจะเป็นๆ หู
แต่ที่พี่ส้มพูดก็ถูกนะ เราฟังตั้งแต่เรายังไม่ออกมาเลย คงไม่ติดไอเครื่องฟังเพลงมาให้เด็กมัน.....นะ

ธงชัย : เอาตอบเลยม่ะ สามัคคีกันแล้ว อวัยวะใดต่อไปนี้ เป็นอวัยวะรับประสาทสัมผัสแรกที่สมบูรณ์ที่สุดของมนุษย์ที่สามารถสัมผัสได้ ตอบครับ *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

แขกรับเชิญ : ตอบว่าหูครับ

ธงชัย : เอาล่ะครับตอบมาแล้วนะครับว่าหู คำตอบนะครับหูเป็นคำตอบที่... ถูกครับ รับไปเลยครับครับ เครื่องลดปวดเฉพาะที่ มูลค่า 10,500 บาท ถูกแล้วต้องเชื่อผู้มีประสบการณ์ (ผายมือไปทางคุณส้ม)

แขกรับเชิญ : อย่าพูดถึงอายุนะ

คลิปวีดีโอ : ประสาทสัมผัสของมนุษย์ก็คือ ตาดู หูฟัง ลิ้นรับรส จมูกดมกลิ่น และผิวสัมผัส เพราะฉะนั้นจะเป็นสิ่งที่คนเราเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และช่วยเพิ่มศักยภาพ และความสามารถของมนุษย์ให้เพิ่มพูนสูงขึ้น ตั้งแต่ในวัยเด็กตั้งแต่หูที่เริ่มเจริญและทำงานตั้งแต่ในครรภ์มารดาแล้ว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหลาย ๆ ท่านจะเริ่มพูดคุยกับลูกตั้งแต่ในครรภ์ ในส่วนนี้เด็กจะได้ยินเสียงแต่จะแยกแยะเป็นคำไม่ได้ แต่เด็กจะจำเสียงได้อย่างแม่นยำ เป็นเสียงของพ่อหรือเสียงของแม่ หรือเสียงของคนอื่น ซึ่งประสาทสัมผัสที่ใช้หูในการรับฟังเป็นประสาทสัมผัสแรกที่ทำงานได้อย่างสมบูรณ์

แขกรับเชิญ : ก็บอกแล้วว่าหู

ธงชัย : แต่จริง ๆ แล้ว เขาว่ากันว่านะ ความผูกพันของแม่กับลูกอยู่ที่การสื่อสารกันตั้งแต่อยู่ในท้องแล้วนะครับ นอกจากดื่มนม ก็ยังมีสายใยแห่งรักอยู่ตลอดเวลา เริ่มแรกปฐม ด้วยการสื่อสารด้วยเสียงนะครับ เก่งมากครับ ถูกไปแล้ว 1 *ข้อ (บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)*

พอลลีน : พักชมโฆษณากันสักครู่นะค่ะ แล้วกลับมาชมปาร์ตี้วิทยาศาสตร์กันต่อค่ะ

<u>ช่วงที่ 3</u>

ธงชัย : เอาล่ะครับท่านผู้ชมครับ กลับเข้าสู่รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ อโรคาไซน์ ปาร์ตี้นะครับ เข้าสู่คำถามข้อที่ 2 ถ้าตอบคำถามข้อนี้ถูกเดอะไทด์ รีสอร์ท บางเสน มอบบัตรไปพักผ่อนอย่างดี ห้องดีลักซ์ 2 วัน 1 คืน มูลค่า 15,000 บาทครับ

พอลลีน : คำถามข้อที่ 2 นะค่ะ เป็นคำถามเกี่ยวกับน้องบังอรเอาแต่นอนค่ะ คนที่ชอบนอนทั้งหลาย *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

ธงชัย : ขี้เซาเลยครับขี้เซา

พอลลีน : เพราะเรื่องการนอนเป็นเรื่องสำคัญ การอดนอนอาจจะเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวานค่ะ นอนน้อยไปก็ไม่ดี นอนมากไปก็ไม่ดี เพราะว่าคนที่นอนมาก ๆ มากกว่า 9 ชั่วโมงขึ้นไป โดยเฉพาะผู้หญิงวัยทองอาจจะเสี่ยงเป็นโรค ๆ หนึ่งได้ค่ะ

ธงชัย : อ่าว ๆ

พอลลีน : คำถามข้อที่ 2 ถามว่า ผู้หญิงวัยทองที่นอนเกินกว่า 9 ชั่วโมงต่อวันจะเสี่ยงเป็นโรคใดได้ถึง 70%

ธงชัย : หืม ถึง 70% เลยหรือครับ

พอลลีน : ข้อหนึ่งโรคความดันโลหิตสูง

ธงชัย : ข้อที่สองครับ

พอลลีน : โรคเส้นเลือดในสมองตีบตัน

ธงชัย : เส้นเลือดในสมองตีบตัน และข้อที่สาม

พอลลีน : โรคอัลไซเมอร์ คือโรคที่มีการหลงลืมนะค่ะ (ธงชัยทวนคำถามอีกรอบ)

ธงชัย : วัยทอง คือ ผู้หญิง 45

พอลลีน : วัยทอง คือ ผู้หญิงวัยหมดประจำเดือนอะค่ะ ส่วนมากก็จะหลัง

48 *(แสดงบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)*

แขกรับเชิญ : ถ้าพูดถึงเรื่องความดันโลหิตสูง อันนี้ไม่ใช่แน่นอน อันนี้ไม่เกี่ยวกับการนอนมากแน่ เพราะแม้กระทั่งเด็กเล็กเด็กน้อยเป็นหมดเลย แม้กระทั่งที่บ้านนี่คุณแม่ก็เป็น ทีนี้เหลืออยู่สองข้อคือ เส้นเลือดในสมองตีบตันกับอัลไซเมอร์ อัลไซเมอร์เนี่ยจะบอดว่าตอนนี้พี่ผิดปกติมาก คือคิดอะไรเหมือนปิดสวิตซ์ คือเมื่อกี้คิดอะไรอยู่ แล้วมีขับรถกลับบ้าน เอ๊ะนี่ซอยไหนแล้วหว่า ก็เลยปรึกษาเพื่อนที่เป็นหมอ เพื่อนบอกประมาณนี้ได้เลย เพราะว่านอนน้อย ทำนู้นทำนี่แล้วไม่ได้นอน ก็จะเหลือเส้นเลือดในสมองตีบตัน อันนี้น่าจะใช่

หนูเคยนอน 16 ชั่วโมง หนูตื่นมาหนูงงมาก

ธงชัย : ไปทำอะไรมา 16 ชั่วโมง

พอลลีน : หนูไม่สบายหรือเปล่าค่ะ

แขกรับเชิญ : มันนอนเอง 16 ชั่วโมง ตื่นขึ้นมาแล้วจำอะไรไม่ได้มันงง

พอลลีน : ก่อนหน้านั้นมันคือเหนื่อยมาก หรือไม่สบาย

แขกรับเชิญ : มันคือเหนื่อยง่ายแล้วหลับไป แต่ถ้าส่วนตัวคืออัลไซเมอร์ เหมือนเคยอ่านหนังสือมา แต่หนูไม่แน่ใจ

เหมือนกัน

หนูอายุเท่าไหร่

27 ค่ะ

วัยทองโยนมาทางนี้ พี่กำลังคิดอยู่

ผมคิดว่าเวลานอนเยอะ ๆ มันก็เหมือนเครื่องยนต์รถอ่ะครับ พอเวลาหยุดไปนาน พอมาสตาร์ททีเดียว กว่าจะให้ติดมันก็อาจจะหลง ๆ ลืม ๆ บ้าง มึน ๆ เบลอๆ

ธงชัย : น้ำมัน มันอาจจะไปหล่อเลี้ยงตามเส้นสาย

แขกรับเชิญ : อ่ะ แล้วผมก็คิดว่าฮอร์โมนของมนุษย์เนี่ยมันหลั่งแบบอาจจะเที่ยงคืนถึงหกโมงเช้า แต่ถ้าเราไปหลับเที่ยงคืนถึงเก้าโมงเช้า

ธงชัย : รถยนต์เนี่ยเขาบอกว่า ถ้าจอดเกินสามวัน ต้องรีบไปสตาร์ทนะ เพราะแบตจะไม่ทำงาน

แขกรับเชิญ : ก็เหมือนกับคนเราเนี่ย ไม่รู้นะ ก็เหมือนเครื่องยนต์เครื่องจักร แต่พี่คิดว่าเป็น...

ถ้ามันจะตีบ คนที่เป็นเจ้าชายนิทราต้องแสดงอาการออกมานะ

ธงชัย : ช่าย ใช่ ๆ เจ้าชายนิทราก็ต้องเป็นอย่างนั้น แต่คงไม่ใช่อัลไซเมอร์

แขกรับเชิญ : งั้นหนูเชื่อผู้ใหญ่สองคนล่ะกันนะ หนูเด็กสุด โอเค พี่ให้ดิว ๆ

ธงชัย : คำตอบครับ

แขกรับเชิญ : ตอบข้อสองครับเส้นเลือดในสมองตีบตัน

ธงชัย : เป็นคำตอบที่ถูกครับ

คลิป : จากการวิจัยของสหรัฐอเมริกาพบว่า หญิงวัยกลางคน 1,166 ราย มีอาการหลอดเลือดในสมองตีบ จากการวิเคราะห์พบว่าหญิงที่นอน 6 ชั่วโมงหรือน้อยกว่านั้น เสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมอง 14% เทียบกับคนปกติที่นอน 7 ชั่วโมง ส่วนหญิงที่นอน 8 ชั่วโมง มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเป็น 24% และกลุ่มที่นอน 9 ชั่วโมงหรือมากกว่ามีความสูงพุ่งถึง 70% เลยทีเดียว อย่างไรก็ตามหญิงที่มีอาการของโรคหลอดเลือดหัวใจตั้งแต่เริ่มวิจัยหากนอน 6 ชั่วโมงหรือน้อยกว่ากลับมีผลมากกว่านอนมากเสียอีก หลับมีความเสี่ยงมากขึ้นไปอีก ถึง 22%

พอลลีน : งั้นรับไปเลยนะคะ บัตรสมมนาคุณ จากเดอะไทด์ รีสอร์ท บางเสน ห้องดีลักซ์ 2 วัน 1 คืน มูลค่า 15,000 บาทคะ ต่อไปเป็นข้อที่สามนะค่ะ

ธงชัย : ข้อนี้ถ้าตอบถูกรับไปเลย ชุดเครื่องนวดหลัง มูลค่า 10,800 บาทนะครับ

พอลลีน : แล้วถ้าตอบผิดล่ะค่ะ จะได้อะไรบ้างหรือเปล่าค่ะ

ธงชัย : ก็จะเป็นยายพิน ถือตะกร้าไปนวดหลังให้ชั่วโมงเดียว พอ สามคนแบ่งกัน ศอกนิดหน่อย(ทำท่านวด)

พอลลีน : คำถามข้อที่สามนะค่ะ คำถามที่เกี่ยวกับผลไม้ ที่มีฤทธิ์ยับยั้งมะเร็ง ฟังดูน่าสนใจมากทีเดียวนะค่ะ เพราะเราทราบกันมาว่าสารที่มีฤทธิ์ยับยั้งมะเร็ง เป็นเบต้าแคโรทีน เช่น แครอท บร็อกโคลี บีทรูท หรือผลไม้ตระกูลเบอร์รี่ต่าง ๆ จะมีฤทธิ์ต้านมะเร็งได้ ซึ่งวันนี้เราก็มีผลไม้อีกชนิดหนึ่งที่หลาย ๆ คนอาจจะไม่ชอบรสหรือบางคนก็ไม่ชอบกลิ่น วันนี้ก็จะมาเล่าให้ฟังว่าที่เราหลีกเลี่ยงกินทั้ง ๆ ที่มีประโยชน์

คำถามข้อที่สามถามว่า ผลไม้ชนิดใดต่อไปนี้มีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งเต้านม และมะเร็งในปากช่องคลอดได้ *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

ธงชัย : อู๋ อันนี้ของผู้หญิงล้วน ๆ เลย ทั้งมะเร็งเต้านม

พอลลีน : ข้อแรกระกำ หรือข้อสองกระทกรก

ธงชัย : เอ๊ะ กระทกรก คล้าย ๆ เสาวรส อันนี้คืออันเดียวกันนะครับ

พอลลีน : ข้อที่สามค่ะ มะม่วงหิมพานต์

ธงชัย : อันนี้เป็นเมล็ดป่ะครับ

พอลลีน : เป็นลูกเลยค่ะ

แขกรับเชิญ : หนูว่าเป็นกระทกรกแน่เลย

ธงชัย : ไม่ใช่เพราะมันมีคำว่ารกนะ

แขกรับเชิญ : ไม่คือเสาวรสเนี่ย เขาเอาไปทำหลายอย่างเกี่ยวกับชีวจิต ช่าย ๆ เป็นน้ำเกี่ยวกับบีทรูท

พอลลีน : ทานแล้วมีประโยชน์

แขกรับเชิญ : ใช่ ๆ คั้น แล้ว แพงว่าทั้งสามอันนี้ทั้งสามอันเนี่ยดูมีประโยชน์ แต่มะม่วงหิมพานต์นี่เขากินกันด้วยหรือแพง ไม่รู้นี่ไงๆ เพราะเขาไม่กินไง แต่กระทกรกนี่เท่าที่รู้คือวิตามินซีสูง กินแล้วได้เรื่องผิวพรรณ ผิวพรรณจะสดใส ส่วนมะม่วงหิมพานต์เราไม่เคยกิน อาจจะเป็นสิ่งที่เขาวิจัยขึ้นมาใหม่ ส่วนระกำไม่น่าใช่(คุณส้มเริ่มคลอเพลงที่เกี่ยวกับระกำซ้ำทรวง)

ธงชัย : ลองตัดดูทีละข้อ ๆ

แขกรับเชิญ : ถ้าระกำตัดออกเลยดีกว่า
แต่ถ้ามะม่วงหิมพานต์ผมก็ไม่แน่ใจ
ตอนไปโตไปโตที่สุราษฎ์ คุ้นเคยกับต้นมวกหลก ไปเด็ดแล้วไอ้นี่กินได้หรือเปล่า ยางมันเยอะมาก ระกำไม่ใช่ กระทกรกเนี่ยเกี่ยวกับผิวเท่าที่อ่านมา งั้นเราลองเสี่ยงไหม เป็นความรู้ใหม่

ธงชัย : งั้นผลไม้ชนิดใดต่อไปนี้มีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตของ

เซลล์มะเร็งเต้านม และมะเร็งในปากช่องคลอดได้ครับ คำตอบครับ

แขกรับเชิญ : มวกหลก(คุณส้มตบโต๊ะไปพร้อมกับตอบ)

ธงชัย : มะม่วงหิมพานต์เป็นคำตอบที่...ถ้ามั่วก็ถูกมากครับ... ถูกต้องนะครับ เครื่องนวดหลัง มูลค่า 10,800 บาท ครับ

<u>เสียงบรรยายประกอบภาพวีทีอาร์</u>

ผลมะม่วงหิมพานต์ให้สารสกัดที่ต้านการเจริญของเนื้องอก โดยในผลของมะม่วงหิมพานต์จะมีสารอะนาคาร์ดิก แอซิด ซึ่งให้ผลในการยับยั้งเซลล์มะเร็งเต้านมได้อย่างมีนัยสำคัญ ในผลของมะม่วงหิมพานต์มีสารคาร์ดอลยับยั้งการเจริญของเซลล์มะเร็งที่ปากช่องคลอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สารคาร์ดอลในเนื้อของมะม่วงหิมพานต์ยังต่อต้านเชื้อจุลินทรีย์และพยาธิได้ทุกชนิด โดยจะนำผลของมะม่วงหิมพานต์มาสกัดเป็นน้ำให้สามารถใช้ได้ง่ายขึ้น

ธงชัย : โห เก่งมาก ๆ อ่าวเหลืออีกข้อหนึ่ง

พอลลีน : เดี๋ยวกลับมาชมกันนะค่ะ กับข้อสุดท้ายของอโรคา ไซต์ปาร์ตี้ค่ะ

<u>ช่วงที่ 4</u>

ธงชัย : มาถึงข้อสุดท้ายข้อที่ 4 ถ้าถูกนี่ถือว่าเก่งมากเลยนะ ไม่ค่อยกดดัน เท่าไหร่นะครับ ถ้าถูกในข้อนี้นะครับ ได้รับเครื่องกระชับเฉพาะที่ มูลค่า 29,000 บาทครับ

พอลลีน : คำถามข้อที่ 4 ข้อนี้เกี่ยวกับคนที่ชอบนอนไม่หลับค่ะ เรื่องนอนอีกแล้ว บางคนต้องนอนคนเดียวถึงจะนอนหลับ บางคนต้องมีคนมานอนข้างๆ ถึงจะนอนหลับ เพรากลัวผี ก็แตกต่างกันออกไป แต่คำถามข้อนี้ควรจะให้คนที่นอนข้าง ๆ มาฟังด้วยกัน เพราะเกี่ยวกับคนที่นอนด้วยกัน 2 คนค่ะ คำถามข้อที่ 4 ถามว่า งานวิจัย หากนอนไม่หลับ วิธีใดต่อไปนี้จะช่วยให้นอนหลับมาก

ขึ้น หนึ่งจูบค่ะ สองลูบผมค่ะ ข้อที่สามกอดค่ะ แต่บางคนอาจจะอึดอัดรำคาญ

ธงชัย : แต่ผมว่าข้อนี้ยากนะ

แขกรับเชิญ : หนูเอาลูบผมนะ เพราะหนูเอาตัวเองไว้ก่อน

พอลลีน : กอดนี่หมายถึง กอดหมอนข้างได้ไหมค่ะ

แขกรับเชิญ : ก็เป็นไปได้นะ บางคนกอดหมอนข้างนอน คนเรา อุณหภูมิไม่เท่ากัน บางคนขี้ร้อนจะรู้สึกอึดอัดหรือเปล่า จะกอดกันได้แค่ระยะปีแรกเท่านั้นแหละ เต็มที่แล้ว อย่างจูบเนี่ยตัดไปเลยแทนที่จะหลับเนี่ยตื่นตัว

พอลลีน : จูบอาจจะหมายถึง จูบหอม darling's kiss Goodnight ก็ได้นะ

แขกรับเชิญ : จูบเนี่ยตัดทิ้งเลย แต่ถ้ากอดเนี่ย หนูเนี่ยขี้ร้อน เวลาแม่กระแซะหนูยังรำคาญเลย แต่ถ้ากอดเนี่ยได้ชั่วแปบ แต่ถ้าลูบผมเนี่ยได้ทั้งคืนไหม ลูบผมเนี่ยมันเพลิน แล้วก็ไม่ได้ลุกล้ำความเป็นส่วนตัวไป

ธงชัย : ผมว่าลูบผมครับ มันเป็นเหมือนการสัมผัส การกล่อม ทั้งสามคนเหมือนจะตอบอะไรที่ดูกล่อม ๆ เพลิน ๆ นะครับ เอาล่ะครับ หมดเวลาแล้วครับ ต้องตอบแล้วครับ หากนอนไม่หลับจะใช้วิธีใดต่อไปนี้ครับ ตอบครับ

แขกรับเชิญ : กอดค่ะ

ธงชัย : กอดนะครับเป็นคำตอบที่ถูกครับ โห เก่งมากเลยครับ รับไปเลยครับ เครื่องกระซับเฉพาะที่ มูลค่า 29,000 บาทครับ

พอลลีน : งั้นก็ขอเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญมาตอบนะค่ะ เรียนเชิญพยาบาลวิชาชีพ 7 พยาบาลฝ่ายการพยาบาล วิทยาลัยแพทยศาสตร์และวชิรพยาบาล กรุงเทพมหานครค่ะ คุณพรวรินทร์ นรุตาวงศ์ค่ะ

ธงชัย : เอ๊ะ ทำไม นอนกอดแล้วถึงหลับง่ายครับ

พยาบาล : เพราะการกอดเป็นการเพิ่มพลังชีวิต เป็นการสัมผัสจากใจสู่ใจ เป็นสัมผัสสู่สัมผัสโดยที่ไม่ต้องใช้การพูดเลย แล้วก็การกอดจะช่วยเพิ่มสิ่งดี ๆ หลาย ๆ อย่างออกมาจากการกอดในครั้งนี้ เรียกว่าการอบอุ่นก็ได้ค่ะ

ธงชัย : มีวิธีการกอดไหมฮะ อย่างไรครับ

พยาบาล : มีค่ะ การกอดมือต้องมาอย่างนี้นะค่ะ การกอดต้องไม่มีการตบหลัง เพราะการตบหลังเขาว่าไม่จริงใจ คือเออๆ น่ะ ไม่มีอะไร เงียบ ๆ ซะ การกอดที่ถูกต้องคือดต้องนิ่ง ๆ แน่น ๆ นาน ๆ แล้วก็ถ่ายทอดความรู้สึกใจสู่ใจให้เขาไป เป็นความรู้สึกที่เราถ่ายทอดสิ่งดี ๆ ให้เขา บางครั้งการกอดเมื่อไหร่พอ คือเรากอดจนเรารู้สึกว่าคนรับรับสิ่งดี ๆ ไปเรียบร้อยแล้วก็ถอนตัวโดยอัตโนมัติ บางคนบอกว่าการกอดไม่ใช่ของคนไทยเพราะการกอดไม่ใช่วัฒนธรรมไทย แต่เขาบอกว่าการกอดคือธรรมชาติของคน เพราะว่าตอนเราเล็กๆ พ่อแม่กอดเรา แต่พอโตมาแล้วเราไม่กล้ากอดพ่อแม่เพราะเขินอาย อย่างเจอคนไข้พ่อแม่ไม่สบาย จะบอกเลยว่าให้กอดพ่อแม่สิลูก ลองกอดเลย เขาบอกว่าเขาไม่กล้ากอด ลองกอดสิ แล้วเขาก็กอดเลย พอกอดแล้วรู้สึก ดีค่ะ ฉะนั้นเราใช้การกอดในการรักษาใจ ถ้าใจไม่ป่วยกายก็จะหาย

พอลลีน : เคยได้ยินการกอดบำบัด คือวิธีนี้เปล่าค่ะ

พยาบาล : ค่ะ ใช่ค่ะ อย่างคนไข้ป่วยเป็นมะเร็งหรือโรคเรื้อรัง มันไม่ได้ป่วยคนเดียว ต่ป่วยทั้งบ้าน เราก็จะกอดเขา แล้วให้เขากอดลูกและภรรยา ให้เขาขอร้องไห้นิดนึง แล้วเขาก็จะรู้สึกดี เสร็จแล้วก็จะได้คุยกัน หลังจากที่ระบายสิ่งต่าง ๆออกมา เราอาจจะมีการกอดให้ดูก่อน แค่กอดเฉย ๆ ก็ร้องไห้แล้ว ความรู้สึกมันถ่ายทอดกัน

ธงชัย : บางทีเราดูรายการที่ลูกกะพ่อมีอคติกัน แต่พอได้มากอดกัน บางทีคนที่ดูรายการอาจจะรู้สึกร่วมด้วยได้เลยนะ บางทีคนไทยตอนนี้ต้องการเลยนะ บางทีมันดู

เครียด ดูว้าเหว่ บางทีมันมองไปทางไหนมันไม่ดูทะลุไปเหมือนก่อน มันมีแต่ทางตัน บางทีกอดกันก็รู้สึกดี คุณพ่อคุณแม่ที่ไม่มีเวลาให้เรามีเวลา ได้กอดได้สัมผัสกัน *(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)*

พยาบาล : คนที่เคยกอดกันมาก่อน ก็จะกอดได้ แต่คนที่ไม่เคยกอดจะกอดยาก งั้นต้องฝึกค่ะ

ธงชัย : งั้นวันนี้ขอบคุณ คุณหมอมากนะครับ และวันนี้แขกรับเชิญของเรารับรางวัลไปจากรายการ 65,300 บบบาทครับ

พอลลีน : (พูดขอบคุณผู้สนับสนุนรายการต่าง ๆ)

ธงชัย : ครับ เรื่องราวดี ๆ เราจะนำมาฝากกันทุกวันเสาร์ สองทุ่มสิบห้าทางช่องห้าแห่งนี้ครับ ขอให้ทุกท่านฝันดีครับ สวัสดีครับ

พอลลีน : สวัสดีค่ะ

-จบรายการ-

<u>การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้</u>

จากการศึกษาบทบาทของพิธีกรจากรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้ นั้น ผู้ศึกษาพบว่าพิธีกร ทั้งสองคน ทั้งคุณธงชัย ประสงค์สันติ และคุณพอลลีน เต็ง นั้น มีบทบาทในการดำเนินรายการครบทั้งสี่ข้อ

และมีบทบาทในการตั้งคำถามที่เด่นชัดที่สุด ยกตัวอย่างเช่น

คุณธงชัย : "การสร้างอารมณ์ให้เรารู้สึกไม่เป็นคนเครียด เผื่อท่านผู้ชมตอนนี้เครียดกันเหลือเกิน มีวิธีแนะนำยังไงบ้างครับ" *(แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*

คุณพอลลีน: *"นี่แหละค่ะ เป็นที่มาของคำถามข้อที่ 1 คำถามข้อที่ 1 ถามว่าอวัยวะใดต่อไปนี้ เป็นอวัยวะรับประสาทสัมผัสแรกที่สมบูรณ์ที่สุดของมนุษย์ที่สามารถสัมผัสได้ ข้อแรก ตาค่ะ (แสดงบทบาทในการตั้งคำถาม)*"

และนอกจากนั้นบทบาทในการดำเนินรายการในรูปแบบของการเปิดปิดรายการก็เด่นชัดเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น

คุณธงชัย*: "เอาล่ะครับได้เวลาของสุขภาพแล้วนะครับ เรามีนัดตรวจสุขภาพกันทุกวันเสาร์สองทุ่มสิบห้าทางช่องห้าแห่งนี้ครับ (แสดงบทบาทในการดำเนินรายการ โดยเปิดรายการ)"*

คุณพอลลีน : *"เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาเชิญกันเลยดีกว่านะคะ แขกรับเชิญนะคะคุณดิว เดอะสตาร์ คุณแพง พรรณชนิดา คุณส้มเช้ง สามช่าค่ะ ไปว่าพี่ส้มเค้าเป็นไงล่ะ" (แสดงบทบาทในการเชื่อมโยงรายการ)*

นอกจากนั้นยังมีบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ยกตัวอย่างเช่น

ธงชัย : "*บางทีเราดูรายการที่ลูกกะพ่อมีอคติกัน แต่พอได้มากอดกัน บางทีคนที่ดูรายการอาจจะรู้สึกร่วมด้วยได้เลยนะ บางทีคนไทยตอนนี้ต้องการเลยนะ บางทีมันดูเครียด ดูว้าเหว่ บางทีมันมองไปทางไหนมันไม่ดูทะลุไปเหมือนก่อน มันมีแต่ทางตัน บางทีกอดกันก็รู้สึกดี คุณพ่อคุณแม่ที่ไม่มีเวลาให้เรามีเวลา ได้กอดได้สัมผัสกัน*"

พอลลีน : *"วัยทอง คือ ผู้หญิงวัยหมดประจำเดือนอะค่ะ ส่วนมากก็จะหลัง 48 (แสดงบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)"*

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรของพิธีกร ทั้งคุณธงชัยและคุณพอลลีน ได้ดังตารางนี้

ตารางที่3 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคาซายส์ ปาร์ตี้

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**บทบาทพิธีกร** 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
ธงชัย ประสงค์สันติ	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์	5	วันอังคาร 20.15 - 21.05 น.	✘	-	✘	✘
พอลลีน เต็ง	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์	5	วันอังคาร 20.15 - 21.05 น.	✘	-	✘	✘

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

<u>การวิเคราะห์และอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้</u>

พิธีกรหลักคือธงชัย ประสงค์สันตินั้น แต่งกายด้วยเสื้อเชิ๊ต หรือเสื้อยืดสีสันสดใส หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูทหรือแจคเกตดูไม่เคร่งเครียด ท่าทางในการดำเนินรายการสุภาพ ใช้คำพูดกึ่งทางการและไม่เป็นทางการสามารถดึงดูดใจผู้ชมโดยเชื่อมโยงเนื้อหา แปลภาษาทางวิทยาศาสตร์ที่ยุ่งยากให้ดูง่ายขึ้น ดำเนินรายการด้วยการอธิบายกติกาให้กับผู้ชมทั้งในห้องส่งและผู้ชมทางบ้านได้เกิดความเข้าใจ ยอมรับข้อสนุบสนุนที่มีเหตุผลในการตอบคำถามของแขกรับเชิญในรายการ แม้การศึกษาจะไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ และการศึกษาไม่ได้อยู่ในระดับที่สูง แต่ก็สามารถใช้ น้ำเสียงทุ้ม นุ่มและลีลาเฉพาะตัวในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ดำเนินรายการได้ลื่นไหล และสร้างความขบขันให้กับแขกรับเชิญและผู้ชมทางบ้านได้

พิธีกรร่วม คือ พอลลีนนั้นแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสวยงาม สุภาพ แต่ดูมีสีสันสร้างความสดใส ท่าทางดำเนินรายการสุภาพ น้ำเสียงไพเราะ ใช้คำพูดกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ การศึกษานั้นจบจากคณะทันตแพทย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งถือว่าเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของรายการโดยตรงและ สามารถดึงดูดผู้ชมให้มารับชมได้แม้ไม่ใช่คนมีชื่อเสียง และยังสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยการเชื่อมโยงระหว่างช่วงต่างๆได้อย่างไม่สะดุด สรุปอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอนอโรคาซายส์ปาร์ตี้ออกมาได้ดังตารางนี้

ตารางที่4 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วัน เวลา ออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
ธงชัย ประสงค์สันติ	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	5	ธงชัย ประสงค์สันติ	- สวมเสื้อเชิ๊ตหรือเสื้อยืดสีสันสดใส ทับด้วยเสื้อสูทหรือแจคน้ำเสียงสนุกสนานรื่นหู - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ	- มัธยมปลาย โรงเรียนบุญวัฒนา -ปริญญาศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาวิชานาฏกรรมไทย ม. รามคำแหง	พิธีกรหลัก - การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ายังไม่เห็นเด่นชัดนักเนื่องจากเป็นรายการที่ผ่านการตัดต่อ แต่จากการศึกษาสามาถดำเนินรายการได้ลื่นไหลดี
พอลลีน เต็ง	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	5	วันอังคาร 20.15 - 21.05 น.	- สวมชุดสวยงาม สุภาพ แต่ดูมีสีสัน ท่าทางสุภาพ น้ำเสียงไพเราะ	ทันตแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	พิธีกรร่วม -การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ายังไม่เห็นเด่นชัดนักเนื่องจากเป็นรายการที่ผ่านการตัดต่อ

4.2.2 รายการฉลาดล้ำโลก

พิธีกร	อาร์ม พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์
ผู้ผลิตรายการ	Beyond Tomorrow International (ประเทศออสเตรเลีย)
ผู้สนับสนุนรายการ	สวทช. กระทรวงวิทยาศาสตร์
ออกอากาศ	ออกอากาศวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 10.30 – 11.30 น. ทางสถานีช่อง โมเดิร์นไนน์ ความยาว 1 ชั่วโมง
รูปแบบรายการ	รายการ Beyond Tomorrow ฉลาดล้ำโลก เป็นรายการสารคดีที่นำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสวทช.ซึ่งเป็นหน่วยงานของกระทรวงวิทยาศาสตร์ คุณพิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ เป็นพิธีกรดำเนินรายการ เมื่อเข้าสู่เนื้อหาจะใช้เสียงบรรยายไทยบรรยายเรื่องราวในแต่ละตอน

เนื้อหารายการ เนื้อหารายการทุกตอนแสดงถึงเทคโนโลยีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อันล้ำสมัยจากประเทศต่างๆ ในการออกอากาศหนึ่งครั้งจะประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 6 ตอน โดยแต่ละตอนอาจมีความแตกต่างกันตามแต่ละสาขาทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งแต่ละตอนมีประโยชน์ต่อมนุษยชาติในหลายๆด้าน นอกจากนี้ยังมีช่วง"ฉลาดล้ำงานวิจัยไทยโดย สวทช." ซึ่งจะนำเสนอผลงานวิจัยด้านต่างๆที่ก้าวหน้าของประเทศไทยโดยช่วงนี้ได้รับการสนับสนุนจาก สวทช. และยังมีช่วงตอบคำถามประจำสัปดาห์ ซึ่งช่วงนี้สนับสนุนโดยเครื่องดื่มซุปไก่สกัดยี่ห้อหนึ่ง

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ ฉลาดล้ำโลก
ตอน ภาพจากโลกอวกาศ, การศึกษาความปลอดภัยสำหรับรถไฮบริด
ออกอากาศวันที่ 11 กรกฎาคม 2553
พิธีกร พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ (อาร์ม)

<u>ช่วงที่ 1</u>

เปิดรายการโดยพิธีกรอาร์ม พิพัฒน์

อาร์ม : สวัสดีครับต้อนรับท่านผู้ชมกับรายการฉลาดล้ำโลกกับผม อาร์ม พิพัฒน์
วิทยาปัญญานนท์นะครับ รายการที่คอยมาอัพเดตเรื่องราวของสิ่งประดิษฐ์ต่างๆครับ เทคโนโลยีการสื่อสาร หรือว่า สิ่งที่มันใหม่ครับแล้วก็อัพเดตให้ทุกคนได้ฉลาดล้ำโลกกว่าใครบนโลกใบนี้นะครับ พูดถึงเรื่องราวของสิ่งประดิษฐ์ กันก่อนเลยครับ อีกหนึ่งสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์โลกนั้นภาคภูมิใจนั้นก็คือ ยานอวกาศครับที่ส่งขึ้นไปอยู่ในห้วงอวกาศแล้วก็คอยที่จะบอกเราว่า ปัจจุบันนี้โลกของเรานั้นมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรครับ รวมถึงบอกได้ว่าโลกและดวงจันทร์ห่างกันเท่าไหร่ โลกไปถึงพระอาทิตย์นั้นห่างกันอย่างไร ถึงอวกาศนั้นมีอะไรที่น่าสนใจอีกมากมายครับ หนึ่งในภาระกิจที่น่าสนใจของนักบินอวกาศคือการถ่ายภาพจุดที่

น่าสนใจของโลกใบนี้แล้วก็ส่งกลับมานะครับ เชื่อไม๊ครับว่าภาพถ่ายแต่ละภาพนั้นทำให้นักวิจัยหลายสาขาได้ข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อเลยล่ะครับ แต่ขั้นตอนการถ่ายภาพแต่ละขั้นตอนนั้นค่อนข้างยากเลยทีเดียว มาดูกันนะครับว่า นักบินอวกาศปฏิบัติหน้าที่อย่างไรในการถ่ายภาพที่ใดที่หนึ่งบนโลกใบนี้ย้อนกลับมาจากยานอวกาศครับ

(คั่นด้วย VTR บรรยายเรื่องภาพจากโลกอวกาศพร้อมกับมีเสียงผู้บรรยายประกอบ)

เสียงบรรยาย *:* *“กระสวยอวกาศปฏิบัติงานมาตั้งแต่ปี 1987 และอีกไม่ช้าพวกมันจะถูกปลดประจำการ ในกระสวยอวกาศจะติดกล้องถึง 21 ตัวเพื่อถ่ายภาพที่*
น่าสนใจ ลูกเรือมักจะถ่ายภาพที่น่าทึ่งของโลกกลับมาเป็นประจำ...”

อาร์ม : พูดถึงนักบินอวกาศ ยานอวกาศนะครับหลายคนสงสัยว่าเอแล้วภาพถ่ายจากดาวอังคารที่เราเห็นพื้นผิวของดาวอังคารหรือว่าถ่ายมาจากมุมสูงนั้นนะครับ มีนักบินอวกาศไปเหยียบบนดาวอังคารนั้นแล้วรึยังนะครับ คำตอบนั้นคือยังนะครับ พวกเค้าใช้หุ่นยนต์ในการถ่ายภาพกลับมานะครับ พูดถึงหุ่นยนต์แล้วเชื่อไม๊

ครับว่าปัจจุบันนี้ทุกประเทศทั่วโลกกำลังสร้างสรรค์หุ่นยนต์ที่เหมาะกับงานด้านต่างๆเพื่อลดความเสี่ยงของมนุษย์นะครับ และก็เช่นเดียวกันครับที่ญี่ปุ่นกำลังให้ความสนใจกับหุ่นยนต์เป็นอย่างมาก วันนี้ผมก็เลยรวบรวมเอาหุ่นยนต์ต่างๆมากมายหลากหลายสาขาด้วยกันมาให้ชมกันครับที่ ROBO SQUARE

(คั่นด้วย VTR บรรยายเรื่องหุ่นยนต์พร้อมกับมีเสียงผู้บรรยายประกอบ)

อาร์ม : ช่วงนี้พักซักครู่นึงนะครับ ช่วงหน้าใครกำลังลังเลว่าจะซื้อรถยนต์คันใหม่แบบมีระบบไฮบริดจ์ด้วยดีหรือไม่ ช่วงหน้ามีคำตอบมาฝากครับ

(คั่นด้วยตัวอย่างตอนต่อไป)

<u>ช่วงที่ 2</u>

อาร์ม : มาถึงช่วงฉลาดล้ำกับงานวิจัยไทยโดยสวทช.นะครับ หลายคนแซวอาร์มเข้ามาว่า แหม เชียร์พี่ๆนักวิจัยไทยกันจังเลย โถ จะบอกว่าไปดูผลงานกันก่อนซิครับแล้วไม่เชียร์จะเสียใจครับ

(วีทีอาร์เสียงบรรยายประกอบ รายละเอียดผลงานการวิจัยของคนไทย)

อาร์ม : ถ้าย้อนกลับไปประมาณสิบปีที่แล้วนะครับถ้าใครที่ขับรถไฮบริจ์ดนี่ เค้าบอกว่าโอ้วโห เท่ห์มากเลยเพราะว่าราคาแพงแล้วยังรักโลกด้วยเพราะว่าลดการใช้น้ำมันนะครับ พูดถึงไฮบริจ์ดปัจจุบันนี้ราคาก็ค่อนข้างลงมาในระดับที่เราสามารถใช้งานได้แล้วนะครับ แต่ปัญหาก็คือว่าหลายคนเข้าใจผิดกันอยู่ครับว่าไฮบริจ์ดนั้นมีน้ำหนักมากเวลาขับไปแล้วก็เปลืองพลังงานครับ รวมถึงวิธีการชาร์จไฟ แบตเตอร์รี่เป็นอย่างไร รวมถึงถ้าหากครับอย่างในกรณีที่รถไฮบริจ์ดเกิดชนกับรถคันอื่นครับ จะมีอะไรเกิดขึ้นมากกว่ารีเปล่า เช่น มีการระเบิดเกิดขึ้นหรือไม่ คำตอบเหล่านี้ มาให้คุณได้ชมกันแล้วครับ

(วีทีอาร์เสียงบรรยายประกอบเรื่องรถยนต์ไฮบริจ์ด)

อาร์ม : ย้ำตรงนี้เลยก็แล้วกันนะครับว่า ไม่ว่าจะเป็นการขับขี่รถอะไรก็ตามครับถ้าไม่ชนกันก็ดีที่สุดแล้ว เพราะฉะนั้นก็มีสติก่อนสตาร์ทครับ เมาไม่ขับ ขับไม่โทร ถ้าง่วงก็หยุดพักผ่อนก่อน เช่นตอนนี้ถ้าใครติดตามดูผลบอลกันอยู่นะครับ ช่วงนี้ก็พักสายตากันหน่อยนะครับ แต่อย่าเพิ่งเปลี่ยนช่องไปไหนนะครับ ช่วงหน้ากลับมามีเรื่องราวคลายโรคซึมเศร้ามาฝากคุณครับ

<u>ช่วงที่ 3</u>

อาร์ม : กลับมาอยู่กันต่อกับรายการฉลาดล้ำโลกนะครับและผม อาร์ม พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์นะครับ คุณผู้ชมครับ เชื่อไม๊ครับว่าจริงๆแล้วคนเราสุขภาพร่างกายว่าสำคัญแล้ว สุขภาพใจสุขภาพจิตก็สำคัญเหมือนกันนะครับ เช่นสาวๆบางคนบอกว่าช่วงที่มีพีเรียดหรือว่าประจำเดือนนั้นจะมีอารมณ์ขุ่นข้องหรือว่าถ้าเป็นไปได้ไม่เข้าใกล้จะดีกว่า อันนี้ก็เป็นเรื่องจริงนะครับ มีการพิสูจน์แล้วเหมือนกัน เพราะอาจจะหงุดหงิดง่ายหน่อยนะครับ แต่เชื่อไม๊ครับว่าบางทีนะครับอยู่บ้านเฉยๆ ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงไป เช่นเข้าสู่หน้าหนาวก็จะทำให้หลายคนรู้สึกหงุดหงิด (ทำท่านับนิ้ว) เกรี้ยวกราด อาร์รมณ์เสีย โมโหได้เหมือนกัน เชื่อไม๊ครับ ถ้าไม่เชื่อ ไปดูกันเลยครับ

(วีทีอาร์เสียงบรรยายประกอบเรื่องอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง)

อาร์ม : คุณผู้ชมครับเชื่อไม๊ว่า วัยรุ่นหลายๆคนนะครับ เรียกโรคซึมเศร้าตามฤดูกาลว่าโรค SAD ครับ(หัวเราะ ฮิๆๆๆ) วัยรุ่นกันหน่อยนะครับ แต่ผมเชื่อนะครับถ้าช่วงนี้ที่ใครสังเกตุคนที่บ้านนะครับบางทีอาจจะเศร้าๆ เหงาๆ ไม่ได้เป็นอะไรหรอกครับ แค่ทีมบอลที่เชียร์แพ้ ตกรอบไปก่อนแค่นั้นเองน่ะครับ ช่วงนี้พักกันซักครู่นึงช่วงหน้ากลับมามีเรื่องราวสนุกๆแล้วก็ล้ำโลกมาฝากคุณเช่นเคยครับ *(บทบาทในการเชื่อมโยงข้อมูลแต่ละช่วง)*

<u>ช่วงที่ 4</u>

อาร์ม : กลับมาอยู่กันต่อนะครับกับรายการฉลาดล้ำโลกช่วงสุดท้ายกันแล้วนะครับ *(บทบาทในการเชื่อมโยงข้อมูลแต่ละช่วง)*คุณผู้ชมครับต้องบอกว่าจากอาทิตย์ที่ผ่านๆมานะครับทางรายการฉลาดล้ำโลกนั้นได้นำเสนอเรื่องราวของพลังงานสะอาด พลังงานทดแทนครับ ว่าถ้าเรานำพลังงานดีๆมาใช้เช่น พลังงานแสงอาทิตย์จากโซล่าเซลล์นะครับ หรือว่าพลังงานลม จากกังหันลมมาใช้นะครับจะทำให้เราลดปริมาณของคาร์บอนไดออกไซด์หรือว่าก๊าซเสียได้เป็นอย่างดีครับ วันนี้จะพาคุณผู้ชมนะครับ ไปอีกหนึ่งประเทศครับ ที่เค้าได้นำเอาพลังงานลมมาใช้ทดแทนพลังงานไฟฟ้าจากน้ำมันนะครับ แล้วก็สามารถใช้ในการจ่ายไฟฟ้าได้มากถึง 5 ล้านครัวเรือนด้วยกันนะครับ มาดูกันนะครับว่า ประเทศแห่งนี้ สะอาดและน่าอยู่ขนาดไหนครับ

(วีทีอาร์เสียงบรรยายประกอบเรื่องพลังงานทางเลือก)

อาร์ม : อิตาลี นอกจากจะเป็นประเทศที่สวยงามของสถาปัตยกรรมโบราณแล้วนะครับต้องบอกว่าอีกหนึ่งสิ่งที่เค้าให้ความสำคัญก็คือเรื่องของพลังงานสะอาดนะครับ ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันครับ *(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)* ถ้าเราสามารถลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ได้มากนะครับ เราก็จะมีคาร์บอนเครดิตมาก แล้วเราก็จะสามารถขายเครดิตตัวนี้ให้กับชาวต่างชาติได้ครับ แล้วก็จะมีเงินเข้าสู่ประเทศของเรามากมายเพื่อนำมาพัฒนาเรื่องของสิ่งต่างๆตามมามากมายอีกด้วยนะครับ เพราะฉะนั้น มาช่วยกันครับในการลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์เพื่อโลกใบนี้ เพื่อประเทศไทยของเรานะครับ วันนี้เวลาของรายการฉลาดล้ำโลกหมดลงแล้วนะครับแต่ว่าเดี๋ยวก่อนจากกันไปมีตัวอย่างรายการให้ชมท้ายรายการนะครับ พบกันใหม่อาทิตย์หน้าเวลาเดิมครับ 10 นาฬิกา ที่โมเดิร์นไนนท์ทีวีครับ กับผม อาร์ม พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ และรายการฉลาดล้ำโลก วันนี้ ลาไปก่อน สวัสดีครับ

<u>จบรายการ</u>

การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการฉลาดล้ำโลก

จากการศึกษาบทบาทของพิธีกรรายการฉลาดล้ำโลก คุณอาร์ม พิพัฒน์ พบว่า มีบทบาทดำเนินรายการได้แก่ การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ ยกตัวอย่างเช่น *"ช่วงนี้พักกันซักครู่นึงช่วงหน้ากลับมามีเรื่องราวสนุกๆแล้วก็ล้ำโลกมาฝากคุณเช่นเคยครับ (บทบาทในการเชื่อมโยงข้อมูลแต่ละช่วง)"* มีบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ยกตัวอย่างเช่น *"อิตาลี นอกจากจะเป็นประเทศที่สวยงามของสถาปัตยกรรมโบราณแล้วนะครับต้องบอกว่าอีกหนึ่งสิ่งที่เค้าให้ความสำคัญก็คือเรื่องของพลังงานสะอาดนะครับ ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันครับ"*

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรรายการฉลาดล้ำโลก คุณอาร์ม พิพัฒน์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่5 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการฉลาดล้ำโลก

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**บทบาทพิธีกร** 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	ฉลาดล้ำโลก	9	ส-อ 10.30-11.30	✘	-	✘	-

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการฉลาดล้ำโลก

พิธีกรรายการคือ อาร์ม พิพัฒน์นั้น มีบุคลิกภาพที่ดี สวมเสื้อเชิ๊ตสีอ่อน บางครั้งสวมเสื้อยืด โปโล ดูสบาย ตามลักษณะของวัยรุ่น ท่าทางสุภาพ น้ำเสียงทุ้ม นุ่ม ฟังสบาย ใช้คำพูดแบบกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ ประวัติการศึกษาจบการศึกษาจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสำหรับทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหายังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดปิดรายการ เชื่อมโยงแต่ละช่วงรายการเท่านั้น

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์พิธีกรของพิธีกร อาร์ม พิพัฒน์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่6 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ฉลาดล้ำโลก

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษา พิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	ฉลาดล้ำโลก	9	ส-อ 10.30-11.30	- สวมเสื้อเชิ๊ตบ้าง บางทีสวมเสื้อยืด โปโล ดูสบายตามลักษณะของวัยรุ่น - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดแบบกันเอง ไม่เป็นทางการ	- สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	แม้จะเป็นรายการที่ยาว แต่ก็ไม่ได้มีการร่วมทำกิจกรรมระหว่างพิธีกรและผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็นเพียงการให้ข้อมูลความรู้ต่างๆซะเป็นส่วนใหญ่ จึงยังไม่เห็นทักษะการแก้ปัญหาที่เด่นชัด

4.2.3 รายการวันละนิดวิทย์เทคโน

พิธีกรรายการวันละนิดวิทย์เทคโน

พิธีกร	คุณอาร์ม พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์
ผู้ผลิตรายการ	บริษัท Panorama Worldwide Co.,ltd
ผู้สนับสนุนรายการ	สวทช. กระทรวงวิทยาศาสตร์
ออกอากาศ	19.30 – 19.32 จันทร์ ถึงศุกร์ ทางช่อง โมเดิร์นไนน์ทีวี ระยะเวลาออกอากาศ 2 นาที
รูปแบบ	รายการวันละนิดวิทย์เทคโนเป็นรายการสารคดีให้ความรู้ทางเกร็ดวิทยาศาสตร์ของไทยในแบบสั้นๆ กระชับ
เนื้อหารายการ	รายการวันละนิดวิทย์เทคโน เป็นรายการที่แสดงความสามารถทางด้านเทคโนโลยีของไทย ซึ่งจะเน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั่วไปหรือเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ไทยมีส่วนร่วม

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ วันละนิดวิทย์เทคโน
ตอน ฮาร์ดดิสก์ ทำงานอย่างไร?
ออกอากาศวันที่ 18 กรกฎาคม 2553
พิธีกร พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ (อาร์ม)

เปิดรายการโดยพิธีกร คุณอาร์ม พิพัฒน์

อาร์ม : คุณผู้ชมครับ กล้องดิจิตอลหรือว่าคอมพิวเตอร์ที่เราใช้งานกันอยู่ทุกวันนี้นะครับ ล้วนมีส่วนประกอบที่เรียกกันว่า ฮาร์ดดิส เป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญมากๆนะครับ แต่ว่าเจ้าฮาร์ดดิสที่ว่าเนี๊ยะ มีหลักการทำงานอย่างไร วันนี้ ไปชมกันครับ*(บทบาทในการเชื่อมโยงรายการ)*

(VTR บรรยายโดยเสียงของคุณอาร์มเอง)

อาร์ม : *“**ฮาร์ดดิสก์** ถูกสร้างขึ้นในปี 1950 ในยุคแรกมีความจุเพียง 1MB เท่านั้น ต่อมาได้พัฒนาให้มีความจุมากขึ้นซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญในการทำงานคือจานกลมแข็งที่ฉาบไปด้วยสารแม่เหล็ก(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)*

***หลักการทำงานของฮาร์ดดิสก์** มีการทำงานคล้ายระบบเทปคลาสเซ็ตที่ใช้ตัวแม่เหล็กเป็นตัวบันทึกข้อมูลและสารแม่เหล็กนี้*

สามารถลบและเขียนใหม่ได้ตลอดเวลา ซึ่งข้อมูลของฮาร์ดดิสก์จะถูกเก็บไว้ในรูปโดเมนแม่เหล็กขนาดเล็กมากเพื่อบรรจุข้อมูลที่ละเอียดและมากยิ่งขึ้น การพัฒนาของฮาร์ดดิสก์จะถูกนำมาใช้กับคอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ เครื่องเมนเฟรม"

ปิดรายการโดย คุณอาร์ม พิพัฒน์

อาร์ม : ในปัจจุบันฮาร์ดดิสก์ถูกนำมาใช้เป็นตัวเก็บข้อมูลไม่ว่าจะเป็นเครื่องเล่น MP3 iPod หรือแม้กระทั่งวิทยุแบบพกพา สร้างความสะดวกสบายและง่ายต่อการใช้งานได้มากยิ่งขึ้น และนี่ก็เป็นความก้าวล้ำมากยิ่งขึ้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนี่เองล่ะครับ

<u>จบรายการ</u>

<u>การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวันละนิดวิทย์เทคโน</u>

จากการศึกษาบทบาทของพิธีกรรายการวันละนิด วิทย์เทคโน คุณอาร์ม พิพัฒน์ พบว่า มีบทบาทดำเนินรายการได้แก่ การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ ยกตัวอย่างเช่น *"*คุณผู้ชมครับ กล้องดิจิตอลหรือว่าคอมพิวเตอร์ที่เราใช้งานกันอยู่ทุกวันนี้นะครับ ล้วนมีส่วนประกอบที่เรียกกันว่า ฮาร์ดดิส เป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญมากๆนะครับ แต่ว่าเจ้าฮาร์ดดิสที่ว่าเนี๊ยะ มีหลักการทำงาน อย่างไรวันนี้ ไปชมกันครับ*(บทบาทในการเชื่อมโยงรายการ)"* นอกจากนั้น ยังมีบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ยกตัวอย่างเช่น *"**ฮาร์ดดิสก์** ถูกสร้างขึ้นในปี 1950 ในยุคแรกมีความจุเพียง 1MB เท่านั้น ต่อมาได้พัฒนาให้มีความจุมากขึ้นซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญในการทำงานคือจานกลมแข็งที่ฉาบไปด้วยสารแม่เหล็ก"* อีกด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เวลาในการออกอากาศรายการนี้ เป็นเวลาเพียงสั้นๆเท่านั้น จำเป็นปัจจัยกำหนดให้บทบาทของพิธีกรไม่สามารถแสดงบทบาทอื่นๆได้

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรรายการวันละนิด วิทย์เทคโน อาร์ม พิพัฒน์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่ 7 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวันละนิดวิทย์เทคโน

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**บทบาทพิธีกร** 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	วันละนิดวิทย์เทคโน	9	จ-ศ.19.30-19.32	✘	-	✘	-

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น
สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวันละนิดวิทย์เทคโน

พิธีกรรายการคือ อาร์ม พิพัฒน์นั้น มีบุคลิกภาพที่ดี สวมเสื้อเชิ๊ตสีอ่อน บางครั้งสวมเสื้อยืด โปโล ดูสบาย ตามลักษณะของวัยรุ่น ท่าทางสุภาพ น้ำเสียงทุ้ม นุ่ม ฟังสบาย ใช้คำพูดแบบกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ ประวัติการศึกษาจบการศึกษาจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แม้จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับสายวิทยาศาสตร์โดยตรง แต่ก็สามารถดำเนินรายการได้และค่อนข้างจะเป็นที่จดจำของผู้ชมได้มาก สำหรับทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหายังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดปิดรายการ เชื่อมโยงแต่ละช่วงรายการเท่านั้น เนื่องจากรายการมีระยะเวลาการออกอากาศสั้น

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์พิธีกรของพิธีกร อาร์ม พิพัฒน์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่8 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ วันละนิดวิทย์เทคโน

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุดแม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	วันละนิดวิทย์เทคโน	9	จ-ศ.19.30-19.32	- สวมเสื้อเชิ๊ตบ้าง บางทีสวมเสื้อยืด โปโล ดูสบาย ตามลักษณะของวัยรุ่น - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดแบบกันเอง ไม่เป็นทางการ	- สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดรายการ และปิดรายการเท่านั้น

4.2.4 รายการ WONDERFUL WORLD โลกมหัศจรรย์

พิธีกร คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์

ผู้ผลิตรายการ บริษัทพาโนราม่า เวิร์ล ไวด์ จำกัด

ผู้สนับสนุนรายการ สวทช. กระทรวงวิทยาศาสตร์

ออกอากาศ ทุกวันเสาร์ เวลา 11.00-11.30 น. ทางสถานีช่อง โมเดิร์นไนน์ ทีวี ความยาว 30 นาที

รูปแบบรายการ รายการ Wonderful World โลกมหัศจรรย์ เป็นรายการสารคดีวิทยาศาสตร์ที่เน้นกลุ่มเยาวชน รูปแบบรายการแบ่งออกเป็น 3 ช่วง โดยในตอนที่ผู้ศึกษาทำการศึกษามี คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ พิธีกรวัยรุ่นเป็นพิธีกรประจำรายการ ซึ่งแต่ละตอนจะพาไปศึกษาตามสถานที่ต่างๆ เช่น ตอนเกลือมาจากไหน ที่นำผู้ชมไปดูสถานที่ที่ผลิตเกลือ นาเกลือ ทั้งเกลือที่ได้มาจากทะเล และเกลือน้ำจืด โดยจะมีพิธีกรเป็นผู้นำชมช่วงต่างๆ

เนื้อหารายการ เนื่องจากเป็นรายการที่เน้นกลุ่มเยาวชนเป็นหลัก ดังนั้นการใช้ภาษาเพื่ออธิบายเรื่องราวต่างๆนั้น จะไม่ยากเกินไปนัก ฟังแล้วเข้าใจได้ง่าย มีการทดลองที่ทำให้เห็นภาพชัดเจน ซึ่งจะสร้างความเข้าใจแก่ผู้ชมได้ดี เช่น เช่น ตอนสี่ขาหาระเบิด ซึ่งจะพาไปดูวิธีการที่สุนัขตำรวจค้นหาวัตถุระเบิดว่า มีขั้นตอนและวิธีการอย่างไรบ้าง โดยพิธีกรจะพูดนำเข้าสู่รายการแต่ละช่วง

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ WONDERFUL WORLD **โลกมหัศจรรย์**
ตอน สี่ขาหาระเบิด
ออกอากาศวันที่ 14 **กรกฎาคม** 2553
พิธีกร ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์

<u>ช่วงที่ 1</u>

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : เรียกว่าออกไปลาดตระเวนหาวัตถุระเบิด ตัวก็จะออกไปทำหน้าหน้าที่ครับ ก็ดมๆไปนะครับ นี่คือ เค้าเรียกว่า หาวัตถุระเบิดขั้นสูง เพราะว่า เราจะกลบฝังดินไว้ โดยที่สุนัขนี่นะครับ ก็จะไม่รู้ด้วยว่าระเบิดอยู่ที่ไหน แต่ถ้าเกิดไปเจอเมื่อไหร่ เค้าก็จะเตือนภัยเราครับ โดยวิธีการนั่งนั่นเองนะครับ

โอ้ว เป็นไงบ้างครับ ท่านผู้ชมครับ*ครับ (บทบาทในการตั้งคำถาม)* เห็นมั้ยครับความสามารถของเจ้าตูบสี่ขา

สุดยอดเลยนะฮะ เรียกได้ว่านะครับ มีความแม่นยำกว่าเทคโนโลยีล้ำสมัยอีกนะครับเนี่ย (สั่งสุนัข)นั่ง! นั่ง! เอ้อ เป็นไง เป็นไง

เสียงผู้หญิงบรรยายประกอบวีทีอาร์ :

เจ้าตูบสี่ขากลายเป็นฮีโร่เต็มตัวอีกครั้ง เมื่อพวกมันหาระเบิดได้แม่นยำกว่าเทคโนโลยีล้ำสมัย อะไรทำให้แนวหน้าสี่ขาพวกนี้ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนะ? สุนัขหาระเบิดได้จากการดมกลิ่น ว่าแต่พวกมันแยกกลิ่นระเบิดออกจากกลิ่นอื่นๆ ได้ยังไงล่ะ? กว่าจะทำงานรับใช้ชาติได้ ก็ต้องผ่านการฝึกฝนอย่างเข้มงวด วันนี้ นายคิว พิธีกรรับเชิญโลกมหัศจรรย์ จะพาเพื่อนๆไปเกาะติดการฝึกน้องหมา ในภาระกิจสี่ขาหาระเบิด ค่ะ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ตอนนี้นะครับคิวพาเพื่อนๆครับ มาที่ศูนย์การสุนัขทหารนะครับ กรมการสัตว์ทหารบกครับ สวัสดีครับท่านครับ

พล. ต. บุญสันติ แสนสวัสดิ์ : ครับสวัสดีครับ สวัสดีครับ ผมเจ้ากรมการสัตว์ทหารบกครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ที่มาที่ไปครับ ของการใช้สุนัขครับมาตรวจหาทุ่นระเบิด

พล. ต. บุญสันติ แสนสวัสดิ์ : ครับ ก่อนอื่นเลยเนี่ย องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนะ ของเรานะฮะ ท่านเห็นว่า ในสมัยสงครามเวียดนามเนี่ย สหรัฐได้เอาสุนัขมาใช้นะครับ ตั่งแต่ปี 2511นะฮะ ท่านก็เห็นว่าทหารของเราก็น่าจะมีสุนัขใช้งาน ท่านก็มีโครงการเรื่องการฝึกสุนัขทหารตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา กรมการสัตว์ทหารบกของเรานะครับ ได้ทำการฝึกสุนัขในลักษณะนี้นะครับ ใช้งานทั่วประเทศให้กับกองทัพไทย ไม่ว่าจะเป็นทหารเรือ ทหารอากาศนะครับ ตำรวจตระเวนชายแดนนะครับ แล้วก็สุนัขที่ท่านเห็นตามสนามบินนี่นะครับ ก็เป็นผลิตผลแล้วก็ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการฝึกจากโรงเรียนที่นี่ ในส่วนนี้นะครับ ถือว่าเป็นศูนย์ใหญ่ระดับชาตินะครับ และก็ ถ้าในระดับประเทศนี่ก็ถือว่าใกล้เคียงมาก ด้านเอเชียเรานี่ก็ เราก็เป็นศูนย์ที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มประเทศเอเชียด้วยกัน

พล.ต.องอาจ รัตนวิชัย : สำหรับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาตินะครับ มีหน้าที่หลักๆอยู่สามประการ ในเรื่องเกี่ยวกับการเก็บกู้ทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมนะครับ การแจ้งเตือนและให้ความรู้ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย จะทำงานร่วมกันกับผู้บังคับสุนัขทหาร ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ต่างๆที่เรามีหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมอยู่สี่หน่วยนะครับ ในพื้นที่ต่างๆ ก็จะเป็นเครื่องมือเสริมในการเก็บกู้กวาดล้างทุ่นระเบิดในแต่ละพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : แม้จะดูขี้เล่นและเป็นมิตร แต่จริงๆแล้วนะครับ เจ้าตูบเนี่ยมีนิสัยชอบไล่ล่า แถมพวกมันยังเฉลียวฉลาด แข็งแรง ว่องไว สายตาดี และมีความสามารถด้านการดมกลิ่นเป็นเลิศนะครับ ทำให้พวกมันมีคุณสมบัติที่เหมาะต่อการฝึก เพื่อใช้งานด้านต่างๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งการดมกลิ่นเพื่อหาวัตถุระเบิดครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : พี่พูนศักดิ์ ครับ แล้วอย่างน้องหมานี่นะครับมีประสาทสัมผัสต่างจากมนุษย์ยังไงบ้างครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : อ้าวแน่นอนครับ เพราะว่าสุนัขเนี่ย พูดง่ายๆมีความฉลาด

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ฉลาด

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : นะครับ อย่างน้อยก็เชื่อฟังคำสั่ง ไม่น้อยกว่าร้อยคำ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ร้อยคำนี่คือเราสื่อสารกับน้องหมา น้องหมาจะรับทราบเลย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : อ้า เราสามารถที่จะฝึกเชื่อฟังคำสั่ง ให้เค้าปฏิบัติตามคำสั่งได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนะครับ ในเรื่องของประสาทสัมผัสพิเศษเนี่ย เค้าจะดีกว่ามนุษย์เราตั้งหลายอย่าง

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ดีกว่ามนุษย์เรา อะไรบ้างครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : อย่างหูนะครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : หู อันนี้อย่างแรก

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ก็สามารถได้ยินดีกว่าถึงยี่สิบเท่า

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แล้วตามจากหูมามีอะไรบ้างครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ก็จมูกนะครับ ที่สามารถที่จะแยกกลิ่นได้ดีกว่ามนุษย์ถึงสี่สิบเท่า

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : มีหู มีจมูก แล้วมีอะไรอีกครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : มีตาฮะ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : มีตา

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : มีตานี่ดีกว่าเราถึงสิบเท่า

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แล้วเมื่อกี้เห็นพี่พูนศักดิ์บอกว่าดีกว่าในเวลากลางคืนด้วย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ใช่

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : คือกลางคืนนี่มองเห็นชัดกว่ามนุษย์ เพราะเวลามนุษย์อยู่ในช่วงกลางคืนนี่ อาจจะต้องใช้อินฟราเรดเข้ามาช่วย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แต่น้องหมานี่ไม่ต้องเลย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ไม่ต้อง

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : เห็นชัดเลย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ครับ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : สำหรับสุนัขหาวัตถุระเบิดที่รับใช้กองทัพไทย มีด้วยกันสองสายพันธุ์นะครับ ก็คือ เยอรมันเชพเพิร์ด และลาบราดอร์นะครับ เหตุผลที่ต้องเป็นสองพันธุ์นี้ก็เพราะว่า ลักษณะนิสัยของพวกมัน จะมีความมุ่งมั่น มีวินัย มีสมาธิและชอบอยู่ใกล้มนุษย์นั่นเองล่ะครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : พี่พูนศักดิ์ครับ ก่อนอื่นผมต้องถามก่อน ว่าสุนัขที่จะเข้ามารับการฝึกได้เนี่ย ต้องมีอายุเริ่มต้นที่เท่าไหร่ครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : เริ่มต้นตั้งแต่หนึ่งปีถึงหนึ่งปีครึ่งนะครับ ครูฝึกเราก็จะไปคัด เอาสุนัขที่มีความกระตือรือร้นนะครับ มีความสุขุมรอบคอบ มีความตั้งใจในการที่จะค้นหา แล้วก็จะต้องผ่านการตอน แล้วก็เอกซ์เรย์ เรียบร้อยแล้ว

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : อ๋อ นี่คือ วิธีการคัดเลือกสุนัขที่จะเข้ามาฝึก

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : นะครับ แล้วเอ็กซ์เรย์ นี่เอกซ์เรย์อะไรครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : เราต้องเอกซ์เรย์ข้อสะโพก โรคข้อสะโพกห่างเนี่ย มันมีอุปสรรคในเรื่องของการฝึกนะครับ เพราะว่าในระหว่างการฝึกนั้นเราจะต้องมีการออกกำลังกาย แล้วก็ข้ามเครื่องกีดขวาง แล้วก็ เดินทางระยะไกลๆเนี่ย ต่อเนื่อง แล้วก็การปฏิบัติงานก็เช่นเดียวกัน มันจะต้องผ่านพื้นที่ทุรกันดารนะครับ แล้วหลังจากนั้น เมื่อเราคัดสุนัขได้แล้ว เราก็จะนำไปฝึกเรื่องของขั้นตอนสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างผู้บังคับสุนัข กับสุนัข แล้วก็ฝึกเชื่อฟังคำสั่ง ฝึกประสาทสัมผัสทางจมูก แล้วก็ฝึกค้นหา

<u>ช่วงที่ 2:</u>

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : เพื่อนๆครับ จริงๆแล้วนะครับ ผมว่านะครับ คนกับน้องหมาเนี่ยก็มีอะไรคล้ายๆกันนะครับ ก็คือ เจอคนไม่รู้จักครั้งแรกครับก็คงจะไม่สนิทชิดเชื้อ สักเท่าไหร่นะครับ แต่ว่ามันมีวิธีช่วยครับ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : ขั้นตอนแรก ให้ผู้ฝึกเดินไปที่คอกช้าๆ แล้วเรียกชื่อสุนัขให้เข้ามาหา พูดคุยกับสุนัขไปเรื่อยๆ แล้วให้ดมกลิ่นตัวเราบริเวณหลังมือ ค่อยๆลูบคลำสุนัขที่หัวและที่ไหล่ แล้วเอาสายจูงมาให้สุนัขดู เพื่อให้มันรู้ว่าจะเอามันออกไปข้างนอก ถ้ามันยอมออก แสดงว่าทั้งผู้ฝึกและสุนัขได้ทำสัญญาเป็นเพื่อนคู่ชีวิตกันแล้วล่ะครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ในการดมกลิ่น ทำไมถึงต้องใช้หลังมือในการดมครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : อ๋อ สำหรับหลังมือนะ การเข้าไปปั๊บเนี่ย ถ้าเราจะไปตะกุยตะกายตรงนี้จะทำให้เค้าระแวง นะครับ เราจะเข้าไปด้วยความนิ่มนวล โดยใช้หลังมือ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ให้เค้าดมกลิ่นเราด้วย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ให้เค้าดมกลิ่น

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : สุนัขทุกตัวเนี่ยเราจะใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้คำแรกของ

แม่นะครับ อย่างที่เค้าชื่อ บาก้านะครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : บาก้า

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : แม่เค้าจะต้องขึ้นต้นด้วยตัวบี เพราะว่าตรงนี้เราจะได้สืบประวัตินะครับว่า ลูกสุนัขตัวนี้เป็นแม่ไหน แล้วก็มีแม่เค้ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร ในเรื่องของโรคหรือเรื่องของขีดความสามารถ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : สุนัขหนึ่งตัวนั้นจะทำงานเป็นบัดดี้หรือคู่หูกับผู้บังคับสุนัขหนึ่งคนครับ เมื่อเชื่อมมิตรภาพกันได้แล้ว ก็ต้องเข้ารับการฝึกในขั้นตอนต่อไป คือการฝึกเชื่อฟังคำสั่งขั้นพื้นฐาน ชิด นั่ง หมอบ คอย เพื่อสร้างวินัยให้กับเจ้าตูบไงครับ จากนั้นก็จะเข้าขั้นตอนของการฝึกประสาทสัมผัส และฝึกค้นหาระเบิดขั้นสูงต่อไปครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ขั้นตอนในการฝึกประสาทสัมผัสครับ พี่พูนศักดิ์ครับ เป็นยังไงบ้างครับ มีกี่ขั้นตอนครับ *(บทบาทในการสนทนา)*

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ครับ ประสาทสัมผัสมีอยู่สามขั้นตอน ขั้นตอนแรกก็คือเรื่องของการจำกลิ่น

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : จำกลิ่น

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : อ้ะ เราก็จะฝึกตั้งแต่ กลิ่นของตัวสุนัข กลิ่นของผู้บังคับสุนัข แล้วก็กลิ่นของคนอื่น

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แล้วนอกจากการจำกลิ่นแล้ว มีอะไรอีกครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : แล้วก็ฝึกแยกกลิ่น

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แยกกลิ่น

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ครับ เริ่มจากสองชิ้น

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : อ๋อ นี่คือเริ่มต้นที่สองกลิ่น แล้วสุนัขสามารถแยกได้ถึงสิบกลิ่น

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : สิบกลิ่น ครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : โห สิบกลิ่นด้วยกัน นะครับนี่คือก็ในส่วนของการแยกกลิ่น สุดท้ายครับ อันที่สามครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : สุดท้ายก็เรื่องของการค้นหา

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ค้นหา

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : นะครับ ตรงนี้เอาก็เอาของไปซ่อนไว้ แล้วก็ให้สุนัขนั้นไปค้นหา คาบกลับมา

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : หลังจากเมื่อกี้นะครับ เราให้นะฮะ น้องหมาของเรานะครับ ได้ฝึกการจำกลิ่นของตัวเองครับ โดยการใช้ผ้าเช็ดตัวนะครับ เช็ดที่ตัวของสุนัขเอง แล้วก็เอามาวางไว้นะครับ ต่อไปครับ เป็นการฝึกนะครับ ในการจำกลิ่นของผู้บังคับสุนัขนั่นเองครับ โดยการใช้หมวกเนี่ยนะครับไปวางไว้ ขั้นตอนต่อไปนะครับ เป็นการแยกกลิ่นนะครับ ของน้องหมานะครับ ก็คือ จะมีสิ่งของหลายชิ้นขึ้นมาครับ แต่ว่าเราจะเริ่มต้นให้ดมจากเสื้อก่อนแล้วก็ไปหาหมวกนะครับ ซึ่งสองชิ้นนี้เป็นเจ้าของคนเดียวกันครับ *(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)*

เพื่อนๆครับ หลังจากที่เราจดจำกลิ่นแล้ว แยกกลิ่นแล้วครับ ขั้นตอนต่อไปของเรานะครับ นั่นก็คือการค้นหาครับ (ให้สุนัขดมสิ่งของแล้วสั่ง) ดม! ดม! โอเค ทีนี้นะครับผมก็จะเอาไปซ่อนล่ะครับ ไปแล้ว! (ผู้ฝึกแนะนำให้เอาไปซ่อนไกลๆเลย) ไกลๆเลยเหรอครับ

(ซ่อนสิ่งของไว้แล้ว) แฮ้... น้องหมาหาไม่เจอแน่ๆเลย มาลุ้นดีกว่าครับว่าน้องหมาจะหาเจอหรือเปล่าครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : พี่พูนศักดิ์ครับ ทีนี้มาถึงขั้นตอนนะครับ ในการหาฝึกฝนน้องหมาให้หาระเบิดครับ ทำยังไงบ้างครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : การหาระเบิดมีอยู่สามขั้นตอนคือ ขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสูง สำหรับขั้นต้นนั้น การฝึกก็จากง่ายไปหา

ยาก จากที่ให้มองเห็น แล้วก็เอาไปลงหลุม ขั้นก็สอง แล้วก็ขุดหลุม แล้วก็เอาไปวางไว้ในหลุม ขั้นที่สามก็ปิดบัง

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ปิดบัง เอาหญ้ามากลบ เอาอะไรมากลบ เพื่อให้หมามองไม่เห็น

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ขั้นที่สี่ก็ปิดให้มิด

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ปิดให้มิดด้วย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : แต่ยังไม่แนบเนียน พอขั้นที่ห้านี่แนบเนียนเลย

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แล้วตอนนี้ครับก็มาถึงขั้นตอนสุดท้ายแล้วนะครับ ก็คือขั้นตอนในการฝึกค้นหานะครับ วัตถุระเบิดนั่นเองครับ นี่ครับ เพื่อนๆครับ หลายๆคนคงจะสงสัยนะครับ รวมถึงตัวผมด้วยนะครับ ว่าทำไมวัตถุระเบิดครับ ถึงต้องวางในกะละมังครับ เพราะว่านี่นะฮะ ถือว่าเป็นการสร้างแรงจูงใจครับผม กะละมังอันนี้นะฮะก็เปรียบเสมือนกับของที่สุนัข น้องหมาของเราชอบนะครับ คือกะละมังใส่ข้าว พอวันหนึ่งมากินข้าวก็จะได้กลิ่นของวัตถุระเบิดไปด้วยนะครับ เป็นการสร้างแรงจูงใจแล้วก็เป็นการจดจำกลิ่นวัตถุระเบิดด้วยครับ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ :: ความสามารถที่ดีสุดๆอย่างหนึ่งของเจ้าตูบก็คือการดมกลิ่นครับ ภายในจมูกของเจ้าตูบนั้นจะมีเนื้อเยื่อในการรับกลิ่นหลายล้านเซลล์ เมื่อพวกมันดมสิ่งต่างๆ เนื้อเยื่อเหล่านี้จะส่งข้อมูลไปยังสมอง เพื่อทำการแยกแยะกลิ่นนั่นเองครับ

เสียงผู้หญิงบรรยายประกอบวีทีอาร์ :: เคยได้ยินชื่อเหรียญ Dickin มั้ยคะ เหรียญนี้เป็นเหรียญสดุดีความกล้าหาญของสัตว์ที่ประจำการอยู่ในกองทัพ หรือหน่วยป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของสหรัฐฯ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง จากอดีตถึงปัจจุบัน มีสัตว์นี้ที่รับเหรียญสดุดีนี้หลายชนิด ทั้ง สุนัข พิราบสื่อสาร ม้า แล้วก็แมวค่ะ

<u>ช่วงที่ 3 :</u>

เสียงผู้หญิงบรรยายประกอบวีทีอาร์ :: สุนัขก็บริจาคเลือดให้เพื่อนสุนัขด้วยกันได้นะคะ นอกจากได้ช่วยเหลือเพื่อนๆสี่ขาแล้ว ผลบุญที่ได้รับ ยังทำให้ร่างกายเจ้าสุนัขใจบุญแข็งแรง และมีอายุยืนยาวขึ้นอีกด้วย เพราะว่าร่างกายจะผลิตเม็ดเลือดขึ้นมาใหม่ ที่สำคัญการบริจาคเลือดยังถือเป็นโอกาสดีที่จะได้ตรวจสุขภาพไปด้วยในตัวค่ะ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แล้วอย่างงี้ เรื่องของความแม่นยำล่ะครับในการหาทุ่นระเบิด น้องหมามีความแม่นยำมากน้อยแค่ไหนครับ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : แน่นอน

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แน่นอนเลย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ครับ แต่ความแน่นอนตรงนั้นมันมีปัจจัย เพราะว่าตัวผู้บังคับสุนัขและสุนัขนั้นจะต้องผ่านการฝึกมาเป็นอย่างดีนะครับแล้วก็อย่างอีกหนึ่งผู้บังคับสุนัขนี้จะต้องเอาใจใส่สุนัขทั้งร่างกายและจิตใจ อย่าปล่อยทิ้งให้เค้าหว้าเหว่

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ครับ อันนี้เรียกได้ว่าเป็นคนในครอบครัวเลยแหละ ต้องดูแลนะครับ แล้วก็เหมือนเป็นเพื่อนคู่ใจกัน บัดดี้กัน

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ใช่ และที่สำคัญคือ ต้องฝึกทบทวนบ่อยๆ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : แต่ตอนนี้ครับ เพื่อนๆครับ คิวสงสัยมากๆเลยครับ ว่าถ้าเกิดสมมตินะครับ คิวได้ผ่านขั้นตอนในการฝึกน้องหมามาแล้วไม่ว่าจะเป็นจำกลิ่น แยกกลิ่น แล้วถ้าเกิดสมมติคิวเอาน้องหมานี่นะครับ ที่หาวัตถุระเบิดเนี่ย ไปหายาเสพติด จะหาได้หรือเปล่า

ได้เวลาสู่ภาระกิจนะครับ แน่นอนครับ ผมจะนำยาเสพติดนะครับ หนึ่งชนิดนะครับซ่อนไว้ในกระเป๋าครับ แล้วพิสูจน์กันว่าสุนัขนะครับที่หาวัตถุระเบิดนะฮะ จะหายาเสพติดได้หรือไม่ อ๊ะ! ซ่อนเลย!

ทีนี้ครับคิวก็ต้องมาลุ้นครับ ว่าน้องหมาของเรานี่นะครับจะหาเจอหรือเปล่า ... หาไม่เจอครับ

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ทำไม่ได้! ทำไมครับพี่พูนศักดิ์ครับ ทำไมถึงทำไม่ได้ครับ *(บทบาทในการตั้งคำถาม)*

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ลักษณะการเตือนภัยของสุนัขสองอย่างนี้มันไม่เหมือนกัน สุนัขยาเสพติดนี่เค้าจะเตือนภัยโดยการคาบการตะกุยตะกาย

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : อ๋อ คือถ้าเจอปุ๊บ ก็ หะๆ (ทำท่าตะกุยตะกาย) อย่างนี้เลย

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : แล้วก็สุนัขค้นหาระเบิดนี้ เค้าจะนั่ง

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : จะนิ่งๆ

พ.อ.พูนศักดิ์ คำศรี : ไม่เป็นอันตราย เพราะฉะนั้น เพื่อกันความสับสน และเป็นอันตรายต่อคนและสุนัข ในปัจจุบันเรายังใช้สุนัขหนึ่งตัวต่อหนึ่งหน้าที่

คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์ : ฮีโร่สี่ขาแบบนี้ครับ คิวต้องขอยกนิ้วให้เลยนะครับ นี่คือเจ้าคิดดิ้งนั่นเองนะครับ เห็นมั้ยครับ เพื่อนๆครับ ว่าเรื่องมหัศจรรย์รอบตัวเราเนี่ย มีอีกเยอะแยะมากมายครับ เพียงแค่เพื่อนๆนะครับช่างสังเกตนะครับ ตั้งคำถามนะครับ แล้วก็หาคำตอบนะครับ อาจจะเจอสัตว์เลี้ยงที่เป็นฮีโร่แบบนี้อีกเยอะแยะมากมายนะครับ แต่ว่าวันนี้คิวต้องขอลาไปก่อนแล้ว บ้ายบาย (หันไปเล่นกับสุนัข)บ้ายบายเร็วคิดดิ้ง บ้ายบาย Hey! Yeah! ป่ะ ไปหาระเบิดกัน (สั่งสุนัข)ยืนสิ! ยืน! ยืน! เห็นมั้ยล่ะ ไม่เชื่อผม ยืน ไม่ยืน ชั้น ... ฮะฮะฮ่า บอกยืนแกนอนเลยนะครับ

จบรายการ

<u>การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการWonderful World</u>

จากการศึกษาบทบาทของพิธีกรรายการ Wonderful World คิว ฐิติพันธ์ พบว่า มีบทบาทในการตั้งคำถาม ยกตัวอย่างเช่น “โอ้ว เป็นไงบ้างครับ ท่านผู้ชมครับ*ครับ (บทบาทในการตั้งคำถาม)* เห็นมั้ยครับความสามารถของเจ้าตูบสี่ขา สุดยอดเลยนะฮะ”
บทบาทดำเนินรายการได้แก่ การสนทนาการสัมภาษณ์ ยกตัวอย่างเช่น *“ขั้นตอนในการฝึกประสาทสัมผัสครับ พี่พูนศักดิ์ครับ เป็นยังไงบ้างครับ มีกี่ขั้นตอนครับ (บทบาทในการสนทนาและสัมภาษณ์)”*

และบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชม ยกตัวอย่างเช่น “หลังจากเมื่อกี้นะครับ เราให้นะฮะ น้องหมาของเรานะครับ ได้ฝึกการจำกลิ่นของตัวเองครับ โดยการใช้ผ้าเช็ดตัวนะครับ เช็ดที่ตัวของสุนัขเอง แล้วก็เอามาวางไว้นะครับ ต่อไปครับ เป็นการฝึกนะครับ ในการจำกลิ่นของผู้บังคับสุนัขนั่นเองครับ โดยการใช้หมวกเนี่ยนะครับไปวางไว้ ขั้นตอนต่อไปนะครับ เป็นการแยกกลิ่นนะครับ ของน้องหมานะครับ ก็คือ จะมีสิ่งของหลายชิ้นขึ้นมาครับ แต่ว่าเราจะเริ่มต้นให้ดมจากเสื้อก่อนแล้วก็ไปหาหมวกนะครับ ซึ่งสองชิ้นนี้เป็นเจ้าของคนเดียวกันครับ *(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)” เป็นต้น*

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรรายการ Wonderful World คิว ฐิติพันธ์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่9 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ Wonderful World

ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	ช่อง	วันเวลาออกอากาศ (น.)	บทบาทพิธีกร 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. **.บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์	Wonderful World	9	เสาร์ 11.00-11.30 น.	✖	-	✖	✖

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✖ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น
สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการ Wonderful World

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการ Wonderful World คิว ฐิติพันธ์ พบว่า แต่งกายโดยสวมเสื้อเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท ท่าทางสบาย เป็นกันเอง ออกแนววัยรุ่นยุคใหม่ กระตือรือล้น ความรู้ประสบการณ์ด้านการทำงาน อยู่ในแวดวงบันเทิงในตำแหน่ง ดีเจ วีเจ เป็นส่วนใหญ่ ส่วนทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้านั้นยังไม่มีให้เห็นชัดเจนนัก

การศึกษาอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการ Wonderful World คิว ฐิติพันธ์ นั้นพบว่า สรุปได้ดังตารางนี้

ตารางที่10 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ Wonderful World

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษา พิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์	Wonderful World	9	เสาร์ 11.00-11.30 น.	- สวมเสื้อเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท - ท่าทางสบายเป็นกันเอง ออกแนววัยรุ่นยุคใหม่ กระตือรือล้น -น้ำเสียงสูงต่ำขึ้นลง ดึงดูดความสนใจตลอดเวลา	- ไม่สะดวกในการให้ข้อมูลแต่ณ ปัจจุบันประกอบอาชีพเป็น VJ ที่ บ.ทรู วิชั่นส์	- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก

4.2.5 รายการวิจัยไทยคิด

พิธีกรหลัก ทิน โชคกมลกิจ

พิธีกรร่วม ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์

ผู้ผลิตรายการ บริษัท สมาร์ท ครีเอชั่น อินเตอร์มีเดีย จำกัด

ผู้สนับสนุนรายการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ออกอากาศ ทุกวันอาทิตย์ เวลา 16.05 – 16.45 น.
ทางช่อง Thai PBS ความยาว 40 นาที

รูปแบบรายการ รายการวิจัยไทยคิดเป็นรายการประเภทเกมโชว์วิทยาศาสตร์ แบ่งเป็น 3ช่วงมีผู้ดำเนินรายการสองคน คือทิน โชคกมลกิจซึ่งทำหน้าที่เป็นพิธีกรหลักและณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์ ทำหน้าที่เป็นพิธีกรร่วม และจะมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่นำเสนอในตอน

นั้นๆซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาจะมาจากหน่วยงานสังกัดสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เนื่องจาก สกว.เป็นผู้สนับสนุนหลักของรายการ และยังมีการรับสมัครผู้ชมจากทางบ้านเข้ามาร่วมทำการแข่งขันตอบคำถาม โดยแบ่งออกเป็นสองทีม มีผู้ชมในห้องส่งร่วมเป็นผู้ให้คะแนนในการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขัน และผู้เชี่ยวชาญจาก สกว.จะเป็นผู้เฉลยคำตอบ พร้อมทั้งมีวีทีอาร์เฉลยคำตอบในแต่ละข้อด้วย

เนื้อหารายการ รายการวิจัยไทยคิดเป็นรายการที่นำเสนองานวิจัยใหม่ ๆ ของคนไทย ในรูปแบบรายการแข่งขันกันตอบคำถาม พร้อมกับการสาธิตและทดลองให้เห็นกันสดๆ ในสตูดิโอ เพื่อต้องการจะนำเสนอให้เห็นถึงว่ามันสมองของคนไทยสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ได้ไม่แพ้ชาติใดในโลก

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการวิจัยไทยคิด
ตอน ตอน ปูม้านิ่ม
ออกอากาศวันที่ 18 **กรกฎาคม** 2553
พิธีกร 1. **ทิน โชคกมลกิจ**
2. **ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์**

<u>ช่วงที่ 1</u>

ณรรฐพงษ์ : สวัสดีคร้าบคุณผู้ชมครับ

ทิน : สวัสดีครับท่านผู้ชมครับ นี่คือรายการวิจัยไทยคิดครับ สร้างสรรค์รายการโดยสำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัยหรือว่า สกว.และทีวีไทยนี้นะครับ โดยมีสองพิธีกรหนุ่มหล่อ

ณรรฐพงษ์: หนุ่มน้อยลงมานิดนึง(หัวเราะ) ผม ทิน โชคกมลกิจครับ

ทิน : เนส ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์นะครับพบกันเป็นประจำทุกสัปดาห์ครับ

ณรรฐพงษ์: วันนี้ครับเราจะมาว่าด้วยเรื่องราวของงานวิจัยชิ้นนึงพูดไปแล้วต้องน้ำลายไหล

ทิน : ถ้าพูดถึงอาหารทะเลแล้วนะครับ คุณทินชอบทานอาหารทะเลอะไร

ณรรฐพงษ์: อุ๊ยมันมีหลายอย่างเลย กุ้ง หอย ปู ปลา ปลาหมึก ปลาฉลาม ปลาปักเป้า ปลาวาฬ

ทิน : แล้วจริงๆนี่ชอบอะไรมากที่สุด

ณรรฐพงษ์: แต่จริงๆนี่ชอบปู ปูม้านิ่ม

ทิน : ทำไมถึงเป็นปูม้านิ่ม หลายคนอาจจะเริ่มสงสัยนะครับ แต่วันนี้เราจะมารู้จักกันแน่นอนนะครับ ซึ่งวันนี้วิทยากรของเราผู้ที่จะมาให้ความรู้กับเราก็อยู่ตรงนี้แล้วนะครับ ท่านแรกนะครับ รองศาสตราจารย์มยุรี ชัยวัฒน์ จากคณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครับ และท่านที่สองนะครับ คุณกิตติเกรียงไกร เชี่ยวชาญศิลป์ นะครับ ท่านเป็นผู้ร่วมวิจัยและผู้ประกอบการฟาร์มปูม้านิ่ม จังหวัดชุมพรครับ

ทิน : สวัสดีทั้งสองท่านนะครับ ยินดีต้อนรับนะครับ

ณรรฐพงษ์: น้องๆ40 คนวันนี้มาจากที่ไหนกันนะครับ(บอกชื่อมหาวิทยาลัยที่มาจากวิทยาลัยรัตนบัณฑิต)

ทิน : ผู้เข้าแข่งขันของเรานะครับ เป็นผู้แข่งขันจากสัปดาห์ที่ 1 กับสัปดาห์ที่ 2 มาเจอกันในสัปดาห์ที่3 สัปดาห์นี้นะครับ ไปพบกับเค้าเลยครับ

(วีทีอาร์แนะนำทีมผู้เข้าแข่งขันทีมผึ้งหวานกับทีมปู๊จุ๊บ ซึ่งเป็นผู้ชนะจากสองสัปดาห์ที่ผ่านมา)

(วีทีอาร์เกณฑ์การให้คะแนน)

ทิน : ขอต้อนรับนะครับ ทีมผึ้งหวาน สวัสดีคร้าบ เคยทานปูนิ่มกันไม๊ครับ

ผู้เข้าแข่งขัน : เคยทานครับ

ทิน : ปูม้านิ่มเคยทานไม๊

ผู้เข้าแข่งขัน : ปูม้านิ่ม ยังไม่เคยครับ

ทิน : เคยได้ยินป่ะ เคยได้ยินป่ะ

ผู้เข้าแข่งขัน : เคยได้ยินครับ ไม่ทราบว่าจะทำอะไรแล้วอร่อย

ทิน : อ่า วันนี้ได้เห็นกันแน่ๆ มาเป็นกำลังใจให้ครับ

ทิน : ทีมบู๊จุ๊บ สวัสดีครับ วันนี้เตรียมตัวกันมายังไงบ้างครับ

ผู้เข้าแข่งขัน : พิสูจน์เมนูปูมาหลายเมนูเหมือนกันครับ

ทิน : คุณจุ๊บล่ะครับ ชอบทานปูชนิดไหนยังไงครับ

ผู้เข้าแข่งขัน : อย่างปูม้านี่ก็สุดยอด บ้านอยู่ปราณบุรีก็หาทานง่าย

ทิน : วันนี้เราจะมาว่าด้วยเรื่องของปู เราจะมาเข้าสู่คำถามที่หนึ่งกันเลย ไม่เสียเวลากัน

ครับ มาวอร์อมร่างกายกันเลย ด้วยคำถามที่ 1 ครับ

ทิน : คำถามที่ 1 ถามว่า ปูม้านิ่ม คืออะไร ตัวเลือกที่

1. ปูม้าที่ลอกคราบ
2. ปูม้าที่นำมาปรับสภาพในน้ำจืด
3. ปูม้าที่เกิดการย่อยสลายแคลเซียมในกระดอง

หนึ่งนาทีครับ เชิญครับ

(ผู้เข้าร่วมแข่งขันทั้งสองทีมวิเคราะห์พร้อมตอบคำถาม)

ณรรฐพงษ์: ทั้งสองทีมก็มีเหตุผลของตัวเองนะครับสำหรับข้อนี้ แต่ตอนนี้คะแนนโหวตสำคัญมากๆนะครับ ตั้งแต่ 5 คะแนนแรกกันเลยทีเดียว ไปดูกันนะครับว่า น้องทั้ง 40 คน เค้าชื่นชอบวิธีการตอบของทีมไหนนะครับ อ้าว ถ้าพร้อมแล้วนะครับ 1 2 3 ยกป้ายครับ

(ผู้ชมในห้องส่งยกป้ายคะแนน)

เอาล่ะครับและตอนนี้คะแนนเสียงออกมาแล้วนะครับในรอบแรกนี้นะครับสำหรับ 25 เสียงนะครับ ไปสู้ทีมผึ้งหวาน เพราะฉะนั้นอีก 15 เสียงก็เป็นของทีมบู๊จุ๊บนั่นเอง เพราะฉะนั้น ผึ้งหวานได้ไป 5 คะแนนแรกนี้ครับ

ทิน : ผึ้งหวานนำไปก่อนนะครับจาก 5 คะแนนที่ได้จากน้องๆที่โหวตให้ มาดูกันนะครับคำตอบเราถามว่าปูม้านิ่มคืออะไร ง่ายๆ ถ้าเราได้ทานปูที่เป็นปูนิ่มนะครับ เราก็อาจจะพอทราบได้ว่ามันคืออะไร เพราะว่ามันคือ ปูม้าที่ลอกคราบนั่นเองครับทีมผึ้งหวานตอบถูกนะครับ รับเพิ่มไป10คะแนนครับ รวมกับของเดิมเป็น 15 คะแนน

อาจารย์ครับ อธิบายเพิ่มเติมนิดนึงครับ ว่าทำไมปูม้านิ่มคือปูลอกคราบครับ

(ผู้เชี่ยวชาญอธิบายคำตอบ)

ทิน : นะครับ แหม แต่คุณบู๊ก็วิเคราะห์ได้ใกล้เคียงแล้วก็ถูกใจอาจารย์นะ เรามาทำความรู้จักกับปูม้านิ่มให้มากขึ้นนะครับ จากวีทีอาร์ชุดนี้ครับ เชิญครับ

<u>ช่วงที่ 2</u>

(วีทีอาร์บรรยายเรื่องปูนิ่ม)

ทิน : คุณผู้ชมครับ ที่เห็นอยู่นี่นะครับ ก็จะมีปูม้ากระดองแข็งนะครับ แล้วก็ปูม้านิ่ม รวมถึงปูทะเลนิ่มด้วยนะครับ อาจารย์ครับ อาจารย์ทำไมมีความสนใจเข้ามาศึกษาเรื่องราวของปูม้านิ่มล่ะครับ *(บทบาทการดำเนินรายการโดยการสัมภาษณ์)*

(ผู้เชี่ยวชาญตอบมาในรายละเอียด)

ณรรฐพงษ์: คราวนี้มาถามคุณกิตติเกรียงไกร ขออนุญาตเรียกคุณต๊งละกันนะฮะ เมื่อซักครู่ที่เราเห็นในวีทีอาร์ไปบ้างเนี๊ยะวิธีการเลี้ยงปูม้า โดยเฉพาะการเลี้ยงปูม้าโดยเฉพาะให้มาเป็นปูม้านิ่มแบบนี้และมีการลอกคราบจริงๆแล้วมีวิธีการเลี้ยงที่ค่อนข้างยุ่งยากมาก ยุ่งยากซับซ้อนใช่ไม๊ครับ

(ผู้เชี่ยวชาญตอบคำถามพิธีกร) พิธีกรนำเข้าคำถามต่อไป

ทิน : เข้าสู่คำถามต่อไปเลยครับ คำถามที่ 2 ถามว่า ทำไมปูม้าตัวเมียก่อนลอกคราบจับปิ้ง ถึงกลายเป็นสีดำ

1. เพราะใกล้เวลาผสมพันธุ์
2. เพราะมีการสร้างฮอร์โมนเร่งการลอกคราบสูงมาก หรือ
3. เพราะมีการสร้างเอนไซม์จำนวนมากจึงเกิดปฏิกิริยาเคมีภายในจับปิ้งหนึ่งนาทีครับ

(ผู้เข้าร่วมแข่งขันแต่ละทีมวิเคราะห์หาคำตอบและตอบคำถามไปเรื่อยๆ)

ทิน : ขอบคุณครับ คุณเนสครับ น้องๆว่ายังไง

ณรรฐพงษ์: ทั้งสองทีมตอบข้อเดียวกันนะครับแล้วก็มีเหตุผลของแต่ละทีมเองอย่างที่ฟังกันไปแล้วนะครับ น้องๆครับ มีทีมที่อยู่ในดวงใจกันรึยังครับ สำหรับข้อนี้ ถ้าพร้อมแล้วนับหนึ่ง สอง สาม ยกป้ายครับ

(ผู้ชมในห้องส่งยกป้ายให้คะแนน ผลปรากฏออกมาว่าทีมปูๆจุ๊บได้คะแนนชนะไป)

ณรรฐพงษ์: สำหรับรอบนี้คะแนนออกมาแล้วนะครับ 8 เสียงนะครับเป็นของทีมผึ้งหวาน ในขณะที่ สามสิบสองเสียงทีเดียวเป็นของทีมบุ๊จุ๊บนะครับ เพราะฉะนั้นบุ๊จุ๊บยินดีด้วยครับ อีก 5 คะแนน

ทิน : เอาล่ะครับมีกำลังใจเพิ่มขึ้นนะครับสำหรับทีมบุ๊จุ๊บมี 5 คะแนนตุนไว้ แต่ยังห่างกันสิบคะแนนนะครับ คำตอบที่ถูกต้อง ที่เราถามว่า ทำไมปูม้าตัวเมียก่อนลอกคราบจับปิ้งจึงเป็นสีดำ คำตอบที่ถูกต้องคือ เพราะมีการสร้างเอนไซม์เป็นจำนวนมากครับ เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ฮอร์โมนครับ ข้อนี้ตอบผิดไปทั้งสองทีมนะครับ เพราะอะไรถึงเป็นเอนไซม์ครับอาจารย์ครับ

(ผู้เชี่ยวชาญเฉลยคำถามพร้อมอธิบาย)

ทิน : ชัดเจนเข้าใจแล้วนะครับ ข้อนี้ก็ยังไม่มีใครตอบถูกเลย ตอบผิดทั้งคู่นะครับ คะแนนก็เลยยังเท่าเดิมนะครับ ทีมบุ๊จุ๊บมีห้าคะแนน ส่วนนำอยู่คือทีมผึ้งหวานมีอยู่สิบห้าคะแนนห่างกันสิบคะแนนนะครับ เหลือคำถามเพียงข้อเดียวเท่านั้น ใครจะเป็นผู้ชนะในการแข่งขันชักครู่นึงแล้วกลับมาในวิจัยไทยคิดครับ

<u>ช่วงที่ 3</u>

ทิน : คุณผู้ชมครับเราได้นำฟาร์มเลี้ยงปูม้านิ่มแบบจำลองเข้ามาอยู่ในสตูดิโอของเราแล้วนะ

ครับทางด้านนี้จะเห็นนะฮะ ทางนี้เป็นการเลี้ยงปูม้านิ่มนะฮะ รบกวนผู้เชี่ยวชาญช่วยบอกที่มาที่ไปนิดนึงฮะว่าเป็นยังไง

(เจ้าของฟาร์มปูม้านิ่มก็อธิบายถึงวิธีการเลี้ยงปูม้านิ่มตามขั้นตอนต่าง ๆ และพิธีกรทั้งสองก็ถามคำถามเพื่อให้เจ้าของฟาร์มปูม้าได้อธิบาย)

ณรรฐพงษ์ : ถ้าดูแบบนี้แล้วจะรู้เรยไม๊ฮะว่าอีกนานแค่ไหนกว่าจะลอกคราบอ่ะฮะ

เจ้าของฟาร์ม : ก็ถ้าตัวนี้ก็น่าจะอยู่ประมาณคืนนี้น่าจะลอกคราบได้ฮะ

ทิน : ที่เหลือนี่ก็คือรอลอกคราบอย่างเดียว

เจ้าของฟาร์ม : ลักษณะนี้คือน่าจะใช่อ่ะครับ

ทิน : งั้นนี่คือปูนิ่มหมดเลยนะฮะฝั่งนี้ ส่วนฝั่งนี้นะฮะคุณผู้ชมคือฝั่งที่มีการตัดแต่งพร้อมที่จะแพค อันนี้คือกระบวนการแบบคร่าวๆ เริ่มต้นจากตรงนั้น ลอกคราบเสร็จปุ๊ปมาเป็นตรงนี้ แล้วมีการตัดแต่งมาเป็นแบบนี้ ลองมาจับดูได้เลยฮะ *(บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์)*

ผู้เข้าแข่งขัน : คือถ้าในเมื่อมีการทำได้ทุกตัวแล้วทำไมเราต้องตัดแต่ง

ทิน : อ๊ะ ๆๆๆ

ผู้เชียวชาญ : เดี๋ยวค่อยบอกได้ไม๊คะ

ทิน : เหตุผลเพราะว่า มันคือส่วนหนึ่งของคำถามสุดท้าย

ทิน : คำถามที่ 3 ถามว่า ทำไมต้องมีการตัดแต่งปูม้านิ่มก่อนจำหน่าย ทำไม
1. เพื่อความสวยงาม
2. เพื่อลดความเค็มของปู
3. เพื่อเอาส่วนที่มีแบคทีเรียปนเปื้อนออก
หนึ่งนาทีครับ

(ผู้เข้าแข่งขันทั้งสองทีมตอบคำถาม ทีมผึ้งหวานตอบเพื่อเอาส่วนที่มีแบคทีเรียออกไป ส่วนทีมบู๊จุ๊บตอบเพื่อลดความเค็ม และอธิบายเหตุผลประกอบ)

ทิน : เอาล่ะ ขึ้นอยู่กับน้องๆแล้วว่าน้องๆชอบเหตุผลการอธิบายของทีมใหน

ณรรฐพงษ์: มาร่วมลุ้นกันครับว่าโอ้โห หนทางรอดหนทางเดียวของทีมบู๊จุ๊บเค้าเนี๊ยะ จะสำเร็จหรือเปล่านะครับ ห้าคะแนนตรงนี้ อาจจะช่วยชีวิตด้วยก็ได้นะครับ ชื่นชอบเหตุผลของทีมใหน เตรียมตัวให้พร้อมครับ หนึ่ง สอง สาม ยกป้ายครับ

(น้องๆผู้ชมในห้องส่งยกป้ายให้คะแนนการวิเคราะห์คำตอบของทีมทั้งสองทีม)

ณรรฐพงษ์: ยี่สิบห้าเสียงครับสำหรับทีมผึ้งหวานและบู๊จุ๊บสิบห้าเสียงเพราะฉะนั้นผึ้งหวานรับไปเลยครับห้าคะแนนครับ

ทิน : ผึ้งหวานมีคะแนนรวมทั้งหมด ยี่สิบคะแนน บู๊จุ๊บมีคะแนนทั้งหมด ห้าคะแนน คำถามข้อที่สามนี้มีมูลค่า สิบห้าคะแนน ถ้าบู๊จุ๊บตอบถูกข้อนี้เสมอ คำตอบที่ถูกต้อง.....คือ.....เพื่อ.....ลดความเค็มครับ โอ้วโห ไม่น่าเชื่อตีตื้นเสมอได้ในข้อสุดท้าย เพื่อลดความเค็มของปูนะครับในการตัดแต่ง *(บทบาทในการให้ข้อมูล)* ต้องเรียนถามอาจารย์แล้วล่ะครับว่าเนี๊ยะทำไมต้องตัดแต่ง

ผู้เชียวชาญ : ต้องเล่าให้ฟังก่อนนะครับว่าเมื่อส่งปูไปขายตลาดในอีกระดับการตัดแต่งก็เพื่อความสวยงามก็มี แต่ในตลาดบ้านเรามีฟีดแบคมาว่า ปูเค็มกว่าปกติเราจึงจำเป็นต้องตัดแต่งโดยตัดส่วนตาและกระเพาะปัจสาวะ ตรงจับปิ้งของปูออกไป

ณรรฐพงษ์: อ่อ มันสะสมอยู่บริเวณนั้น เมื่อตัดออกก็จะลดรสชาติเค็มไปได้โดยปริยายอยู่แล้ว

ทิน : แต่จุดประสงค์หลักก็เพื่อลดความเค็มนั่นเองนะครับ โอ้โห ไม่น่าเชื่อ นั่นหมายความว่าเราจะต้องเล่นข้อสุดท้าย ข้อตัดเชือก
และคำถามข้อสุดท้ายนี้ ถามว่าปูม้าตัวผู้ที่ใกล้จะลอกคราบ สามารถสังเกตุได้จากส่วนใด
1. ปลายขาว่ายน้ำ
2. ปลายก้าม
ไม่มีการวิเคราะห์ใดๆทั้งสิ้นนะครับ ไม่มีการวิเคราะห์ นี่คือคำถามตัดสิน ตัดเชือก คำตอบคือ ปลายขาว่ายน้ำครับ

(ทีมบู๊จุ๊บที่เกือบจะพลาดท่าเป็นคนตอบถูกไปในข้อนี้ ทำให้คะแนนขึ้นมาเป็นผู้ชนะ)

ทิน : ข้อนี้นะครับคุณเป็นคนตอบถูกทำให้คุณเป็นผู้ชนะการแข่งขันในวันนี้ครับ ขอแสดงความยินดีด้วยครับ เพื่อคลายความสงสัยนะครับ คลายความสงสัยนิดนึงนะครับ ว่าทำไมเป็นปลายขาว่ายน้ำ รบกวนอาจารย์มยุรี(ผู้เชี่ยวชาญ) สั้นๆเลยนะครับว่าทำไมครับ

ผู้เชี่ยวชาญ : เพราะเวลาปูลอกคราบจะยื่นส่วนขาว่ายน้ำออกมาก่อนส่วนอื่นๆ และจะเห็นเป็นช่องว่าง สังเกตุได้

ทิน : เชิญทุกท่านทางนี้เลยครับ

ณรรฐพงษ์: คุณต๊งครับ(ผู้เชี่ยวชาญ) ถ้าเกิดเราจะเลือกปูเนี๊ยะ มีข้อสังเกตุยังไงบ้าง เอาสั้นๆ ง่ายๆ เลยครับ

ผู้เชี่ยวชาญ : ให้ลองกดดูที่บริเวณจับปิ้งด้านซ้ายและขวา ถ้ายุบแสดงว่าเป็นปูไม่สด ไม่ควรซื้อ

ณรรฐพงษ์: เอาล่ะครับนี่ก็คือวิธีการง่ายๆสำหรับการเลือกซื้อปูที่แนะนำมานะครับ

ทิน : เอาล่ะครับ วันนี้ต้องขอขอบคุณอาจารย์มยุรีแลบะคุณตั๊งมากๆเลยนะครับ ขอบคุณมากครับ ขอขอบคุณผู้เข้าแข่งขันที่สปิริตสูงมากทั้งสี่คนเลย ขอบคุณมากครับ

ณรรฐพงษ์ : สุดยอดมากๆนะฮะ และแน่นอนขาดไม่ได้คือผู้ที่มีส่วนร่วมในการให้คะแนนด้วยนะฮะ ขอบคุณน้องๆจากมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตด้วยนะครับ มาถึงคำถามประจำสัปดาห์นี้นะฮะ ลุ้นกันตัวโก่งเลย ตอบกันเข้ามาครับว่า ปูม้านิ่มมีคุณค่าทางโภชนาการอะไรบ้าง ไม่มีตัวเลือกนะฮะ สามารถส่งความคิดเห็นของคุณเข้ามากันได้เลยที่อีเมลล์นี้ หรือตามที่อยู่ด้านล่างครับ สิบท่านก็จะได้รับรางวัลจากรายการวิจัยไทยคิดไปครับ

ทิน : และท่านผู้ชมท่านใหนนะครับที่มีพลังมากเหมือนคุณปู๊นะฮะ ก็สมัครมาได้ตามที่อยู่ด้านล่างนี้นะครับ ผลงานดีๆอย่างนี้ งานวิจัยดีๆอย่างนี้ของคนไทยมีให้ท่านผู้ชมได้ชมทุกสัปดาห์นะครับ สัปดาห์นี้ วิจัยไทยคิดภารกิจเสร็จสิ้นแล้วครับ พบกันใหม่สัปดาห์หน้า สวัสดีครับ

ณรรฐพงษ์ : สวัสดีครับ

-จบรายการ-

<u>การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวิจัย ไทยคิด</u>

พิธีกร ทิน โชคกมลกิจ และ ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์ ต่างก็มีบทบาทพิธีกรครบทั้งสี่ด้าน ซึ่งก็คือบทบาทดำเนินรายการ ยกตัวอย่างเช่น *“คุณผู้ชมครับ ที่เห็นอยู่นี่นะครับ ก็จะมีปูม้ากระดองแข็งนะครับ แล้วก็ปูม้านิ่ม รวมถึงปูทะเลนิ่มด้วยนะครับ อาจารย์ครับ อาจารย์ทำไมมีความสนใจเข้ามาศึกษาเรื่องราวของปูม้านิ่มล่ะครับ (บทบาทการดำเนินรายการโดยการสัมภาษณ์)”*
บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง ยกตัวอย่างเช่น *“งั้นนี่คือปูนิ่มหมดเลยนะฮะฝั่งนี้ ส่วนฝั่งนี้นะฮะคุณผู้ชมคือฝั่งที่มีการตัดแต่งพร้อมที่จะแพค อันนี้คือกระบวนการแบบคร่าวๆ เริ่มต้นจากตรงนั้น ลอกคราบเสร็จปุ๊ปมาเป็นตรงนี้ แล้วมีการตัดแต่งมาเป็นแบบนี้ ลองมาจับดูได้เลยฮะ(บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์)”*

บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม ยกตัวอย่างเช่น “เพื่อ.....ลดความเค็มครับ โอ้วโห ไม่น่าเชื่อตีตื้นเสมอได้ในข้อสุดท้าย เพื่อลดความเค็มของปูนะครับในการตัดแต่ง *(บทบาทในการให้ข้อมูล)*”
บทบาทในการตั้งคำถาม ยกตัวอย่างเช่น “คำถามที่ 3 ถามว่า ทำไมต้องมีการตัดแต่งปูม้านิ่มก่อนจำหน่าย ทำไม” เป็นต้น

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรของทิน โชคกมลกิจและณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์ดังนี้

ตารางที่11 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวิจัยไทยคิด

ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	ช่อง	วันเวลาออกอากาศ (น.)	บทบาทพิธีกร 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
ทิน โชคกมลกิจ	วิจัยไทยคิด	TPBS	วันอาทิตย์ 16.00 น.	✘	✘	✘	✘
ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์	วิจัยไทยคิด	TPBS	วันอาทิตย์ 16.00 น.	✘	✘	✘	✘

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์และอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปรายการวิจัยไทยคิด

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิจัยไทยคิด พบว่า ทิน โชคกมลกิจ สวมเสื้อเชิ๊ตหลากหลายสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ จบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารจัดการจากต่างประเทศซึ่งนับว่ามีการศึกษาในระดับดีมากแม้จะไม่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ก็ตามแต่ก็สามารถดึงดูดใจผู้ชม เชื่อมโยงเนื้อหา และแปลภาษาทางวิทยาศาสตร์ที่ยุ่งยากให้ดูง่ายขึ้น ดำเนินรายการด้วยการแนะนำผู้ทดลองพร้อมอธิบายวิธีการให้กับผู้ชมทั้งในห้องส่งและผู้ชมทางบ้านได้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น “คำตอบที่ถูกต้อง ที่เราถามว่า ทำไมปูม้าตัวเมียก่อนลอกคราบจับปิ้งจึงเป็นสีดำ คำตอบที่ถูกต้องคือ เพราะมีการสร้างเอนไซม์เป็นจำนวนมากครับ เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ฮอร์โมนครับ” โดยทินได้สรุปคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญที่อธิบายค่อนข้างยาวและใช้คำศัพท์ด้านวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนให้

กระชับและทำให้ผู้ตอบคำถามและผู้ชมได้เข้าใจง่ายขึ้น มีน้ำเสียงที่ดี เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง รูปร่างหน้าตา บุคลิกดีชวนให้ผู้ชมติดตาม

และณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์ สวมเสื้อเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท ใช้น้ำสียงน้ำเสียงทุ้ม นุ่ม ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ แม้จะไม่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์โดยตรง แต่ก็สามารถช่วยเสริมในการทำหน้าที่ของพิธีกรหลักโดยเฉพาะการเชื่อมโยงช่วงของรายการในแต่ละช่วงได้ดี และดำเนินรายการในส่วนของการมีส่วนร่วมในการรับชมของผู้ชมรายการในห้องส่งเป็นหลัก บุคลิกภาพดี สามารถดึงดูดผู้ชมให้มารับชมได้

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์พิธีกรของพิธีกร พิธีกร ทิน โชคกมลกิจ และณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์ได้ดังตารางนี้

ตารางที่12 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการวิจัยไทยคิด

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
ทิน โชค กมลกิจ,	วิจัยไทยคิด	TPBS	วันอาทิตย์ 16.00 น.	- สวมเสื้อเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท -น้ำเสียงไพเราะชวนฟัง - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ	- ปริญญาโทด้านบริหารจากต่างประเทศ	พิธีกร 1 -ในส่วนการจัดการกับผู้เข้าร่วมแข่งขันสามารถทำได้ดี คุมผู้ร่วมรายการเพื่อให้รายการดำเนินต่อไปได้ราบลื่น
ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์	วิจัยไทยคิด	TPBS	วันอาทิตย์ 16.00 น.	- สวมเสื้อเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท -น้ำเสียง ทุ้ม นุ่ม - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ	ปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	พิธีกร 2 -จัดการกับผู้ชมในห้องส่งได้ดี ไม่เกิดปัญหาสับสนในการให้คะแนน

4.2.6 รายการ iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง

รายการ iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง

พิธีกร	ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์ (ดร.นิค)
ผู้ผลิตรายการ	บริษัท Happy Creative Media .co.th
ผู้สนับสนุนรายการ	PTT Chemical Public Company Limited
ออกอากาศ	ออกอากาศทุกวันเสาร์และอาทิตย์เวลา 9:55น. – 10.00 น. ทาง Thai PBS ความยาว 5 นาที
รูปแบบรายการ	รายการ iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง เป็นรายการประเภทการสารคดีสั้น มีการทดลองที่สนุกสนานแฝงไปด้วยสารประโยชน์ แบ่งออกเป็นช่วงสั้นๆ 2 ช่วงด้วยกัน โดยการใช้การทดลองสาธิตโดยตัวพิธีกรเองให้กับผู้ชมได้ดูไปพร้อมๆกับการทดลอง และช่วงสุดท้ายของรายการ จะเป็นวีทีอาร์ข้อมูลเกร็ดความรู้เพิ่มเติม
เนื้อหารายการ	รายการ iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง มีเนื้อหารายการเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์กับสิ่งของที่พบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวันเปลี่ยนวิธีการสอนวิทยาศาสตร์ที่น่าเบื่อแบบเดิมๆ ให้สนุก ตื่นตาตื่นใจ เพื่อให้เกิดความสนใจและให้เด็ก ๆ และผู้ชม โดยได้ความรู้วิทยาศาสตร์แบบง่ายๆ ไม่

ยัดเยียด รายการ iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสองจะทำให้เราพบกับความมหัศจรรย์ และเรื่องราวความรู้น่าทึ่งของวิทยาศาสตร์ใกล้ตัวเราในรูปแบบสนุกสนาน ตื่นเต้นเหมือนกับได้ดูมายากล

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง
ตอน ไฟร์ทอนาโด
ออกอากาศวันที่ 3 กรกฎาคม 2553
พิธีกร ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์ (ดร.นิค)

<u>ช่วงที่</u> 1

Highlight **แนะนำรายการ เสียงบรรยายโดย พิธีกร ดร.นิค**

เสียงบรรยาย : ช่วงแรก Highlight เรียนรู้อย่างใกล้ชิดเรื่อง ไฟร์ ทอนาโด เวลาเกิดไฟป่าแล้วติดตามเฉลยคำถามที่น่าสงสัย ทำไมมดไม่ตายในไมโครเวฟ

ดร.นิค : สวัสดีครับ พบกันอีกเช่นเคยนะครับกับผม ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์ กับรายการ I sci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง วันนี้เราจะมาพูดถึงความเสียหายของไฟป่าที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ผมจะมาจำลองให้ดูอย่างง่ายๆนะครับ สิ่งที่ผมต้องเตรียมคือเชื้อเพลิงซึ่งผมตัดฟองน้ำเป็นก็อนๆอย่างนี้ใส่ไว้ถ้วยเซรามิคนี้ แล้วผมจะวางไว้บนแป้นจานหมุนอย่างนี้นะครับ แล้วก็ผมจะมีน้ำมันไฟแชคจะช่วยทำให้ติดไฟได้ดีขึ้น แล้วก็มีไม้ขีดไฟ แล้วที่สำคัญก็คือ ตาข่ายมุ้งลวดนี่นะครับ ก่อนอื่นผมก็ ราดน้ำมันเชื้อเพลิงนี้ไปพอประมาณก่อน แล้วผมก็เอาตาข่ายนี้ครอบ อยู่แล้วนะครับ แล้วผมก็จะหมุนแป้นนี้อีกที *(บทบาทในการเป็นผู้ทดลอง)* ดูซิครับ ลักษณะของไฟที่หมุนก็จะเป็นเสาเพลิงขึ้นไปนะครับ อันนี้จะเป็นเหมือนกับที่เรารัยกว่า ไฟร์ทอนาโดนะครับหรือว่าเสาเพลิงหมุนนั่นเองนะครับ มันจะหมุนเป็นเกลียวขึ้นไป สมมุติว่าผมเอาตาข่ายนี้ออกไปแล้วก็ผมลองหมุนสังเกตเห็นถึงความแตกต่างไม๊ครับว่าเปลวไฟจะไม่ลุกขึ้นสูงเหมือนเมื่อตะกี้นีนะครับ ดูนะครับว่าถ้าไม่มีตาข่ายเป็นยังไง ลักษณะของเปลวเพลิงจะเป็นกรวยเป็นเกลียวแล้วก็ขึ้นได้สูงเลยทีเดียว

(เสียงดร.นิค บรรยายประกอบการสาธิต)

ดร.นิค : ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดไฟร์ทอนาโดของไฟป่าในการทดลองในครั้งนี้ก็คือ ตาข่ายนั่นเอง การหมุนแป้นทำให้มีกระแสลมไหลผ่านตาข่ายเข้าไปด้านในซึ่งเราจะมองขึ้นแทนการะเกิดกระแสลมตามธรรมชาติในป่าไม้ เมื่อกระแสลมปะทะกับอากาศร้อนและเปลวไฟที่ลอยตัวสูงขึ้นตามหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์จึงเกิดเป็นไฟร์ทอนาโดซึ่งมีลักษณะของเปลวไฟที่หมุนวนขึ้นในแนวดิ่งเป็นผลให้ไฟลุกลามไปรอบๆได้ไกลและก็เร็วมากขึ้น

ดร.นิค : ไฟร์ทอนาโดหรือเสาเพลิงหมุนนี้ถ้าเกิดขึ้นในชีวิตจริงก็จะมีความสูง 30-50 เมตรเรียกว่าสูงท่วมต้นไม้เลยนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเกิดเราสามารถช่วยป้องกันเวลาไปเดินป่า ไม่สูบบุหรี่ หรือว่าทิ้งไม้ขีดไฟ หรือว่าทำให้เกิดไฟขึ้นนี่เราก็จะสามารถ ป้องกันไฟป่าไม่ให้เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้ครับ

ดร. นิค : คุณผู้ชมเคยสังเกตไม๊ครับว่า ถ้าเกิดคุณผู้ชมอุ่นอาหารในไมโครเวฟ ถ้าเกิดมีมดอยู่ข้างในแล้วมดยังไม่ตายเป็นเพราะว่าอะไรทราบไม๊ครับ (บทบาทในการตั้งคำถาม) เดี๋ยวผมมาเฉลยครับ*(บทบาทดำเนินรายการ)*

(ช่วงเฉลยมีการทำภาพการ์ตูนประกอบเสียงบรรยายของพิธีกร)

ดร.นิค : ภายในเตาไมโครเวฟจะมีกระบวนการทำให้เกิดคลื่นนิ่ง หรือที่เราเรียกว่า Standing waves ซึ่งเป็นคลื่นที่ไปทำให้โมเลกุลของน้ำภายในอาหารเกิดการสั่นสะเทือนและเกิดเป็นความร้อนทำให้อาหารสุกไงล่ะครับ *(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)* แต่คลื่นนิ่งที่เกิดขึ้น จะมีบางจุดที่ไม่มีการเคลื่อนไหวซึ่งจุดนั้นจะไม่เกิดการสั่นของโมเลกุลของน้ำทำให้ไม่เกิดความร้อนเมื่อมดเข้าไปอยู่ในไมโครเวฟแล้วได้รับความร้อนก็จะเคลื่อนไปยังจุดที่ไม่มีการสั่นสะเทือนของโมเลกุลด้วยขนาดตัวที่เล็กจึงทำให้สามารถหลบอยู่ในจุดที่ไม่ได้รับความร้อนจึงทำให้มดมีชีวิตรอดอยู่ได้ในเตาไมโครเวฟนะครับ

ปิดรายการโดย ดร.นิค

ดร.นิค : ถ้าคุณผู้ชมมีคำถามหรือว่าคำติชมก็สามารถส่งอีเมลล์มาได้ที่ isci@thaipbs.or.th แล้วพบกับผมดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์กับรายการ
Isci ฉลาดแบบยกกำลังสองใหม่ในครั้งต่อไป สำหรับวันนี้ สวัสดีครับ

<u>จบรายการ</u>

การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ISCI ฉลาดยกกำลัง 2

จากการวิเคราะห์บทบาทพิธีกรของ ดร.นิค ธีระชัย จากรายการ ISCI ฉลาดยกกำลัง 2 พบว่ามีบทบาททั้ง 4 บทบาทคือ

- บทบาทดำเนินรายการได้แก่ การเปิดรายการ ยกตัวอย่างเช่น สวัสดีครับ พบกันอีกเช่นเคยนะครับกับผม ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์ กับรายการ I sci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง
- บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง ยกตัวอย่างเช่น *“ผมจะมาจำลองให้ดูอย่างง่ายๆนะครับ สิ่งที่ผมต้องเตรียมคือเชื้อเพลิงซึ่งผมตัดฟองน้ำเป็นก้อนๆอย่างนี้ใส่ไว้ถ้วยเซรามิคนี้ แล้วผมจะวางไว้บนแป้นจานหมุนอย่างนี้นะครับ แล้วก็ผมจะมีน้ำมันไฟแชคจะช่วยทำให้ติดไฟได้ดีขึ้น แล้วก็มีไม้ขีดไฟ แล้วที่สำคัญก็คือ ตาข่ายมุ้งลวดนี่นะครับ ก่อนอื่นผมก็ ราดน้ำมันเชื้อเพลิงนี้ไปพอประมาณก่อน แล้วผมก็เอาตาข่ายนี้ครอบ อยู่แล้วนะครับ แล้วผมก็จะหมุนแป้นนี้อีกที (บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์โดยเป็นผู้ทดลอง)”*
- บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม ยกตัวอย่างเช่น ภายในเตาไมโครเวฟจะมีกระบวนการทำให้เกิดคลื่นนิ่ง หรือที่เราเรียกว่า Standing waves ซึ่งเป็นคลื่นที่ไปทำให้โมเลกุลของน้ำภายในอาหารเกิดการ

สั่นสะเทือนและเกิดเป็นความร้อนทำให้อาหารสุกไงล่ะครับ *(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)*

- บทบาทในการตั้งคำถาม ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ ยกตัวอย่างเช่น คุณผู้ชมเคยสังเกตไม๊ครับว่า ถ้าเกิดคุณผู้ชมอุ่นอาหารในไมโครเวฟ ถ้าเกิดมีมดอยู่ข้างในแล้วมดยังไม่ตายเป็นเพราะว่าอะไรทราบไม๊ครับ (บทบาทในการตั้งคำถาม)

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรของดร.นิค ได้ดังตารางนี้

ตารางที่13 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ISCI ฉลาดยกกำลัง 2

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**บทบาทพิธีกร** 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์	iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง	TPBS	เสาร์และอาทิตย์ เวลา 9:55 น	✘	✘	✘	✘

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์วิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ISCI ฉลาดยกกำลังสอง

พิธีกรรายการดร.นิค ธีระชัย จบปริญญาเอก ด้านวิศวกรรมศาสตร์จากต่างประเทศและเคยทำงานในหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นนำในนานาชาติมาแล้ว ดังนั้น การดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ จึงสามารถนำเสอนได้ดี มีการพูดจานำเสนอวิธีการทดลองและดำเนินรายการอย่างฉะฉานดำเนินรายการคนเดียว ทำการทดลองและดำเนินรายการในช่วงต่างๆคนเดียว และสามารถดำเนินรายการได้อย่างคล่องแคล่ว เนื่องจากเป็นทักษะที่ถนัดอยู่แล้ว สามารถดึงดูดใจผู้ชมเชื่อมโยงเนื้อหา แปลภาษาทางวิทยาศาสตร์ที่ยุ่งยากให้ดูง่ายขึ้น เหมาะสำหรับทุกเพศวัย โดยเฉพาะเด็กดำเนินรายการด้วยการแนะนำผู้ทดลองพร้อมอธิบายวิธีการให้กับผู้ชมทั้งในห้องส่งและผู้ชมทางบ้านได้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ยอมรับ อธิบายได้ตามเหตุผล หลักการน้ำเสียงที่ดี จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์นี้โดยเฉพาะ รูปร่างหน้าตา บุคลิกดีชวนให้ผู้ชมติดตาม มักสวมเสื้อโปโลสีสันสดใส

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์พิธีกรรายการ ISCI ฉลาดยกกำลังสอง ได้ดังตารางนี้

ตารางที่14 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการ ISCI ฉลาดยกกำลัง 2

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ ประสบการณ์	ทักษะ ปฏิภาณการแก้ปัญหา
ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์	iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง	TPBS	เสาร์และอาทิตย์ เวลา 9:55 น	สวมเสื้อโปโลสีสันสดใส มีการพูดจานำเสนอวิธีการทดลองและดำเนินรายการอย่างฉะฉาน	จบปริญญาเอกด้านวิศวกรรมศาสตร์จากต่างประเทศและเคยทำงานในหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นนำในนานาชาติ	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูง เห็นได้ชัดจากการทำการทดลองต่างๆ

4.2.7 รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน

พิธีกร	เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์
ผู้ผลิตรายการ	บริษัทพาโนราม่า เวิลด์ไวด์ จำกัด
ผู้สนับสนุนรายการ	สวทช. กระทรวงวิทยาศาสตร์
ออกอากาศ	ออกอากาศวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 10.05 – 11.00 น. ทางช่อง Thai PBS ความยาว 55 นาที
รูปแบบรายการ	รายการ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน เป็นรายการสารคดีวิทยาศาสตร์ โดยมีคุณ เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์เป็นผู้ดำเนินรายการ และมีเสียงบรรยายประกอบเนื้อหารายการ โดยจะมีการลงพื้นที่ไปยังสถานที่ต่างๆ
เนื้อหารายการ	รายการ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน เป็นรายการที่ให้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน รวมถึงวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบที่หลากหลาย

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน
ตอน เกษตรอินทรีย์
ออกอากาศวันที่ 26 กรกฎาคม 2553
พิธีกร เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์

<u>เปิดรายการโดยเป็นภาพละครสั้น ๆ โดยมีชาวบ้านถามผู้ใหญ่บ้านว่า เกษตรอินทรีย์คืออะไร และตัดภาพมาที่พิธีกร คุณเอ๋ บุณณดา</u>

เกษตรอินทรีย์ทำง่ายได้ประโยชน์

<u>ช่วงที่ 1</u>

เปิดรายการด้วยภาพวีทีอาร์กลุ่มชาวบ้านนั่งคุยกัน

ชาวบ้าน 1 : ทำเกษตรอินทรีย์กันเถอะ

ชาวบ้าน 2 : เอาสิ

ชาวบ้าน 3 : เกษตรอินทรีย์ทำยังไง

ชาวบ้าน 1 : ไม่รู้

ชาวบ้าน 3 : ทำแล้วมันจะดีหรือ

ชาวบ้าน 1 : ไม่รู้

<u>ตัดมาที่ภาพพิธีกรดำเนินรายการ</u>

บุณณดา : เกษตรอินทรีย์ก็คือการเพาะปลูกโดยอาศัยธรรมชาติในการดูแลพืชผลทางการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีเลยนะคะ ตั้งแต่ในเรื่องของการบำรุงดูแล รักษา จนถึงการกำจัดศัตรูพืชคะ แต่ว่าบางคนอาจจะบอกว่าวิธีการทำเกษตรอินทรีย์มันยากเหลือเกิน เพราะว่าไม่รู้ว่าจะต้องทำอย่างไร

และไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรให้ได้ผลผลิตที่ดี ๆ วันนี้รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้านจะพาไปดูว่าวิธีการทำเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้องและประสบความสำเร็จเขามีวิธีรการทำอย่างไร ไปดูที่จังหวัดนครราชสีมากันค่ะ ตอนนี้เราก็ได้มาถึงสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิงจำกัดที่จังหวัดนครราชสีมา ที่นี่มีผลผลิตที่เป็นเกษตรอินทรีย์เยอะมาก แต่ว่ากว่าที่จะทำได้แบบนี้ก็เกิดปัญหามาเยอะเช่นเดียวกัน เดี๋ยวเราไปสอบถามจากผู้จัดการสหกรณ์แห่งนี้กันว่าปัญหาที่เจอมามีอะไรบ้าง ถ้าอย่างนั้นเราไปที่ Famer Market หรือว่า ตลาดนัดเกษตรกรกันเลยคะ

<u>เริ่มบทสนทนากับผู้ร่วมรายการ</u>

บุณณดา : สวัสดีคะคุณสุมาลี ผักสวย ๆ เยอะเลยนะคะ

สุมาลี : สวัสดีคะ เชิญชมได้เลยคะ

บุณณดา : ว่าแต่ไม่ทราบว่าสนใจการทำเกษตรอินทรีย์มาได้อย่างไร อะไรเป็นแรงบันดาลใจ

สุมาลี : ในส่วนของสิ่งที่ทำให้เกษตรกรของเราสนใจในการทำเกษตรอินทรีย์ เราจะให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้สมาชิกเราผลิตพืช โดยมีระบบการเกษตรที่ยั่งยืน รณรงค์ในการเลิกใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง และจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ถึงแม้ไม่ร่ำรวยแต่ก็อยู่กันอย่างยั่งยืน พึ่งพาตนเองได้

บุณณดา : ไม่ร่ำรวยแต่ว่ายั่งยืน พึ่งพาตนเองได้

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : สหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิงเป็นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการทำการเกษตร ทั้งในเรื่องของวิธีการทำการเกษตร เงินทุน ที่ทำกิน และแหล่งค้าขายพืชผลทางการเกษตร ซึ่งที่ลำพระเพลิงแห่งนี้ ได้จัดทำ Farmer Market หรือตลาดขายตรงให้กับเกษตรกร โดยจะมีการจำหน่ายพืชผักสวนครัว ผักพื้นบ้านปลอดสารพิษ อาทิ ผักบุ้ง สะเดา กระถิน มะกรูด และข้าวสาร ซึ่งก่อนหน้านี้การทำเกษตรอินทรีย์เคยเป็นปัญหาซึ่งทางกลุ่มเกษตรกรอยากทำแต่กลับพบอุปสรรคต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน น้ำ แร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการเปลี่ยนทัศนคติให้สมาชิกเลิกใช้สารเคมี ทางกลุ่มสหกรณ์จึงได้ไปปรึกษากับทางโครงการ ITAPเพื่อขอความช่วยเหลือด้านทุนวิจัยและ

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเกษตรอินทรีย์ ซึ่งพี่เอกชัย เจ้าหน้าที่จากทาง ITAP ได้เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มสหกรณ์อย่างไรนั้น เราตามไปชมกันเลยดีกว่าครับ

บุณณดา : พี่เอกคะ จากทางที่สหกรณ์เขามีปัญหาในเรื่องของการปรับทัศนคติให้กับเกษตรกรหรือว่าในเรื่องขององค์ความรู้ในการทำการเกษตรอินทรีย์พอเจอโจทย์แบบนี้แล้วทาง ITAP ต้องเข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างไรบ้างคะ

เอกชัย : ก็จริง ๆ แล้ว แรกเริ่มเดิมทีทางสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิงก็ได้เข้าไปร่วมอบรมในการทำการเกษตรในมหาวิทยาลัยก่อน แล้วทีนี้ทางอาจารย์ที่เป็นวิทยากรซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญของเราด้วย ทางอาจารย์ก็ได้แนะนำให้พวกกับทางโครงการ ITAP ได้รู้จักว่าสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิงมีศักยภาพที่เพียงพอที่จะพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ของอาจารย์ไปได้ในการทำเกษตรอินทรีย์ อาจารย์ก็ได้แนะนำให้กับทางเราไป หลังจากนั้นทาง ITAP ก็ได้เข้ามาทำความรู้จักกับทางสหกรณ์เอง ก็มารับรู้ถึงปัญหาความต้องการ และเข้ามาสำรวจพื้นที่ ว่าตรงไหนบ้างที่ทางสหกรณ์ต้องการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่ของเกษตรอินทรีย์ ทาง ITAP ก็ได้เข้ามาทำโครงการและวิจัยที่นี่ ทำให้บริเวณพื้นที่ตรงนี้สวยงามแล้วก็สามารถจัดการสถานที่ต่าง ๆ ได้เป็นระเบียบยิ่งขึ้น

บุณณดา : ก็ได้มีการจัดสรรปันส่วนว่าจะปลูกต้นอะไร อย่างไร แบบนี้ด้วยรึป่าวคะ

เอกชัย : ใช่ครับ

บุณณดา : แสดงว่าการทำเกษตรอินทรีย์จริง ๆ แล้ว มีความลึกซึ้งเหมือนกัน

เอกชัย : ใช่ จริง ๆ แล้วเกษตรอินทรีย์มันทำได้ยาก เพราะมันต้องเริ่มจากคนที่อยากจะทำก่อน เริ่มจากปลูกจิตสำนึกของคนเราก่อนว่าจะทำอย่างไรดีที่จะเปลี่ยนทัศนคติจากการใช้สารเคมีมาใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติ

บุณณดา : อืม... เรื่องนี้เรื่องสำคัญเลย

เอกชัย : ใช่ครับ

บุณณดา : ต้องขอขอบพระคุณพี่เอกมาก ๆ เลยนะคะ ที่วันนี้ได้พาเรามาดูสถานที่แห่งนี้และให้เราได้มาเห็นความเปลี่ยนแปลงไปด้วยคะ ขอบพระคุณมากคะ

คุณผู้ชมคะ ถ้าอย่างนั้นเราจะไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญกันคะว่า จะมีวิธีการจัดสรรพื้นที่เพื่อให้เป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์แท้จริงได้อย่างไร ไปกันเลยคะ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ :

ปัญหาหลักของการทำการเกษตรอินทรีย์ก็คือ การปรับทัศนคติของเกษตรกรในการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวที่ต้องอาศัยการใช้สารเคมีในการเพิ่มผลผลิตให้ได้ตามที่ต้องการ มาเป็นการเกษตรแบบผสมผสานที่ต้องอาศัยการปรับสมดุลทางธรรมชาติให้เกื้อกูลกัน และได้ผลผลิตที่เทียบเท่ากับการใช้สารเคมี ซึ่งหลายครัวเรือนไม่เชื่อว่าจะทำได้ แม้จะมีการอบรมและให้ความรู้จากอาจารย์ในมหาวิทยาลัย แต่ด้วยการที่ชาวบ้านยังไม่ได้เห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมจึงยังคงลังเลและไม่คิดที่จะเริ่ม แต่กลุ่มสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิงก็ยังคงมีเกษตรกรคนหนึ่งที่ยังคิดอยากจะทำ แม้ว่าจะเสี่ยงแต่ก็อยากทำให้คนอื่นดูว่า การทำเกษตรอินทรีย์นั้นสามารถทำได้จริง ถึงแม้ว่าจะไม่ร่ำรวยแต่ก็มีความยั่งยืนทางด้านการเกษตร ซึ่งความรู้ที่ทางเกษตรกรได้รับไปนั่นจะเป็นอย่างไร เราตามคุณเอ๋ไปคุยกับผู้เชี่ยวชาญจากโครงการ ITAP ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร. นันทกร บุญเกิด มาอธิบายความรู้ที่ได้ถ่ายทอดให้กับเกษตกรว่ามีอะไรกันบ้างครับ

บุณณดา : และท่านนี้นะคะ ก็คือ ผู้เชี่ยวชาญจากโครงการ ITAP นั่นเองคะ สวัสดีคะอาจารย์นันทกรคะ อาจารย์คะ พูดถึงวิธีการทำเกษตรอินทรีย์ เขาบอกว่าเคยได้ยินมาเยอะแล้ว แต่ไม่รู้ว่าจะต้องมีวิธีการจัดการอย่างไรถึงจะถูกต้องคะ อาจารย์คะ

อ.นันทกร : คือการทำการเกษตรอินทรีย์หมายความว่าเราทำการเกษตรโดยที่ไม่ใช้สารเคมี คือเกษตรอินทรีย์เขาจะไม่อนุญาตให้ใช้ปุ๋ยเคมี ก็ไม่ให้ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พวกยาฆ่าแมลง กำจัดศัตรูพืชต่าง ๆ เหล่านี้ก็ห้ามใช้ เพราะฉะนั้นเราก็ต้องมีความรู้พอว่า แล้วเราควรจะเอาปุ๋ยอะไรมาทดแทน อย่างพวกไนโตรเจน พวกยูเรียเขาให้ไนโตรเจน ไนโตรเจนเราก็ต้องหาวัสดุที่ให้ปุ๋ยไนโตรเจนเยอะ อาจจะเป็นมูลสัตว์ก็ได้ ซึ่งมันก็มีอยู่ เพราะฉะนั้นถ้าเป็นมูลสัตว์ เกษตรกรก็ต้องเลี้ยงสัตว์มาด้วย นอกจากนั้น

ถ้าเราไม่มีมูลสัตว์ เราก็ต้องหาวัสดุหรือว่าพืชที่สามารถให้ไนโตรเจนเยอะ

บุณณดา : มีพืชอะไรบ้างละคะอาจารย์ที่ให้ไนโตรเจนเยอะ ๆ

อ.นันทกร : ยกตัวอย่างเช่น อย่างใกล้ ๆ ตัวเราเนี้ยนะ กระถิน เห็นไหมว่ากระถินมันเป็นพืชตระกูลถั่ว ที่รากมันจะมีไนโซเบียมอยู่ที่ราก แล้วรากก็เป็นโรงงานปุ๋ย เพราะฉะนั้นกระถินก็เอาอากาศมากินได้ และใบไม้พวกนี้จะมีไนโตรเจนเยอะ มองไปทั่ว ๆ สิ พืชตระกูลถั่ว กระถิน มะขามเทศ มะขามเทศก็เป็นปุ๋ยได้ ใบไม้นี้ก็ปุ๋ยเยอะ แต่เนื่องจากว่าในนาข้าว ถ้าเราจะไปทำปุ๋ยข้าวมันก็ต้องเอาไปหมักลงในนาด้วย มันก็ต้องใช้เวลาเพื่อจะย่อย แต่มันจะมีพืชอีกชนิดหนึ่งที่สามารถไปใช้ปุ๋ยนาข้าวได้ เราเรียกว่า แหนแดง

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ :

ได้ฟังอาจารย์นันทกรพูดถึงเกษตรอินทรีย์แล้วก็ไม่ได้ยากอย่างที่คิด เพียงแต่เราทำความเข้าใจกับธรรมชาติให้มาก ๆ ยิ่งขึ้น ซึ่งเกษตรอินทรีย์เป็นการทำการเกษตรที่อาศัยปัจจัยทางธรรมชาติมาใช้ในการเพาะปลูก การเพิ่มผลผลิต และการกำจัดศัตรูพืช โดยเน้นที่การปรับปรุงดูแลดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เข้าใจศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ รวมไปถึงระบบนิเวศน์ นอกจากนี้ห้ามใช้สารเคมีต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง และเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ โดยจุดเริ่มต้นของการทำเกษตรอินทรีย์ คือ การหาวัสดุจากธรรมชาติเข้ามาใช้ในการเกษตร อาทิ ปุ๋ยยูเรีย สามารถหาได้จากมูลสัตว์หรือพืชที่ตรึงไนโตรเจนได้ดี หรือจะสังเกตได้ง่าย ๆ คือ ใบจะมีสีเขียวสด อย่างพืชตระกูลถั่ว กระถิน มะขามเทศ และแหนแดง เป็นต้น ส่วนวิธีไล่และกำจัดแมลงก็ให้ปลูกพืชสมุนไพรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สะเดา หางไหล ตะไคร้หอม หรือแม้กระทั่งพริก และสุดท้ายคือการเลี้ยงสัตว์ ให้เลือกสัตว์ที่กินง่าย ต้านทานโรคได้ดี ยิ่งถ้าเป็นสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่แล้วก็เลิกใช้ยาป้องกันโรคให้กับสัตว์เหล่านั้นได้เลยครับ

บุณณดา : อาจารย์คะ เอ๋แปลกใจอยู่อย่างหนึ่ง สมมติว่าเรามีที่อยู่ประมาณ 5 ไร่ 10 ไร่ เราทำเกษตรอินทรีย์ได้ไหมคะอาจารย์ มันต้องมีการวางผังว่าอะไรจะต้องอยู่ตรงไหน ตรงนี้ต้องปลูกอะไร มีสูตรไหมคะ

อ.นันทกร : อันนี้สำคัญมากเลย เพราะว่าเกษตรอินทรีย์เริ่มต้นจริง ๆ แล้วไม่ควรทำเยอะ คล้าย ๆ ทำที่ในหลวงท่านดำรัสว่าพอเพียงใช่ไหม พอเพียงหมายความว่าเราต้องประเมินดูว่าถ้าเราจะปลูกข้าวหรือปลูกพืชอะไรสักอย่างหนึ่ง เขาก็จะต้องประเมินตัวเองดูก่อนว่า ถ้าเราจะเริ่มต้นตรงนี้ ที่อย่างนี้เรามีน้ำพอไหม เรามีน้ำพอหรือว่าเรามีปัจจัยการผลิต เช่น เอาปุ๋ยอย่างเดียวก่อน ถ้าดินเราไม่ดีเราก็ต้องใช้ปุ๋ยเยอะ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ :

ที่แท้อาจารย์ก็ใช้แนวคิดเกษตรอินทรีย์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ในการจัดพื้นที่ทางการเกษตร เพื่อเริ่มต้นที่จะทำเกษตรอินทรีย์นี้เอง โดยเริ่มแรกอาจารย์ให้เราแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 และก็ 10 ซึ่งในพื้นที่ส่วนแรก 30 เปอร์เซ็นต์ ใช้สร้างสระน้ำ โดยจะเก็บน้ำในหน้าฝนและใช้ในหน้าแล้งเพื่ออุปโภคบริโภคทั้งในครัวเรือนและการทำการเกษตรต่าง ๆ ซึ่งสระน้ำนี้สามารถปลูกพืชน้ำหรือเลี้ยงปลาควบคู่กันไปด้วยก็ได้ ส่วนที่ 2 ใช้ปลูกข้าว เพื่อเป็นอาหารประจำวันในครัวเรือน ตัดรายจ่ายและให้พึ่งพาตนเองได้ ส่วนที่ 3 ให้ปลูกพืชยืนต้น ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันและนำไปจำหน่าย และพื้นที่สุดท้าย 10 เปอร์เซ็นต์ ใช้เป็นที่อยู่อาศัย คอกเลี้ยงสัตว์ ถนน คันดิน กองปุ๋ยหมัก เป็นต้น และนี่คือตัวอย่างง่าย ๆ ของการจัดพื้นที่การเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ ให้ขุดสระน้ำในบริเวณพื้นที่สูง เพื่อสะดวกในการนำน้ำที่เก็บไว้มาใช้ ปลูกข้าวและพืชไร่ พืชสวนต่าง ๆ บริเวณรอบ ๆ พื้นที่ของตนเอง และให้สร้างพื้นที่อาศัย คอกสัตว์ ไว้ตรงกลางพื้นที่ของตนเอง เพื่อสะดวกในการดูแลรักษาและจัดการพื้นที่ทางการเกษตรได้อย่างทั่วถึง ครบสูตรอย่างนี้ใครอยากจะทำบ้างก็ลองนำไปใช้ได้นะครับ

บุณณดา : อาจารย์คะ ได้เข้าใจภาพรวมแล้วว่าวิธีการทำเกษตรอินทรีย์เราต้องรู้จักวิธีการจัดการ แต่สิ่งหนึ่งที่สังเกตเห็นได้ก็คือ แปลงข้าวอาจารย์เขียวสวยมากเลยนะคะ

อ.นันทกร : อันนี้เราใช้วิธีการปลูกแบบวิธีใหม่นะครับ เราใช้ข้าวปลูกต้นเดียว

บุณณดา : ต้นเดียว ต้นเดียวแล้วจะปลูกได้หรือคะอาจารย์

อ.นันทกร : ต้นเดียว เพาะกล้าใช้ข้าวเมล็ดเดียว พอขึ้นมาแล้วสั้น เราใช้ข้าวเมล็ดเดียวแล้วเอาไปปลูก เดี๋ยวจะพาไปดู

บุณณดา : ได้เลยคะด้านไหนคะ

อ.นันทกร : เดินตามมาครับ

บุณณดา : อาจารย์คะ ต้นกล้าข้าวของอาจารย์ดูสมบูรณ์มากเลยนะคะ แล้ววิธีการปลูกข้าวต้นเดี่ยวต้องทำอย่างไรละคะ

อ.นันทกร : จะเห็นว่าเราตกกล้านะ ก็เหมือนตกกล้าแบบปกตินั้นแหละเสร็จแล้วเราก็ใช้กล้าน้อย เพราะวิธีการแบบต้นเดี่ยวหมายความว่าเราจะสามารถเพาะกล้าในดินก็ได้หรือว่าในกระบะก็ได้ ถ้าเราต้องการพื้นที่เล็กแบบงานเดียวเราก็ใช้ในกระบะ เพราะว่าในกระบะต้นเดี่ยวเวลาเราจะใช้เราก็ถอนมาหนึ่งต้น ต้นเล็ก ๆ คือถ้าต้นเดี่ยวต้องมีอายุตั้งแต่ 7 – 15 วัน เพราะต้นเดี่ยวนี่ที่เราเอาไปปลูกแล้วโตเร็วเพราะว่ามันยังมีเมล็ดติดอยู่ มันจะเป็นอาหารต่อไป และข้าวมันจะโตเร็ว เพราะว่าถ้าเกษตรกรที่ปลูกข้าวตามปกติเขาจะใช้อายุเดือนกว่า แล้วมันจะยาวมากเลย เวลาถอนมารากขาดอีกพอ แล้วเขาก็เอาปาลงดินมันก็ช้ำ ตัดยอดอีก เพราะเวลาเอาไปปลูกมันจะใช้เวลา 10 วัน – 15 วัน ถึงจะตั้งต้นได้ แต่วิธีนี้จะโตเร็วและวิธีนี้ข้าวจะเกี่ยวเรากว่าปกติ เขาจะแตกกอได้ดีมาก

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ :

โอโฮ้ การปลูกข้าวต้นเดี่ยวแบบที่อาจารย์บอกมาช่วยลดจำนวนการใช้พันธุ์ข้าวและสามารถเก็บเกี่ยวได้เร็วยิ่งขึ้น ซึ่งการปลูกข้าวต้นเดี่ยวนั้น อาจารย์นันทกรบอกว่าจะต้องเริ่มจากการเพาะกล้าเมล็ดพันธุ์ข้าวในแปลงนา หรือว่าในตระกล้า โดยในการปลูกข้าวต้นเดี่ยวนั้น จะใช้ข้าวเปลือกเพียง 1 กิโลกรัมต่อนา 1 ไร่ ต่างจากเดิมที่ใช้ถึง 5 – 10 กิโลกรัมต่อไร่ จากนั้นเพาะเมล็ดกล้าข้าวไว้ประมาณ 7 – 15 วัน หรือต้นข้าวมีความสูงประมาณ 20 – 30 เซนติเมตร ซึ่งจะเห็นว่ากล้าข้าวยังจะคงมีข้าวเปลือกติดอยู่ที่ราก ซึ่งอาจารย์บอกว่าหากยังมีข้าวติดเมล็ดอยู่ การย้ายกล้าจากแปลงเพาะกล้าไปยังแปลงนาจะช่วยให้ข้าวเจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดอาการชะงัก และในการดำนาข้าวจะแตะรากข้าวลงไปในดินเพียง 1 เซนติเมตร และปล่อยน้ำท่วมขังเพียง 2 – 5 เซนติเมตรเท่านั้น ที่ทำเช่นนี้ก็เพื่อให้รากได้มีการหายใจนั่นเอง และหลังจากดำข้าวลงนาประมาณ 10 – 15 วัน ต้นข้าวก็จะตั้งต้นพร้อมที่จะเจริญเติบโตต่อไป ทั้งนี้ในการปลูกข้าวต้นเดี่ยว บริเวณตาของต้นข้าวจะมีการแตกกอได้ดี ข้าวมีความสมบูรณ์ แต่เทคนิคการปลูกข้าวต้นเดี่ยวยังไม่น่าจะหมดลงแต่เพียงเท่านี้ แล้วอาจารย์มีวิธีการดูแลข้าวให้ได้ผลผลิตดีกันอย่างไร เราไปดูกันต่อเลยดีกว่าครับ

อ.นันทกร : ปกติแล้วในนาข้าว เวลาที่เราปลูกข้าวไป ถ้าเราปลูกต้นข้าวมันโตช้า มันจะมีสาหร่ายขึ้นมา สาหร่ายเขียว ๆ สาหร่ายนี้มันจะเป็นปุ๋ย เพราะฉะนั้นเวลาเราปลูกต้นเดี่ยวเราจะมีอีกวิธีการหนึ่งคือการใช้แหนแดงด้วย แหนแดงก็เป็นปุ๋ย แหนแดงเป็นปุ๋ยแทนปุ๋ยยูเรีย

บุณณดา : แล้วแหนแดง แหนเป็ดนี่เหมือนกันไหมคะอาจารย์

อ.นันทกร : ไม่เหมือนครับ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ :

แหน คืออะไรกัน ลองมาทำความรู้จักกับพืชชนิดนี้ก่อนดีกว่าครับ แหนที่เราพบเห็นกันอยู่ทั่วไปนั้น จะเป็นแหนที่เป็นพืชดอก พบได้ตามผิวน้ำ บริเวณริมหนอง คลอง บึง นิยมใช้เป็นอาหารสัตว์ ซึ่งแหนประเภทนี้จะมีด้วยกันหลายขนาด ตั้งแต่เล็กมากอย่างไข่น้ำ พืชดอกที่เล็กที่สุดในโลก ซึ่งต้องส่องกล้องถึงจะมองเห็น และชนิดที่ใหญ่ขึ้นมา เช่น กาแหน จอกแหน แหนใหญ่ และแหนเป็ด ส่วนเจ้าแหนแดงที่อาจารย์พูดถึงนั้น เป็นพืชไม่มีดอก จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับเฟิร์น ใบของแหนแดงจะมีสีเขียวเข้ม ลักษณะการเกิดใบจะเรียงสลับกันไปมา ใบจะล่างค่อนข้างตรงมีสีเขียวอ่อน ส่วนใบบนจะมีสีเขียวเข้มและมีโพรงให้สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินมาอาศัยอยู่ ซึ่งสาหร่ายชนิดนี้ทำหน้าที่ตรึงไนโตรเจนในอากาศเปลี่ยนเป็นสารประกอบในรูปของแอมโมเนีย ซึ่งถ้าแหนแดงตายไปตัวของมันก็จะกลายเป็นปุ๋ยพืชสดชั้นดีที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้แทนปุ๋ยยูเรียได้เลยละครับ

อ.นันทกร : นอกจากป้องกันวัชพืชแล้ว แหนแดงยังเป็นอาหารได้ ก็เพราะว่าแหนแดงมันจะมีแคลอทีน ไวตามินเอสูง ถ้าเลี้ยงเป็ด เป็ดจะมีไข่เป็นสีแดง และแหนแดงธรรมดาถ้าแหนแดงโดนแสงแดดมันจะผลิตสารแอนโตไซรีนเป็นสีแดงซึ่งต้านอนุมูลอิสระ ตอนนี้เราก็รับประทานได้นะ เอาไปเลี้ยง เอาไปชุบแป้งทอดหรือจะเอาไปกินสด ๆ ก็ได้ เพราะว่าพวกนี้มันก็เหมือนเฟิร์น

บุณณดา : ประโยชน์มากมายอย่างนี้นะคะ แล้วเมื่อเป็นอาหารให้กับต้นข้าว ต้นข้าวเจริญเติบโตแล้วอยากเห็นจังเลยคะเวลาที่ต้นข้าวแตกกอแล้วมันจะมีลักษณะเป็นอย่างไรละคะ

อ.นันทกร : เดี๋ยวผมจะพาไปดูครับ ด้านนี้ครับ เชิญครับ

บุณณดา : อาจารย์คะนี่เราใช้เมล็ดเดียวหรือคะ

อ.นันทกร : ถูกต้องครับ มาจากเมล็ดเดียวข้าวจะต้องแตกออกมาห่าง ๆ กัน 6 ต้น

บุณณดา : 6 ต้นแล้วแบบนั้นด้วยรึป่าวคะ

อ.นันทกร : จากนั้นเขาก็จะแตกกอไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งได้ออกมาเป็นอย่างนั้น โน้นด้วย อันนั้นจะได้ประมาณ 30 – 40 – 50 ต้นนะครับ แล้วลำต้นจะเท่า ๆ กันเห็นไหม นั่นคือเหตุผลที่ข้าวโผล่จากเมล็ดเดียวต้นจะไม่ล้มเวลาเก็บเกี่ยว

บุณณดา : เพราะส่วนใหญ่แล้วชาวนาจะเจอกับปัญหาต้นข้าวล้ม

อ.นันทกร : ต้นจะสมบูรณ์ด้วย คือแต่ละลำเขาจะโตเท่ากัน และได้รวง คือได้ทั้งหลักรวงเยอะจะได้ผลผลิตสูงกว่าปกติด้วยวิธีนี้

บุณณดา : อาจารย์อาหารมันเยอะเลยนะ

อ.นันทกร : ทีนี้แหนแดง พอแหนแดงขึ้นเต็มที่แล้วมันจะคลุม ทำให้น้ำไม่ร้อน สาหร่ายก็ไม่ขึ้นด้วย น้ำใส

บุณณดา : อาจารย์คะ ทั้งหมดนี้ก็เป็นการที่อาจารย์ใช้ต้นข้าวเมล็ดเดียว แล้วมันก็แตกกอ บางครั้งที่เราเห็นมันแตกกอได้เยอะเลย อย่างที่เราเห็นเร็วมากเลยละคะ

อ.นันทกร : บางพันธุ์ได้ 30 บางพันธุ์ได้ 50 บางพันธุ์ได้ 90 พันธุ์นี้น่าจะได้ถึง 60 ต้น

บุณณดา : และตอนนี้ก็ออกรวงแล้วด้วย

อ.นันทกร : ออกรวงแล้ว ข้าวที่เราทดลองนะครับ ถ้าเป็นข้าวปทุมจะได้ประมาณ 65 ต้น เหลืองปะทิวจะได้ประมาณ 90 – 95 ต้น จาก 1 เมล็ดแล้วแต่พันธุ์ในการแตกกอ ถ้าบางพันธุ์แตกกอได้น้อยอย่างหอมมะลิแตกกอได้น้อย หอมมะลิผลผลิตจะไม่สูงมาก

บุณณดา : แต่สิ่งสำคัญก็คือ รับรองว่า 1 เมล็ดแตกกอได้เยอะแน่นอนเลยถ้าใช้วิธีการนี้

อ.นันทกร : แล้วก็เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์น้อย เสียเงินน้อยกว่า ได้ผลผลิตสูงกว่า แล้วก็ได้กำไรมากกว่า

บุณณดา : และนี้ละคะก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการทำเกษตรอินทรีย์ก็คือการปลูกข้าวโดยใช้ต้นข้าวเมล็ดเดียวหรือที่เราเรียกว่าการปลูกข้าวเมล็ดเดี่ยวหรือว่าต้นเดี่ยวแบบนี้นะคะ

อ.นันทกร : ใช้น้ำน้อยด้วย เราใช้น้ำพอเปียก ๆ

บุณณดา : เห็นวิธีการปลูกข้าวไปแล้ว เดี๋ยวอาจารย์จะพาไปดูอะไรอีก ไปดูที่เล้าหมูแล้วกัน

อ.นันทกร : ไปดูเกษตรอินทรีย์ต้องมีปุ๋ยอีกรูปแบบหนึ่ง เขาเรียกว่าปุ๋ยคอก

บุณณดา : ถ้าอย่างนั้นเราไปที่เล้าหมูกันเลยดีกว่านะคะอาจารย์

อ.นันทกร : ครับ ไปดูหมูผลิตปุ๋ยคอกให้นะครับ

บุณณดา : อาจารย์คะในสวนเกษตรอินทรีย์มียานอวกาศด้วยหรือคะ

อ.นันทกร : อันนี้ไม่ใช่ยานอวกาศนะครับ อันนี้เป็นบ่อหมักจากขี้หมูเพื่อที่จะผลิตแก๊สชีวภาพ

บุณณดา : อาจารย์คะบ่อหมักของอาจารย์นี่อลังการมาก ถ้าทำแบบนี้ผลิตแก๊สได้เยอะ ๆ เลยใช่ไหมคะ เดี๋ยวไปคุยข้างนอกดีกว่า เดี๋ยวอยู่ในนี้นาน ๆ เดี๋ยวจะไม่ดีเอา เดี๋ยวจะเป็นลมคะ ไปละคะ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : รูปร่างแปลกประหลาดเหมือนยานอวกาศนี้เป็นแบบพิมพ์โครงสร้างบ่อหมักก๊าสที่อาจารย์ นันทกรได้ออกแบบและคิดค้นขึ้นมา เพื่อให้การผลิตก๊าสชีวภาพทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ โดยด้านบนนี้คือจุดที่ก๊าสมีเทนออกจากถึงหมักไปยังเตาแก๊สไล่ลงมาอีกนิดเป็นบริเวณที่พิธีกรของเราโผล่ออกมา ตรงส่วนนั้นจะทำหน้าที่รองรับของเสียจากเล้าหมูลงมายังถังหมัก และด้านล่างสุดตรงข้ามจากช่องรับของเสียจะเป็นช่องระบายของเสียในส่วนที่เกินออกมา ทั้งนี้ของเสียที่ได้จะมีทั้งกากใยและของเหลวที่เกิดจากการขับถ่าย คือน้ำล้างคอกหมู ซึ่งเกษตรกรสามารถนำของเสียที่ล้นออกเหล่านี้ไปเป็นปุ๋ยหมักได้ทันที อะไรมันจะสะดวกขนาดนี้ แล้วคอกหมูที่อาจารย์ทำเป็นตัวอย่างนั้น จะมีหน้าตาเป็นอย่างไร เราตามพิธีกรไปดูกันเลยดีกว่าครับ

บุณณดา : อาจารย์คะ เล้าหมูของอาจารย์สะอาดสะอ้านดีจังเลยนะคะ อาจารย์คะแล้วเรามีเล้าหมูใกล้ ๆ กับบ้านแบบนี้ไม่มีปัญหาเรื่องกลิ่นหรือคะ

อ.นันทกร : ระบบนี้จะไม่มีเลยนะครับ เพราะว่าทุกเช้ามูลของหมูที่ถ่ายมาเราก็จะเอาน้ำฉีดลงมาที่นี่ ล้างทุกเช้าเลย รวมทั้งเศษอาหารด้วยลงมาที่นี่นะครับ ลงมาแล้วในบ่อมันจะเป็นบ่อบำบัดที่เป็นโครงเหล็กอย่างที่คุณเห็น

บุณณดา : โครงเหล็กที่เราเห็นตอนนี้มันอยู่ทางใต้ดินนี่เอง ใต้เล้าหมู

อ.นันทกร : ใช่ครับ ตอนนี้เหล็กถอดออกมาแล้วเหลือเป็นฉาบปูนเป็นโพรง เป็นปูนไว้

บุณณดา : อาจารย์คะแล้วเราสามารถที่จะผลิตแก๊สได้ทุกวันเลยไหมคะ

อ.นันทกร : ได้ทุกวันเลยครับ บ่อขนาดนี้จะสามารถผลิตแก๊สที่อยู่ได้ 4 – 5 คนได้สบายเลย ปรุงอาหารก็ได้ เอาไปเป็นแสงสว่างก็ได้นะครับ

บุณณดา : คะ อาจารย์คะแล้วหมูนี่กินอะไรมั่งคะ

อ.นันทกร : หมูจะกินพวกเศษอาหารเช่นผักบุ้ง มีรำข้าว

บุณณดา : อาจารย์คะอย่างนี้หมูก็เป็นหมูอินทรีย์ด้วยสิคะ

อ.นันทกร : ใช่หมูอินทรีย์เลยละครับ เพราะนี้เราไม่ต้องใช้ค่าอาหารเลย เพราะฉะนั้นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นในส่วนนั้น ตรงนี้มันก็จะเป็นต้นแบบที่เราทำมาก่อน

บุณณดา : ทั้งหมดนี่ตั้งแต่พาไปดูนะคะ เป็นสวนเกษตรอินทรีย์ต้นแบบที่มีการจัดการอย่างถูกต้อง

อ.นันทกร : ใช่ครับ เรามีข้อมูลวิจัยออกมา แล้วเราก็เอาข้อมูลเหล่านี้เอาไปสนับสนุนให้เกษตรกรที่คิดที่ต้องการที่จะทำ

บุณณดา : แล้วก็มีเกษตรกรที่ทำแล้วประสบความสำเร็จไหมคะอาจารย์

อ.นันทกร : ก็เช่นในสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง เขาจะเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์ ถ้ามีบ้านไหนสนใจที่จะทำเราก็นำแบบเหล่านี้ อันนี้เป็นต้นแบบอันแรกแล้วก็ลุงอ่างก็เอาขยายผลออกไป

บุณณดา : คะก็ได้เห็นที่เรียกว่าต้นแบบของการทำเกษตรอินทรีย์อย่างถูกต้องและก็มีวิธีการจัดการที่ดีนะคะ แต่ว่าก็มีเกษตรกรที่อาจารย์บอกก็คือลุงอ่างนั้นเอง เขาเอาวิชาเหล่านี้และวิธีการเหล่านี้ ไปใช้ทำในชีวิตประจำวันของเขาจริง ๆ แล้วเขาก็ประสบผลสำเร็จด้วย เอ๋ต้องขอขอบพระคุณอาจารย์มากเลยนะคะที่วันนี้ได้มาให้ความรู้กับเราในเรื่องของการทำเกษตรอินทรีย์คะ และนี่แหละคะคือผู้เชี่ยวชาญจากโครงการ ITAP อีกหนึ่งท่านคะ ขอบพระคุณคะ

คะ คุณผู้ชมคะเดี๋ยวเราไปที่สวนลุงอ่างกันเลยคะ ไปดูกันนะคะว่าวิธีการทำเกษตรอินทรีย์อย่างที่อาจารย์ได้บอกไว้ เมื่อลงมือทำปฏิบัติจริงแล้วจะเป็นอย่างไร ไปดูกันเลยคะ

ลุงอ่างคะ สวัสดีคะ วันนี้มาลุยในแปลงผักอินทรีย์ลุงอ่างเองเลยนะ ลุงอ่างเก็บอะไรอย่าเหรอคะ ผักอะไรเหรอคะ

ลุงอ่าง : ใบกระเพราครับ

บุณณดา : นี่กระเพราหรือคะ ลุงอ่างเก็บไปทำอะไร

ลุงอ่าง : เก็บไปผัดด้วยแล้วก็เก็บไปให้หมูด้วยครับ

บุณณดา : เก็บไปผัด เก็บไปให้หมูกินด้วยเหรอคะ แปลงผักลุงอ่างนี่มีเยอะมากเลยนะคะ มีผักอะไรบ้างเหรอคะ

ลุงอ่าง : ก็มีหลายอย่างครับ มีกระเพรา ตรงนี้มีเป็นพริกครับ มีแมงลัก มีมะเขือฟ้าทะลายโจรเป็นสมุนไพร

บุณณดา : ด้านหลังนี่เป็นโหระพา แล้วก็ยังมีผักบุ้ง คุณผู้ชมคะนี่มีแตงด้วยขอจับหน่อยได้ไหมคะลุง ใหญ่มาก ๆ เลยคะท่านผู้ชม ตรงนี่ก็คือว่าลุงนี่ใช่วิธีการแบบเกษตรอินทรีย์ทั้งหมดเลยรึป่าวคะในแปลงนี่

ลุงอ่าง : อินทรีย์ทั้งหมดเลยครับ ไม่มีเคมีเลยครับทั้งแปลงนี่

บุณณดา : เยอะจังเลยนะคะ แปลงผักอินทรีย์ของลุงนี่มีพืชผักหลายอย่างเลยนะคะ ตกเย็นเราก็เข้ามาที่แปลงผักเด็ดไปกินได้เลยสิคะ เข้าครัวทำอาหารเลย แต่ว่าเดี๋ยวลุงจะไปเลี้ยงหมูเหรอคะ แล้วพวกนี่มันกินได้หมดเลย ถ้าอย่างนั้นเดี๋ยวให้ลุงพาไปดูที่คอกหมู เดี๋ยวเอาอาหารไปเลี้ยงเหมือนกันไปเลยคะหมูของลุงเยอะจังเลย มีตัวเล็ก ๆ ตัวน้อย ๆ ด้วยนะคะ สงสัยมารอรับอาหารแล้ว ต้องโยนให้ใช่ไหมคะ

ลุงอ่าง : ขี้หมูนะครับ เอาไปทำเป็นแก๊สมาใช้ได้อย่างดี พอขี้มาก็ล้างเอามาลงในนี้จะเป็นถังใหญ่ครับ ไหลลงไปนู้นก็ถูกหมักแล้วน้ำมันก็เอาไปทำเป็นปุ๋ยน้ำอย่างดีเลยครับ ใส่ตะไคร้ หัวข่า ใส่ต้นได้ทุกอย่างละครับ

บุณณดา : ได้ปุ๋ยดูแลต้นไม้ด้วย แล้วเป็นแก๊สนี่ลุงใช้อย่างไรคะ

ลุงอ่าง : แก๊สมันจะขึ้นตรงนั้นครับ ตรงกลาง ตรงวง ๆ นั้นแหละครับ มันจะมีสายลอดพื้นออกมา

บุณณดา : ต่อท่อไว้ข้างใต้ขึ้นมาแล้วไปตามสายลงมาถึงนี่

ลุงอ่าง : เปิดดูไหมครับ

บุณณดา : คะ ลองเปิดดูว่ามีแก๊สใช้รึป่าว มีจริง ๆ ด้วยคะท่านผู้ชมคะ อย่างนี้ก็ประหยัดค่าแก๊สค่าอะไรไปได้เยอะเลย

ลุงอ่าง : ไม่ได้ซื้อเลยครับแก๊ส เป็นปีกว่าแล้วครับ

บุณณดา : และตรงบริเวณนี้นะคะก็เรียกได้ว่าเป็นการเลี้ยงหมูบนบ่อแก๊สนะคะ ซึ่งโครงการ ITAP ได้เข้ามาออกแบบให้ด้วยคะ ใช้ทุกส่วนอย่างคุ้มค่าจริง ๆ เลยนะคะลุง เพราะว่าเมื่อหมูถ่ายออกมาแล้ว มูลก็จะเกิดการหมักจนเกิดเป็นก๊าสให้กับลุงได้ใช้ประกอบอาหารกัน ส่วนมูลอีกส่วนหนึ่งก็สามารถนำเอาไปเป็นปุ๋ยคอกให้กับต้นไม้ได้ด้วย อย่างที่ลุงบอกว่าต้นไม้และแปลงผักของลุงเขียวสวยเลยใช่ไหมคะ เอาละคะถ้าอย่างนั้นเราต้องไปดูกันแล้วละคะว่าต้นไม้ภายในสวนของลุงจะเขียวสวยขนาดไหนคะ

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : ได้เห็นสวนของลุงอ่างที่เขียว พร้อมกับไม้ผลที่ให้ผลผลิตดี ๆ จากการใช้ปุ๋ยมูลสัตว์แล้ว เราลองตามไปดูอีกวิธีการหนึ่งที่ลุงอ่างเขาทำปุ๋ยจากเศษวัสดุเหลือใช้ที่หาได้ง่าย ๆ แถมปุ๋ยที่ว่านี้ยังสามารถป้องกันโรคให้กับต้นพืชได้อีกด้วย ว่าแต่ลุงอ่างเขามีเทคนิคอะไร เราตามไปดูกันดีกว่าครับ

บุณณดา : ลุงคะ การทำเกษตรอินทรีย์สิ่งสำคัญก็คือเรื่องปุ๋ยเหมือนกันใช่ไหมคะ ปุ๋ยก็ต้องเป็นปุ๋ยอินทรีย์

ลุงอ่าง : ครับ เป็นปุ๋ยอินทรีย์

บุณณดา : แล้วอันนี้ก็คือว่าเป็นส่วนผสมของฟางข้าว แล้วก็เศษใบไม้แห้ง ๆ เศษใบไม้อะไรก็ได้ ใช่ไหมคะ เอามาคลุกเคล้าผสมให้เข้ากัน

ลุงอ่าง : กว้างพอประมาณนี้ครับ ทีนี้ก็ใช้ขี้วัวผสม ใส่ไปทั้งกระสอบเลย แล้วก็เกลี่ยราดหน้าให้ทั่ว แล้วรดน้ำให้เปียกไปเลย มันจะมีส่วนผสมอีกอย่างหนึ่ง คือ ไดโคราม่าที่อาจารย์ทำมาให้ใส่โรยไปพร้อม ๆ กันเลย ไดโคราม่าที่จริงใส่ที่หลังก็ได้ ใส่เพื่อให้มันสลายฟางได้เร็วขึ้น ช่วยย่อยและกันเชื้อรา

บุณณดา : ลุง พอใส่ไปทั่ว ๆ ก็เสร็จแล้วหรือคะ

ลุงอ่าง : ยังครับ ชั้นแรก ยังอีกชั้นหนึ่งครับ

บุณณดา : หมายความว่าเรายังมีอีกหนึ่งชั้น แต่ว่าวันนี้เอ๋ยังมีตัวช่วยมาอีกด้วย

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมักของลุงอ่างนั้นก็ไม่ได้ยุ่งยากซับซ้อนอะไรเลยครับ เกษตรกรทั่วไปก็สามารถหาวัตถุดิบและทำใช้เองได้ ขั้นตอนแรกก็คือการนำฟางข้าวและเศษใบไม้แห้งมาโรยตรงพื้นให้มีความสูงจากพื้นประมาณ 15 เซนติเมตร จากนั้นใส่

มูลสัตว์ลงไปพร้อมกับเกลี่ยให้ทั่วพร้อม รดน้ำให้เปียกชุ่มอย่างทั่วถึงและทำเช่นเดียวกันนี้ซ้ำอีกครั้ง แล้วจึงนำผ้าใบมาคลุมให้มิดชิด ทิ้งไว้ประมาณ 15 วัน จึงทำการกลับกองปุ๋ยและทำเช่นนี้ซ้ำอีกครั้งเมื่อเวลาผ่านไปอีก 15 วัน ก็สามารถนำปุ๋ยหมักนี่มาใช้งานได้แล้วละครับ แต่ยังไม่หมดเพียงเท่านี้ อาจารย์นันทกรยังได้นำเชื้อราไดโคราม่ามาให้กับเกษตรกรใส่ลงไปในปุ๋ยหมักหลังจากหมักเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเชื้อราไดโคราม่านี่เป็นเชื้อราชนิดหนึ่งที่พบได้ตามธรรมชาติ สามารถนำมาใช้ควบคุมโรคพืชที่เกิดจากเชื้อราต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตรอบข้าง จะเห็นได้ว่าการควบคุมโรคต่าง ๆ ก็สามารถใช้ธรรมชาติดูแล ควบคุม เพื่อให้เกิดสมดุลได้โดยไม่ต้องง้อสารเคมีเลยนะครับ

ลุงอ่าง : พอมันเป็นปุ๋ยขึ้นมา 1 เดือนก็เอาไปใส่ต้นไม้ ใช้กับผักได้ทุกอย่างที่เราปลูก

บุณณดา : ผลผลิตที่ออกมามันใหญ่ขึ้นไหมคะ

ลุงอ่าง : คือมันงามครับ ดูแลเครือให้มันงาม ผลมันออกมามันก็โตครับ

บุณณดา : แล้วอย่างเมื่อก่อนที่ไม่ได้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบนี้ เราใช้ปุ๋ยอะไรใส่ต้นไม้คะ

ลุงอ่าง : ผมใช้เคมีอยู่มาหลายปีเหมือนกัน ต้องหาเงินไปซื้อจำพวกเคมีมาครับ มันแพง

บุณณดา : สมมติว่าเราห่วงผลผลิตเรา สมมติว่าออกมาเราขายได้ 100 เราเอาไปซื้อปุ๋ยเคมี 80 – 90 อะไรแบบนี้ มันก็เหลือน้อย

ลุงอ่าง : ครับเหลือน้อย แล้วที่ผ่าน ๆ มาแมลงมันชอบกินครับ ปุ๋ยเคมีนี่แมลงมันชอบกินจริง ๆ เลย แล้วก็ต้องไปซื้อยาฆ่าแมลงมาอีก กลับไปกลับมาไม่มีเวลาหยุดหย่อนเลยครับ ตอนใช้ปุ๋ยเคมีบางครั้งนอนกลางคืนก็ไม่ค่อยสบาย ไม่สบายคอ แน่นคอ อึดอัดเลยใช้ยามาก ๆ ครับ ฉะนั้นแล้วผมตัดสินใจไม่ใช้แล้วอะไรเลย จนมาเข้าโครงการและรู้ว่าการทำปุ๋ยอันนี้ผมก็เลยทำเพิ่มเติมไปเรื่อย ๆ

บุณณดา : ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโครงการ ITAP ก็ได้เข้ามาบอกถึงวิธีการทำปุ๋ยหมักง่าย ๆ แบบนี้ คุณลุงค่ะนี่ได้ความรู้ไปเยอะเหมือนกันนะ เดี๋ยวจะพาหนูไปดูอะไรอีก

ลุงอ่าง : ตอนนี้ผมปลูกข้าวต้นเดี่ยวใช้แหนแดงครับ

บุณณดา : ใช้แหนแดง ปลูกข้าวเป็นเกษตรอินทรีย์ด้วยเหมือนกัน

ลุงอ่าง : ครับเป็นเกษตรอินทรีย์ด้วยเหมือนกัน ไม่ได้ใช้ปุ๋ยอื่น ๆ เลย อันนี้ใช้แหนแดง

บุณณดา : แต่ว่าวิธีการจะเป็นอย่างไร เดี๋ยวให้คุณลุงพาไปดูดีกว่า เดี๋ยวเรามาปลูกข้าวแบบเกษตรอินทรีย์กันคะ ลุงคะ ว่าแต่ต้นกล้าในกระบะแค่นี้จะปลูกได้เยอะขนาดไหนละคะ

ลุงอ่าง : ก็คิดว่าจะเต็มแปลงนี่แหละครับ

บุณณดา : ใช้แค่นี้เองเหรอคะ เพราะวิธีการใช้ต้นเดียว แล้ววิธีการปลูกต้องทำอย่างไร

ลุงอ่าง : ปลูกลงไปเลยครับ แต่ระยะห่างมัน 30 เซนติเมตรครับ

บุณณดา : 30 เซนติเมตร 1 ไม้บรรทัดเลยนะคะลุง ลองวิธีการนี้เราก็ต้องจิ้มลงไปลึกไหมคะ ลึกนิดเดียวเอง ประมาณแค่นี้ได้ไหมคะ ต้นเดียวนี้ประหยัดจริง ๆ เลยนะคะ

ลุงอ่าง : ประหยัดครับ ประหยัดมาก ไร่หนึ่งจะใช้ 1 กิโลกรัม ข้าวเปลือกครับ เป็นกล้าจะใช้แค่กิโลกรัมเดียวต่อหนึ่งไร่

บุณณดา : และอย่างกล้าของลุงนี่อายุเท่าไร ปลูกมาได้กี่วันแล้วถึงเอามาลงแปลงจริง

ลุงอ่าง : ตอนนี่ได้ 13 วันครับ คือกล้า 13 วันมันจะแตกได้ดี ดีกว่ากล้าอายุมาก ๆ ครับ

บุณณดา : แล้วถ้าเกิดว่ากล้าเดือนหนึ่งแบบที่ส่วนใหญ่เอ่เห็นนะคะว่าเขาต้องเลี้ยงประมาณ เดือนหนึ่งแล้วค่อยเอามาลงแปลงอย่างนี้มันจะเป็นอย่างไรละคะ

ลุงอ่าง : ถ้าเอามาลงแปลงกล้าเดือนหนึ่งมันจะไม่แตกมากต้นครับ

บุณณดา : แล้วลุงบอกว่าหนึ่งไร่ เราก็ใช้แค่หนึ่งกิโลกรัม แล้วส่วนใหญ่เขาใช้กันประมาณเท่าไรละคะหนึ่งไร่

ลุงอ่าง : ตามปกติหนึ่งไร่จะต้องใช้ถึง 10 กิโลกรัมละครับ ที่ทำกันมาตามปกติ นี่ใช้แค่กิโลกรัมเดียวเองครับ

บุณณดา : ลดลงได้เยอะมากเลยนะคะคุณลุง คุณลุงคะแล้วเราปลูกมาได้สักระยะหนึ่งแล้วนะคะ อยากให้คุณลุงช่วยหน่อยได้ไหมคะ ขอบคุณมากเลยคะ เพราะว่าถ้าหนูปลูกต่อดูท่าจะไม่ทันกินนะคะ เอาละคะ ถูกต้องไหมคะ

ลุงอ่าง : พอเราดำนาเสร็จเราก็จะใช้แหนแดงหว่านคร่อมมันไปเลยครับ

บุณณดา : แหนแดงนี่ก็เป็นอาหารให้กับต้นข้าว เป็นปุ๋ย แหนแดงของลุงอยู่ที่ไหนเหรอคะ

ลุงอ่าง : อยู่ในถังนี่ครับ

บุณณดา : แล้ววิธีการให้เราต้องให้อย่างไรละคะ

ลุงอ่าง : หว่านไปเลยครับ

บุณณดา : ขอดูแหนแดงของคุณลุงหน่อยนะคะ ต้องเดินขึ้นไป คุณผู้ชมคะวิธีการเดินในแปลงนายากยิ่งจริง ๆ เลยคะ แต่อยากดูแหนแดงของคุณลุง นี่แหนแดงของคุณลุงอันนี้ใช่ไหมคะ คุณลุงเลี้ยงไว้หรือคะ

ลุงอ่าง : เลี้ยงไว้ครับ เลี้ยงไว้ แหนแดงนี่เลี้ยงไว้ตลอดเลยครับ แหนแดงนี่สามรถให้เป็นอาหารเป็ด อาหารหมูได้

บุณณดา : ใช้ประโยชน์ได้เยอะเลยนะคะ เหมือนอย่างที่อาจารย์นันทกรได้บอกไว้นั่นเองนะคะ แล้วแหนแดงเหล่านี้เวลาที่เราปลูกต้นข้าวเราจะให้มันอย่างไรละคะ

ลุงอ่าง : ก็หว่านลงพื้นเลยครับ

บุณณดา : ปลูกไปให้อาหารไปนะคะ หว่านอย่างนี้เหรอคะ แล้วเดี๋ยวมันก็จะเติบโตกระจายไปทั่วแปลงเลย นี่นะคะลุงแหนแดงเป็นอาหารที่ดีสำหรับข้าวนะคะ แล้วมันก็กระจายเติบโตได้รวดเร็วอีกด้วย เดี๋ยวปลูกต่อดีกว่า *(บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้)*

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : วิธีการทำนาของลุงอ่างดูเรียบง่ายและไม่ได้ยุ่งยากอะไรเลย เพียงแต่นำเมล็ดพันธุ์ข้าวมาเพาะไว้จนได้เวลาตามที่กำหนด จากนั้นจึงย้ายต้นกล้าที่ยังมีเมล็ดข้าวอยู่มาลงดำในนาที่เตรียมไว้ โดยในระหว่างนั้นก็ทำการหว่านแหนแดงเพื่อทำหน้าที่ป้องกันการเกิดของสาหร่ายที่จะแย่งอาหารของข้าวและลดอุณหภูมิที่ผิวนาข้าว และที่สำคัญคือดึงไนโตรเจนในอากาศไว้กับตัว เมื่อแหนแดงโตขึ้นมาก ๆ จนตายลง ตัวของแหนแดงก็จะกลายเป็นปุ๋ยชั้นดีให้กับต้นข้าว นอกจากนี้หากเกิดการระบาดของโรคต่าง ๆ ลุงอ่างแกก็ยังใช้พืชสมุนไพรหรือปุ๋ยหมักที่มีส่วนผสมของเชื้อราไซโครามาดูแลการเกษตรของแก ไม่เห็นว่าจะมีสารเคมีเข้ามาในนาของลุงอ่างตรงไหนเลย นี้สิครับถึงจะเรียกว่าเป็นการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์อย่างแท้จริงครับ

บุณณดา : คุณลุงคะ ประโยชน์ที่เราได้รับจากการทำเกษตรอินทรีย์มีอะไรบ้างคะ แล้วทำให้ชีวิตของคุณลุงเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

ลุงอ่าง : ตั้งแต่หันมาทำการเกษตรอินทรีย์ชีวิตก็ดีขึ้นมากครับ หนี้สินก็เบาลงมาก ทุกสิ่งทุกอย่างในบริเวณบ้านก็จะมีของกินทั้งหมดในครัวเรือนครับ ไม่ต้องซื้อไม่ต้องหาที่ไหนครับ ใช้ในครัวเรือนใช้ในพื้นที่ขึ้นไปทำกับข้าวในทุกวัน ไม่ต้องซื้อต้องหากันเลยครับ มีพืชผักทุกอย่างในบริเวณบ้านนี้ครับ

บุณณดา : แล้วสุขภาพของเราก็ดียิ่งขึ้น

ลุงอ่าง : ครับก็ดีขึ้นครับ สุขภาพก็ดีขึ้นมากครับ

บุณณดา : คะ คุณผู้ชมคะวิธีการทำการเกษตรอินทรีย์ถ้าหากว่าเรารู้หลักการและวิธีการทำที่ถูกต้องแล้ว รับรองว่าเราจะมีรายได้เข้ามาอย่างยั่งยืนแน่นอน ที่สำคัญในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของเราก็จะดีไปด้วยคะ ถ้าหากคุณผู้ชมสนใจหรือว่าอยากได้ข้อมูลในเรื่องของการทำเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง สามารถติดต่อมาได้ที่โครงการ ITAP ของศูนย์บริหารจัดการเทคโนโลยี หรือ TMC ตามที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่ขึ้นอยู่ที่หน้าจอนี่คะ และเช่นเคยนะคะสำหรับทุกคำแนะนำและติชมที่เข้ามายังรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน สามารถติดต่อมาได้เช่นเดียวกันคะ ที่สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือ สวทช. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่ขึ้นอยู่หน้าจอนี้คะ และสำหรับวันนี้คะ ลุงอ่างผู้ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จและเอ๋ต้องขอลาคุณผู้ชมไปก่อน แล้วพบกับรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้านได้ใหม่ในครั้งหน้านะคะ สวัสดีคะ

สุมาลี : ประโยชน์ที่เกษตรได้รับนี่ก็ตกถึงสมาชิกเกษตรกรโดยตรงเลย จากการที่ผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการ ITAP เข้ามาให้ความช่วยเหลือ แนะนำตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ดิน วิเคราะห์น้ำ การลงไปจัดการในเรื่องของการบำรุงดิน การกำจัดแมลงในระบบเกษตรอินทรีย์ทั้งหมดนะคะ ถือว่าความรู้ตรงนี้เราได้อย่างครบวงจร เราได้ทั้งหมดเลย เกษตรกรสามารถผลิตพืชเกษตรอินทรีย์และมีสหกรณ์เป็นตลาดรองรับ เรามีตลาด

Farmer Market รองรับ เปิดจำหน่ายทุกวันอังคาร อันนี้ถือว่าประโยชน์ตกกับสมาชิกโดยตรง

เสียงผู้ชายบรรยายประกอบวีทีอาร์ : ตลอดรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้านในวันนี้ เราได้พาท่านผู้ชมมารู้จักกับการทำการเกษตรอินทรีย์ โดยมีอาจารย์นันทกรผู้รอบรู้และเข้าใจการทำเกษตรอินทรีย์อย่างลึกซึ้ง ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่อยากทำเกษตรกรอย่างแน่วแน่อย่างลุงอ่าง สมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิงที่ดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์อย่างอาจารย์อย่างเข้าใจธรรมชาติ ร่วมกับการจัดสรรพื้นที่ที่ทำการเกษตรให้เหมาะสม ด้วยการเลี้ยงหมูป่าเพื่อนำมูลมาผลิตพลังงานและใช้เป็นปุ๋ยสำหรับปลูกพืชผักนานาชนิด ซึ่งผักเหล่านั้นจะเป็นผักอินทรีย์ซึ่งไม่ใช่สารเคมี และเมื่อนำกลับไปเลี้ยงหมู หมูของลุงอ่างก็จะเป็นหมูอินทรีย์ที่จะคอยผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต่อไปไม่จบไม่สิ้น นอกจากนี้อาจารย์นันทกรยังได้แนะนำวิธีการปลูกข้าวต้นเดี่ยว ที่ใช้ต้นกล้าเพียงต้นเดียวปักดำลงไปในนา ซึ่งข้าวบางสายพันธุ์สามารถแตกกอได้หลายสิบต้นในหนึ่งกอ และในส่วนของสารอาหารที่ข้าวจำเป็นต้องใช้ในการเจริญเติบโตนั่น ได้เลือกแหนแดงมาเลี้ยงในนาข้าว เพื่อให้สาหร่ายสีเขียวแกนน้ำเงินที่อยู่ในแหนแดงดึงไนโตรเจนมาเก็บไว้ เมื่อแหนแดงตายก็จะทับถมลงบนดิน กลายเป็นแหล่งไนโตรเจนที่สำคัญให้กับต้นข้าว ทั้งนี้ ประโยชน์ทางอ้อมของการเลี้ยงแหนแดง คือ สามารถป้องกันการเจริญเติบโตของสาหร่ายที่จะเข้ามาแย่งสารอาหารของข้าว ป้องกันความร้อยจากแสงอาทิตย์ที่อาจจะทำให้ต้นข้าวตายได้ นับได้ว่าเป็นการเลือกเอาธรรมชาติมาช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้อย่างลงตัว อันเกิดมาจากการเข้าใจการทำเกษตรอินทรีย์อย่างแท้จริงนั่นเองละครับ สำหรับท่านผู้ชมท่านใดที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และอยากจะหาคำตอบสามารถเขียนไปรษณียบัตรหรือส่งจดหมาย ส่งมาได้ที่รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน ตู้ ปณ 1160 รามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10241 ทุกคำถามที่มีข้อสงสัยจะถูกแก้ไขด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีครับ ในการทำการเกษตรอินทรีย์จะต้องเริ่มต้นอย่างไร

อ.นันทกร : ลำดับแรกก็ต้องเข้าใจคำว่าเกษตรอินทรีย์หมายความว่าอย่างไร เกษตรอินทรีย์หมายความว่าการทำเกษตรโดยไม่ใช่สารเคมี เช่น ปุ๋ยเคมี และยาเคมีกำจัดศัตรูพืช เพราะฉะนั้นลำดับแรกเขาต้องเข้าใจว่าถ้าเราไม่ใช่สารเคมี เช่น ปุ๋ยยูเรีย เขาจะต้องรู้ว่าเขาจะต้องเอาอะไรมาทดแทน เพราะฉะนั้นการทดแทนเขาอาจจะทำเป็นปุ๋ยหมักก็ได้ หรือหาปุ๋ยชีวภาพที่สามารถผลิตไนโตรเจนได้ อันนี้มาทดแทน ถ้าเป็นศัตรูพืชเขาต้องรู้ว่าจะต้องใช้อะไรมาทดแทน เช่น อาจจะเป็นสะเดา อาจจะเป็นสมุนไพร

อะไรเหล่านี้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเกษตรกรจะทำจริง ๆ ควรเริ่มในพื้นที่น้อย ๆ ก่อน เพื่อทดลองปัจจัยการผลิตว่า ไอ้สิ่งที่เราไม่ใช้สารเคมีเหล่าใช้อย่างอื่นแทนมันสามารถทำได้ไหม พอหลังจากนั้นแล้วเขาก็สามารถขยายผลได้อีกถ้าหากว่ามันทำได้จริงอย่างที่เขาหามาได้ เพราะฉะนั้นแหล่งความรู้ที่หาได้ก็มาจากหน่วยวิชาการต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยราชการและมหาวิทยาลัย เช่น การปราบศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมีทำอย่างไร และการปรับปรุงบำรุงดินถ้าเราไม่ใช้ปุ๋ยเคมีเรามีวิธีทำได้อย่างไร เหล่านี้เกษตรกรจะต้องไปหาข้อมูลและศึกษามาด้วย เพื่อที่จะได้เอาไปใช้ในการเริ่มต้นทำเกษตรอินทรีย์

<u>การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการชาววิทย์ ชิดชาวบ้าน</u>

การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน คุณเอ๋ บุณณดานั้น จะพบว่ามีบทบาทสองอย่างคือ

บทบาทดำเนินรายการ ยกตัวอย่างเช่น การปิดรายการ “และเช่นเคยนะคะสำหรับทุกคำแนะนำและติชมที่เข้ามายังรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน สามารถติดต่อมาได้เช่นเดียวกันคะ ที่สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือ สวทช. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่ขึ้นอยู่หน้าจอนี้คะ และสำหรับวันนี้คะ ลุงอ่างผู้ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จ และเอ๋ต้องขอลาคุณผู้ชมไปก่อน แล้วพบกับรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้านได้ใหม่ในครั้งหน้านะคะ สวัสดีคะ”

บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ยกตัวอย่างเช่น “ปลูกไปให้อาหารไปนะคะ หว่านอย่างนี้เหรอคะ แล้วเดี๋ยวมันก็จะเติบโตกระจายไปทั่วแปลงเลย นี่นะคะลุงแหนแดงเป็นอาหารที่ดีสำหรับข้าวนะคะ แล้วมันก็กระจายเติบโตได้รวดเร็วอีกด้วย เดี๋ยวปลูกต่อดีกว่า”

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรรายการชาววิทย์ ชิดชาวบ้าน ได้ดังตารางนี้

ตารางที่15 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการชาววิทย์ ชิดชาวบ้าน

ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	ช่อง	วันเวลาออกอากาศ (น.)	บทบาทพิธีกร 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์	ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	Thai PBS	วันหยุดนักขัตฤกษ์	✘	-	✘	-

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน คุณเอ๋ บุณณดา พบว่า บุณณดามักจะสวมเสื้อเชิ้ต กางเกงยีนส์ หรือชุดในลักษณะลำลอง ดูคล่องแคล่ว เหมาะกับการลงพื้นที่ เช่นไร่ สวน หรือสถานที่กลางแจ้งได้สะดวก น้ำเสียงสดใส ท่าทางสบายๆไม่เป็นทางการมาก เนื่องจากมีการสัมภาษณ์ชาวบ้าน น้ำเสียงที่ใช้มีโทนสูงต่ำ สนุกสนาน การศึกษาจบระดับปริญญาตรี นิเทศศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ (โทรทัศน์) มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่เกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์ แต่ก็สามารถดำเนินรายการได้ดี

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน เอ๋ บุณณดาดังตารางนี้

ตารางที่16 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชาววิทย์ ชิดชาวบ้าน

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทาง การแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์	ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	Thai PBS	วันหยุดนักขัตฤกษ์	- สวมเสื้อเชิ้ตกางเกงยีนส์หรือชุดในลักษณะลำลอง ดูคล่องแคล่วเหมาะกับการลงพื้นที่กลางแจ้งได้ -น้ำเสียงร่าเริงสดใสชวนฟัง - ท่าทางสบายๆไม่เป็นทางการเนื่องจากมีสัมภาษณ์ชาวบ้าน น้ำเสียงที่ใช้มีโทนสูงต่ำสนุกสนาน	- ระดับปริญญาตรี นิเทศศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์) มหาวิทยาลัยรังสิต	- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่นำเข้ารายการ เชื่อมโยง และ ปิดรายการเท่านั้น ในส่วนอื่นๆจะมีผู้เชี่ยวชาญมาแก้ข้อสงสัยให้

4.3 พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์การเกษตร

รายการวิทยาศาสตร์การเกษตรที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีและที่มีผู้ดำเนินรายการมีจำนวน 1 รายการ ดังนี้

4.3.1 รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร

รายการวิทยาศาสตร์การเกษตรที่มีผู้ดำเนินรายการมีจำนวน 1 รายการ ดังนี้

รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร

พิธีกร	ณาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์
ผู้ผลิตรายการ	บริษัท มีเดียพ้อยท์ โปรดักชั่น จำกัด
ผู้สนับสนุนรายการ	กรมวิชาการเกษตร
ออกอากาศ	ทุกวันอาทิตย์ เวลา 05.30 – 06.00 น. ทางโมเดิร์นไนท์ ทีวี ความยาว 30 นาที
รูปแบบรายการ	เป็นรายการสารคดีด้านเทคโนโลยีการเกษตร แบ่งออกเป็นสองช่วง นำเสนอเรื่องราวความก้าวหน้าทางการเกษตรไทย โดยมี

พิธีกรดำเนินรายการ และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรในแต่ละด้านเพื่อให้ข้อมูลต่างๆที่ถูกต้อง

เนื้อหารายการ รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร นำเสนอเนื้อหาด้านวิทยาการเกษตร การเพาะปลูก ปศุสัตว์ ผลิตผลทางการเกษตร การแก้ปัญหาต่างๆทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งกลุ่มเป้าหมายน่าจะเป็นเกษตรกรหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจด้านการเกษตร ภาษาที่ใช้ในรายการจึงเป็นภาษาที่เรียบง่าย ฟังแล้วสามารถนำไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร
ออกอากาศวันที่ 6 กรกฎาคม 2553
พิธีกร ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์

ช่วงที่ 1 ***เปิดรายการโดยพิธีกร เซน ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์***

ฌาณวิทย์ อรุณสวัสดิ์ครับท่านผู้ชม มาพบกันอีกครั้ง 5.30-6.00น.แบบนี้ ทางโมเดินไนท์ทีวี ก็เป็นเวลาที่เราจะได้กลับมาพบกันอีกครั้ง กับรายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร และพบกับผมด้วย ฌานวิทย์ ไชยศิริวงศ์ เช้าๆแบบนี้ ผมมาปลุกคุณผู้ชม ให้มาสูดอากาศเช้า รวมทั้งเรื่องราวที่น่าสนใจทางการเกษตร ที่กรมวิชาการเกษตรนั้น มานำเสนอให้

วันนี้ ผมจะพาท่านผู้ชมไปพบกับเรื่องราวที่น่าสนใจ ที่กาญจนบุรี ในช่วงของเกษตรสนทนา วันนี้เราจะพาท่านผู้ชม ไปตรวจสอบสารพิษตกค้างในตัวอย่างพืช ที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิต หรือ GAP นั่นเอง

ทุกวันนี้กระแสการบริโภคผักปลอดสารพิษหรือว่าพืชปลอดสารพิษนั้น กำลังมาแรงมากๆครับ แต่ว่าการตรวจสอบจะมีกระบวนการและขั้นตอนอย่างไร ประโยชน์ที่ได้จะเป็นอย่างไรต้องติดตามกัน ในช่วงแรกเช่นเคยครับ มาติดตามกันกับช่วง 5 นาทีกับอธิบดีกรมวิชาการเกษตรกันก่อนครับ

ตัดภาพมาที่วีทีอาร์อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ท่านผู้ชมที่เคารพครับวันนี้การเกษตรก้าวหน้าก้าวไกลไปเรื่อยๆนะครับ ดอกไม้ที่ท่านเห็นสวยงาม เป็นผลมาจกนักวิจัยได้มีโอกาสพัฒนา ทำให้มีการผลิต สี ทรงดอก ก้าน ความคงทนของดอก มีการพัฒนาขึ้นมาตามลำดับ วันนี้ดอกไม้บางชนิดให้ความสวยของสีคงทนได้เป็นเดือนๆก็มี จ.กาญจนบุรีเป็นอีกจังหวัดที่มีอาชีพด้านการเกษตรค่อนข้างหลากหลาย ในพื้นที่อันกว้างไกลทางฝั่งตะวันตกของประเทศไทย ตั้งแต่เหนือสุดของจังหวัด จนถึงใต้สุดของจังหวัด มีความหลากหลายของพืชที่เพาะปลูกอยู่มากมาย ใครจะรู้ว่ากาญจนบุรีเป็นแหล่งเพาะพันธ์ปาล์มที่ดีที่สุดของประเทศ ณ ขณะนี้ ในขณะเดียวกันกาญจนบุรีก็เป็นอีกจังหวัดที่ผลิตสินค้าคุณภาพส่งออกสู่ตลาดโลก โดยเฉพาะพืชผักทั้งหลาย การที่เราจะประกาศไปว่า ประเทศไทยจะผลิตอาหารที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานส่งออกทั่วโลกนั้น มันต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ตรวจสอบ รับรอง ที่ได้มีการวิจัยออกมาอย่างเป็นลำดับ

เพราะฉะนั้นการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคที่ดีที่สุด นั่นคือ เรามีกระบวนการตรวจสอบรับรอง ที่ผ่านการค้นคว้าวิจัย จนได้รับการยอมรับในระดับมาตรฐาน ทั้งวิธีการตรวจสอบ ขบวนการ รูปแบบ รวมทั้งตัวเจ้าหน้าที่ซึ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการตรวจสอบรับรอง ผมขอเรียนว่าทั้งหมดนี้กรมวิชาการเกษตรได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง เป็นลักษณะงานหลักที่สองที่กรมวิชาการเกษตรทำหน้าที่อยู่ นอกเหนือจากงานวิจัยค้นคว้าแล้ว คืองานพัฒนาระบบตรวจสอบให้ได้มาตรฐานเพื่อเกิดการยอมรับ งานวิจัยหลายชิ้นได้ถูกนำไปปรับใช้ แล้วแต่กระบวนการการนำไปใช้ประโยชน์ งานในบางพื้นที่เป็นส่วนของการป้องกันการปราบศัตรูพืชไม่ให้รบกวนผลผลิตของเราเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในบางพื้นที่มันเป็นงานวิจัยที่เน้นหนักไปที่การตรวจสอบรับรองขบวนการนำไปสู่ความเชื่อมั่นในมาตรฐาน ทั้งการตรวจสอบ และการให้บริการ เช่นเดียวกันครับ ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่ผลิตพืชผักเพื่อการส่งออกที่ต้องการการยอมรับเรื่องของการตกค้างของสารเคมี นั่นคือที่มาที่ไปว่าทำไมทุกวันนี้กรมวิชาการเกษตรต้องออกไปงานข้างนอกเพื่อวิจัย พัฒนานอกศูนย์ วิจัยนอกศูนย์ของเรา เข้าไปอยู่ในแปลงของพี่น้อง

เกษตรกร เพราะความเชื่อมั่นในตัวระบบสำคัญที่สุดคือตัวบุคคลกรมวิชาการเกษตรจะทำหน้าที่เพื่อประเทศไทยให้ดีที่สุด

ฌาณวิทย์ ท่านผู้ชมครับ อย่างที่ผมสัญญาไว้ ว่าจะพามาศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี เราจะมาเรียนรู้กระบวนการตรวจสอบสารพิษตกค้างในตัวอย่างพืชที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิต หรือ GAP นั่นเอง ว่ากระบวนการจะเป็นอย่างไร รวมถึงประโยชน์ที่ได้จากการตรวจสอบนั้นว่าจะมีอะไรบ้าง อย่ารอช้าเดี๋ยวผมพาไปหาผู้รู้กันเลยดีกว่าครับ
ท่านผู้ชมครับ ขณะนี้ ผมเข้ามาถึงห้องปฏิบัติการของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรีกันแล้วน่ะครับ อย่างที่บอกไว้ เดี๋ยวเราจะมาเรียนรู้กระบวนการตรวจสอบสารพิษตกค้างในตัวอย่างพืชที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิต หรือ GAP นั่งเอง ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างไร เราต้องไปคุยกับนักวิชาการของเราครับ คุณดิสยมน นิเทศพิศพงศ์ นักนิเทศวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี อยู่ข้างในครับเดี๋ยวไปติดตามกัน อาจารย์ครับ สวัสดีครับ
ห้องปฏิบัติการแห่งนี้ วัตถุประสงค์คืออะไรครับ และไม่ใช่ห้องเล็กๆนะค่ะ ใหญ่มาก

นักวิชาการ ค่ะ สำหรับห้องปฏิบัติการแห่งนี้ ตั้งขึ้นเพื่อตรวจสอบสารพิษตกค้าง ในแปลงผลิตของเกษตรกร และบริการนักวิชาการเกษตรที่ต้องการทำงานวิจัยด้านสารพิษตกค้างด้วย และประการสุดท้ายเพื่อตรวจสอบสารพิษตกค้างในผลิตผลเกษตรที่จะส่งออก

ฌาณวิทย์ ห้องปฏิบัติการตรงนี้ มีการให้การดูครอบคลุมกี่จังหวัด

นักวิชาการ กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐมและสุพรรณบุรีบางส่วน

ฌาณวิทย์ แล้วกระบวนการทำงานมันมีขั้นตอนอย่างไรบ้างครับอาจารย์

นักวิชาการ ก็เริ่มเจ้าหน้าที่ JP จากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรีจะเข้าไปที่แปลงของเกษตรกร ในระยะที่ผลผลิตออก แล้วเราก็ไปสุ่มเก็บตัวอย่างเข้ามาในห้องปฏิบัติการ หลังจากตัวอย่างเข้ามาในห้องปฏิบัติการแล้ว ทางห้องปฏิบัติการจะทำการสกัดสารพิษตกค้าง

ฌาณวิทย์ แล้วจะสุ่มทุกแปลงไหมครับ

นักวิชาการ สุ่มแปลงที่เราสงสัยว่ามีสารพิษตกค้าง

ฌาณวิทย์ พืชที่นำเข้ามาในห้องปฏิบัติการนี้ มีการแบ่งประเภทไหมครับว่าออกมาเป็นกี่กลุ่ม กี่ประเภท กี่ชนิดครับ

นักวิชาการ แต่ละปีเยอะมากเลยค่ะ กว่า 80 ชนิด แต่ก็แยกกลุ่มใหญ่ๆ ได้เป็นกลุ่มพืชผัก พืชสมุนไพร และพวกผลไม้

ฌาณวิทย์ พอมีตัวอย่างเข้ามาปุ๊ปขั้นตอนการตรวจสอบจะเป็นอย่างไร

นักวิชาการ ขั้นแรกคือการเตรียมตัวอย่างก่อน ทำการบด สับ ชั่งตัวอย่างให้มีขนาดเล็กก่อน เสร็จแล้วหลังจากนั้นเราจะนำมาสกัดตัวอย่าง คือใช้สารละลายที่จะสกัดสารตกค้างออกมาก เราจะได้สารออกมา 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรกเราสามารถนำเอาไปวิเคราะห์สารกลุ่มออติโนฟอสเฟสได้เลย แต่อีกส่วนหนึ่งเราจะนำมาขจัดสิ่งปนเปื้อนในตัวอย่างซะก่อน สิ่งปนเปื้อนพวกนี้ได้แก่เม็ดสีของวัตถุต่างๆ ก็อย่างสีแดงสีเหลืองอะไรอย่างนี้ หรือพวกไขมันหรือพวกแวกส์ของพืช อาจจะมีน้ำมันอะไรพวกนี้อยู่ ก็นำมาขจัดสิ่งปนเปื้อน แล้วก็จะมาผ่านขั้นตอนการการใส่สารละลายชะสิ่งปนเปื้อนพวกนี้ให้ลงไปในคอลัมอีกทีหนึ่ง หลังจากนั้นจะนำมาปรับปริมาตร และวิเคราะห์ออกติโนไพลินและโอดิทอก จะวิเคราะห์ด้วยเครื่องกราฟฟิโมกราฟฟี่ ผลการวิเคราะห์จะออกมาในรูปโฟมาโตแกรม จะออกมาเป็นกราฟว่าสารชนิดนี้มีลักษณะยังไง

ฌาณวิทย์ แต่ผลที่ออกมาจะบอกได้เลยว่า มีสารอะไรบ้าง อยู่ในปริมาณเท่าไหร่ และเกินกว่าเกณฑ์หรือเปล่า เพราะมีมาตรฐานกำหนดไว้ ส่วนใหญ่สารที่ตกค้าง พบมากที่สุดคืออะไรครับ

นักวิชาการ ที่นี่จะตรวจสอบอยู่ 3 กลุ่ม คือกลุ่มออกิโนฟอสเฟส กลุ่มไพรีทอย และกลุ่มออกิโนคลอลีน กลุ่มที่เราเจอคือกลุ่ม 2 กลุ่มหลัก คือกลุ่มออกิโนฟอสเฟส และกลุ่มไพรีทอย ตัวที่ฮิตและเจอทุกทีคือ ตัวไซเบอร์เม็ดติน ในกลุ่มออกิโนฟอสเฟสส่วนใหญ่เป็นสารพวกไพโลดีฟอส ไดเม็ดโทเอท ไดโนมีฟอส อินไทออน และไพโซฟอส

ฌาณวิทย์ พวกนี้เป็นสารพิษทั้งนั้นเลย

ฌาณวิทย์ พวกนี้เป็นสารตกค้าง คือเป็นสารกำจัดแมลงศัตรูพืชที่ตกค้างในผลผลิตที่เราเจอ แต่ว่าบางตัวอย่างเราเจอในปริมาณที่ไม่อันตรายต่อผู้บริโภค คือ มีบ้าง

ฌาณวิทย์ หลังจากที่ส่งตัวอย่างพืชเข้ามา ต้องใช้เวลานานกี่วันจึงจะทราบผลว่ามีสารตกค้างหรือไม่อย่างไรครับ

นักวิชาการ ก็ใช้เวลาประมาณ 2 วัน อย่างเยอะก็ประมาณ 7 วัน

ฌาณวิทย์ และถ้ามีการตรวจพบว่ามีสารตกค้างเกินกว่ามาตรฐานตามปกติจะมีแนวทางการปฏิบัติและแนวทางการแก้ไขยังไงต่อครับ

นักวิชาการ ตัวอย่างทุกตัวอย่างที่นำมาตรวจ จะเจอหรือไม่เจอสารตกค้างเราก็ต้องแจ้ง GAP นะค่ะ กรณีเจอสารตกค้างที่มากกว่าปกติทาง GAP เขาจะต้องแจ้งข้อมูลนี้ไปให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรก็จะเข้าไปที่แปลงของเกษตรกร เข้าไปแนะนำการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง และปลอดภัยให้แก่เกษตรกรอีกครั้งหนึ่ง พอหลังจากนั้นทีม GAP ของกรมวิชาการเกษตรจะเข้าไปตรวจประเมินหลังจากที่มีผลิตผลในรอบถัดไป

และจะทำการสุ่มตัวอย่างเข้ามาห้องปฏิบัติการและทำการตรวจซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ถ้าตรวจซ้ำพบว่าผลผลิตไม่พบสารตกค้าง ทางเจ้าหน้าที่เราก็จะออกใบ Q ให้ ก็คือสินค้านั้นก็ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร

ฌาณวิทย์ และหลังจากที่เรามีห้องปฏิบัติการแบบนี้ ได้ทำการตรวจสอบสารตกค้างต่างๆ ก็ทำการช่วยเหลือเกษตรกรด้วย ในท้ายที่สุดก็ได้สินค้าที่มีคุณภาพ ได้พืชผักที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ถือว่าได้ช่วยเหลือและสามารถลดสารตกค้างได้มากน้อยแค่ไหนครับ

นักวิชาการ ที่ผ่านมาเราพบสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐานเฉลี่ยร้อยละ 18 ในจำนวนนี้เราพบว่าในแต่ละปี มันมีจำนวนลดลง ตั้งแต่เปิดห้องปฏิบัติการมาในปี 2548 เราตรวจพบสารตกค้างค่าเกินมาตรฐาน 69% จากตัวอย่างที่เราพบสาร ในปีถดมาเหลือ 40 กว่า% จนกระทั่งปีล่าสุด ปี 2552 เหลือ 28% ซึ่งตรงนี้มันชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรตระหนักถึงสารเคมีในแปลงเกษตรกร และเขาอาจใช้สารได้อย่างถูกต้อง ฉะนั้น การตรวจเจอสารตกค้างเกินค่ามาตรฐานจึงลดลง

ฌาณวิทย์ อันสุดท้ายแล้วครับอาจารย์ครับ มีอะไรอย่างฝากถึงเกษตรกรที่กำลังรับชมรายการของเราอยู่ตอนนี้มั้งครับ

นักวิชาการ ก็สำหรับเกษตรที่ปลูกพืชก็อยากให้จดทะเบียนของGAPนะค่ะ เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรเอง เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรจะได้เข้าไปแนะนำขั้นตอนตั้งแต่เริ่มปลูก เก็บเกี่ยว เป็นการทำเกษตรที่ถูกต้องให้

ฌาณวิทย์ ใครที่สนใจสามารถมาลงทะเบียนกันได้นะครับ ที่จะสามารถผลิตพืชผลเกษตรที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยนะครับ ประโยชน์ของมันไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรเองที่จะได้รับความปลอดภัย สุขภาพก็แข็งแรงด้วย และลดต้นทุนเพราะมีการใช้สารเคมีที่น้อยลง ในขณะเดียวกันผลผลิตก็ได้มาตรฐาน สามารถนำมาออกขายได้ในราคาที่สูง ที่สำคัญผู้บริโภคอย่างเราๆเองก็จะมั่นใจได้ด้วยว่าบริโภคแล้วปลอดภัยไร้กังวลอย่างแน่นอน ถ้าเป็นพืชผลทางการเกษตรจากราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี มั่นใจได้ ผ่านมือคุณดิสยมน การันตีได้ว่าปลอดสารพิษ

อย่างแน่นอน นะฮะบริโภคกันให้เต็มที่ บริโภคกันให้มากๆด้วย เกษตรกรของเราจะได้มีรายได้กันให้เยอะๆ

วันนี้ต้องขอบคุณนักวิชาการชำนาญการพิเศษจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี คุณศักศยมน วิเทศพิศพงศ์ ขอบพระคุณมากครับ

และช่วงหน้าครับ คุณกบเดินทางไปเที่ยวอีกแล้ว น่าอิจฉาจริงๆ ไปที่จันทบุรี ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พาคุณผู้ชมไปติดตามเรื่องของพันธ์ไม้ นอกจากสวยงามแล้ว ยังมีกลิ่นหอมอีกด้วย แต่ว่าจะเป็นอย่างไร เดี๋ยวช่วงหน้ากลับมาติดตามครับ

ตัดภาพมาที่วีทีอาร์พิธีกรภาคสนาม วสันต์(กบ)

สวัสดีครับท่านผู้ชมอากาศยามเช้าแบบนี้ มาเยี่ยมมาเยือนขอปลุกคุณผู้ชมด้วยความสวยงามและกลิ่นหอมของพันธ์ไม้ครับ ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่นี่เค้าได้รวบรวมพันธ์ไม้ไว้หลายชนิดเพื่อคุณผู้ชมทุกท่านที่มีความชอบและหลงใหลในกลิ่นหอมของพันธ์ไม้นั่นเอง แต่เสน่ห์หนึ่งที่น่าสนใจของที่นี่คือ เค้าได้รวบรวมและแยกพันธ์ไม้ออกมาเป็นยุคต่างๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ครับ

แขกรับเชิญ

(นักวิชาการ) สำหรับพันธ์ไม้ในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี เรามีการรวบรวมไม้หอมในพื้นที่ 3.5 ไร่ และมีพันธ์พืชที่รวบรวมทั้งหมด ประมาณ 120 ชนิด เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถครบ 5 รอบ กรมวิชาการเกษตรจึงมีการดำเนินการศูนย์พันธ์ไม้หอมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

สำหรับวัตถุประสงค์ในโครงการคืออันดับแรกเป็นแหล่งพันธุกรรมของดอกไม้หอมในภาคตะวันออกและสำหรับในพื้นที่ใกล้เคียง อันที่ 2 คือเราจะเป็นแหล่งของพันธ์ไม้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับพันธ์ไม้หอมของไทย สำหรับสวนพันธ์ไม้หอมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีเรามีการจัดแบ่งออกไปตามยุคสมัยต่างๆ ทั้งหมด 6 สมัย ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เนื่องมาจากเราได้แรงบันดาลใจจากอ.อรทัย ผลดี

เกี่ยวกับเรื่องพันธ์ไม้หอมของไทยในโครงการวิจัยและพัฒนาพันธ์พืชทางศิลปะและวัฒนธรรมของไทย

สำหรับสวนพันธ์ไม้หอมแห่งนี้ เรามีการแบ่งออกเป็นยุคต่างๆ 6 แห่ง คือ ยุคแรกคือยุคก่อนประวัติศาสตร์ ยุคต่อมาคือก่อนสุโขทัย ต่อมาคือสุโขทัย แล้วอยุธยา ธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ค่ะ

- สำหรับยุคก่อนประวัติศาสตร์ ได้แก่ ต้นหมาก ต้นพริกไทย ต้นดีปรี
- สำหรับยุคก่อนสุโขทัย ได้แก่ มะพร้าว มะม่วง กฤษณา
- สำหรับโซนตรงนี้เป็นไม้ในยุคสุโขทัย ได้แก่ พุทนานาชนิด ทับทิม ต้นกระทิง สารภี

การจำแนกไม้หอมออกเป็นยุคต่าง เราได้หลักฐานจากโบราณคดี หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาในการจำแนก เช่น ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ เราก็ใช้หลักฐานจากโบราณคดี

ประโยชน์ของพันธ์ไม้หอมนั้นมีมากมาย จะขอยกตัวอย่างจูมเห็ดเทพเป็นต้น นอกจากจะมีดอกที่สวยงาม ใบยังมีกลิ่นหอมอีกด้วย นอกจากนี้เรายังใช้ประโยยช์ในทางยา เช่น ใช้เป็นยาในการขับพยาธิ หรือการรักษาริดสีดวง แก้ท้องผูก และในการขับปัสสาวะด้วยค่ะ

กบ นอกเหนือจากการเรียนรู้พันธ์ไม้หอมในยุคสมัยต่างๆแล้ว เมื่อก้าวเข้ามาสี่สวนพันธ์ไม้หอม จะรับรู้ได้ถึงความหอมของพันธ์ไม้ที่แตกต่างกันออกไปด้วยครับ เพราะพันธ์ไม้หอมแต่ละยุคนี้จะให้ความหอมที่แตกต่างกัน บางชนิดหอมที่ดอก บางชนิดหอมที่ลำต้น บางชนิดหอมที่รากก็มีครับ

แขกรับเชิญ (นักวิชาการ) ประโยชน์ที่ได้รับอย่างแรกคือชื่นตาชื่นใจ เพราะเราจะได้พบเห็นพันธ์ไม้ที่สวยงามมีกลิ่นหอมตลอดทั้งปี ข้อที่สองน่าจะเป็นเรื่องการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุไม้หอมของไทย ไม่ว่าจะเป็นของภาคตะวันออกเองหรือถิ่นอื่นๆ ให้คงอยู่ไว้ไม่หายไปประการสุดท้ายน่าจะเป็นเรื่องแหล่งของพันธ์ ความรู้ให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญทางชีวภาพของพันธ์ไม้หอม ก็อยากจะให้แต่ละคนอนุรักษ์พันธุ์ไม้หอมเพื่อให้คนรุ่นหลังๆต่อไปค่ะ

กบ และใครอยากสัมผัสกลิ่นหอมแบบนี้ด้ยตัวของคุณเองนะครับ ต้องมาที่นี่ครับ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่นี่ยินดีต้อนรับนั่นเองนะครับ และต่อไปมาเยี่ยมมาเยือนจะพาท่านผู้ชมไปที่ไหนคอยติดตามชม สำหรับวันนี้สวัสดีครับ

ฌานวิทย์ ขอบคุณคุณพิธีกรภาคสนามมากนะครับที่ออกนอกพื้นที่และนำเรื่องราวดีๆมาฝากพวกเราตลอด เป็นเรื่องพันธ์ไม้สวยงามและมีกลิ่นหอมด้วย แต่ช่วงนี้ใครมีปัญหาติดตามได้เลย กับที่นี้มีคำตอบครับ

เสียงบรรยาย ประกอบวีทีอาร์ ลำไยมีความสำคัญคือเป็นผลไม้ทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของภาคเหนือ และการผลิตลำไยให้มีผลผลิตมากคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นแมลง โรค ศัตรูลำไย รวมถึงสภาพอากาศ โดยเฉพาะในฤดูหนาวค่ะ

นักวิชาการ การดูแลต้นลำไยนะค่ะ จะต้องดูแลเรื่องทรงพุ่มให้โปร่ง และกำจัดวัชพืชให้แปลงสะอาด เพื่อไม่ให้เป็นที่หลบซ้อนแมลงศัตรูพืช เกษตรกรต้องเข้าไปดูแมลงในแปลงทุก 1-2 สัปดาห์ แมลงศัตรูที่มีปัญหากับการส่งออกคือเพลี้ยเหา เพลี้ยแป้ง ถ้าติดปนเปื้อนไปจะมีปัญหาในการรับซื้อ ถ้าพบในจำนวนน้อยแนะนำให้เผาทำลาย ถ้าพบมากให้ใช้สารควบคุม สารทดแทนสารกำจัดศัตรูพืช เช่น ปิโตเลียมสเปรย์ออย หรือน้ำส้มเปลือกไม้ ถ้าระบาดมากเกินกว่าจะใช้สารทดแทนสารเคมี ก็ให้ใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เท่าที่ทดสอบมาก็จะเป็นคอมไพรีฟอสผสมกับปิโตเลียมสเปรย์ออยในอัตรา 30 CC:30CC ต่อน้ำ 20 ลิตร ระยะที่สำคัญที่ต้องดูแลเป็นพิเศษคือระยะแตกใบอ่อน คือระยะติดผล ต้องดูแลทรงพุ่มให้โปร่งและโล่งอยู่เสมอ และดูแลแปลงไม่ให้เป็นที่อยู่ของแมลงเพื่อป้องกันศัตรูพืชค่ะ

เสียงบรรยาย

ประกอบวีทีอาร์ ปัญหาโรคของลำไย ศัตรูพืชของลำไยจะน้อยลง หากเกษตรกรหันมาทำตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรค่ะ

<u>การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านเกษตร</u>

พิธีกรรายการคือคุณฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์มีบทบาทในการดำเนินรายการ โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรในแขนงต่างๆมาเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้มาสู่ผู้ชมรายการ มีการเชื่อมโยงรายการในแต่ละช่วงเพื่อให้ผู้ชมทราบว่าจะต่อเนื่องไปสู่ช่วงใด ตัวอย่างเช่น "*ทุกวันนี้กระแสผักปลอดสารพิษหรือว่าพืชปลอดสารพิษนั้นกำลังมาแรงมากๆครับ แต่ว่าการตรวจสอบนั้น จะมีกระบวนการและขั้นตอนอย่างไร ประโยชน์ที่ได้จะเป็นอย่างไร ต้องติดตามกันนะครับ*"

นอกจากนั้น คุณฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์ ยังมีทักษะในการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ชม คือนำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้ชมได้รับทราบ ยกตัวอย่างเช่น "*ใครที่สนใจนะครับอย่าลืมมาลงทะเบียนกันได้นะครับ มาเป็นส่วนหนึ่งนะครับของผู้ที่สามารถจะผลิตพืชผลทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานแล้วก็ปลอดภัยนะครับ ประโยชน์ของมันไม่ว่าจะเป็นด้านการเกษตรเองนะครับ รวมถึงเกษตรกรด้วยที่จะได้รับความปลอดภัย แล้วสุขภาพก็จะแข็งแรงด้วย แล้วก็ลดต้นทุนเพราะจะมีการลดการใช้สารเคมีให้น้อยลง ในขณะเดียวกันนั้นผลผลิตก็ได้มาตรฐานนะครับ สามารถนำมาออกขายได้ในราคาที่สูงนะครับ*" ซึ่งถึงแม้ว่าจะได้ได้เป็นข้อมูลความรู้จากตัวพิธีกรเองโดยตรงแต่ก็สามารถสัมภาษณ์นำรายละเอียดจากบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาถ่ายทอดให้ผู้ชมรับฟังได้ด้วยใจความที่ง่ายขึ้นอีกด้วย ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรของคุณฌาณวิทย์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่17 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร

ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	ช่อง	วันเวลาออกอากาศ (น.)	บทบาทพิธีกร 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์	ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	9	05.30-06.00	✘	-	✘	-

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น
สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านเกษตรศาสตร์

พิธีกรรายการคือคุณฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์นั้น มีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายตามหลักสากลนิยมทั่วไป คือ สวมเสื้อเชิ้ตสีพื้นบ้าง มีลวดลายบ้าง แต่ก็ไม่มากจนเกินไปเนื่องจากดำเนินรายการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ ท่าทางในการดำเนินรายการก็มีท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการในบางช่วง เช่นช่วงที่สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเป็นบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ และยังเป็นอาจารย์อีกด้วย สำหรับคุณฌาณวิทย์ เป็นบุคคลทั่วไป ที่ไม่ได้มีชื่อเสียงและไม่ได้มีความรู้ด้านการเกษตรโดยตรง แต่ก็สามารถถ่ายทอดเนื้อหาด้านการเกษตรเชิงวิชาการได้ดี ในส่วนของทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหายังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดรายการ เชื่อมโยง และ ปิดรายการเท่านั้น แต่ในช่วงสัมภาษณ์ก็ใช้ทักษะในการสัมภาษณ์แบบทั่วไป ไม่โดดเด่นเท่าที่ควร อาจเพราะเนื่องจากเนื้อหาเป็นเนื้อหาทางการเกษตรที่ค่อนข้างไปทางวิชาการ ไม่มีอะไรพลิกแพลงที่จะต้องตีความมากนัก ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงอัตลักษณ์พิธีกรของคุณคุณฌาณวิทย์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่18 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทาง การแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์	ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	9	05.30-06.00	- สวมเสื้อเชิ๊ตสีพื้นดูสบายตา - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ	- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดรายการ เชื่อมโยง และ ปิดรายการเท่านั้น แต่ในช่วงสัมภาษณ์ก็ใช้ทักษะในการสัมภาษณ์แบบทั่วไป ไม่โดดเด่น

4.4 พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีและที่มีผู้ดำเนินรายการมีจำนวน 1 รายการ ดังนี้

4.4.1 รายการรู้ค่าพลังงาน

พิธีกร	นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
ผู้ผลิตรายการ	บริษัท วอช ดอก
ผู้สนับสนุนรายการ	PTT Group
ออกอากาศ	ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 00.00-00.05 น. ทางไทยทีวีสีช่อง 3 ความยาว 5 นาทีโดยประมาณ
รูปแบบรายการ	รายการรู้ค่าพลังงานเป็นรายการประเภทสารคดีสั้นมีผู้ดำเนินรายการที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงแต่ละช่วงเข้าด้วยกัน และใช้เสียง

บรรยายประกอบภาพในแต่ละตอน สลับกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในแขนงต่างๆเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลในเชิงลึกมีรายการที่เป็นเนื้อหารายการเพียงช่วงเดียว

เนื้อหารายการ ต้องการสะท้อนปัญหาด้านพลังงานให้ผู้ชมได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการภายในบ้าน ชุมชนรวมถึงสถานที่ต่างๆ รอบตัว และนำเสนอพลังงานทางเลือกอื่นๆ ที่จะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งติดตามการเตรียมการของประเทศไทยเพื่อรับมือกับปัญหา

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ รู้ค่าพลังงาน
ตอน ซุปเปอร์อั้งโล่ เตาประสิทธิภาพสูง
ออกอากาศวันที่ 20 กรกฎาคม 2553
พิธีกร ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง

เปิดรายการโดยพิธีกร

ดร.เจิมศักดิ์ : ชุมชนที่บ้านทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่ประสบปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายด้านพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้น แต่พวกเค้าก็ไม่ท้อถอย หาทางออกเรื่องนี้ด้วยกัน

ตัดเข้าVTR โดยมีเสียงของคุณกำพล บุญเฉลย เป็นผู้บรรยาย

เสียงบรรยาย :ว้าวๆๆๆ ทำอะไรกันอยู่คร้าบบบ

ชาวบ้าน :กำลังเฮ็ดเตาซุปเปอร์อั้งโล่ค๊าถ้าอยากฮู้ก็ตามมาดูเดี๋ยวซิเฮ็ดให้เบิ่ง

เสียงบรรยาย :อ๊า ฮะ ฮ๊า ไม่หวงความรู้ซะด้วย เพราะวิชาการปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่อย่างนี้เค้าได้เรียนรู้กันมาจากเครือข่ายโครงการ “รักษ์ป่าสร้างคน แปดสิบสี่ตำบลวิถีพอเพียง” ที่บริษัทปตท.จำกัดมหาชนได้เข้ามาส่งเสริมความรู้ด้านพลังงานให้กับชุมชน เพื่อให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ตัดภาพมาที่การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการ“รักษ์ป่าสร้างคนแปดสิบสี่ตำบลวิถีพอเพียง” ซึ่งเป็นคนของปตท.ที่เป็นผู้มาให้ข้อมูล

เจ้าหน้าที่โครงการ : ชุมชนได้เล็งเห็นการทำเตาซุปเปอร์อั้งโล่นะฮะ เอ่อ เพราะว่าในชุมชนเองเนี๊ยะส่วนมากใช้การหุงต้มด้วยฟืนด้วยถ่านนะครับซึ่งทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรก็เลยจัดทำแผนฝึกอบรมการทำเตาซุปเปอร์อั้งโล่ขึ้นมาเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในชุมชนแล้วก็ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

เสียงบรรยาย: ไม่พูดพล่ามทำเพลง ผลิตเลยนะคร้าบบบบ ก่อนอื่น นำดินมาผสมกับแกลบดำกับน้ำ แล้วทำการ นวดๆๆ ทั้งจากเครื่องผสมและจากสองมือนี่แหละครับ จากนั้นก็โยนแรงๆไปที่แม่พิมพ์

เสียงสัมภาษณ์พร้อมภาพวิทยากร การปั้นเตาซุปเปอร์อั้งโล่ เป็นภาษาอีสาน

วิทยากร: ความแตกต่างครับของเฮาครับที่ใช้ถ่านหน่อยลงครับ แล้วก็ซิหนึ่งเข้าสุกเร็วก่อนเตาท้องตลาดครับ ถ่านกะสิใส่หน่อย ความร้อนกะสิสูง คั่นเวลาเฮาหนึ่งเข้าเสร็จ ก็สิคงเหลือนะครับคงเหลือได้ทำกับเข้าต่อ จั่งสิน้า ท้องตลาดเฮาซิฮูมันใหญ่เนาะครับ รูรังผึ้งน่ะมันใหญ่ พอมันไหม้ถ่านเหม็ดล่ะมันก็ซิลอดฮู มันก็สิบ่เหลือให้พอเฮาได้ทำกับข้าวต่อ อันนี้มันสิเหลือเด๊ะครับมันซิคงเหลือทำกับเข้าได้จั่งสิน๊าประสิทธิภาพมันแตกต่าง ความแตกต่างของมันน่ะครับ

เสียงบรรยาย: แหม๊ๆๆๆ ความพิเศษมันอยู่ที่รังผึ้งนี่เอง อย่างนี้ มันต้องเร่งทำการผลิตออกมาเยอะๆแล้วล่ะครับเพื่อช่วยกันส่งเสริมให้ใช้เชื้อเพลิงในการทำอาหารอย่างมีประสิทธิภาพยังไงล่ะ คร้าบบบบ

ที่ปรึกษา: เราจะปั้นเตาแล้วปิดขายเพื่อเป็นรายได้ส่วนหนึ่งของ

คณะทำงาน ตรงนี้ก็ช่วยให้เรื่องของรายได้ของครอบครัวของกลุ่มที่เป็นคณะกรรมการตรงนี้ก็เพิ่มขึ้น แล้วก็เรื่องของประหยัดพลังงานมันจะเห็นชัดนะครับ คือมันจะช่วยในสังคมตรงนี้ได้มากแล้วส่วนนึงตอนนี้ที่ผลิตเตานะครับเราผลิตไม่ทันขาย เพราะว่าตลาดต้องการมากมาย

ปิดรายการโดยดร.เจิมศักดิ์: นอกจากชุมชนจะมีรายได้เสริมจากการผลิตเตาแล้ว ที่นี่ยังต่อยอดขยายผลเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้คนในชุมชนและตำบลใกล้เคียงมาเรียนรู้เรื่องพลังงาน

<u>การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการพลังงานและสิ่งแวดล้อม</u>

พิธีกรรายการคือนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เนื่องจากรายการรู้ค่าพลังงานเป็นรายการสั้นที่มีระยะเวลาการออกอากาศจำกัด ดังนั้น ตัวพิธีกรเองจึงไม่สามารถแสดงทักษะอะไรออกมาได้มากนัก จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า บทบาทของอ.เจิมศักดิ์ในรายการนี้ จะมีเฉพาะบทบาทการดำเนินรายการในส่วนของการเชื่อมโยงเปิดปิดรายการเพียงเท่านั้น ดังที่จะแสดงให้เห็นในตาราง.....นี้

ตารางที่19 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม รายการรู้ค่าพลังงาน

ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	ช่อง	วันเวลาออกอากาศ (น.)	บทบาทพิธีกร 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	รู้ค่าพลังงาน	3	พฤหัสบดี 00.00-00.05	✖	-	-	-

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✖ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น
สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

พิธีกรรายการคือนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง นั้น มีบุลคลิกที่ดูน่าเชื่อถือ ลักษณะอาจารย์ โดยจะสวมแว่นตลอดเวลา และในรายการมักจะแต่งกายด้วย เสื้อเชิ๊ตในบางครั้งก็เป็นเสื้อยืดคอโปโล โดยลักษณะการใช้น้ำเสียงราบเรียบแต่หนักแน่น ฟังแล้วน่าเชื่อถือ บุคลิกทั่วไปดูใจดี หน้าตาดี ดึงดูดให้ผู้ชมติดตาม แต่เนื่องจากรายการเป็นรายการเชิงวิชาการ ผู้ที่ติดตามก็จะเป็นผู้ติดตามเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ด้านความรู้ ประสบการณ์ การศึกษา ท่านจบการศึกษา เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดีมาก) (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ธรรมศาสตร์) และปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์การเกษตร จากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา ซึ่งพื้นความรู้ก็ทำให้การดำเนินรายการของท่านดูน่าเชื่อถือมากในด้านทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา ยังมองเห็นไม่ชัดเจน เพราะเวลาในการออกอากาศมีน้อย เนื่องจากรายการสั้น จึงทำหน้าที่เปิดและปิดรายการเท่านั้น

ตารางที่ 20 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม รายการรู้ค่าพลังงาน

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	รู้ค่าพลังงาน	3	พฤหัสบดี -เวลา 23.55-00.00	-สวมแว่น เสื้อเชิ๊ต/เสื้อยืดคอโปโล -น้ำเสียงหนักแน่นน่าเชื่อถือ -ดูใจดีหน้าตาดี	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต และปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์การเกษตร มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา	-มองเห็นไม่ชัดเจนเนื่องจากทำหน้าที่เปิดและปิดรายการเท่านั้น

4.5 พิธีกรรายการเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์

รายการวิทยาศาสตร์รายการเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีและที่มีผู้ดำเนินรายการมีจำนวน 1 รายการ ดังนี้

4.5.1 รายการ ไซเบอร์ ซิตี้ (Cyber City)

พิธีกร	**จอห์น รัตนเวโรจน์**
ผู้ผลิตรายการ	บริษัท Splas interactive จำกัด
ผู้สนับสนุนรายการ	บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (CAT), บริษัทรถยนต์ ISUZU
ออกอากาศ	ทุกวันเสาร์ เวลา 10.55-11.45 น. ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ความยาว 50 นาที

รูปแบบรายการ เป็นรายการวาไรตี้โชว์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ รวมถึงวิทยาการสมัยใหม่ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ แบ่งออกเป็น 6 ช่วง แต่ละช่วงจะมีผู้ดำเนินรายการของแต่ละช่วงแต่จะมีพิธีกรดำเนินรายการหลักที่ปรากฏอยู่ในทุกๆช่วงของรายการคือคุณ จอห์น รัตนเวโรจน์

เนื้อหารายการ รายการที่เปรียบเสมือนมหานครแห่งเทคโนโลยี ที่จะมาสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ และเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ให้กับผู้ชมทุกเพศทุกวัย โดยจะนำข่าวสารเรื่องราวของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และอื่นๆ อีกมากมายทั่วทุกมุมโลก ให้ชมถึงหน้าจอทีวีผ่านคนไอทีตัวจริง

ตัวอย่างการดำเนินรายการของพิธีกร
รายการ CYBER CITY
ออกอากาศวันที่ 10 **กรกฎาคม** 2553
พิธีกร จอห์น รัตนเวโรจน์

ช่วงที่ 1

เปิดรายการโดยคุณจอห์น

จอห์น : สวัสดีครับท่านผู้ชมครับ กลับมาพบกับรายการ Cyber City กันอีกครั้งนะครับ ช่วงนี้นะครับเรื่องของอุณภูมินั้นมีอากาศร้อนขึ้นนะครับ แต่เรื่องราวของเทคโนโลยีช่วงนี้ก็ร้อนแรงไม่แพ้กันครับ

ไปชมตัวอย่างกันก่อนเลยครับ *(บทบาทการดำเนินรายการโดยเปิดรายการ และเชื่อมโยงแต่ละช่วง)*

จอห์น : เปิดรายการกันด้วยสองเรื่องราวแห่งเทคโนโลยีการสื่อสารศักยภาพที่จะเกิดขึ้นจากนี้เป็นต้นไปนะครับ รวมทุกเรื่องที่คุณต้องรู้ในการดำเนินธุรกิจยุคดิจิตอล ส่งตรงมาจากงานสัมนาแคท สมาท อีโซลูชั่นนั่นเอง เท่านั้นยังไม่พอนะครับ ทิปส์ดีๆที่เรามอบให้กับท่านผู้ชมทุกๆสัปดาห์ วันนี้จะเป็นเรื่องของทิปส์ภายในsearch engine ยอดนิยมอย่าง google นำเสนอโดย TJ แว่นครับ ไปแอบดูตัวอย่างนิดนึง

จอห์น : ในไม่อีกกี่วันคิดจะจัดงานเลี้ยงหรือเปล่า สนใจไม๊ครับว่าเราสามารถที่จะเอามิวสิควีดีโอที่เราชื่นชอบนั้นมาเรียงติดๆกัน เพื่อเป็นงานเลี้ยงงานปาร์ตี้ในวันนั้น ทิปส์นี้นะครับนำเสนอโดย TJ ปูปู้ครับ

จอห์น : สำหรับคอเกมส์วันนี้นะครับ TJ ซี จะนำเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหวนะครับ ของเพลย์สเตชั่นมูฟ ซึ่งวันนี้มีเรื่องราวดีๆล่าสุดจากโซนี่มาฝากกันครับ

จอห์น : ส่วนตัวผมเองนะครับมีบทสัมภาษณ์พิเศษกับหม่อมหลวงคฑาทอง ทองใหญ่ ซึ่งเป็บบุรุษผู้ขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์สัญชาติไทยไปสู่การแข่งขันบนเวทีระดับโลก ณ ประเทศเกาหลีเรื่องนี้ คุณคงไม่ทราบมาก่อนแน่เลย

จอห์น : ส่วนรายการของเรานะครับ เช่นเคย เราจะมาปิดท้ายด้วยกีฬาเอกซ์ทรีมซึ่งจะมาเป็นส่วนหนึ่งในรายการช่วงใหม่ของเราครับที่ชื่อว่า Live The X-style Life by ISUZU DMAX X SERIES ครับ

จอห์น : ก่อนพักชมสิ่งที่น่าสนใจครับ ผมมีเรื่องที่อยากจะแลกเปลี่ยนกับท่านผู้ชมนะครับ เราพบว่า การที่จะให้ประเทศไทยนั้นเดินไปข้างหน้า นั่นสามารถเป็นไปได้ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้แก่กันและกัน ท่านผู้ชมที่กำลังฟังรายการของเราอยู่และอยากจะแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อออกอยู่ในรายการ Cyber City กับเรานะครับ สามารถติดต่อไปที่ Control Centerของเรานั้นที่อยู่ข้าง

หลังฉากของเรา ที่หมายเลข 02 308 5177 นะครับ จะเป็นระบบรับข้อความอัตโนมัตินะครับ ถ้าข้อความหรือข้อมูลคุณน่าสนใจเราจะนำเสนอในรายการ Cyber City ของเรา หรือจะติดตามความเคลื่อนไหวของรายการ Cyber City ผ่านทางเฟสบุคและทวิตเตอร์ของเราที่ขึ้นอยู่ในขณะนี้ ใช่แล้วครับ นับจากนี้เป็นต้นไปทั้งหมดที่พูดมา คุณจะได้ชมกับเราไปพร้อมๆกัน พักชมสิ่งที่น่าสนใจเดี๋ยวกลับมาพบกันครับ

<u>ช่วงที่ 2</u>

จอห์น : มาถึงช่วงนี้นะครับ จะมาพูดถึงช่วงของ Strategy วิทยาศาสตร์ ทิศทางของบริษัท กสท.โทรคมนาคมจำกัดมหาชนครับผม นั่งอยู่ข้างๆผมก็คือ CEO ของบริษัท CAT นั่นเองครับผม คุณจิรายุทธ รุ่งสีทอง สวัสดีครับพี่ครับ

จิรายุทธ : สวัสดีครับ

จอห์น : ยินดีมากครับ ขอบคุณมากครับที่สละเวลามานั่งพูดคุยกะเรา เราได้เห็นสิ่งต่างๆนานๆมาในการเตรียมพร้อมของCAT มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สิ้นปีที่แล้ว มาจาถึงปัจจุบัน จากนี้ไปเนี๊ยะ เราจะเห็นCAT Moving forward ไปในเรื่องใดบ้างครับ

จิรายุทธ : ก็ในแง่ธุรกิจก่อนนะครับ ที่คนทั่วไปสัมผัสได้นะครับ ก็คงจะเห็นว่าเราเริ่มจะโฟกัสในสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทยนะครับ แต่สิ่งเหล่านี้เนี๊ยะ ในประเทศที่พัฒนา

แล้วในเรื่องICTเนี๊ยะ เค้าผ่านจุดนี้มาแล้วทั้งสิ้น เราไม่ต้องคิดอะไรใหม่เลย เราเลือกเอาตัวอย่างที่มันประสบความสำเร็จมาแอพพลายใช้กับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย บางส่วนอาจจะล้าหลังกว่าประเทศเพื่อนบ้านเราบ้างนะครับเช่น อินฟราสตรัคเจอในการที่จะเข้าถึงอินเตอร์เนต ถ้าเราจะดูเรื่องอินเตอร์เนตของเราค่อนข้างจะต่ำมากนะครับ ทั้งๆที่มันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะมีประโยชน์ และนำองค์ความรู้ นำหลายๆอย่างเข้าสู่ประชาชนนะครับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว และคงปฏิเสธไม่ได้ว่าในอนาคต โทรคมนาคม บรอดแคสติ้ง มีเดีย คอนเท้นท์ทั้งหลายเนี๊ยะ แทบจะแยกกันไม่ออกครับ ทุกอย่างจะถูกหลอมรวมอย่างที่เราเรียกว่า คอนเวอร์เจนท์นะครับ สิ่งที่เราได้ดำเนินการไปแล้วนะครับ ล่าสุด เมื่ออาทิตย์ที่แล้วนี่เองนะครับ เราก็ได้ผนึกกำลังกับพันธมิตรรายสำคัญของเราก็คือ อสมท. เค้าก็จะมีความชำนาญด้าน Broadcasting Content Multimedia ทั้งหลายนะครับ การที่เราจับมือกับเค้า ก็คือเป็นจุดเริ่มต้นที่เราจะเดินทางด้านConvergent ครับ

จอห์น : ถามว่าในขณะเดียวกัน ในขณะที่เราหาPartner ว่าจะทำจิ๊กซอว์ให้มันครบถ้วนเนี๊ยะ ทาง CAT ปีนี้จะต้องทำอะไรบ้างครับถึงจะไปสู่จุดมุ่งหมายเพื่อคนไทยทั้งประเทศครับ

จิรายุทธ : ครับ แรกสุดก็คือเราต้องเตรียม Platform ที่จะ Deliver สิ่งเหล่านี้ให้กับผู้ใช้ อย่างที่คุณจอห์นว่า มันเป็นจิ๊กซอว์หลายส่วนตรับ จริงๆเราชำนาญในด้าน Infrastructure เพราะฉะนั้นเราก็จะ Provide Platform ในด้าน Infrastructure ในด้านที่จะนำไปสู่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นwireless ก็ดี wire line ก็ดี ส่วนถัดมาก็คือผู้ให้บริการด้านContent ซึ่งเราก็พร้อมที่จะร่วมมือกับ Content Provider ทั้งหลายอยู่แล้ว

จอห์น : ใครก็ได้

จิรายุทธ : ใครก็ได้ ภายในเดือนสองเดือนนี้คุณจะเริ่มเห็นเป็นชิ้นเป็นอันเป็นรูปธรรมมากขึ้น แผนของเราที่กำลังทำในส่วนที่เป็น

wirelessคือ การเข้าซื้อกิจการ Hutchinson ซึ่งในการที่เราเข้าซื้อกิจการในครั้งนี้ก็จะทำให้เราทำกิจการ 3G ได้ทั่วประเทศ

จอห์น : ซึ่งแปลว่าปลายทางก็คือประชาชนทั่วไป ปี๊ป อยู่ดีๆทุกคนก็สามารถ connect 3G ได้พร้อมเพรียงกันเลย

จิรายุทธ : คือในต่างจังหวัดของเรานะครับ โครงค่าย CDMA จะมีมาประมาณ2ปีและนะครับ แต่ว่าในขณะที่ในส่วนกลาง ในส่วน25จังหวัดที่ให้บริการ Hutch เนี๊ยะ ยังไม่ถึงระดับนั้น การที่เราเข้าซื้อกิจการของ Hutch ในครั้งนี้เนี๊ยะ เงื่อนไขหลักสำคัญอันนึงก็คือว่า เค้าจะต้องอัพเกรดให้เป็น 3G เทียบเท่ากับต่างจังหวัดของเราด้วย ทุกจุดในต่างจังหวัดเนี๊ยะที่เมื่อก่อนไม่เคย 3G หรือว่าจะAccess Broadband ความเร็วสูงขนาดนี้ได้ ก็จะสามารถทำได้ทันทีเลย บางที่อย่างที่ไม่เคยมีสายไปถึงด้วยซ้ำ ก็สามารถจะใช้ได้ทันที ตราบใดที่ตรงนั้นยังสามารถจะรับสัญญาณเราได้ พันธกิจหลักของเราก็คือพัฒนาและยกระดับ ICT ของประเทศให้สูงขึ้นนะครับ เราในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐเนี๊ยะ ทางหนึ่งเราจะต้องดำเนินการตานโยบายของการพัฒนาประเทศ ซึ่งตรงนั้นบางทีเราไม่ได้คำนึงถึงผลกำไรที่เกิดขึ้น แต่เราเอาสิ่งที่เราได้เนี๊ยะ มันมีผลกระทบต่อประเทศในด้านอื่น แต่อีกด้านนึงเราก็มีธุรกิจซึ่งแข่งขันกับเอกชนโดยทั่วไป ซึ่งตรงนั้นเราก็ต้องพยายามที่จะอยู่ในสนามแข่งขันให้ได้

จอห์น : ผมเคยถามเอ่อ คุณ จิรายุทธเมื่อปลายปีที่แล้วแล้วก็ถามผู้บริหารหลายๆคนเรื่องของ FTTX มาปีนี้เนี๊ยะเราสามารถตื่นเต้นกับเรื่องที่กำลังจะเกิดขึ้นยังไงบ้างครับ

จิรายุทธ : อันนี้ก็เป็นอีกอันนึงซึ่งเป็นเทรนด์ในอนาคตนะครับ FTTX เนี๊ยะเป็นสิ่งที่ทุกคนทำแล้วประสบความสำเร็จ และงั้นเราก็มองว่านี่แหละเป็นอนาคตสำหรับ CAT นะครับ จากการที่เราจะเป็นรายแรกที่จะมี Scale FTTX ใหญ่ขนาดนี้นะครับ ผมคิดว่า ไอ่จุดนี้เองเป็นจุดที่จะทำให้เราสามารถที่จะแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราได้วางแผนว่า เราจะเริ่มจากในกรุงเทพ และปริมณฑลก่อน ซึ่งตรงนั้นเนี๊ยะเป็นจุดสำคัญ มีผู้ที่ต้องการนำ

ประสิทธิภาพ FTTX นี้ใช้อย่างชัดเจน ในขณะเดียวกันเราก็ดูในต่างจังหวัด ในจังหวัดที่มีศักยภาพนะครับ ในปีนี้เราก็มองอยู่ 10 จังหวัดนะครับที่มีศักยภาพอย่างนี้ ซึ่งจะพัฒนามาพร้อมๆกันนะครับ

จอห์น : พี่น้องที่อยู่ตามต่างจังหวัดทั่วประเทศนะครับ จังหวัดไหนบ้างครับ ติดตามได้นะครับ และวันนี้ต้องขอขอบคุณการอัพเดตข้อมูลต่างๆให้เรานะครับ ขอบคุณมากครับ

(พิธีกรบรรยายประกอบภาพข้อมูลจากบริษัท CAT)

จอห์น : ในปัจจุบันนั้นการทำธุรกรรมผ่านทางอินเตอร์เนตนั้น มีปัจจัยอยู่หลายอย่างที่นำไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจ หนึ่งในนั้นคือ การเลือกใช้เทคโนโลยี ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ขององค์กรให้ได้ทั้งในเรื่องของความคุ้มค่าและประสิทธิผล บริษัทกสท. โทรคมนาคมจำกัดมหาชน ซึ่งมีบริการในกลุ่มอิเล็คทรอนิคก์ที่หลากหลายจึงได้จัดงานสัมนา Smart E-Solution ยกระดับธุรกรรมออนไลน์ By CAT เพื่อให้ความรู้กับหน่วยงานหรือว่าองค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเข้าใจทิศทางของเทคโนโลยีในปัจจุบัน และยังก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการใช่เทคโนโลยีทั้งในเรื่องของการสื่อสารระยะไกล ความจำเป็นของการเก็บข้อมูลองค์กร และข้อมูลจราจร ยังรวมไปถึงระบบการรักษาความปลอดภัยตามนโยบายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

งานสัมนา Smart E Solution ยกระดับธุรกรรมออนไลน์ By CAT ได้แสดงให้เห็นถึงรูปแบบของการดำเนินธุรกิจที่ทันสมัย รวดเร็วปลอดภัย และยังคุ้มค่า ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้แก่ทุกองค์กรได้อย่างครบวงจร สำหรับใครที่สนใจสามารถรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.cattelecom.com

จอห์น : นี่เป็นสัญญานเตือนครั้งสุดท้ายนะครับ การเปลี่ยนแปลงกำลังเกิดขึ้นสำหรับองค์กรของท่านและก็การใช้ชีวิตประจำวันของท่าน สามารถหาบริการต่างๆที่น่าสนใจได้จากบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด มหาชน ส่วนในช่วงหน้า เราจะมาอัพเดตเรื่องราวของ เทเลคอม มีเคสตัวอย่างที่น่าสนใจของการใช้งานโทรศัพท์ผ่านทางอินเตอร์เนตนะครับหรือว่า Voice Over IP ที่น่าสนใจ และไม่รู้ว่าประเทศไทยนั้นจะเอาอย่างดีหรือเปล่า ช่วงหน้าใน IT NOW ครับ

<u>ช่วงที่ 2</u>

<u>พิธีกรบรรยายประกอบภาพจากวีทีอาร์</u>

จอห์น : กระแสบนโลกไอทีในวันนี้นั้น เรายังคงต้องจับตาความเคลื่อนไหวในด้านการสื่อสารโทรคมานาคมครับ เหมือนโลกเราเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วเกินกว่าธุรกิจจะปรับตัวทัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจที่เป็นรัฐวิสาหกิจ คิดว่าทางออกคืออะไรครับ

จอห์น : Telecom Egypt นั้นเป็นรัฐวิสาหกิจด้านโทรคมนาคมในประเทศอียิปต์ที่ได้รับผลกระทบทางด้านรายได้ลดลง อันเป็นผลมาจากการเข้ามาของโทรศัพท์ผ่านอินเตอร์เนตอย่าง VOICE

OVER IP ซึ่งจะมีต้นทุนที่ต่ำกว่า แล้วก็จะถูกใจผู้ใช้บริการมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การโทรข้ามแดนทางไกลที่เคยมีค่าใช้จ่ายมหาศาล *(บทบาทการให้ข้อมูลความรู้)* แต่ปัญหาคือ VOICE OVER IP นั้นไม่ได้มีผู้ให้บริการเพียงรายเดียวเท่านั้นนะครับ แล้วก็ไม่เหมือนการผูกขาดบนโลกบริการโทรคมนาคมอย่างที่ผู้ให้บริการธุรกิจเหล่านี้เคยชินมาโดยตลอด ท้ายสุดทางรัฐบาลอียิปต์ก็ออกประกาศใหม่ สั่งให้การโทรทางไกลระหว่างประเทศทุกครั้งนั้น ต้องกระทำผ่านทาง Egypt Telecom เท่านั้น ทำให้ผู้ให้บริการรายอื่นนั้นไม่สามารถให้บริการ VOICE OVER IP ในลักษณะดังกล่าวได้ ส่วนก่อนหน้านี้นะครับ ทางสหรัฐอาหรับเอมิเรต ก็เคยมีประกาศลักษณเช่นเดียวกัน ผู้ให้บริการ VOICE OVER IP รายใหญ่อย่างเช่น SKYP ได้ระบุไว้ว่า ทางเลือกนั้น ควรจะเป็นของผู้บริโภค ไม่ใช่ภาครัฐเป็นคนกำหนด แต่ปัจจุบันนะครับ ผู้ใช้SKYP ก็มีกว่า 500 ล้านคน เมื่อพูดถึงแนวโน้มของการใช้โทรศัพท์ มีความเปลี่ยนแปลงอีกอย่างที่น่าสนใจ เมื่อก่อนนะครับ เสียงจะถือว่าเป็นส่วนหลักของระบบการสื่อสาร แต่ล่าสุดทางค่ายEricson ได้ระบุไว้ว่า กว่าสองปีที่ผ่านมานั้น ข้อมูลดิจิตอล ได้ขยายตัวบนโลกของโทรศัพท์มากกว่า 280 เปอร์เซนต์ และได้มีปริมาณที่มากกว่าเสียงไปเรียบร้อยแล้วล่ะครับ ซึ่งก็เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์โลกเลยนะครับ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือในวันตรุษจีนที่ผ่านมา มีข้อความสั้น หรือ SMS ถูกส่งออกไปมากกว่า 23,000 ล้านข้อความภายในหนึ่งวัน และที่กำลังเป็นประเด็นก็คือกำไรที่ได้จากการคิดในการรับส่งข้อมูลดิจิตอลนั้น น้อยกว่ากำไรจากการรับส่งเสียงเดิม ผู้ให้บริการบางค่ายนั้นมองว่า โปรโมชั่นการรับส่งข้อมูลแบบไม่จำกัดนั้นอาจจะมีได้อีกไม่นานครับ

ทุกวันนี้โทรศัพท์มือถือเข้าถึงผู้คนทุกกลุ่ม ไม่เว้นแม้แต่เด็กๆและนั่นก็ทำให้ผู้ปกครองที่ห่วงใยภัยที่อาจจะคุกคามเข้ามาหาเด็กๆทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจำเป็นต้องทำตัวเป็นสปายผ่านโปรแกรมแอมบิทที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยส์

ซึ่งจะทำให้พ่อแม่นั้นสามารถตรวจสอบการใช้งานโทรศัพท์มือถือของลูกได้ในแบบ Real time เลย ยกตัวอย่างเช่น Function บลอคเบอร์ของคนแปลกหน้าหรือจะจำกัด Application ที่ให้ใช้งานได้ และยังสามารถตรวจสอบตำแหน่งของลูกผ่านทาง GPS ได้ด้วย เรียกว่าไปไหนก็ไม่พ้นสายตาอย่างแน่นอน ปลอดภัยครับ

จอห์น : และนั่นก็คือเพียงแค่หนึ่งตัวอย่างนะครับที่เราสามารถนำมาปรับใช้ในบ้านของเราได้ จะเหมาะสมหรือไม่ก็คิดกันต่อไปเรื่อยๆ ส่วนรูปแบบต่างๆนั้นยังมีลักษณะอื่นอีกมากมาย ซึ่งจะนำเสนอรายการ Cyber City ของเราต่อไปนะครับผม ส่วนในช่วงหน้านะครับ TJ ปูปู้จะมาแนะนำขั้นตอนง่ายๆสามขั้นตอนนะครับ ที่ไม่ซับซ้อนเพื่อที่จะดูมิวสิควีดีโอที่เราชอบผ่านเวบอย่างง่ายๆ เหมาะสำหรับปาร์ตี้มากขอไบ้ว่านิดนึง ส่วน TJ ซีครับจะพาเราไปดู Play Station Move ซึ่งเป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับเครื่องเล่น Play Station ของนักดนตรี แล้วเดี๋ยวกลับมาพบกับผมอีกครั้งครับ ซักครู่เดียว

<u>ช่วงที่ 4</u>

โดย TJ ปูปู้

TJ **ปูปู้** : สวัสดีค่ะวันนี้นะคะ ปู้มีเรื่องราวเกี่ยวกับเทคโนโลยีมาอัพเดตกันอีกแล้วค่ะ สำหรับใครที่ชอบฟังเพลงหรือว่าชมมิวสิควีดีโอจากนักร้องค่ายต่างๆนะคะ แต่ว่า หาไม่เจอหายากนะคะ ปู้วันนี้มีเคล็ดลับดีๆในการค้นหามิวสิควีดีโอค่ะ และวิธีการสร้างรายชื่อเพลงค่ะเพื่อให้เราได้ชมมิวสิควีดีโอกันอย่างต่อเนื่องมาฝากกันค่ะ

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

บริการใหม่จากยูทูปนะคะ มีชื่อว่า ยูทูปดิสโก้ค่ะ ก็เข้าไปที่ Youtube.com/disco นะคะ โดยมีขั้นตอนง่ายๆสามขั้นตอนไม่

ซ้ำซ้อนค่ะ คือ Files แล้วก็ต่อด้วย Mix แล้วก็ไปที่ Watch ค่ะ ค้นหา จัดเรียง แล้วก็รับชมกันได้เลย

TJ **ปูปู้** : โอ้โห ปู้ลองใช้ดูแล้วนะคะ สนุกมากๆเลยค่ะ ค้นหาเพลงก็ง่ายนะคะแค่พิมพ์คีย์เวิร์ดชื่อศิลปินลงไปนะคะ รายชื่อเพลงก็จะปรากฏขึ้นมาทันทีเลยค่ะ

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

จะพิมพ์ชื่อเพลงหรือว่าชื่อศิลปิน หรือว่าเลือกเอาจากรายชื่อศิลปินดังจากมุมที่เตรียมไว้ให้ทางด้านล่างก็ได้นะคะ จากนั้นก็คลิกปุ่มDisco เพื่อเริ่มลงมือการค้นหา เพลงเก่าเพลงใหม่มีหมดเลยค่ะ เรียกว่าค่อนข้างที่จะครบถ้วนเลยนะคะ

TJ **ปูปู้** : แต่ที่ทำให้การฟังเพลงแล้วก็ชมมิวสิควีดีโอนั้นมีสีสันขึ้น ก็คือฟังกีชั่น Mix ค่ะ ใน youtube disco นั่นเอง แต่ก็ไม่ถึงกับขนาด Mix เพลงได้นะคะ เป็นการช่วยแนะนำเพลงที่มีแนวเพลงใกล้เคียงกับกับศิลปินคนอื่นๆได้ค่ะ

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

ลองคลิกที่เมนู Mix ด้านล่างดูนะคะ จะเห็นได้ว่ารายชื่อเพลงนั้นจะถูกสลับปนกันไป โดยดึงมาจากส่วนของRelated Artist ค่ะ ซึ่งเป็นเพลงของศิลปินที่มีแนวเพลงใกล้เคียงกันนะคะ หรือใครจะไปเลือก Shuffle เพื่อสลับเพลงอีกทีนึงในแถบPlaylist ด้านซ้ายมือก็ได้ค่ะ และท้ายสุดนะคะ ถ้าใครอยากจะบันทึกรายการที่จัดเรียงเอาไว้ ก็สามารถสมัครสมาชิกยูทูปแล้วก็เซฟเก็บไว้ได้เลยค่ะ

TJ **ปูปู้** : เสียดายนะคะที่เค้ายังไม่รองรับเพลงไทยค่ะ แต่บางเพลงนะคะก็ยังจำกัดประเทศด้วยนะคะในการรับชม แต่ว่าปู้ค่ะได้ไปทดลองมาเรียบร้อยแล้ว ส่วนใหญ่นะคะรับชมได้ค่ะ

ตัดฉากมาส่วนของ TJ ซี

TJ **ซี** : สวัสดีค่ะ คุณผู้ชมคะ พบกับซีในช่วงนี้แน่นอนว่าซีจะต้องมีเรื่องของเทคโนโลยีที่น่าสนใจมาฝากอยู่แล้วล่ะค่ะ แต่ว่าวันนี้ต้องย้อนความจำเพื่อนๆซักเล็กน้อยนะคะว่า ยังจำเรื่องของProject Netel ที่ซีได้นำเสนอเมื่อปีที่แล้วได้หรือเปล่าคะ เป็นโปรเจคที่น่าสนใจมากของทางไมโครซอฟ และตอนนี้ มีเรื่องที่น่าตื่นเต้นกว่านั้น เพราะว่าคู่แข่งอย่างทางโซนี่ ได้แสดงความเคลื่อนไหวออกมาจากตัวที่ชื่อว่า Move ค่ะ ส่วนจะเป็นยังไงนั้น ไปดูเลยค่ะว่าจะเจ๋งเท่ากันรึเปล่า

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

หลังจากที่นินเทนโด้ได้ปลุกกระแสเกมส์ผ่านท่าทางการเคลื่อนไหว ค่าผู้ผลิตเกมส์คอนโซลต่างๆก็เริ่มปรับตัวกันอย่างจริงจังแล้วล่ะค่ะ ไม่งั้น นินเทนโด้วี คงครองอันดับหนึ่งเรื่อยไปอย่างทุกวันนี้ อย่างไมโครซอฟเองนั้น ปลายปีนี้ ก็จะเปิดตัว

Project Netel บนเอ็กซ์บอก 360 ซึ่งผู้เล่นสามารถควบคุมเกมส์ได้ด้วยการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย รวมไปถึงการใช้เสียงโต้ตอบกับเกมส์ก็ได้นะคะ ซึ่งเซนเซอร์ที่ใช้นั้น ถือว่ายอดเยี่ยมมากค่ะ ผู้เล่นเกมส์มีโอกาสได้ออกมาแสดงท่าทางสมจริงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ยิ่งเมื่อเทียบกับนินเทนโด้วีแล้ว ถือว่าก้าวล้ำหน้าไปมากเลยค่ะ

TJ ซี : ซีแอบได้ยินมาค่ะว่านินเทนโด้กำลังจะทำ 3GS ตัวใหม่ล่าสุดค่ะ เพราะฉะนั้นนะคะก็ต้องบอกว่าเค้าก็แอบจะมีอะไรเล็กๆน้อยๆออกมาแข่งเหมือนกัน แต่ขอโทษนะคะเพราะว่าคู่แข่งอย่างทางโซนี่นะคะออกเครื่องมือที่น่ากัวมากอย่าง Play Station Move มา I like to move it Move it มากๆเลยค่ะ

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

ผู้บริหารจากโซนี่ ท้ายสุดก็ต้องกลืนน้ำลายตัวเองเพราะว่าฝืนกระแสเทรนด์นี้ไม่ไหว โดยได้เตรียมเปิดตัว Play Station Move ซึ่งเป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับเครื่องเล่น Play station 3 โดยทำงานร่วมกับ Play station I เพื่อตรวจจับความเคลื่อนไหวของผู้ใช้ ซึ่งแม้ดูท่าว่าจะทำได้ดีกว่านินเทนโด้วี แต่ก็ไม่วายออกมาดูคล้ายๆกับรีโมทว่าไม๊คะ ทั้งรูปทรงและลักษณะการทำงานเลยค่ะ

TJ ซี : พอเอา Scale ของ Play station Move มาเทียบกับ Project Netel ของนินเทนโดนะคะต้องขอบอกว่า ยังห่างอีกเยอะเลยล่ะเพราะว่า Project Netel นั้นทำเอาไว้ดีมากๆเลยค่ะ แต่ก็ถือว่ายักษ์ใหญ่อย่างโซนี่ตอนนี้ก็มีทางเลือกไม่มากนักล่ะค่ะ

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

ด้านบนของ Move นั้น จะมีวัตถุคล้ายๆลูกปิงปองที่เปลี่ยนสีได้ตามลักษณะของการเคลื่อนไหวของเกมส์ สั่นได้เหมือนจอยเกมส์ของ Play station และสามารถใช้เล่นสองอันพร้อมกันได้ค่ะ ซึ่งก็มีเอาไว้สำหรับการเล่นเกมส์บางเกมส์ อย่างเช่น ชกมวย ยิงธนู หรือเกมส์ต่อสู้ค่ะ จุดได้เปรียบของ Move ที่มีเหนือนินเทนโดวีคือ อยู่ที่เซนเซอร์ที่มันสามารถทำได้ละเอียดกว่า และก็ภาพกราฟฟิกของตัวเกมส์เหนือชั้นกว่านินเทนโดอย่างสังเกตุได้ชัดเลยค่ะ

TJ ซี : แหม เห็นแบบนี้นะคะ น่าตื่นเต้นมากๆเลยล่ะ หลายคนเลยต้องเก็บไปเปรียบเทียบกับโปรเจค Netal ส่วนว่ามันจะเทียบเท่ากันได้นั้นหรือเปล่า หลายคนก็คงต้องวัดกันดูจริงๆจังๆค่ะ เอาเป็นว่าช่วงนี้นะคะ ซีได้ข่าวมาว่ามันจะต้องออกวางจำหน่ายก่อนโปรเจค Netal อย่างแน่นอนเลยทีเดียวนะคะ ก็รอดูกันต่อไปค่ะ ซีก็ชักคันมือคันไม้ ถือว่าเป็นอีกก้าวนึงของวงการเกมส์ Console ก็แล้วกันนะคะ สำหรับช่วงนี้ หมดเวลาของซีอีกแล้วล่ะค่ะ เอาเป็นว่าสัปดาห์หน้าเดี๋ยวซีจะไปค้นหาเรื่องราวเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่น่าสนใจมาฝากคุณผู้ชมอีกนะคะ สำหรับวันนี้ขอให้มีวันเสาร์ที่สนุกสนานค่ะ สวัสดีค่ะ

จอห์น : ไม่รู้ว่านินเทนโด้วีจะว่าอย่างไรนะครับ แต่ว่าเจ้าPlay Station Move ตัวนี้ก็น่าสนใจทีเดียวครับ เดี๋ยวเราจะพักซักครู่ครับ ช่วงหน้านะครับเราจะมาแนะนำเรื่องราวของคุณสมบัติที่น่าสนใจฟังก์ชั่นที่เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับท่านผู้ชมจาก Google ครับ นำเสนอโดย TJ แว่น ซักครู่เดียวครับ

<u>ช่วงที่ 5</u>

TJ แว่น : สวัสดีครับ ผมเชื่อว่า ไม่มีใครไม่รู้จักหรือว่าไม่เคยใช้งาน Google มาก่อนนะครับ แต่เชื่อไม๊ครับว่าคนส่วนใหญ่ใช้งาน Google เพียงแค่ส่วนเดียวทั้งที่จริงๆแล้วนะฮะ Google มีคุณสมบัติ มีFunction ต่างๆที่เป็นประโยชน์มากมายทีเดียวครับ

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

ข้อดีของ Google นะฮะก็คือหน้าตาทีเรียบง่าย และก็ใช้งานได้รวดเร็วครับ เพียงแค่เราใส่ข้อมูลลงไป เท่านี้ก็จะได้ชื่อเวบไซต์ที่มีเนื้อหาตรงกับคำคีย์เวิร์ดดังกล่าวไล่เรียงมาตามลำดับก่อนหลังครับ แต่เคยสังเกตุกูไม๊ครับว่า ในหน้าแสดงผลลัพธ์นั้นตอนนี้มีเมนู แสดงตัวเลือก ปรากฏขึ้นมาด้วย หลายคนยังไม่เคยลองคลิกฮะ แต่เชื่อผมเถอะว่า คลิกแล้ว ได้ประโยชน์แน่นอนฮะ

TJ แว่น : ตัวเลือกในการค้นหาหน้าเวบฮะ มีให้เลือกใช้กันมากมายครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใครที่ต้องการค้นหาหน้าเวบแบบเฉพาะเจาะจง วันนี้มีวิธีการมาฝากครับ

เสียงบรรยายประกอบวีทีอาร์

ถ้าผลลัพธ์ที่ได้นั้นปนกันไปทั่วทั้งเวบเก่าเวบใหม่ในขณะที่เราต้องการค้นหาข่าวบางอย่างที่เป็นข่าวใหม่ๆเท่านั้น ลองใช้ตัวเลือกในส่วนของเวลาเข้ามาช่วยครับ มีให้เลือกตั้งแต่การค้นหาเวลาหน้าเวบที่มีการอัพเดตข้อมูลใหม่ ข้อมูลที่ผ่านมาหรือใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา หรือในสัปดาห์ หรือในช่วงปีที่ผ่านมาก็ได้ครับ หรือเราอยากจะกำหนดเองเป็นช่วงวันที่เริ่มต้น วันที่สิ้นสุด อันนี้ก็ทำได้เช่นเดียวกัน

TJ **แว่น** : ไม่เฉพาะการค้นหาหน้าเวบตามช่วงเวลาเท่านั้นนะครับ เรายังสามารถค้นหาข้อมูลโดยที่เห็นตัวอย่างในเวบจริง หรือว่าค้นหาผ่านวงล้อมหัศจรรย์ได้ด้วยครับ
นี่แค่ตัวอย่างในการใช้งาน google **ส่วนนึงเท่านั้นนะฮะ** Google **ยังมีคุณสมบัติอื่น ๆอีกมากมายเลยทีเดียว** เอาไว้โอกาสหน้า ผมจะชวนไปใช้ Google ในการเป็นเครื่องคิดเลข ใช้ในการแปลงหน่วยวัดต่างๆ รวมไปถึงใช้ google เพื่อแปลภาษา วันนี้ลาไปก่อน สวัสดีครับ

<u>ช่วงที่ 6</u>

เปิดช่วงด้วยภาพผลิตภัณฑ์ต่าง ๆในงานที่คุณจอห์นไปสัมภาษณ์แขกรับเชิญสำหรับแขกรับเชิญมี 2 คนในตอนนี้ คือคุณมกร เชาว์วานิชย์ นายกสมาคมนักออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและ มล.คฑาทอง ทองใหญ่ ผู้อำนวยการสำนักธุรกิจสัมพันธ์และให้คำปรึกษา กรมส่งเสริมการส่งออก

จอห์น : อ่ะ เดินมารอบนึงแล้วนี่ก็มาถึงตรงนี้แล้ว

คุณมกร : นี่เป็นโซน อินเตอร์เนชั่นนอลโซน ก็มีจากหลายๆประเทศทั่วโลก

จอห์น : ช่าย เข้าใกล้เอเชียมากขึ้น และก็เลยอยากจะพาทุกๆคนมา คงสงสัยว่าประเทศไทยอยู่ที่ไหนในงานนี้หรือเปล่า มีหรือเปล่า แต่ที่แน่ๆนะครับ ชาติเมือได้ทราบความจริงแล้วต้องประทับใจแน่ๆ และตอนนี้มายืนอยู่ข้างๆเราคือคุณคฑาทองนะครับ

จอห์น : สวัสดีครับ DEP คือย่อมาจาก

คฑาทอง : กรมส่งเสริมการส่งออกครับ หรือ Department of Export Promotion อยู่ภายใต้กระทรวงพานิชย์ครับ

จอห์น : ก็เราสงสัยกันมานานนะครับ วันนี้คนไทยอยู่ตรงไหนครับ ในแผนที่โลกในเรื่องของDesign Industry ครับ

มล.คฑาทอง : ต้องบอกตรงๆเลยนะครับว่า ต่างชาติเค้ายอมรับในเรื่องของดีไซน์เรามาก เราไม่ด้อยกว่าดีไซน์เนอร์ต่างประเทศเลยนะครับ แล้วก็เห็นได้ในนิทรรศการอันนี้นะครับ ว่าเค้ายอมรับเรามากน้อยแค่ไหนนะครับ อันนี้เป็นแค่น้ำจิ้มให้เห็นถึงศักยภาพของคนไทยนะครับ

จอห์น : เรามาดูกันเลยดีกว่าว่า เวลาดีไซน์คนไทยพูดถึงเนี๊ยะ พูดถึงอะไรบ้าง

มล.คฑาทอง : จุดเด่นของการออกแบบไทยเราจะเห็นได้ชัดจากตัวอย่างที่มาโชว์นะครับว่าเราจะเน้นในเรื่องของ Creativity เรื่องของความคิดสร้างสรรค์มากกว่า เรื่องของ Craftsmanship นะครับ การใช้วัสดุธรรมชาติผสมผสานกับเทคโนโลยีบางส่วนนะครับ ในส่วนของการสร้างสรรค์งานออกแบบขึ้นมานะครับ

จอห์น : อย่างที่ผมเห็นนี่คืออะไร

มล.คฑาทอง : อันนี้มันเป็นชุด เค้าเรียกว่า ที่ใส่เครื่องเทศนะครับที่ใส่พวกสมุนไพรต่างๆนะครับ Salt Pepper Shaker พวกเครื่องเทศต่างๆของไทยเราครับ นี่ก็จะเป็นสินค้าที่ตอนนี้มาแรงนะครับ โน้ตบุคที่เค้าเรียว่า 360 Decree

จอห์น : โอ้วโห โน้ตบุคจริงๆนะครับ

มล.คฑาทอง : ครับ จุดแข็งของมันคือสันครับ สันนี่นะครับเค้าออกแบบระบบสันหนังสือไม่ให้ฉีกขาด เปิดอ้าได้โดยไม่แตกขาด นี่ตัวอย่างแพคเกจจิ้งสบู่ข้าว

คุณมกร : สำหรับเมืองไทยนี่ก็ได้รับการยอมรับอยู่แล้วนะครับ เรื่องของตัวแพคเกจจิ้ง แบรนดิ้ง พวกนี้ก็เป็นตัวที่คอยสื่อสาร ก็Product ที่ดีเนี๊ยะ ก็จะคอยควบคู่ไปด้วยกัน จะเห็นว่าแบรนด์นี้ก็รู้จักไปทั่วโลก มีสาขาทั่วโลกเลย

จอห์น : เริ่มเปิดมาหลายปีรึยังครับ ผมได้ข่าวมาว่า คอมเป็นSPA เนี๊ยะความโดดเด่นที่เรามีในเอเชียนี่คือติดอันดับต้นๆเลยใช่ไม๊ครับ อันดับหนึ่งเลยใช่ไม๊ครับ

มล.คฑาทอง : สปาเนี๊ยะนะครับ สปาไทยเนี๊ยะเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั่วโลกโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งเรื่องของความเป็นไทยนะครับ service แบบไทย

จอห์น : อันนี้ outstanding เลยนะครับ ถ้ามองใกล้ๆ ชื่อก็เด่นแล้วนะครับ
Blossom Hand Bag โอ้โห แซง Cherry blossom ไปเลยนะครับ สวยมากเลยครับ เล่าให้เราฟังได้ไม๊ครับว่าที่มามาจากอะไร (บทบาทในการตั้งคำถาม)

มล.คฑาทอง : ที่มานะครับ ก็เป็นนักออกแบบรุ่นใหม่ของเรานะครับที่จะคิดแบบฟอร์มหรือวิธีการตัดเย็บแบบฟอร์มที่เป็นฟอร์มใหม่ๆ จะเห็นได้ชัดเลยนะครับว่า ส่วนมากนี่จะเป็นorganic form นี่เป็นจุดแข็งของเรา เรื่องของ organic เรื่องของธรรมชาตินะครับ

จอห์น : อ่า เข้าใจและ ไอ โมบาย คุณมกรเป็นคนออกแบบไม่ใช่เหรอครับ

มกร : ใช่ครับ บริษัทผม

จอห์น : วันนี้เนี๊ยะก็พาคนมาทั้งหมด 52 ชีวิตแล้วนี่ก็คือผลงานของคุณมกรนะครับที่มาอยู่ที่นี่ และนี่ก็คือไอโมบายนะครับ รุ่นไหนบ้างครับ หรือมาทั้งแฟมิลี่

มกร : ตระกูลนี้ที่ได้รางวัลก็คือ 201 202

จอห์น : 202 ตัวนี้สวยมากเลยนะฮะ

มล.คฑาทอง : สิ่งที่น่าชื่นชมที่สุดคือบริษัทไอโมบายเนี๊ยะ คือยอมที่จะจ้างนักออกแบบไทยนะครับ อันนี้เป็นสเตปที่ยิ่งใหญ่ที่จะสามารถเสี่ยงเพื่อบรรเทาการใช้ดีไซด์เนอร์ไทยออกแบบ ไม่ใช่แค่ฮาร์ดแวร์นะครับ ซอฟแวร์ตรงนี้ด้วย

จอห์น : จริงๆต้องชมว่า เอ่อ ผมเห็นด้วยเกินร้อยเปอร์เซนต์เลยนั่นก็คือว่า ไอโมบายนั้นนอกจากจะแบบว่าสนับสนุนคนไทยด้วยกันแล้วแล้วยังทำกิจกรรมโครงการอย่างไอโมบายครีเอทีฟอวอร์ด ซินเนอร์จี้อวอร์ด มีเวิร์คชอป มีนิสิตนักศึกษาเข้ามาทำการแข่งขัน เพราะว่าไอโมบายผมเชื่อว่าเค้าต้องเชื่อมั่นในศักยภาพด้านศิลปะและการออกแบบของคนไทยอย่างแน่นอนนะครับ แล้วก็เราก็ต้องสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของคนไทย วันนี้ต้องขอขอบคุณคุณคฑาทองมากนะครับ ที่แนะนำให้เรารู้จักตรงนี้ไป เดี๋ยวเราจะยังร่อนกันต่อไปนะครับ แล้วเดี๋ยวเราจะต้อนคนให้มาดูบูธนี้ให้มากที่สุด

จอห์น : และทั้งหมดนี้ที่เรานำเสนอคือเรื่องราวของเทคโนโลยี ความบันเทิง รวมไปถึงกิจกรรมสนุกๆนะครับ เพราะว่าอีกไม่นานนะครับเรากำลังจะเปิดแหล่งชุมชนของคนที่ใช้ชีวิตไม่ซ้ำแบบใครภายในไซเบอร์ซิตี้แห่งนี้ ในชื่อว่า CLUB 31 ที่ที่ทุกคนสามารถชวนเพื่อนมาร่วมสนุกได้กับกิจกรรมที่เราจัดเตรียมไว้ให้นะครับจะเป็นอะไรและอยากติดตามหรือเปล่าครับสามารถแอดเราเข้าไปได้หรือสามารถจะฟอลโล่เราที่เฟสบุคกับทวิตเตอร์เราที่กำลังขึ้นอยู่ในขณะนี้ สำหรับวันนี้นะครับเวลาคงหมดลงเท่านี้ครับ ถ้าใครก็ตามแต่มีเรื่องราวที่น่าสนใจอยากจะออกในรายการไซเบอร์ซิตี้ โทรเข้ามาหาเราได้ที่ 023085177 ครับ เรื่องที่น่าสนใจนำเสนอในสัปดาห์หน้าในไซเบอร์ซิตี้ครับ ลาไปก่อนนะครับ สวัสดีครับ

<u>จบรายการ</u>

การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ รายการไซเบอร์ ซิตี้

จากการวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการ ไซเบอร์ซิตี้ จอห์น รัตนเวโรจน์ นั้น พบว่า มีบทบาทในการดำเนินรายการ ยกตัวอย่างเช่น *"สวัสดีครับท่านผู้ชมครับ กลับมาพบกับรายการ Cyber City กันอีกครั้งนะครับ ช่วงนี้นะครับเรื่องของอุณภูมินั้นมีอากาศร้อนขึ้นนะครับ แต่เรื่องราวของเทคโนโลยีช่วงนี้ก็ร้อนแรงไม่แพ้กันครับ ไปชมตัวอย่างกันก่อนเลยครับ (บทบาทการดำเนินรายการโดยเปิดรายการ และเชื่อมโยงแต่ละช่วง)"* นอกจากนั้นยังมีบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้ ยกตัวอย่างเช่น "*Telecom Egypt นั้นเป็นรัฐวิสาหกิจด้านโทรคมนาคมในประเทศอียิปต์ที่ได้รับผลกระทบทางด้านรายได้ลดลง อันเป็นผลมาจากการเข้ามาของโทรศัพท์ผ่านอินเตอร์เนตอย่าง VOICE OVER IP ซึ่งจะมีต้นทุนที่ต่ำกว่า แล้วก็จะถูกใจผู้ใช้บริการมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การโทรข้ามแดนทางไกลที่เคยมีค่าใช้จ่ายมหาศาล"* และนอกจากนั้น ยังมีบทบาทการตั้งคำถามอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น *"อันนี้ outstanding เลยนะครับ ถ้ามองใกล้ๆ ชื่อก็เด่นแล้วนะครับ Blossom Hand Bag โอ้โห แซง Cherry blossom ไปเลยนะครับ สวยมากเลยครับ เล่าให้เราฟังได้ไม๊ครับว่าที่มามาจากอะไร (บทบาทในการตั้งคำถาม)*"

ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรรายการ ไซเบอร์ซิตี้ จอห์น รัตนเวโรจน์ ได้ดังตารางนี้

ตารางที่21 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์

ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	ช่อง	วันเวลาออกอากาศ (น.)	บทบาทพิธีกร 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
จอนห์น รัตนเวโรจน์	Cyber City	5	เสาร์ เวลา 10.55-11.45 น.	✘	-	✘	✘

* หมายเหตุ สัญลักษณ์ ✘ หมายถึง **มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

สัญลักษณ์ - หมายถึง **ไม่มี**บทบาทในหัวข้อนั้น

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ รายการไซเบอร์ซิตี้

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการ ไซเบอร์ ซิตี้ พบว่า คุณจอห์นมีอัตลักษณ์คือ มักสวมเสื้อเชิ๊ต ทับด้วยเสื้อกั๊ก หลากหลายสีสัน เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ไม่เป็นทางการ ในเรื่องประวัติการศึกษาไม่สะดวกให้ข้อมูล แต่แจ้งว่าปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสมาคมคอมพิวเตอร์ไทย ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดรายการ และ ปิดรายการและยังมีการใช้เสียงบรรยายลงในแต่ละช่วงของรายการ น้ำเสียงดึงดูด ฟังดูกระฉับกระเฉง ทันสมัย เหมาะกับตัวรายการซึ่งเป็นรายการไอที วิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องการนำเสนอเนื้อหาใหม่ๆล้ำยุค ท่าทางสุภาพ น้ำเสียงทุ้มนุ่มชวนฟัง ใช้คำพูดแบบกึ่งทางการ ไทยปนอังกฤษบ้าง เนื่องจากเป็นคำศัพท์ด้าน IT

ตารางที่22 วิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ (น.)**	**อัตลักษณ์พิธีกร** 1. **บุคลิกภาพ ได้แก่** ลักษณะการแต่งกาย ท่าทางการแสดงออก น้ำเสียงที่ใช้ 2. **ความรู้/ประสบการณ์ ได้แก่** วุฒิระดับการศึกษาพิธีกร/อาชีพ 3. **ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** ได้แก่ สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา		
				บุคลิกภาพ	ความรู้ประสบการณ์	ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหา
จอนห์น รัตนเวโรจน์	Cyber City	5	เสาร์ เวลา 10.55-11.45 น.	- สวมเสื้อเชิ๊ต ทับด้วยเสื้อกั๊ก หลากหลายสีสัน เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ไม่เป็นทางการ เสียงนิ่มนวล ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดกึ่งทางการ ไทยปนอังกฤษบ้าง เนื่องจากเป็นศัพท์ด้าน IT	ไม่สะดวกให้ข้อมูล แต่ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสมาคมคอมพิวเตอร์ไทย	- ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิด ปิดรายการมีการใช้เสียงบรรยายลงในแต่ละช่วงของรายการ น้ำเสียงดึงดูด ฟังดูทันสมัย เหมาะกับรายการต้องการนำเสนอเนื้อหาใหม่ๆ ล้ำยุค

โดยสามารถแยกตามประเภทรายการวิทยาศาสตร์ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่23 การวิเคราะห์รายการตามประเภทรายการที่นำเสนอ

ลำดับที่	ประเภทรายการ	ชื่อรายการ	จำนวน
1	รายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป	• รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ • รายการฉลาดล้ำโลก • รายการวันละนิด วิทย์เทคโน • รายการWonderful World โลกมหัศจรรย์ • รายการวิจัยไทยคิด • รายการ I Sci ฉลาดยกกำลัง 2 • รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	7
2	รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์	• รายการพบหมอศิริราช	1
3	รายการวิทยาศาสตร์เกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร	• รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	1
4	รายการวิทยาศาสตร์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	• รายการรู้ค่าพลังงาน	1
5	รายการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์	• รายการ Cyber City	1
รวม			11

จากตาราง พบว่าประเภทของรายการวิทยาศาสตร์ที่พบมากที่สุดคือ รายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีจำนวน 7 รายการจากทั้งสิ้น 11 รายการ ซึ่งรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปจำนวน 7 รายการนั้น คือ รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์, รายการฉลาดล้ำโลก, รายการวันละนิด วิทย์เทคโน, รายการ Wonderful World โลกมหัศจรรย์, รายการวิจัยไทยคิด, รายการ I Sci ฉลาดยกกำลัง 2 และรายการชาววิทย์ชิดชาวบ้านนั้น เป็นที่น่าสังเกตุว่า ล้วนแล้วแต่เป็นรายการที่ไม่ได้มีการเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเหมือนดังเช่นรายการอีก 4 รายการที่เหลือ

จำนวนรายการวิทยาศาสตร์ประเภทรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีจำนวนมากและแพร่หลายในสังคมไทยมากกว่ารายการวิทยาศาสตร์เฉพาะทาง ซึ่งนั่นสามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่าความสนใจในรายการวิทยาศาสตร์ของคนในสังคมไทยส่วนใหญ่นั้น ไม่ได้สนใจไปในทิศทางที่เป็นเนื้อหาวิทยาศาสตร์แบบเฉพาะเจาะจง หรือลงลึกไปในแขนงใดแขนงหนึ่ง

ดังนั้นเนื้อหารายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผลิตในประเทศไทยส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไป เพราะมีความหลากหลายในประเด็นที่นำเสนอ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับรายการวิทยาศาสตร์ที่ผลิตจากต่างประเทศมีเนื้อหาครอบคลุมในด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไปเช่นกัน อาจเพราะเป็นเนื้อหาที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนวงกว้างได้นั่นเอง

ตารางที่24 วิเคราะห์รูปแบบรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 11 รายการ ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา แบ่งตามประเภทช่องสถานีที่ออกอากาศ

ช่อง	ชื่อรายการ	จำนวนรายการ
Modern 9	ฉลาดล้ำโลก,วันละนิด วิทย์เทคโน,ก้าวไกลกับกรม วิชาการเกษตร,Wonderful World โลกมหัศจรรย์	4
Thai PBS	วิจัยไทยคิด, ISCI ฉลาดยกกำลัง 2, ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	3
ทบ. 5	ไซเบอร์ซิตี้,ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอนอโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	2
7	พบหมอศิริราช	1
3	รู้ค่าพลังงาน	1
รวม		11

จากตารางที่24 แสดงลำดับของสถานีที่นำเสนอรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีช่วงเวลาที่ทำการศึกษา แบ่งตามประเภทช่องสถานีที่ออกอากาศพบว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง9 (Modern 9) มีจำนวนรายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศอยู่มากที่สุดจำนวน 4 รายการจากทั้งหมด 11 รายการ ช่องที่มีจำนวนรายการวิทยาศาสตร์รองลงมาคือช่อง ThaiPBS มีจำนวนทั้งหมด 3 รายการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเกตุว่า สาเหตุที่ช่อง Modern 9 วิทยาศาสตร์มากเป็นอันดับหนึ่งนั้นอาจมีสาเหตุเพราะนโยบายของทางช่องที่มีหลักการส่งเสริมเกี่ยวกับเนื้อหาวิทยาศาสตร์นั่นเอง

ผู้วิจัยวิเคราะห์เหตุผลในการที่สถานีโทรทัศน์สถานีที่มีรายการวิทยาศาสตร์ออกอากาศมากที่สุดนั่นคือ ช่อง 9 อสมท. เนื่องมาจากผู้บริหารของสถานีตั้งแต่สมัยนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ในปี 2545 ได้มีความต้องการดำเนินนโยบายให้ช่อง 9 อสมท.เป็นสถานี “สังคมอุดมปัญญา” ซึ่งเริ่มในเฟสที่ 5 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2547 โดยต้องการให้คนไทยได้รับชมรายการที่ได้รับการคัดสรร โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ จะได้รับชมรายการหลายรายการที่เหมาะสม แม้แต่รายการเกมโชว์ใหม่ ๆ จะแฝงไปด้วยสาระความรู้ ซึ่งนโยบายดังกล่าวได้ดำเนินการเรื่อยมา จึงพบว่ารายการต่างๆของช่อง Modern9 จะเน้นที่เนื้อหาสาระที่ดีแก่ผู้ชม เช่น รายการกบนอกกะลา, รายการคุณพระช่วย เป็นต้น และผู้บริหารที่เข้ามารับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการท่านอื่นยังคงรักษานโยบายดังกล่าวไว้ด้วย ในการปรับผังรายการเดือนกรกฎาคม 2551 ซึ่งนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ ได้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ยังคงต้องการนำเสนอรายการที่มีคุณภาพ สนุก มีสาระ มีความสร้างสรรค์ มีประโยชน์ และดูได้ทั้งครอบครัว และเชื่อว่าการปรับผังรายการครั้งนี้จะได้รับการตอบรับจากผู้ชมในแง่ที่ดียิ่งขึ้น (ข่าวสด, มิถุนายน 2551)

จากนโยบายของผู้บริหารสถานีช่อง 9 อสมท. ดังกล่าว มีส่วนทำให้รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ออกอากาศทางช่อง 9 อสมท.นั้น ได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่น่าสนใจ และเป็นรายการที่มีระยะเวลาในการออกอากาศยาว 1 รายการ ได้แก่ รายการฉลาดล้ำโลก ปี2 ออกอากาศวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 10.30 – 11.30 น. ทางสถานีช่อง โมเดิร์นไนน์ ความยาว 1 ชั่วโมง ซึ่งถึงแม้จะไม่ได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่ดี แต่ก็เป็นเวลาที่มีกลุ่มผู้ชม ซึ่งคือกลุ่มเด็กนักเรียนที่สามารถตื่นมาชมรายการในช่วงเช้าของวันเสาร์และอาทิตย์ได้

ปัจจัยด้านนโยบายของแต่ละสถานีที่มีจุดยืนแตกต่างกันไป บางสถานีเน้นความบันเทิงเป็นหลักเช่น ช่อง 3 ช่อง 7 ที่มีจำนวนรายการวิทยาศาสตร์เพียงช่องละ 1 รายการเท่านั้น ในขณะที่บางสถานีเน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

นอกจากนี้อาจขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง สถานีโทรทัศน์ที่ขึ้นตรงกับรัฐย่อมมีความการดำเนินงานแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ที่เอกชนเป็นผู้ดูแล ซึ่งทำให้การดำเนินงานต่างๆตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการออกมาในรูปแบบเฉพาะของแต่ละสถานี ซึ่งการดำเนินงานในระดับต่างๆของแต่ละสถานีย่อมส่งผลถึงการเลือกจัดสรรจำนวนรายการวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไปด้วย

สำหรับสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 พบรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งหมด 2 รายการ ซึ่งได้ออกอากาศในช่วงเวลาสำคัญคือรายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ และอีกหนึ่งรายการคือรายการไซเบอร์ซิตี้ ซ่งแม้ว่าจะออกอากาศในช่วงเวลาธรรมดา แต่ก็เป็นการออกอากาศในช่วงเวลาดี (Prim time) สำหรับรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ และออกอากาศในวันหยุดสุดสัปดาห์สำหรับรายการไซเบอร์ซิตี้ ซึ่งจึงน่าจะมีผู้ชมติดตามอยู่พอสมควร สำหรับรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ เป็นรายการเกมส์โชว์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวด้านสุขภาพ และยังแฝงไปด้วยความขบขัน จึงน่าจะทำให้คนที่เบื่อละคร และต้องการทางเลือกในการรับชมรายการหันมาให้ความสนใจ และสำหรับรายการไซเบอร์ซิตี้ เป็นรายการวาไรตี้สำหรับคนรุ่นใหม่ที่สนใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้เวลาออกอากาศเกือบหนึ่งชั่วโมง ผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจึงสามารถติดตามชมรายการได้เป็นประจำ

ตารางที่25 แสดงวัน, เวลา, ความยาว, สถานี และช่วงเวลาในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ

ลำดับ	ชื่อรายการ	วัน	เวลา	ความยาว (นาที)	สถานี	ช่วงเวลา
1	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	เสาร์	20.15 - 21.05	50	5	Prime time
2	วันละนิด วิทย์เทคโน	จ.- ศ.	20.20-20.22	2	9	
3	รู้ค่าพลังงาน	พฤหัส	24.00-00.05	5	3	Non-Prime time
4	ไซเบอร์ซิตี้	เสาร์	10.55-11.45	50	5	
5	พบหมอศิริราช	อาทิตย์	13.55-13.58	3	7	
6	ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	อาทิตย์	05.30-06.00	30	9	
7	ฉลาดล้ำโลก	ส.-อา.	10.30-11.30	60	9	
8	โลกมหัศจรรย์ wonderful world	ศุกร์	11.00-11.30	30	9	
9	วิจัยไทยคิด	อาทิตย์	16.00-17.00	60	Tpbs	
10	Isci ฉลาดยกกำลัง2	ส.-อา.	09.55-10.00	5	Tpbs	
11	ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	นักขัตฤกษ์	10.05-11.00	55	Tpbs	

จากตาราง พบว่า ความถี่ในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์มีดังนี้

ออกอากาศสัปดาห์ละ 1 วัน จำนวน 8 รายการ

ออกอากาศทุกวัน (จ-ศ) จำนวน 1 รายการ

ออกอาอากาศสัปดาห์ละ 2 วัน (เสาร์ – อาทิตย์) จำนวน 1 รายการ

ออกอากาศวันหยุดนักขัตฤกษ์ จำนวน 1 รายการ

สรุปได้ว่า รายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศในประเทศไทย ณ ช่วงเวลาที่ทำการศึกษานี้ ส่วนใหญ่ เป็นรายการที่มีระยะเวลาในการออกอากาศยาวตั้งแต่30-60นาที ซึ่งแม้ว่าจะถือว่าเป็นรายการที่ได้ออกอากาศนาน แต่ยังมีความถี่ในการออกอากาศน้อย เพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้งเท่านั้น จึงทำให้โอกาสที่จะมีผู้รับชมก็น้อยตามไปด้วย

ซึ่งจะไปสัมพันธ์กับผลการรับชมของกลุ่มตัวอย่าง (อ้างอิงจากบทที่ 5) ที่มีการศึกษาจากแบบสอบถามว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเฉลี่ย 1-2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าไม่ได้มีความถี่ในการรับชมมากเกินไป แต่ก็ไม่ได้น้อยเกินไปสำหรับการบริโภครายการที่มีสาระความรู้อย่างรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ จากรายการวิทยาศาสตร์ทั้งหมด 11 รายการ มีถึง 8 รายการที่ออกอากาศเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้งเท่านั้น

สำหรับการจัดวางผังรายการในหนึ่งวันนั้น สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งใช้วิธีแบ่งช่วงเวลาที่แพร่ภาพออกอากาศเป็น 4 ช่วงเวลา คือ ช่วงเช้า (Early Fringe) เวลา 05.00 – 12.00 น. ช่วงภาคบ่าย (Day Time) เวลา 12.00 – 17.00 น. ช่วงภาคค่ำ (Prime Time) เวลา 17.00 – 23.30 น. และช่วงภาคดึก (Late Time) เวลา 23.00 – 05.00 น. (วิลาสินี พิพิธกุล, 2546)

ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการจัดรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 11 รายการ มีรายการใดบ้างที่ได้ออกอากาศในช่วงเวลาสำคัญ (Prime Time) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำรวจแล้วว่ามีผู้ชมรับชมมากที่สุด และช่วงเวลาอื่นนอกเหนือช่วงเวลาสำคัญ (Non Prime Time)

การวิเคราะห์ช่วงเวลาออกอากาศและช่องสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศ

การวิเคราะห์ในส่วนของช่วงเวลาการออกอากาศและช่องสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศนี้ จะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์รายการที่ออกอากาศช่วงเวลาสำคัญ (Prime Time) และช่องสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศ

ลำดับของสถานีที่นำเสนอรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในช่วงเวลาสำคัญ (Prime Time)

		จำนวน
อันดับ 1)	สถานีโทรทัศน์ช่อง 5	1
	สถานีโทรทัศน์ช่อง 9	1
	รวม	2

จากข้อมูลข้างต้น พบว่ามีรายการที่ได้ออกอากาศในช่วงเวลาสำคัญ จำนวน 2 รายการ ซึ่งสถานีที่ให้เวลาสำคัญกับรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด มีด้วยกัน 2 สถานี คือ ช่อง 5 และช่อง 9 Modern Nine TV

ผู้วิจัยวิเคราะห์เหตุผลในการที่สถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 สถานี คือ ช่อง 5 และช่อง 9 Modern Nine TV มีรายการวิทยาศาสตร์ออกอากาศในช่วงเวลาสำคัญมากที่สุดเนื่องจาก สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. นั้น เนื่องมาจากผู้บริหารของสถานีตั้งแต่สมัยนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ในปี 2545 ได้มีความต้องการดำเนินนโยบายให้ช่อง 9 อสมท. เป็นสถานี “สังคมอุดมปัญญา” ซึ่งเริ่มในเฟสที่ 5 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2547 โดยต้องการให้คนไทยได้รับชมรายการที่ได้รับการคัดสรร โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ จะได้รับชมรายการหลายรายการที่เหมาะสม แม้แต่รายการเกมโชว์ใหม่ ๆ จะแฝงไปด้วยสาระความรู้ ซึ่งนโยบายดังกล่าวได้ดำเนินการเรื่อยมา จึงพบว่ารายการต่างๆของช่อง 9 จะเน้นที่เนื้อหาสาระที่ดีแก่ผู้ชม เช่น รายการกบนอกกะลา, รายการคุณพระช่วย เป็นต้น และผู้บริหารที่เข้ามารับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการท่านอื่นยังคงรักษานโยบายดังกล่าวไว้ด้วย ในการปรับผังรายการเดือนกรกฎาคม 2551 ซึ่งนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ ได้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ยังคงต้องการนำเสนอรายการที่มีคุณภาพ สนุก มีสาระ มีความสร้างสรรค์ มีประโยชน์ และดูได้ทั้งครอบครัว และเชื่อว่าการปรับผังรายการครั้งนี้จะได้รับการตอบรับจากผู้ชมในแง่ที่ดียิ่งขึ้น (ข่าวสด, มิถุนายน 2551)

2. วิเคราะห์รายการที่ออกอากาศช่วงเวลาไม่สำคัญ (Non-Prime Time) และช่องสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศ

ลำดับของสถานีที่นำเสนอรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในช่วงเวลาไม่สำคัญ (Non-Prime Time)

		จำนวน
อันดับ 1)	สถานีโทรทัศน์ช่อง ThaiPbs	3
อันดับ 2)	สถานีโทรทัศน์ช่อง 9	3
อันดับ 3)	สถานีโทรทัศน์ช่อง 5	1
อันดับ 4)	สถานีโทรทัศน์ช่อง 3	1
อันดับ 5)	สถานีโทรทัศน์ช่อง 7	1
	รวม	9

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าสถานีโทรทัศน์ช่อง ThaiPbs และช่อง 9 มีรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ออกอากาศในช่วงเวลาไม่สำคัญมากที่สุดจำนวน 3รายการ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากทั้งช่อง 5 และช่อง 9 เริ่มมีการนำรายการแนวบันเทิงเช่นละครเข้ามาออกอากาศเพิ่มมากขึ้นเพื่อต้องการส่วนแบ่งทางการตลาด แตกต่างจากในอดีตที่ไม่มีละครหลังข่าวเหมือนกับช่องที่เน้นด้านธุรกิจบันเทิง ทำให้เวลาในการออกอากาศรายการวิทยาศาสตร์ถูกลดทอนความสำคัญลง และย้ายไปอยู่ในช่วงเวลาที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ

ฉะนั้นโดยรวมแล้วรายการวิทยาศาสตร์ที่ผลิตในประเทศไทยมักขาดประสิทธิภาพในด้านเวลาออกอากาศ เนื่องจากได้ออกอากาศในช่วงเวลาไม่สำคัญ (Non-Prime time) หรือถ้ารายการได้ออกอากาศในช่วงเวลา (Prime Time) แต่ส่วนใหญ่เป็นสถานีโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับความนิยมจากผู้ชมเท่าที่ควร และด้านรูปแบบรายการนั้นมีรูปแบบที่เป็นสารคดีสั้นเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นรูปแบบสารคดีที่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาการออกอากาศมากที่สุด

3. วิเคราะห์ระยะเวลาความสั้น ยาว ในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์

ชื่อรายการ	(ความยาวรายการ/นาที)	วัน
วันละนิด วิทย์เทคโน	2	จ.- ศ.
พบหมอศิริราช	3	อาทิตย์
รู้ค่าพลังงาน	5	พฤหัส
Isci ฉลาดยกกำลัง2	5	ส.-อา.
ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	30	อาทิตย์
โลกมหัศจรรย์ wonderful world	30	ศุกร์
ไซเบอร์ซิตี้	50	เสาร์
ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์	50	เสาร์
ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	55	นักขัตฤกษ์
ฉลาดล้ำโลก	60	ส.-อา.
วิจัยไทยคิด	60	อาทิตย์

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าจากรายการวิทยาศาสตร์ทั้งสิ้น 11 รายการประกอบไปด้วยรายการสั้นมาก 2-5นาทีจำนวน 4รายการ รายการความยาวปานกลาง 30นาทีมีจำนวน 2รายการและรายการยาว 31-60 นาทีมีจำนวน 5รายการ

ในเรื่องของระยะเวลาในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์นั้น หากรายการวิทยาศาสตร์มีระยะเวลาในการออกอากาศยาวมากขึ้น โอกาสที่จะผลิตรายการวิทยาศาสตร์ไปในรูปแบบอื่นๆก็จะมีมากขึ้น ไม่ต้องผลิตออกมาเฉพาะรูปแบบรายการสารคดีสั้นเพียงเท่านั้น เพราะปัจจุบันเนื่องจากความจำกัดของเวลาในการออกอากาศทำให้รายการวิทยาศาสตร์นั้นมีรูปแบบที่เป็นสารคดีสั้นเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากรายการสารคดีสั้นเป็นประเภทรูปแบบรายการที่ผลิตง่ายที่สุด ใช้เวลาออกอากาศไม่มาก การเตรียมการผลิตจึงไม่ยุ่งยากซับซ้อน และด้วยเนื้อหาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเรื่องของการนำเสนอข้อเท็จจริง ตรรกะ เหตุผล ดังนั้น รูปแบบสารคดี/สารคดีสั้น สามารถสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงต่างๆได้ จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์ที่มีข้อจำกัดด้านเวลาในการออกอากาศ (ปารณัท, 2551)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตุว่าโอกาสที่ผู้ชมจะได้รับชมรายการก็ยิ่งมีน้อยลง และโอกาสที่พิธีกรจะได้แสดงบทบาทในการดำเนินรายการในด้านต่างๆก็ถูกจำกัดมากขึ้น สืบเนื่องจากเงื่อนไขของเวลาในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่อย่างจำกัดนั่นเอง

ตารางที่26 วิเคราะห์บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ชื่อพิธีกร	**ชื่อรายการ**	**ช่อง**	**วันเวลาออกอากาศ(น.)**	**บทบาทพิธีกร** 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
อ.นพ.ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	พบหมอศิริราช	7	อ.13.50-13.53	✖	_	✖	_
ธงชัย ประสงค์สันติ	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	5	วันอังคาร 20.15 - 21.05 น.	✖	-	✖	✖
พอลลีน เต็ง	ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้	5	วันอังคาร 20.15 - 21.05 น.	✖	-	✖	✖
พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	ฉลาดล้ำโลก	9	ส-อ 10.30-11.30	✖	-	✖	-
พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์	วันละนิดวิทย์เทคโน	9	จ-ศ.19.30-19.32	✖	-	✖	-
คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์	Wonderful World	9	เสาร์ 11.00-11.30 น.	✖	-	✖	✖

ชื่อพิธีกร	ชื่อรายการ	ช่อง	วันเวลาออกอากาศ (น.)	บทบาทพิธีกร 1. **บทบาทดำเนินรายการ**ได้แก่ การสนทนา/การสาธิต/การสัมภาษณ์/การเชื่อมโยงเปิดปิดรายการ 2. .**บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์** ได้แก่ การให้ผู้ชมมีส่วนร่วม/การเป็นผู้ทดลอง 3. **บทบาทในการให้ข้อมูลความรู้** ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลสู่ผู้ชมโดยผู้ชมไม่มีส่วนร่วม 4. **บทบาทในการตั้งคำถาม** ได้แก่ การให้ผู้ชมได้ลองตอบ/มีส่วนร่วมในรายการ			
				ดำเนินรายการ	ให้ทักษะ	ให้ข้อมูลความรู้	ตั้งคำถาม
ทิน โชคกมลกิจ	วิจัยไทยคิด	TPBS	วันอาทิตย์ 16.00 น.	✖	✖	✖	✖
ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์	วิจัยไทยคิด	TPBS	วันอาทิตย์ 16.00 น.	✖	✖	✖	✖
ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์	iSci ความฉลาดแบบยกกำลังสอง	TPBS	เสาร์และอาทิตย์ เวลา 9:55 น	✖	✖	✖	✖
เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์	ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	Thai PBS	วันหยุดนักขัตฤกษ์	✖	-	✖	-
ฌาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์	ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	9	05.30-06.00	✖	-	✖	-
นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	รู้ค่าพลังงาน	3	พฤหัสบดี -เวลา 00.00-00.05 (โดยประมาณ)	✖	-	-	-
จอนห์น รัตนเวโรจน์	Cyber City	5	เสาร์ เวลา 10.55-11.45 น.	✖	-	✖	✖
รวม				13	3	12	7

จากตารางการวิเคราะห์บทบาทของพิธีกร จะพบว่า บทบาทที่พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์มีร่วมกันมากที่สุดถึง 13 คนนั่นคือ บทบาทในการดำเนินรายการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินรายการในรูปแบบเปิด และ ปิดรายการที่เห็นเด่นชัดที่สุด รองลงมาคือบทบาทการให้ข้อมูลความรู้ ซึ่งมีจำนวน 12 คน และรองลงมาคือบทบาทในการตั้งคำถาม ซึ่งมีผู้ที่แสดงบทบาทนี้ในรายการ

วิทยาศาสตร์จำนวน 7 คน และบทบาทสุดท้ายที่พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์แสดงออกมาน้อยที่สุด นั่นคือ บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์มีจำนวนเพียง 3 คนที่แสดงบทบาทนี้ออกมา ทั้งในลักษณะที่ให้ผู้ชมมีส่วนร่วมและตัวเองเป็นผู้ทดลองเอง ที่เห็นเด่นชัด เช่น ดร.นิค จาก รายการ ISCI ฉลาดยกกำลัง 2 ที่เป็นผู้ทดลองเอง เท่านั้น จึงเป็นที่น่าสังเกตุว่า เพราะเหตุใด ตัวเลขจึงแสดงออกมาแบบนี้ ซึ่งจากการศึกษาของผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ข้อแรก พบว่าบทบาทการดำเนินรายการของพิธีกรทั้งสิ้น 13คน จาก 11 รายการนั้น แสดงให้เห็นว่า การที่บทบาทดำเนินรายการเป็นบทบาทที่พบได้ในพิธีกรทุกรายการ เพราะเป็นหน้าที่พื้นฐานของพิธีกร เพราะหน้าที่หลักของพิธีกรไม่ว่าจะเป็นพิธีกรในรายการประเภทใดก็ตาม ย่อมต้องทำหน้าที่เชื่อมโยง เปิดปิดรายการ มีบทบาท สัมภาษณ์ ซึ่งบทบาทนี้พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ก็ย่อมต้องมีไม่แตกต่างจากพิธีกรรายการอื่นๆทุกประเภท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อ (Media Monitor) ที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาทพิธีกรไว้ข้อหนึ่งว่า บทบาทของพิธีกรดำเนินรายการ คือ ดำเนินรายการผ่านการบรรยาย สนทนา สาธิต สัมภาษณ์ ผู้เข้าร่วมรายการ และเปิด-ปิด นำเข้าช่วงต่างๆของรายการ

ในส่วนของบทบาทการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์นั้น มีพิธีกร 3คนจากทั้งสิ้น 13 คน ซึ่งอยู่ในรายการเกมส์โชว์ 2 คน รายการสารคดีสั้น 1 คน ซึ่งบทบาทในการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์นี้ถือได้ว่าเป็นบทบาทสูงสุดของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ในรายการวิทยาศาสตร์เลยทีเดียว จากแนวคิดเรื่องการสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ว่า สื่อมวลชนเป็นสถาบันของสังคมในการให้ความรู้ และหากภาครัฐฯ เห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ประชาชนย่อมเข้าใจ และเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีนั้นด้วย แต่ประชาชนจะเข้าใจ และติดตามข่าวสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ต่อเมื่อสื่อมวลชนเองต้องมีความเข้าใจ และติดตามวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในระดับสูง ดังนั้นหน้าที่ที่สำคัญของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีคือการเป็นสื่อกลางระหว่างองค์กรวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กับประชาชนทั่วไป

การเริ่มที่จะให้ความสนใจวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของสื่อสารมวลชนในระดับการศึกษานั้นในต่างประเทศมีมานานแล้ว ใช้ชื่อว่า “การสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” หรือ (Science Communication) ซึ่งมีการเรียนการสอนในระดับ ปริญญาโท และเอกในต่างประเทศ ในประเทศไทยก็เริ่มมีการตื่นตัวอยู่บ้างแต่ก็ยังอยู่ในวงจำกัด ซึ่งน่าจะมีการเพิ่มวิชาการรายงาน

ข่าววิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งจะแทรกไว้ในการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้นักสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สามารถรายงานข่าวสารที่เป็นความรู้ในรูปแบบต่างๆได้ ดังนั้นจึงควรมีการติดตั้งวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ให้กับประชาชนให้มากขึ้น

จากการสำรวจรายการวิทยาศาสตร์ที่ทำการศึกษาทั้งหมด 11 รายการ พบว่ารายการที่เปิดโอกาสให้พิธีกรได้แสดงบทบาทการให้ทักษะด้านวิทยาศาสตร์ได้เด่นชัดคือรายการ “วิจัยไทยคิด” ตัวอย่างบทบาทการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์แก่ผู้ชม ซึ่งจะขอยกตัวอย่างมาบางส่วนเช่น

“ ข้อนี้นะครับ คุณเป็นคนตอบถูกทำให้คุณเป็นผู้ชนะการแข่งขันในวันนี้นะครับ ขอแดสงความยินดีด้วย เพื่อคลายความสงสัยนะครับ คลายความสงสัยนิดนึงนะครับ ว่าทำไมเป็นปลายขาว่ายน้ำ รบกวนอาจารย์มยุรี(ผู้เชี่ยวชาญ) สิ้นๆเลยนะครับว่าเพราะอะไร ” หรือ

“ คุณผู้ชมครับ เราได้นำฟาร์มเลี้ยงปูม้านิ่มแบบจำลองเข้ามาในสตูดิโอของเราแล้วนะครับ ทางด้านนี้จะเห็นนะฮะทางนี้เป็นการเลี้ยงปูม้านิ่มนะฮะ รบกวนผู้เชี่ยวชาญช่วยบอกที่มาที่ไปนิดนึงนะฮะว่าเป็นยังไง” เป็นต้น

และตัวอย่างบทบาทการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์แก่ผู้ชมจากรายการ ISci ฉลาดยกกำลัง 2 เช่น

“ผมจะมาจำลองให้ดูอย่างง่ายๆนะครับ สิ่งที่ผมต้องเตรียมคือเชื้อเพลิงซึ่งผมตัดฟองน้ำเป็นก็อนๆอย่างนี้ใส่ไว้ถ้วยเซรามิคนี้ แล้วผมจะวางไว้บนแป้นจานหมุนอย่างนี้นะครับ แล้วก็ผมจะมีน้ำมันไฟแชคจะช่วยทำให้ติดไฟได้ดีขึ้น แล้วก็มีไม้ขีดไฟ แล้วที่สำคัญก็คือ ตาข่ายมุ้งลวดนี่นะครับ ก่อนอื่นผมก็ ราดน้ำมันเชื้อเพลิงนี้ไปพอประมาณก่อน แล้วผมก็เอาตาข่ายนี้ครอบ อยู่แล้วนะครับ แล้วผมก็จะหมุนแป้นนี้อีกที (บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์โดยเป็นผู้ทดลอง)”

ซึ่งจากตัวอย่างทั้งสองรายการนี้ น่าจะเป็นต้นแบบให้รายการวิทยาศาสตร์อื่นๆ ในรูปแบบเกมส์โชว์วิทยาศาสตร์ของไทยต่อไปในอนาคต เพราะเป็นรูปแบบรายการที่มีความคล้ายคลึงกับรายการวิทยาศาสตร์จากประเทศเยอรมันซึ่งเคยถูกนำมาออกอากาศในประเทศไทยและได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง นั่นคือรายการ Mega Clever ซึ่ง สวทช.เป็นผู้นำเข้ามา ซึ่งมีรูปแบบรายการคือเป็นรายการที่มีการทำการทดลองแล้วให้ผู้ร่วมรายการแข่งขันกันตอบคำถามทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งบางตอนก็จะเตรียมอุปกรณ์ที่เป็นทั้งของจริงและของจำลอง มีการทดลองทั้งใน

ห้องสตูดิโอ และมีการทดลองนอกสถานที่หากการทดลองไหนที่เป็นอันตราย หรือมีการสาธิตการทดลองแบบเสมือนจริง แล้วอธิบายให้ฟังว่าไม่สามารถทดลองแบบจริงได้ เนื่องจากอาจเกิดความอันตราย ซึ่งรายการประเภทนี้ ทำให้พิธีกรสามารถแสดงบทบาทในการให้ทักษะและการตั้งคำถามกับผู้ชมได้เป็นอย่างดี และเด่นชัด ซึ่งอาจจะเหมาะกับบริบทของสังคมไทย

ในส่วนบทบาทให้ข้อมูลความรู้มีทั้งสิ้น 12 คน จาก 13 คนที่มีบทบาทนี้ น่าจะเนื่องมาจากรายการวิทยาศาสตร์เป็นประเภทรายการสาระความรู้ พิธีกรจึงต้องทำหน้าที่แสดงบทบาทในส่วนของการให้ข้อมูลความรู้มาก

ในส่วนของบทบาทในการตั้งคำถามมีทั้งสิ้น 7 คนจาก 13 คน ซึ่งพบว่าพิธีกรที่มีบทบาทในการตั้งคำถามทั้ง 7 คนนั้น มาจากรายการประเภทเกมโชว์จำนวน 2 รายการ คือ รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอนอโรคา ซายน์ ปาร์ตี้ และรายการวิจัยไทยคิด

มาจากจากรายการประเภทสารคดี 1 รายการคือรายการโลกมหัศจรรย์ Wonderful world

มาจากรายการสารคดีสั้น 1 รายการคือรายการ Isci ความฉลาดแบบยกกำลัง 2

และสุดท้ายคือจากรายการวาไรตี้จำนวน 1 รายการคือรายการ ไซเบอร์ซิตี้

ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่า รายการที่เปิดโอกาสให้พิธีกรสามารถแสดงบทบาทในการตั้งคำถามได้มากที่สุดนั้นคือรายการประเภทเกมส์โชว์ซึ่งเป็นรายการที่มีความยาวในการออกอากาศมาก จึงสามารถแสดงบทบาทได้หลายอย่าง โดยเฉพาะบทบาทการตั้งคำถาม ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญในการดำเนินรายการประเภทเกมส์โชว์

แต่นอกจากนี้ ยังมีจุดน่าสนใจอีกจุดหนึ่ง นั่นคือถึงแม้ว่ารายการรายการสารคดีสั้นแบบ ISCI ซึ่งมีความยาวเพียง 5 นาทีเท่านั้น แต่พิธีกรยังสามารถมีบทบาทในการตั้งคำถามได้ สาเหตุนั้นอาจเพราะเนื้อหารายการเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์กับสิ่งของที่พบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และเป็นรายการที่มีการทดลองง่ายๆ สร้างอารมณ์ร่วมเหมือนกับว่าผู้ชมได้ร่วมทำการทดลองไปด้วย ซึ่งรายการประเภทนี้ ควรจะมีการส่งเสริมให้ผู้ผลิตผลิตรายการให้มีจำนวนมากขึ้นและเกิดความแพร่หลาย เนื่องจากเป็นรายการที่ผู้ชมสามารถดูได้และทำได้ด้วยตนเอง ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน

จากข้อมูลการวิเคราะห์ข้างต้น ได้ข้อค้นพบว่า ประเภทรายการในรูปแบบรายการเกมส์โชว์อาจจะเอื้ออำนวยให้พิธีกรได้แสดงบทบาทการตั้งคำถามและให้ผู้ชมคิดตามซึ่งจะเป็นการติดตั้งทักษะเชิงวิทยาศาสตร์ได้เป็นอย่างดี แต่แม้ว่าจะเป็นรายการประเภทอื่นๆ เช่น สารคดี (ที่ไม่ต้องมีความยาวมาก) ก็สามารถจะเปิดโอกาสให้พิธีกรเล่นบทการตั้งคำถามได้ แต่พิธีกรต้องมีความรู้ในเนื้อหาของรายการดี หรือ เตรียมตัวทำการบ้านมาเป็นอย่างดี

1. อัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพ (การแต่งกาย/ท่าทางการแสดง/ออกน้ำเสียงที่ใช้)												
พบหมอศิริราช	**ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์**	**ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์**	**ฉลาดล้ำโลก**	**วันละนิด วิทย์เทคโน**	**โลก มหัศจรรย์**	**วิจัยไทยคิด**	**วิจัยไทยคิด**	**ISci ฉลาดยกกำลัง 2**	**ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน**	**ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร**	**รู้ค่าพลังงาน**	**ไซเบอร์ซิตี้**
ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	**ธงชัย ประสงค์สันติ**	**พอลลีน เต็ง**	**พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์**	**พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์**	**คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์**	**ทิน โชคกมลกิจ**	**ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์**	**ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์**	**เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์**	**ณาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์**	**นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง**	**จอนห์น รัตนเวโรจน์**
- สวมเสื้อเชิ๊ตสีอ่อน สวมทับด้วยเสื้อกาวน์ - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ - น้ำเสียงที่ใช้เป็นน้ำเสียงเรียบ สม่ำเสอ	- สวมเสื้อเชิ๊ตหรือเสื้อยืดสีสันสดใส ทับด้วยเสื้อสูทหรือแจคเก็ต น้ำเสียงสนุกสนานรื่นหู - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดกึ่งทางการและไม่เป็นทางการ	- สวมชุดสวยงาม สุภาพ แต่ดูมีสีสัน ท่าทางสุภาพ น้ำเสียงไพเราะ	- สวมเสื้อเชิ๊ตบ้าง บางทีสวมเสื้อยืด โปโล ดูสบาย ตามลักษณะของวัยรุ่น - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดแบบกันเอง ไม่เป็นทางการ	- สวมเสื้อเชิ๊ตบ้าง บางทีสวมเสื้อยืด โปโล ดูสบายตามลักษณะของวัยรุ่น - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดแบบกันเอง ไม่เป็นทางการ	- สวมเสื้อยืดหรือเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท - ท่าทางเป็นกันเอง ออกแนววัยรุ่น กระตือรือล้น -น้ำเสียงสูงต่ำขึ้นลง ดึงดูดความสนใจตลอดเวลา	- สวมเสื้อเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท -น้ำเสียงไพเราะชวนฟัง - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ	- สวมเสื้อเชิ๊ตหลากสี หลายลาย สวมทับด้วยเสื้อสูท -น้ำเสียง ทุ้ม นุ่ม - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ	สวมเสื้อโปโลสีสันสดใส มีการพูดจานำเสนอวิธีการทดลองและดำเนินรายการอย่างฉะฉาน	- สวมเสื้อเชิ๊ตกางเกงยีนส์ชุดลำลอง ดูคล่องแคล่ว -น้ำเสียงร่าเริงสดใส ชวนฟัง - ท่าทางไม่เป็นทางการ เนื่องจากมีการสัมภาษณ์ชาวบ้าน น้ำเสียงที่ใช้มีโทนสูงต่ำ	- สวมเสื้อเชิ๊ตสีพื้นดูสบายตา - ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดเป็นทางการ	-สวมแว่น -สวมเสื้อเชิ๊ต/เสื้อยืดคอโปโล -น้ำเสียงเรียบแต่หนักแน่น -น่าเชื่อถือ -ดูใจดี หน้าตาดี ดึงดูด	- สวมเสื้อเชิ๊ต ทับด้วยเสื้อกั๊ก หลายสีสัน เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ไม่เป็นทางการ - น้ำเสียงนิ่มนวล ท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดแบบกึ่งทางการ ไทยปนอังกฤษบ้าง เนื่องจากเป็นคำศัพท์ด้าน IT

ตารางที่27 แสดงอัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวม

2. อัตลักษณ์ด้านความรู้ประสบการณ์ (วุฒิระดับการศึกษา/อาชีพ)												
พบหมอศิริราช	**ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์**	**ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์**	**ฉลาดล้ำโลก**	**วันละนิด วิทย์เทคโน**	**โลก มหัศจรรย์**	**วิจัยไทยคิด**	**วิจัยไทยคิด**	**ISci ฉลาดยกกำลัง 2**	**ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน**	**ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร**	**รู้ค่าพลังงาน**	**ไซเบอร์ซิตี้**
ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	**ธงชัย ประสงค์สันติ**	**พอลลีน เต็ง**	**พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์**	**พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์**	**คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์**	**ทิน โชคกมลกิจ**	**ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์**	**ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์**	**เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์**	**ณาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์**	**นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง**	**จอนห์น รัตนเวโรจน์**
- พ.บ. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	- มัธยมปลาย โรงเรียนบุญวัฒนา -ปริญญาศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาวิชานาฏกรรมไทย **ม.รามคำแหง**	ทันตแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	- สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	- สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	- ไม่สะดวกในการให้ข้อมูลด้านการศึกษาแต่ณ ปัจจุบันประกอบอาชีพเป็น VJ ที่ บ.ทรู วิชั่นส์	- ปริญญาโทด้านบริหารจากต่างประเทศ	ปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	จบปริญญาเอกด้านวิศวกรรมศาสตร์จากต่างประเทศและเคยทำงานในหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นนำในนานาชาติ	- ระดับปริญญาตรีนิเทศศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์) มหาวิทยาลัยรังสิต	- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ธรรมศาสตร์) และปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์การเกษตรจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา	ไม่สะดวกให้ข้อมูลแต่ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสมาคมคอมพิวเตอร์ไทย

ตารางที่ 28 แสดงอัตลักษณ์ด้านความรู้ประสบการณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวม

3. **อัตลักษณ์ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกร** (สามารถดำเนินรายการได้อย่างต่อเนื่องไม่สะดุด แม้จะเกิดปัญหา)												
พบหมอศิริราช	**ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์**	**ปาร์ตี้ วิทยาศาสตร์**	**ฉลาดล้ำโลก**	**วันละนิด วิทย์เทคโน**	**โลก มหัศจรรย์**	**วิจัยไทยคิด**	**วิจัยไทยคิด**	**ISci ฉลาดยก กำลัง 2**	**ชาววิทย์ชิด ชาวบ้าน**	**ก้าวไกลกับ กรมวิชาการ เกษตร**	**รู้ค่าพลังงาน**	**ไซเบอร์ซิตี้**
ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์	**ธงชัย ประสงค์สันติ**	**พอลลีน เต็ง**	**พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์**	**พิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์**	**คิว ธิติพันธ์ สุริยาวิชญ์**	**ทิน โชคกมลกิจ**	**ณรรฐพงษ์ ผู้ภักดีวงศ์**	**ดร.นิค ธีระชัย พรสินศิริลักษณ์**	**เอ๋-บุณณดา สุปิยพันธุ์**	**ณาณวิทย์ ไชยศิริวงศ์**	**นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง**	**จอนห์น รัตนเวโรจน์**
- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดรายการ และ ปิดรายการเท่านั้น	พิธีกรหลัก - การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ายังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นรายการที่ผ่านการตัดต่อ แต่จากการศึกษาสามาถดำเนินรายการได้ลื่นไหลดี	พิธีกรร่วม -การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไม่เด่นชัด เนื่องจากเป็นรายการที่ผ่านการตัดต่อ แต่สามารถควบคุมเชื่อมโยงช่วงต่างๆได้ดี	เป็นรายการยาว แต่ก็ไม่ได้มีการร่วมทำกิจกรรมระหว่างพิธีกรและผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพียงการให้ข้อมูลความรู้ จึงยังไม่เห็นทักษะการแก้ปัญหาที่เด่นชัด	- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่เปิดรายการ และปิดรายการเท่านั้น	- ยังไม่เห็นเด่นชัดนัก	พิธีกร 1 -ในส่วนการจัดการกับผู้เข้าร่วมแข่งขันสามารถทำได้ดี คุมผู้ร่วมรายการเพื่อให้รายการดำเนินต่อไปได้ราบลื่น	พิธีกร 2 -จัดการกับผู้ชมในห้องส่งได้ดี ไม่เกิดปัญหาสับสนในการให้คะแนน	ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูง เห็นได้ชัดจากการทำการทดลองต่างๆ	- ไม่เด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการโดยทำหน้าที่นำเข้ารายการเชื่อมโยง และปิดรายการเท่านั้น ในส่วนอื่นๆจะมีผู้เชี่ยวชาญมาแก้ข้อสงสัยให้	- ไม่เด่นชัด เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เปิดปิดเชื่อมโยงรายการเท่านั้น และในช่วงสัมภาษณ์ก็ใช้ทักษะในการสัมภาษณ์แบบทั่วไป ไม่โดดเด่น	-มองเห็นไม่ชัดเจน เนื่องจากทำหน้าที่เปิดและปิดรายการเท่านั้น	- ยังไม่เห็นเด่นชัด เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เปิดปิดเชื่อมโยงรายการเท่านั้นและในช่วงสัมภาษณ์ก็ใช้ทักษะในการสัมภาษณ์แบบทั่วไป มีการตัดต่อรายการเป็นตัวกำหนด

ตารางที่29 แสดงอัตลักษณ์ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวม

จากตารางที่27

แสดงอัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวมนั้น จะพบว่าลักษณะร่วมกันในด้านบุคลิกภาพที่เด่นชัดที่สุดคือ การแต่งตัวในลักษณะสุภาพ ไม่หวือหวาท่าทางการแสดงออกสุภาพ แต่ไม่ดูเคร่งครัดเกินไป ดูสบายๆ อาจเพราะด้วยเนื้อหาของรายการซึ่งเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อยู่แล้ว จึงทำให้ผู้ดำเนินรายการพยายามที่จะไม่สร้างความอึดอัดให้กับผู้รับชมรายการอีกด้วยเครื่องแต่งกายที่ดูเป็นทางการเกินไป ยกตัวอย่างเช่น คุณอาร์ม พิพัฒน์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ถึงสองรายการ แต่ก็มีรูปแบบลักษณะการแต่งตัวและบุคลิกที่ดูเรียบง่าย สบายๆ

ในส่วนของท่าทางการแสดงออกนั้น พิธีกรทั้ง 13 คน มีการแสดงออกด้วยท่าทางสุภาพและไม่ดูอึดอัดจนเกินไปเช่นกัน และมีบางรายการที่มีโอกาสที่สามารถจะแสดงออกถึงความตื่นเต้นมากกว่ารายการอื่นๆ เนื่องจากเป็นการทำรายการนอกสถานที่ด้วย เช่น รายการ Wonderful World ที่คุณคิว ธิติพันธ์ พาผู้ชมไปชมน้องหมา ที่ทำหน้าที่ตรวจจับระเบิด ซึ่งคุณคิวดำเนินรายการด้วยความสนุกสนานและสดใสแต่ยังแฝงไปด้วยบุคลิกที่สุภาพเมื่อต้องสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ

จากตารางที่28

แสดงอัตลักษณ์ด้านความรู้ประสบการณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์โดยรวมจากตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์จะเห็นได้ว่า พิธีกรที่ทำหน้าที่ดำเนินรายการวิทยาศาสตร์นั้น มีจำนวนถึง 11คน จากทั้งสิ้น 13 คน ที่ไม่ได้จบด้านวิทยาศาสตร์มา ในด้านความรู้ประสบการณ์ของพิธีกร พบว่า พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่นั้น มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือบางท่านอาจไม่ได้จบด้วยทางวิชาการ แต่เนื่องจากความสามารถและประสบการณ์ก็ทำให้ได้รับปริญญาเช่นกัน เช่นคุณ ธงชัย ประสงค์สันติ ที่ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรกิติมศักดิ์ ด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แต่ในเรื่องของสาขาอาชีพที่เรียนนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินรายการแต่อย่างใด เพราะแต่ละคนแทบไม่ได้จบสาขาวิทยาศาสตร์มาทั้งสิ้น มีเพียง นพ.ประภัทร จากรายการพบหมอศิริราช และ พอลลีนเต็ง จากรายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์เท่านั้น ที่จบตรงสาขาวิทยาศาสตร์ ซึ่งก็สอดคล้องกับการรับรู้อัตลักษณ์ของผู้ชมในข้อที่ว่า ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะไม่ได้สนใจหรือให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เท่าใดนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะสนใจรูปแบบและลักษณะที่ปรากฏชัดเจนของพิธีกร โดยอาจไม่ได้สนใจกับภูมิหลังความรู้ของพิธีกรว่าจะมีหรือไม่มี เพราะความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สามารถพัฒนาและเพิ่มเติมขึ้นมาเองได้ โดยสังเกตจากการนำเสนอของพิธีกรนั่นเอง

จากตารางที่29

แสดงอัตลักษณ์ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ โดยรวมพบว่า มีพิธีกรเพียง 3คนจากพิธีกรทั้งหมด 13คน และพิธีกรทั้งสามคนนั้นก็ล้วนแล้วแต่มาจากรายการเกมส์โชว์ทั้งสิ้น ที่สามารถเห็นทักษะการแก้ปัญหาได้ค่อนข้างชัด ในด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่ผู้ศึกษาทำการศึกษานั้น พบว่า ยังไม่เห็นบทบาทนี้เด่นชัดนัก เนื่องจากปัจจัยที่เป็นตัวสำคัญในการควบคุมการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ด้านการแก้ปัญหาเฉพาะหน้านั้นคือ “ความสดของตัวรายการ” และ “ประเภทรายการ”

สำหรับรายการวิทยาศาสตร์ที่เราพบอยู่ในช่องฟรีทีวีในช่วงที่ทำการศึกษานั้น ล้วนแล้วแต่เป็นรายการที่มีการตัดต่อ ไม่ใช่รายการที่ถ่ายทอดสด ดังนั้น อัตลักษณ์ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรจึงไม่มีให้เห็น เพราะการตัดต่อรายการก็ได้ทำการคัดเลือกเฉพาะส่วนที่ไม่เกิดการผิดพลาดนำมาออกอากาศ เราจึงไม่เห็นอัตลักษณ์ด้านการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และสำหรับรายการที่สามารถแสดงอัตลักษณ์ด้านทักษะการแกไขปัญหาเฉพาะหน้าได้นั้น ก็คือรายการเกมส์โชว์ รายการวิทยาศาสตร์ที่อยู่ในช่วงที่ผู้วิจัยศึกษา เป็นรายการที่มีการตัดต่อแล้วและมีผู้เชี่ยวชาญร่วมให้ข้อมูลและอธิบายรายละเอียดต่างๆร่วมอยู่ในรายการนั้นๆแล้วด้วย จึงพบว่า ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์นั้น ไม่เด่นชัด หรือแทบจะไม่พบเลย

สำหรับรูปแบบรายการเกมส์โชว์ที่เอื้อให้พิธีกรดำเนินรายการสามารถแสดงทักษะด้านการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าออกมาได้เด่นชัดนั้น เพราะว่า ข้อมูลจาก เอกสารการสอนวิชาการผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น, สุโขทัยธรรมาธิราช ได้ให้ความหมายของรายการเกมโชว์ไว้ว่า

“รูปแบบของรายการเกมโชว์เป็นรายการที่สร้างสรรค์เนื้อหาทั้งสาระและบันเทิงให้ออกมาในรูปแบบการแข่งขันหรือตอบปัญหาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมแข่งขันได้รางวัลจากผู้สนับสนุนรายการ เช่น รายการชิงร้อยชิงล้าน, รายการแฟนพันธุ์แท้ เป็นต้น

ในส่วนของผู้ร่วมรายการนั้น นอกจากจะเป็นดารา นักร้อง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงแล้ว รายการประเภทนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าแข่งขันทางบ้านมาร่วมแข่งขันได้ ซึ่งต้องสมัครมาแข่งขันและมีคุณสมบัติตามที่รายการต้องการ สามารถแสดงออกอย่างไม่เคอะเขิน ตัดสินใจได้รวดเร็ว และมีความเป็นธรรมชาติเพื่อทำให้บรรยากาศหรือภาพรวมของรายการสนุกสนานน่าติดตาม

พิธีกรรายการลักษณะนี้มักจะต้องสร้างบรรยากาศและสีสันให้รายการเป็นอย่างมาก

เพราะแม้ว่ารายการจะมีข้อมูลเชิงความรู้แต่วิธีการนำเสนอจะเน้นความสนุกสนาน ให้ผู้ชมรายการทั้งทางบ้านและในห้องส่งมีอารมณ์ร่วมและลุ้นไปพร้อมกันด้วย ซึ่งจะส่งผลให้รายการน่าติดตามไม่น่าเบื่อ นอกจากนี้ในปัจจุบันมักจะใช้พิธีกรคู่หรือพิธีกรเป็นกลุ่ม ดังนั้นพิธีกรควรจะมีทักษะในการนำเสนอเป็นกลุ่ม ไม่แย่งกันพูด ฟังเพื่อนพิธีกรเพื่อให้บทสนทนาเกี่ยวโยงกัน

อย่างไรก็ตามทั้งพิธีกรและผู้เข้าร่วมแข่งขันจะต้องมีขอบเขตในกิริยาท่าทางหรือถ้อยคำที่จะพูด แม้รายการจะเน้นความสนุกแต่ก็ต้องไม่เกินเลย ควรมีความสุภาพและรับผิดชอบกับผู้ชมด้วยในฐานะพิธีกร

บทที่ 5
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย และวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย รวมถึงศึกษาการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของไทยจากทรรศนะของผู้ชม และเปรียบเทียบบทบาทและอัตลักษณ์จากตัวรายการและจากทรรศนะของผู้ชม

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ชุด โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบาย

1. ข้อมูลลักษณะทางประชากร
2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ ไคสแวร์ (Chi Square: X^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานดังนี้

3. ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์
4. ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1. ข้อมูลลักษณะทางประชากร

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่างนี้ ทำให้ได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด สาขาวิชาที่ศึกษาและการประกอบอาชีพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทำการสุ่มและได้ข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด สาขาวิชาที่ศึกษา และการประกอบอาชีพ ตามลำดับตามตารางดังนี้

ตารางที่30

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	400	100.0
หญิง	295	73.8
ชาย	105	26.3
อายุ	400	100.0
15 - 25 ปี	182	45.5
26 - 35 ปี	165	41.3
36 - 45 ปี	36	9.0
ต่ำกว่า 15 ปี	15	3.8
46 - 55 ปี	2	0.5
ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด	400	100.0
ต่ำกว่าปริญญาตรี	162	40.5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	141	35.3
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	91	22.8
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	6	1.5

ตารางที่30 (ต่อ)

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชาที่ศึกษา	400	100.0
สาขาด้านวิทยาศาสตร์	257	64.3
สาขาด้านสังคมศาสตร์	143	35.8
สาขาอาชีพ	400	100.0
ทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	296	74.0
ทำงานไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	104	26.0

จากตารางที่30 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 73.8 และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวอย่างเพศชายคิดเป็นร้อยละ 26.3

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.3 และอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี มีจำนวนเพียงร้อยละ 0.5 จากระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ชมรายการวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น คืออยู่ระหว่าง 15-35 ปี ถึงร้อยละ 86.8 ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเรียนรู้ ศึกษาเล่าเรียน อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ช่วงอายุดังกล่าวรับชมรายการที่มีสาระเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาหรือประกอบการทำงานนอกจากความเพลิดเพลินหรือความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 35.3 และระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 22.8 ส่วนการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า เป็นระดับการศึกษาที่พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.5 จากระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นวัยรุ่น ประกอบกับระดับการศึกษาต่ำกว่า

ปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งของตัวอย่างทั้งหมด เป็นนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องการการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆสูง

ภูมิหลังด้านสาขาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างเคยศึกษามา ส่วนใหญ่จะศึกษาในสาขาด้านวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 64.3 ส่วนสาขาด้านสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 35.8 จากภูมิหลังทางการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางการศึกษา ซึ่งโดยเฉพาะกลุ่มที่อายุระหว่าง 15-35 ปี และระดับการศึกษาต่ำกว่าวุฒิปริญญาตรีนั้น จะศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ นั่นอาจหมายถึงแผนการศึกษาในระดับมัธยมที่เป็นแผนการศึกษาสายวิทยาศาสตร์

ด้านการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ มีจำนวนมากถึงร้อยละ 74.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์ มีจำนวนเพียงร้อยละ 26.0 เท่านั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องในอยู่แวดวงด้านวิทยาศาสตร์

โดยสรุป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 15-35 ปี มีจำนวนเกินกว่าครึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และระดับการศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาอยู่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี นั่นหมายความว่า เป็นกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้อยู่ในวัยนักเรียนนักศึกษา โดยมีภูมิหลังด้านการศึกษาเคยศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ หรือมีแผนการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ และกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ก็ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดอีกด้วย

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้านพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจำแนกตามการเคยเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ในแต่ละรายการ ความถี่ในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ เหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ ตามลำดับตามตารางดังนี้

ตารางที่31

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเปิดรับชม
รายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ในแต่ละรายการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฉลาดล้ำโลก	348	87.0
2. ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคาซายน์ ปาร์ตี้	259	64.8
3. รู้ค่าพลังงาน	116	29.0
4. Wonderful World โลกมหัศจรรย์	104	26.0
5. พบหมอศิริราช	103	25.8
6. ไซเบอร์ซิตี้	89	22.3
7. I Sci ฉลาดยกกำลังสอง	84	21.0
8. ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน	84	21.0
9. วันละนิด วิทย์เทคโน	54	13.5
10. ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	29	7.3
11. วิจัยไทยคิด	26	6.5

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตารางที่31 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ในแต่ละรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเปิดรับชมรายการฉลาดล้ำโลก มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมาได้แก่รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ตอนอโรคาซายปาร์ตี้ คิดเป็นร้อยละ 64.8 รายการรู้ค่าพลังงาน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และรายการ Wonderful World โลกมหัศจรรย์ คิดเป็นร้อยละ 26.0 ตามลำดับ

จากตาราง วิเคราะห์ได้ว่า รายการวิทยาศาสตร์ที่กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับชมมากที่สุดเป็นรายการวิทยาศาสตร์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ และมีรูปแบบรายการและวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดผู้ชมได้ ได้แก่รายการ ฉลาดล้ำโลก (Beyond Tomorrow International) และรายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์

รายการฉลาดล้ำโลกนั้น ได้ทำการนำเนื้อหาจากรายการ Beyond Tomorrow International ซึ่งเป็นรายการสารคดีที่นำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย มีผู้สนับสนุนรายการคือ สวทช กระทรวงวิทยาศาสตร์ รายการ ฉลาดล้ำโลก ออกอากาศวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 10.30 – 11.30 น. ทางสถานีช่อง โมเดิร์น 9 ทีวี ความยาว 1 ชั่วโมง คุณพิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ เป็นพิธีกรดำเนินรายการ เมื่อเข้าสู่เนื้อหาจะใช้เสียงบรรยายไทยบรรยายเรื่องราวในแต่ละตอน นอกจากนี้ยังมีช่วง"ฉลาดล้ำงานวิจัยไทยโดย สวทช." ซึ่งจะนำเสนอผลงานวิจัยด้านต่างๆที่ก้าวหน้าของประเทศไทย โดยช่วงนี้ได้รับการสนับสนุนจาก สวทช. และยังมีช่วงตอบคำถามประจำสัปดาห์ ในเนื้อหารายการทุกตอนนั้นแสดงถึงเทคโนโลยีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อันล้ำสมัยจากประเทศต่างๆ ในการออกอากาศหนึ่งครั้งจะประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 6 ตอน โดยแต่ละตอนอาจมีความแตกต่างกันตามแต่ละสาขาทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งแต่ละตอนมีประโยชน์ต่อมนุษยชาติในหลายๆด้าน จากนโยบายของผู้บริหารสถานีช่อง โมเดิร์นไนท์ ทีวี ดังกล่าว มีส่วนทำให้รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ออกอากาศทางช่อง 9 อสมท.นั้น ได้ออกอากาศในช่วงเวลาดี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน ที่สามารถตื่นขึ้นมาดูรายการวิทยาศาสตร์ในช่วงเช้า และเป็นรายการที่มีระยะเวลาในการออกอากาศยาว 1 ชั่วโมง ซึ่งการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากรายการโทรทัศน์นั้น หากรายการมีประสิทธิภาพในเรื่องของระยะเวลาการออกอากาศที่เหมาะสม ย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลในการรับความรู้ของผู้ชมได้เป็นอย่างดีขึ้นไปอีกด้วย

รายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความนิยมเคยรับชมเป็นอันดับที่ 2 ได้แก่ รายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ เป็นรายการเกมส์โชว์วาไรตี้โชว์เพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว โดยมีชื่อรายการในประเทศญี่ปุ่นว่า Saijyuukeikoku! Takeshi no hontou wa Kowaikatei no igaku มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "Medical Horror Check Show" ซึ่งเรียกห้องส่งของรายการว่า Black Hospital ผลิตขึ้นโดยบริษัท ทีวีอาซาฮี จำกัด ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งถูกผลิตขึ้นให้ผู้คนหวาดกลัว (ต่อโรคที่เป็นแล้วจะมีลักษณะใด) ในประเทศไทยได้รับลิขสิทธิ์รายการนี้มาผลิตในประเทศไทยโดยบริษัท เวิร์คพอยท์เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ร่วมมือกับโรงพยาบาลพญาไท รูปแบบเป็นรายการเกมโชว์โดยใช้ชื่อ

รายการเป็น ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้ ซึ่งวันเวลาในการออกอากาศนั้น คือวันอังคาร อยู่ในช่วงเวลา 20.15-21.05 น. ทางช่อง5 ซึ่งถือว่าได้ออกอากาศในช่วงเวลาดี (Prime time) ส่วนกลุ่มผู้ชมที่จะมาดูก็คือกลุ่มผู้ชมที่ไม่เลือกดูละครและเลือกมาดูรายการนี้แทน

เมื่อดูจากผลการศึกษาแล้ว หากเป็นรายการวิทยาศาสตร์ที่คนไทยผลิตเองเช่น “รายการวิจัยไทยคิด” ที่มีรูปแบบเป็นเกมส์โชว์ผนวกกับการทดลองทางวิทยาศาสตร์นั้น มีจำนวนผู้รับชมเพียง 6.5 เปอร์เซนต์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นรูปแบบรายการที่คนไทยไม่นิยม

ซึ่งจากผลการสำรวจนี้ สามารถบอกได้ถึงรูปแบบรายการวิทยาศาสตร์ที่เป็นที่นิยมของคนไทยว่า เป็นรายการประเภทสารคดีวิทยาศาสตร์ที่มีเนื้อหาน่าสนใจที่นำเข้าจากต่างประเทศ แล้วนำมาให้พิธีกรคนไทยเป็นผู้บรรยายเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจที่มากขึ้นนั่นเอง

ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการที่จะผลิตรายการวิทยาศาสตร์ที่น่าสนใจและสามารถแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดจากรายการประเภทอื่นๆให้ได้มากขึ้นนั้น ก็ควรที่จะเลือกรูปแบบรายการที่มีความน่าสนใจ มีเนื้อหานำเข้าจากต่างประเทศ และส่งให้บริษัทผู้ผลิตรายการที่มีศักยภาพในการผลิตรายการประเภทต่างๆที่ได้รับความนิยม เข้ามาเป็นผู้ผลิต เพื่อว่าในอนาคตรูปแบบรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย จะได้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น หรือจะใช้กลยุทธในการผลิตรายการในรูปแบบเดียวกันกับรายการฉลาดล้ำโลก นั่นคือ การนำเสนอเนื้อหารายการที่นำเข้าจากต่างประเทศ และนำเนื้อหารายการจากประเทศไทยเสนอควบคู่กันไปก็จะทำให้รายการมีความน่าสนใจและเข้าถึงผู้ชมได้ง่ายมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ตารางที่ 32

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเปิดรับชม
รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ต่อสัปดาห์

(n=400)

ความถี่ในการเลือกชมรายการวิทยาศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เฉลี่ย 1-2 วันต่อสัปดาห์	260	65.0
ไม่บ่อยหรือน้อยมาก	63	15.8
เฉลี่ย 3-4 วันต่อสัปดาห์	50	12.5
เป็นประจำทุกวัน	23	5.8
เฉลี่ย 5-6 วันต่อสัปดาห์	4	1.0

จากตารางที่32 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเฉลี่ย 1-2 วันต่อสัปดาห์ มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมากลุ่มตัวอย่างจะเปิดรับชมรายการไม่บ่อยหรือน้อยมาก และเฉลี่ย 3-4 วันต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 15.8 และ 12.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับชมเป็นประจำทุกวันและเปิดรับชมเฉลี่ย 5-6 วันต่อสัปดาห์ มีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.8 และ 1.0 ตามลำดับ

จากตาราง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เฉลี่ย 1-2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าไม่ได้มีความถี่ในการรับชมมากเกินไป แต่ก็ไม่ได้น้อยเกินไปสำหรับการบริโภครายการที่มีสาระความรู้อย่างรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ จากรายการวิทยาศาสตร์ทั้งหมด 11 รายการ มีถึง 8 รายการที่ออกอากาศเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้งเท่านั้น (อ้างอิงจากข้อมูลความถี่ในการออกอากาศของรายการวิทยาศาสตร์ จากบทที่ 4)

ตารางที่ 33

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์

(n=400)

เหตุผลในการเลือกชม	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับความรู้เพิ่มเติม	300	75.0
ได้รับความสนุกสนาน	168	42.0
เนื้อหาของรายการน่าติดตาม	163	40.8
อยากฉลาดขึ้น	94	23.5
อยากทันสมัย	73	18.3
ชื่อรายการน่าสนใจ	59	14.8
ชอบพิธีกร	40	10.0
เพื่อนแนะนำ	13	3.3

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตารางที่33 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น เนื่องจากเป็นรายการที่ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมซึ่งมีจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 75.0 รองลงมาได้แก่เหตุผลเนื่องจากเป็นรายการที่ทำให้ได้รับความสนุกสนาน และเหตุผลลำดับต่อมาคือเหตุผลที่ว่า เนื้อหาของรายการน่าติดตาม คิดเป็นร้อยละ 42.0 และ 40.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเนื่องจากชอบพิธีกร และเพื่อนแนะนำนั้น มีจำนวนน้อยคิดเป็นร้อยละ 10.0 และ ร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

จากตารางสรุปได้ว่า คนส่วนใหญ่มีเหตุผลในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการได้รับความรู้จากรายการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้น รูปแบบของการทำรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจจะต้องพิจารณาถึงการทำรายการเพื่อความรู้ แต่ต้องเป็นรายการที่มีความสนุกสนานและทำให้ผู้ชมอยากติดตามอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

จากการสำรวจผู้รับชมรายการที่มีต่อพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์นั้น พบว่ามีเพียง 10 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่ดูรายการเพราะให้ความสนใจในตัวของพิธีกร ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ปารณัท (2551) ที่ว่า พิธีกรดำเนินรายการนั้น ถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อรายการ บางรูปแบบรายการเน้นการใช้พิธีกรที่มีชื่อเสียง เป็นนักแสดงเป็นหลัก เช่น รายการบันเทิง เพื่อให้ผู้ชมที่ชื่นชอบบุคคลเหล่านี้อยู่แล้ว ติดตามชมรายการยิ่งขึ้น เหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี" โดยเหตุผลประการแรกที่กลุ่มตัวอย่างใช้เป็นเหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะการได้รับความรู้จากการรับชม ซึ่งทำให้พอเข้าใจได้ว่า แม้รูปแบบรายการประเภทอื่นอาจให้ความสำคัญกับพิธีกร แต่สำหรับรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว พิธีกรมิใช่ตัวแปรสำคัญในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่แม้ว่าพิธีกร จะไม่ใช่ปัจจัยหลักที่จะดึงดูดให้ผู้ชมมารับชมรายการวิทยาศาสตร์ แต่ก็อาจจะเป็นปัจจัยที่จะธำรงรักษาให้คนดูติดตามรายการอย่างต่อเนื่องได้

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ ไคสแวร์ (Chi Square: X^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยจำแนกตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

<u>สมมติฐานที่ 1</u> ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชม ทั้งด้านสาขาวิชาที่ศึกษาและสาขาการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

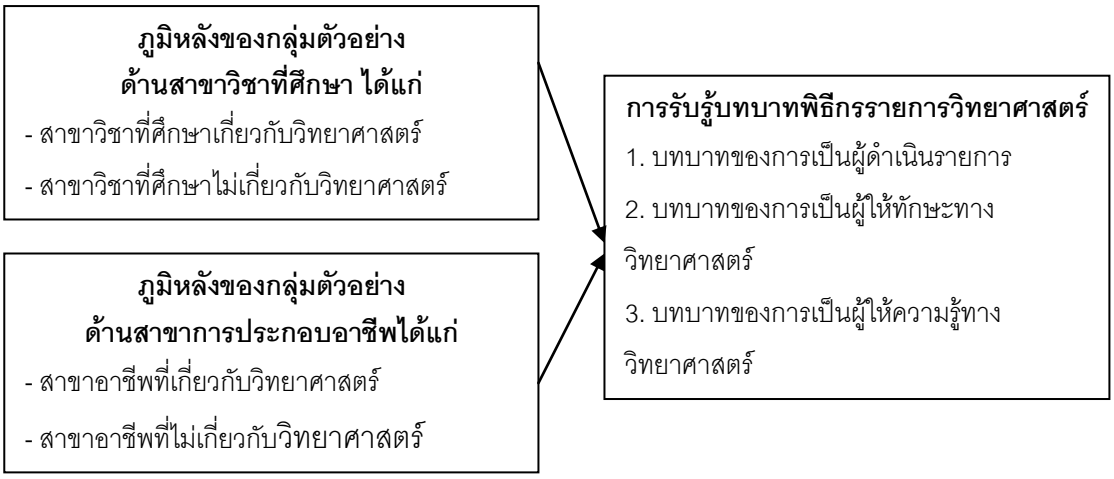

ตัวแปรต้นของการศึกษา ได้แก่ ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างด้านสาขาวิชาที่ศึกษา ได้แก่ สาขาวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาที่ศึกษาไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างด้านสาขาการประกอบอาชีพ ได้แก่ สาขาอาชีพที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และสาขาอาชีพที่ไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

ตัวแปรตามของการศึกษา ได้แก่ การรับรู้บทบาทพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย บทบาทของการเป็นผู้ดำเนินรายการ บทบาทของการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และบทบาทของการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

บทบาทของการเป็นผู้ดำเนินรายการ ได้แก่ ดึงดูดความสนใจให้คนมาชมรายการมากขึ้น ดึงดูดให้ผู้ชมติดตามรายการอย่างต่อเนื่อง และสร้างบรรยากาศไม่ให้น่าเบื่อ

บทบาทของการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การอธิบายความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง ส่งเสริมความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์

บทบาทของการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ให้ความเข้าใจหลักการทฤษฎีขั้นพื้นฐาน อธิบายเนื้อหาวิทยาศาสตร์ให้เข้าใจง่าย แปลภาษาวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนให้ดูง่าย และให้ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้า

ตารางที่34

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

สาขาวิชาที่ศึกษา	บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
สาขาด้านวิทยาศาสตร์	2.7%	24.1%	48.2%	24.9%	100.0%
	(7)	(62)	(124)	(64)	(257)
สาขาด้านสังคมศาสตร์	2.1%	24.5%	55.2%	18.2%	100.0%
	(3)	(35)	(79)	(26)	(143)
Total	2.5%	24.3%	50.8%	22.5%	100.0%
	(10)	(97)	(203)	(90)	(400)

Ho: สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

H_1: สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

$X^2=2.879^a$ Df =3 Sig. = .411

ดังนั้น ปฏิเสธ H_1 ยอมรับ Ho สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

จากตารางที่34 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์ศาสตร์จะรับรู้บทบาทของพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ ในระดับมาก ร้อยละ 48.2 เช่นเดียวกับสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ จะรับรู้บทบาทของพิธีการด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ ในระดับมาก ร้อยละ 55.2

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทของพิธีกรด้านการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการที่แตกต่างกันซึ่งนั่นหมายความว่า สาขาวิชาที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทั้งสาขาด้านวิทยาศาสตร์ หรือสาขาสังคมศาสตร์ ต่างก็ไม่มีผลต่อการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นพิธีกรผู้ดำเนินรายการ

ตารางที่35

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

สาขาวิชาที่ศึกษา	บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
สาขาด้านวิทยาศาสตร์	0.8%	15.2%	49.8%	34.2%	100.0%
	(2)	(39)	(128)	(88)	(257)
สาขาด้านสังคมศาสตร์	2.1%	18.9%	63.6%	15.4%	100.0%
	(3)	(27)	(91)	(22)	(143)
Total	1.3%	16.5%	54.8%	27.5%	100.0%
	(5)	(66)	(219)	(110)	(400)

Ho: สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

H_1: สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

$X^2=17.135^a$ Df =3 Sig. = .001

ดังนั้น ยอมรับ H_1 สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

จากตาราง35 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 63.6 เช่นเดียวกับสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 49.8

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ที่แตกต่างกัน หมายความว่าสาขาที่ศึกษาทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะเห็นด้วยระดับมาก ถึงร้อยละ 63.6 ว่าพิธีกรควรจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การอธิบายความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง ส่งเสริมความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และไม่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้กับบทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

ตารางที่36

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

สาขาวิชาที่ศึกษา	บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
สาขาด้านวิทยาศาสตร์	1.9%	16.0%	43.2%	38.9%	100.0%
	(5)	(41)	(111)	(100)	(257)
สาขาด้านสังคมศาสตร์	4.2%	14.7%	55.2%	25.9%	100.0%
	(6)	(21)	(79)	(37)	(143)
Total	2.8%	15.5%	47.5%	34.3%	100.0%
	(11)	(62)	(190)	(137)	(400)

Ho: สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

H_1: สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

$X^2=9.157^a$ Df =3 Sig. = .027

ดังนั้น ยอมรับ H_1 สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

จากตารางที่36 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 55.2 เช่นเดียวกับสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 43.2

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของพิธีกรที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่า สาขาที่ศึกษาทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้บทบาทของพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ต่างกัน และผู้ที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในระดับมากถึงร้อยละ 55.2 ได้แก่ ให้ความเข้าใจหลักการทฤษฎีขั้นพื้นฐาน

อธิบายเนื้อหาวิทยาศาสตร์ให้เข้าใจง่าย แปลภาษาวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนให้ดูง่าย และให้ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้า

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบทบาทพิธีกรในการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้กับบทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

ตารางที่37

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

สาขาอาชีพ	บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	2.7%	23.3%	51.4%	22.6%	100.0%
	(8)	(69)	(152)	(67)	(296)
ทำงานไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	1.9%	26.9%	49.0%	22.1%	100.0%
	(2)	(28)	(51)	(23)	(104)
Total	2.5%	24.3%	50.8%	22.5%	100.0%
	(10)	(97)	(203)	(90)	(400)

Ho: สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

H_1: สาขาอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

X^2=.692[a] Df =3 Sig. = .875

ดังนั้น ปฏิเสธ H_1 ยอมรับ Ho สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

จากตารางที่37 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์ศาสตร์จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ ในระดับมาก ร้อยละ 51.4 ส่วนสาขาอาชีพที่ไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ ในระดับมาก ร้อยละ 49.0

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทั้งอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ หรืออาชีพไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ต่างก็ไม่มีผลต่อการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

ตารางที่38

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

สาขาอาชีพ	บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	1.0%	20.9%	53.7%	24.3%	100.0%
	(3)	(62)	(159)	(72)	(296)
ทำงานไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	1.9%	3.8%	57.7%	36.5%	100.0%
	(2)	(4)	(60)	(38)	(104)
Total	1.3%	16.5%	54.8%	27.5%	100.0%
	(5)	(66)	(219)	(110)	(400)

Ho: สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

H_1: สาขาอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

$X^2=18.545^a$ Df =3 Sig. = .000

ดังนั้น ยอมรับ H_1 สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

จากตารางที่38 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 53.7 เช่นเดียวกับสาขาอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 57.7

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่า สาขาอาชีพทั้งที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะมีการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์น้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้แก่ การอธิบายความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง ส่งเสริมความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จะรับรู้กับบทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

ตารางที่39

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

สาขาอาชีพ	บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	3.0%	18.2%	46.6%	32.1%	100.0%
	(9)	(54)	(138)	(95)	(296)
ทำงานไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	1.9%	7.7%	50.0%	40.4%	100.0%
	(2)	(8)	(52)	(42)	(104)
Total	2.8%	15.5%	47.5%	34.3%	100.0%
	(11)	(62)	(190)	(137)	(400)

Ho: สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

H_1: สาขาอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

$X^2=7.606^a$ Df =3 Sig. = .055

ดังนั้น ปฏิเสธ H_1 ยอมรับ Ho สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

จากตารางที่39 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องวิทยาศาสตร์จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 46.6 ส่วนสาขาอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จะรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับมาก ร้อยละ 50.0

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน หมายความว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทั้งสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ต่างก็ไม่มีผลต่อการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

<u>สมมติฐานที่ 2</u> ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชม ทั้งด้านสาขาวิชาที่ศึกษาและสาขาการประกอบอาชีพว่ามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

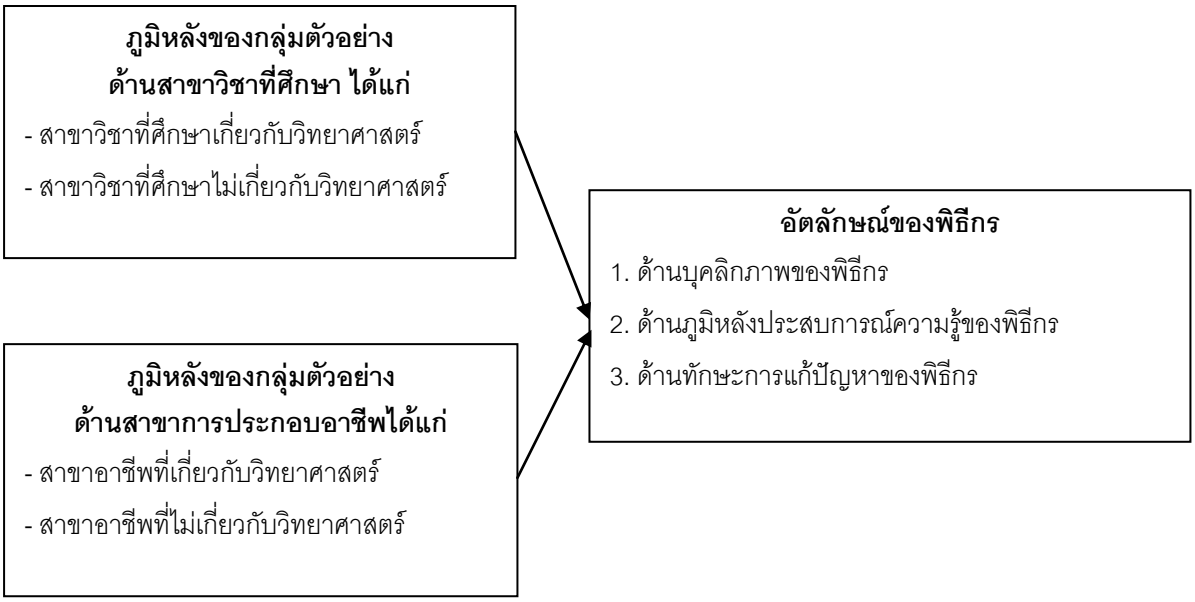

ตัวแปรต้นของการศึกษา ได้แก่ ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างด้านสาขาวิชาที่ศึกษา ได้แก่ สาขาวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาที่ศึกษาไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างด้านสาขาการประกอบอาชีพ ได้แก่ สาขาอาชีพที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และสาขาอาชีพที่ไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

ตัวแปรตามของการศึกษา ได้แก่ การรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพของพิธีกร ด้านภูมิหลังความรู้ประสบการณ์ของพิธีกร และด้านด้านทักษะการแก้ปัญหาด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

บุคลิกภาพของพิธีกร ได้แก่ การไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้ามีปัญหาต้องพิสูจน์โดยการทดลอง อยากรู้อยากเห็น รูปร่างหน้าตาดี บุคลิกดี มีเอกลักษณ์ดึงดูดให้ผู้ชมติดตาม มีวิธีการพูดที่น่าเชื่อถือ

ความรู้และประสบการณ์ของพิธีกร ได้แก่ การเป็นนักวิทยาศาสตร์ และเคยทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี และ

ทักษะปฏิภาณการแก้ปัญหาของพิธีกร ได้แก่ การต้องมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือเนื้อหาของรายการ ต้องมีทักษะทางวิทยาศาสตร์ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และต้องเก่งน่าเชื่อถือ

ตารางที่40

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

สาขาวิชาที่ศึกษา	อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
สาขาด้านวิทยาศาสตร์	0%	1.9%	49.8%	48.2%	100.0%
	(0)	(5)	(128)	(124)	(257)
สาขาด้านสังคมศาสตร์	2.1%	10.5%	28.7%	58.7%	100.0%
	(3)	(15)	(41)	(84)	(143)
Total	0.8%	5.0%	42.3%	52.0%	100.0%
	(3)	(20)	(169)	(208)	(400)

Ho: สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

H_1: สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

$X^2=30.464^a$ Df =3 Sig. = .000

ดังนั้น ยอมรับ H_1 สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

จากตารางที่40 พบว่า สาขาวิชาที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่างด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 58.7 ส่วนสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ ในระดับมาก ร้อยละ 49.8

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน หมายความว่า สาขาที่ศึกษาทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์รับรู้ถึงอัตลักษณ์ของพิธีกรด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้ามีปัญหาต้องพิสูจน์โดยการทดลอง อยากรู้อยากเห็น รูปร่างหน้าตาดี บุคลิกดี มีเอกลักษณ์ดึงดูดให้ผู้ชมติดตาม มีวิธีการพูดที่น่าเชื่อถือ ในระดับมากที่สุดร้อยละ 58.7

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และไม่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพมากที่สุด

ตารางที่41

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

สาขาวิชาที่ศึกษา	อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์					Total
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
สาขาด้านวิทยาศาสตร์	1.6%	8.6%	38.5%	32.7%	18.7%	100.0%
	(4)	(22)	(99)	(84)	(48)	(257)
สาขาด้านสังคมศาสตร์	2.1%	17.5%	36.4%	34.3%	9.8%	100.0%
	(3)	(25)	(52)	(49)	(14)	(143)
Total	1.8%	11.8%	37.8%	33.3%	15.5%	100.0%
	(7)	(47)	(151)	(133)	(62)	(400)

Ho: สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

H_1: สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

$X^2=11.242^a$ Df =4 Sig. = .024

ดังนั้น ยอมรับ H_1 สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

จากตารางที่41 พบว่า สาขาวิชาที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.5เช่นเดียวกับสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.4

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่า สาขาที่ศึกษาทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน อันได้แก่ การเป็นนักวิทยาศาสตร์ และเคยทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

ตารางที่42

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

สาขาวิชาที่ศึกษา	อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
สาขาด้านวิทยาศาสตร์	0.8%	7.4%	42.8%	49.0%	100.0%
	(2)	(19)	(110)	(126)	(257)
สาขาด้านสังคมศาสตร์	0.0%	10.5%	47.6%	42.0%	100.0%
	(0)	(15)	(68)	(60)	(143)
Total	0.5%	8.5%	44.5%	46.5%	100.0%
	(2)	(34)	(178)	(186)	(400)

Ho: สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

H_1: สาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

$X^2=3.603^a$ Df =3 Sig. = .308

ดังนั้น ปฏิเสธ H_1 ยอมรับ Ho สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

จากตารางที่42 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์ จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 49.0 ส่วนสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ในระดับมาก ร้อยละ 47.6

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่ศึกษากับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกร

ด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกรที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่า สาขาวิชาที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทั้งสาขาที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์ หรือสาขาที่ไม่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์ ต่างก็ไม่มีผลต่อการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาที่ไม่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

ตารางที่43

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

สาขาอาชีพ	อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	1.0%	6.1%	36.8%	56.1%	100.0%
	(3)	(18)	(109)	(166)	(296)
ทำงานไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	0%	1.9%	57.7%	40.4%	100.0%
	(0)	(2)	(60)	(42)	(104)
Total	0.8%	5.0%	42.3%	52.0%	100.0%
	(3)	(20)	(169)	(208)	(400)

Ho: สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

H_1: สาขาอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

$X^2=15.294^a$ Df =3 Sig. = .002

ดังนั้น ยอมรับ H_1 สาขาอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ

จากตารางที่43 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ ในระดับมาก ร้อยละ 57.7 ส่วนสาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์ จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 56.1

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ได้แก่ การไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้ามีปัญหาต้องพิสูจน์โดยการทดลอง อยากรู้อยากเห็น รูปร่างหน้าตาดี บุคลิกดี มีเอกลักษณ์ดึงดูดให้ผู้ชมติดตาม และมีวิธีการพูดที่น่าเชื่อถือ

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพมากที่สุด

ตารางที่44

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

สาขาอาชีพ	อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์					Total
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	1.7%	14.5%	35.8%	32.8%	15.2%	100.0%
	(5)	(43)	(106)	(97)	(45)	(296)
ทำงานไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	1.9%	3.8%	43.3%	34.6%	16.3%	100.0%
	(2)	(4)	(45)	(36)	(17)	(104)
Total	1.8%	11.8%	37.8%	33.3%	15.5%	100.0%
	(7)	(47)	(151)	(133)	(62)	(400)

Ho: สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

H_1: สาขาอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

$X^2=8.774^a$ Df =4 Sig. = .067

ดังนั้น ปฏิเสธ H_1 ยอมรับ Ho สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

จากตารางที่44 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.8 ส่วนสาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.3

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า

สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถตีความได้ว่า ไม่ว่าผู้รับชมรายการวิทยาศาสตร์จะทำงานเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ก็ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องของภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกรที่ดำเนินรายการวิทยาศาสตร์นั่นเอง

ตารางที่45

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

สาขาอาชีพ	อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์				Total
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	0.7%	10.1%	43.2%	45.9%	100.0%
	(2)	(30)	(128)	(136)	(296)
ทำงานไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	0%	3.8%	48.1%	48.1%	100.0%
	(0)	(4)	(50)	(50)	(104)
Total	0.5%	8.5%	44.5%	46.5%	100.0%
	(2)	(34)	(178)	(186)	(400)

Ho: สาขาอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

H_1: สาขาอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

$X^2=11.688^a$ Df =4 Sig. = .020

จากตารางที่45 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ในระดับมากและมากที่สุดถึง ร้อยละ 48.1 เป็นลำดับ ส่วนสาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์ จะรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 45.9

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาขาอาชีพกับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า สาขาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์พิธีกรด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกรที่แตกต่างกัน ได้แก่ การต้องมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือเนื้อหา

ของรายการ ต้องมีทักษะทางวิทยาศาสตร์ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และต้องเก่ง น่าเชื่อถือ

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกรมากที่สุด

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย และวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย รวมถึงศึกษาการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของไทยจากทรรศนะของผู้ชม และเปรียบเทียบบทบาทและอัตลักษณ์จากตัวรายการและจากทรรศนะของผู้ชม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสานวิธีวิทยาระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้สามารถเข้าใจภาพรวมของบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ และวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาการดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ 1 การศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยศึกษาบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการชิวิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยศึกษาจากเทปบันทึกรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ไทยทางช่องฟรีทีวี ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง5 ช่อง7 ช่อง9 ช่องNBT และ ช่องThai PBS และงานเขียนประเภทบทความ บทสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรและบุคลากรด้านการผลิตรายการวิทยาศาสตร์ซึ่งปรากฏในสื่อ อินเทอร์เนต นิตยสาร วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ต่างๆ

ส่วนที่ 2 การศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยศึกษาพฤติกรรมการรับรู้และทรรศนะของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะทำการวิจัยในรูปแบบ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey

Research) ผู้วิจัยจะใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คนตามการคำนวณโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการ Quota Sampling กลุ่มละ 200 คน โดยผู้วิจัยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มแรกคือ ประชากรที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์จำนวน 200 คน และประชากรที่ไม่มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ 200 คน

ส่วนที่ 1
การศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพจะศึกษาเพื่อวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทยและเพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทยในรูปแบบการ โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยศึกษาจากบันทึกเทปรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ไทยทางช่องฟรีทีวี ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง5 ช่อง7 ช่องModern 9 TV ช่องNBT และ ช่องThai PBS และงานเขียนประเภทบทความ บทสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรและบุคลากรด้านการผลิตรายการวิทยาศาสตร์ซึ่งปรากฏในนิตยสาร วารสาร อินเตอร์เนต หรือหนังสือพิมพ์ต่างๆ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 11 รายการที่มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ ณ ช่วงเวลาที่ได้ศึกษา คือตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2553 มีรูปแบบรายการที่หลากหลายแตกต่างกันไป จึงขอแยกสรุปเป็นประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

เนื้อหารายการ

จากรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 11 รายการที่มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการนั้นสามารถจำแนกเนื้อหารายการตามสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ดังนี้

1. วิทยาศาสตร์การแพทย์ มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่ รายการ พบหมอศิริราช เป็นรายการที่นำเสนอเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ สาเหตุของโรค วิธีการรักษา การดูแลและป้องกันอย่างคร่าวๆ เป็นรายการสารคดีสั้นจึงทำให้พิธีกรมีบทบาทค่อนข้างน้อย เป็นเพียงรายการที่ให้ข้อมูลเบื้องต้น หรือเกร็ดความรู้เท่านั้น แต่ข้อดีคือ เนื้อหาที่นำเสนอจะมีความกระชับ ตรงประเด็นมากที่สุด ทั้งนี้แต่ละรายการล้วนแล้วแต่มีโรงพยาบาลเป็นผู้สนับสนุนหลักทั้งสิ้น ซึ่งเสมือนเป็นการโฆษณาโรงพยาบาลไปในตัวด้วยเช่นกัน

2. วิทยาศาสตร์ทั่วไป มีจำนวนรายการมากที่สุด 7 รายการ ได้แก่ รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคาซายส์ ปาร์ตี้, รายการฉลาดล้ำโลก, รายการวันละนิด วิทย์เทคโน, รายการWonderful World ,รายการวิจัยไทยคิด, รายการ ISciฉลาดยกกำลัง2, รายการชาววิทย์ชิดชาวบ้าน ซึ่งรายการในหมวดนี้จะมีเนื้อหาที่หลายหลาย เนื่องจากครอบคลุมทั้งด้านชีวภาพและกายภาพ ซึ่งในแต่ละตอนที่ออกอากาศอาจมีเนื้อหาทั้งสองด้านหรือด้านใดด้านหนึ่ง และเนื่องจากความหลากหลายทางด้านเนื้อหารายการซึ่งสอดคล้องกับสื่อโทรทัศน์ที่เป็นสื่อที่มีผู้ชมกว้าง และรายการวิทยาศาสตร์ทั่วไปนี้ส่วนมากมีเวลาในการออกอากาศค่อนข้างมาก จึงทำให้บทบาทของพิธีกรนั้น มีความโดดเด่น และสามารถเห็นพิธีกรแสดงความสามารถได้ในหลายๆด้าน

3. เกษตรศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มี 1 รายการ ได้แก่ รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นรายการสารคดี นำเสนอ เทคโนโลยีการเกษตร, การแก้ปัญหาเกษตรกรรมต่างๆ, พืช สมุนไพร รวมทั้งภูมิปัญญาชาวบ้าน

4. พลังงานและสิ่งแวดล้อม มี 1 รายการ ได้แก่ รู้ค่าพลังงาน เนื้อหารายการจะกล่าวถึงพลังงานหลักและพลังงานทางเลือก โดยเฉพาะปัจจุบันที่พลังงานหลักซึ่งได้แก่ ปิโตรเลียม กำลังลดน้อยลงทุกที พลังงานทางเลือกจึงเป็นประเด็นสำคัญที่รายการเหล่านี้พยายามนำเสนอ อาทิ ไบโอดีเซล, พลังงานแสงอาทิตย์ รวมทั้งการพยายามสร้างความตระหนักในการประหยัดพลังงานทุกชนิด แต่มีเวลาออกอากาศค่อนข้างสั้น

5. เทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 1 รายการ รายการไซเบอร์ ซิตี้ คือ เกี่ยวกับเทคโนโลยีอันทันสมัยที่นำมาใช้ในระบบสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งอุปกรณ์อิเล็กโทรนิกส์ต่างๆ ที่ใช้ในระบบเหล่านี้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ คลื่น สัญญาณต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นวิทยาการอันทันสมัยในโลกยุคปัจจุบัน ช่วงเวลาในการออกอากาศค่อนข้างยาวและแบ่งเป็นหลายช่วง โดยในแต่ละช่วงมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน จึงทำให้พิธีกรสามารถแสดงบทบาทได้มาก

รูปแบบรายการ

จากรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการทั้ง 11 รายการ สามารถจำแนกรูปแบบได้ ดังนี้

1. รายการสารคดี มีจำนวน 4 รายการ ได้แก่ ฉลาดล้ำโลก, Wonderful World, ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน, ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร ทั้ง 5 รายการนี้เป็นรายการที่ให้สาระความรู้วิทยาศาสตร์ในด้านต่างๆ โดยมีความยาวในการออกอากาศแบบยาวมาก คือตั้งแต่ 30 นาทีขึ้นไป ซึ่งรูปแบบรายการเหล่านี้เป็นรายการที่เน้นในการให้ความรู้แก่ผู้ชมเป็นหลัก แต่มักไม่ได้ออกอากาศในช่วงเวลาสำคัญ พิธีกรของรายการเหล่านี้ จึงไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของผู้ชมนัก

2. รายการสารคดีสั้น มีจำนวน 4 รายการ คือ พบหมอศิริราช รู้ค่าพลังงาน,วันละนิดวิทย์เทคโน, ISCI ฉลาดยกกำลัง 2, รายการเหล่านี้ใช้เวลาในการออกอากาศไม่เกิน 5 นาที ให้เกร็ดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ในระยะเวลาสั้นๆ บางรายการเป็นเพียงรายการคั่นรายการอื่นๆ เพื่อให้มีรายการออกอากาศเต็มผังรายการเท่านั้น และบางรายการไม่เป็นที่รู้จักของผู้ชมเนื่องจากมักอยู่ในช่วงเวลาไม่สำคัญและใช้เวลาในการออกอากาศสั้นมาก นอกจากนี้ยังมีบางรายการที่มีรูปแบบสารคดีสั้นซึ่งออกอากาศเกือบทุกวัน แต่มีจำนวนผู้ที่เคยรับชมน้อยที่สุด

3. รายการเกมโชว์ มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ รายการปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอนอโรคาซายน์ ปาร์ตี้และรายการ วิจัยไทยคิด ทั้งสองรายการจะมีผู้แข่งขันเข้าร่วมตอบคำถามเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ แต่มีกลุ่มผู้ชมที่เป็นเป้าหมาย (Target Audience) ใกล้เคียงกัน ทำให้พิธีกรดำเนินรายการของทั้งสองรายการมีบทบาทและอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน มีเวลาในการออกอากาศนานแต่ออกอากาศเพียงสัปดาห์ละหนึ่งวัน

4. รายการวาไรตี้ มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่ รายการ ไซเบอร์ ซิตี้ รายการรูปแบบนี้จะมีประเด็นหลักที่ต้องการนำเสนอ และมีประเด็นอื่นๆร่วมเสนอในรายการด้วย จึงเป็นรายการที่มีความหลากหลายทางด้านรูปแบบและเนื้อหา เช่น รายการที่เน้นในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย

บทบาทที่พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์มีร่วมกันมากที่สุดนั่นคือ บทบาทในการดำเนินรายการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินรายการในรูปแบบเปิด และ ปิดรายการที่เห็นเด่นชัดที่สุด รองลงมาคือบทบาทการให้ข้อมูลความรู้ และรองลงมาคือบทบาทในการตั้งคำถาม และบทบาทสุดท้ายที่พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์แสดงออกมาน้อยที่สุดนั่นคือ บทบาทในการปลูกฝังทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทั้งในลักษณะที่ให้ผู้ชมมีส่วนร่วมและตัวเองเป็นผู้ทดลองเอง ที่เห็นเด่นชัด เช่น ดร. นิค จากรายการ ISCI ฉลาดยกกำลัง 2 ที่เป็นผู้ให้ทักษะด้วยการทำการทดลองด้วยตนเอง

อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย

อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์จะเห็นได้ว่า ลักษณะร่วมกันในด้านบุคลิกภาพที่เด่นชัดที่สุดคือ การแต่งตัวในลักษณะสุภาพ ไม่หวือหวา ท่าทางการแสดงออกสุภาพ แต่ไม่ดูเคร่งครัดเกินไป ดูสบายๆ อาจเพราะด้วยเนื้อหาของรายการซึ่งเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อยู่แล้ว จึงทำให้ผู้ดำเนินรายการพยายามที่จะไม่สร้างความอึดอัดให้กับผู้รับชมรายการอีกด้วยเครื่องแต่งกายที่ดูเป็นทางการเกินไป

ในส่วนของท่าทางการแสดงออกนั้น พิธีกรทั้ง 13 คน มีการแสดงออกด้วยท่าทางสุภาพและไม่ดูอึดอัดจนเกินไปเช่นกัน

ในด้านความรู้ประสบการณ์ของพิธีกร พบว่า พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่นั้น มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือบางท่านอาจไม่ได้จบด้วยการศึกษาด้านวิชาการ แต่เนื่องจากความสามารถและประสบการณ์ก็ทำให้ได้รับปริญญาเช่นกัน แต่ในเรื่องของสาขาอาชีพที่เรียนนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินรายการแต่อย่างใด เพราะแต่ละคนแทบไม่ได้จบสาขาวิทยาศาสตร์มาทั้งสิ้น

ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่ผู้ศึกษาทำการศึกษานั้น พบว่า ยังไม่เห็นบทบาทนี้เด่นชัดนัก เนื่องจากรายการวิทยาศาสตร์ที่อยู่ในช่วงที่ผู้วิจัยศึกษานั้น เป็นรายการที่มีระยะเวลาในการออกอากาศเพียง 3 – 5 นาทีเท่านั้น และนอกจากนั้น ยังเป็นรายการที่มีการตัดต่อแล้ว และมีผู้เชี่ยวชาญร่วมให้ข้อมูลและอธิบายรายละเอียดต่างๆร่วมอยู่ในรายการนั้นๆแล้วด้วย จึงพบว่า ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์นั้น ไม่เด่นชัด หรือแทบจะไม่พบเลย

ส่วนที่ 2

การศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยศึกษาพฤติกรรมการรับรู้และทรรศนะของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะทำการวิจัยในรูปแบบ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยจะใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คนตามการคำนวณโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการ Quota Sampling กลุ่มละ 200 คน โดยผู้วิจัยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มแรกคือ ประชากรที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์จำนวน 200 คน และประชากรที่ไม่มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ 200 คน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และบุคคลทั่วไป เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การรับชมรายการ และความถี่ในการรับชมรายการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังด้านสาขาวิชาที่ศึกษาและสาขาการประกอบอาชีพกับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ และการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ ด้วยค่าสถิติ Chi-square

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1. **<u>ข้อมูลลักษณะทางประชากร</u>**

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์จากทรรศนะของผู้ชม ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนภูมิหลังด้านสาขาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างเคยศึกษามา ส่วนใหญ่จะศึกษาในสาขาด้านวิทยาศาสตร์ และการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 15-35 ปี มีจำนวนเกินกว่าครึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และระดับการศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาอยู่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี นั่นหมายความว่า เป็นกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้อยู่ในวันนักเรียนนักศึกษา โดยมีภูมิหลังด้านการศึกษาเคยศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ หรือมีแผนการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ และกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ก็ยังเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การเคยเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การเคยเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ในแต่ละรายการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเปิดรับชมรายการฉลาดล้ำโลก มากที่สุด รองลงมาได้แก่รายการอโรคา ปาร์ตี้ไม่มีโรค รายการรู้ค่าพลังงาน และรายการ Wonderful World โลกมหัศจรรย์ ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า รายการวิทยาศาสตร์ที่กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับชมมากที่สุดเป็นรายการวิทยาศาสตร์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ และมีรูปแบบรายการและการนำเสนอที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดผู้ชมได้ ได้แก่รายการ ฉลาดล้ำโลก Beyond Tomorrow และรายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ตอน อโรคา ซายปาร์ตี้

รายการฉลาดล้ำโลก Beyond Tomorrow เป็นรายการที่นำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย ผู้สนับสนุนรายการคือ สวทช กระทรวงวิทยาศาสตร์ รายการ Beyond Tomorrow ฉลาดล้ำโลก ออกอากาศวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 10.30 – 11.30 น. ทางสถานีช่อง 9 อสมท. ความยาว 1 ชั่วโมงเป็นรายการประเภทสารคดี มีคุณพิพัฒน์ วิทยาปัญญานนท์ เป็นพิธีกรดำเนินรายการ เมื่อเข้าสู่เนื้อหาจะใช้เสียงบรรยายไทยบรรยายเรื่องราวในแต่ละตอน นอกจากนี้ยังมีช่วง "ฉลาดล้ำงานวิจัยไทยโดย สวทช." ซึ่งจะนำเสนอผลงานวิจัยด้านต่างๆที่ก้าวหน้าของประเทศไทย โดยช่วงนี้ได้รับการสนับสนุนจาก สวทช. และยังมีช่วงตอบคำถามประจำสัปดาห์ เนื้อหารายการทุกตอนแสดงถึงเทคโนโลยีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อันล้ำสมัยจากประเทศต่างๆ ในการออกอากาศหนึ่งครั้งจะประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 6 ตอน โดยแต่ละตอนอาจมีความแตกต่างกันตามแต่ละสาขาทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งแต่ละตอนมีประโยชน์ต่อมนุษยชาติในหลายๆด้าน จากนโยบายของผู้บริหารสถานีช่อง 9 อสมท. ดังกล่าว มีส่วนทำให้รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ออกอากาศทางช่อง 9 อสมท.นั้นมีช่วงเวลาในการออกอากาศยาว อาทิ รายการที่มีระยะเวลาในการออกอากาศยาว 1 รายการ ได้แก่ รายการ Beyond Tomorrowฉลาดล้ำโลก (60 นาที) ซึ่งการ

เรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากรายการโทรทัศน์นั้น หากรายการมีประสิทธิภาพในเรื่องของระยะเวลาการออกอากาศที่เหมาะสม ย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลในการรับความรู้ของผู้ชมได้เป็นอย่างดี

รายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความนิยมเคยรับชมเป็นอันดับที่ 2 ได้แก่ รายการ ปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายปาร์ตี้ เป็นรายการวาไรตี้โชว์เพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นรายการวาไรตี้โชว์จากประเทศญี่ปุ่น โดยมีชื่อว่า Saijyuukeikoku! Takeshi no hontou wa Kowaikatei no igaku มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "Medical Horror Check Show" ซึ่งเรียกห้องส่งของรายการว่า Black Hospital ผลิตขึ้นโดยบริษัท ทีวีอาซาฮี จำกัด ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งถูกผลิตขึ้นให้ผู้คนหวาดกลัว (ต่อโรคที่เป็นแล้วจะมีลักษณะใด) ในประเทศไทยได้รับลิขสิทธิ์รายการนี้มาผลิตในประเทศไทยโดยบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ร่วมมือกับโรงพยาบาลพญาไท โดยใช้ชื่อว่า "อโรคา ปาร์ตี้" ดังกล่าว โดยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 22.05 น. - 22.50 น. (ปัจจุบันเลื่อนเวลาออกอากาศเป็น 22.15 น. - 23.00 น. และจะเปลี่ยนวันออกอากาศเป็นทุกวันจันทร์ เวลา 22.15 - 23.00 น.เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2552) เริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2551 และ ออกอากาศเป็นเทปสุดท้ายวันจันทร์ที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ดำเนินรายการโดย ธงชัย ประสงค์สันติ และ หมอพี (ทันตแพทย์หญิง พอลลีน เต็ง) โดยใช้คำปรัชญาประจำรายการว่า "อโรคาปาร์ตี้ วาไรตี้ไม่มีโรค"รายการอโรคาปาร์ตี้นำมาออกอากาศอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 2 มกราคม 2553 เวลา 20.15 - 21.05 น.ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5และปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นรายการเกมโชว์ควิซโชว์โดยใช้ชื่อรายการเป็นปาร์ตี้วิทยาศาสตร์ ตอน อโรคา ซายส์ ปาร์ตี้ แทน อโรคาปาร์ตี้

<u>ความถี่ในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u>

ความถี่ในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเฉลี่ย 1-2 วันต่อสัปดาห์ มีมากที่สุด รองลงมากลุ่มตัวอย่างจะเปิดรับชมไม่บ่อยหรือน้อยมาก และเฉลี่ย 3-4 วันต่อสัปดาห์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับชมเฉลี่ย 5-6 วันต่อสัปดาห์ และเป็นประจำทุกวัน มีจำนวนไม่มากนัก

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เฉลี่ย 1-2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าไม่ได้มีความถี่ในการรับชมมากเกินไป แต่ก็ไม่ได้น้อย

เกินไปสำหรับการบริโภครายการที่มีสาระความรู้อย่างรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ซึ่งออกอากาศเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้งเท่านั้น

เหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เหตุผลในการเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนยีเนื่องจากเป็นรายการที่ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่เหตุผลเนื่องจากเป็นรายการที่ทำให้ได้รับความสนุกสนาน และเนื่องจากเรื่องราวของรายการ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเนื่องจากเพื่อนแนะนำ และชอบพิธีกร มีจำนวนน้อย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเหตุผลในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการได้รับความรู้จากรายการทางวิทยาศาสตร์ เป็นคนส่วนมากของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งรูปแบบของการทำรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจจะต้องพิจารณาถึงการทำรายการเพื่อความรู้ แต่ต้องเป็นรายการที่มีความสนุกสนานทำให้ผู้ชมอยากติดตามอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ ไคสแวร์ (Chi Square: X2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ และภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

<u>สมมติฐานที่ 1</u> ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชม ทั้งด้านสาขาวิชาที่ศึกษาและสาขาการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ภูมิหลังด้าน	บทบาทพิธีกร	X^2	df	sig	การแปลผล
สาขาวิชาที่ศึกษา	บทบาทการเป็นผู้ดำเนินรายการ	2.879[a]	3	.411	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
	บทบาทการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์	17.135[a]	3	.001	มีความสัมพันธ์กัน
	บทบาทการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์	9.157[a]	3	.027	มีความสัมพันธ์กัน
สาขาอาชีพ	บทบาทการเป็นผู้ดำเนินรายการ	.692[a]	3	.875	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
	บทบาทการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์	18.545[a]	3	.000	มีความสัมพันธ์กัน
	บทบาทการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์	7.606[a]	3	.055	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า สาขาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และบทบาทการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ บทบาทการเป็นผู้ดำเนินรายการไม่มีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่ศึกษา

ด้านสาขาการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับบทบาทการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น ส่วนบทบาทการเป็นผู้ดำเนินรายการและบทบาทการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ไม่มีความสัมพันธ์กับสาขาการประกอบอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นพิธีกรผู้ดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้กับบทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ความรู้

ทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้กับบทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จะรับรู้กับบทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

<u>สมมติฐานที่ 2</u> ภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

การวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังเกี่ยวกับรายการวิทยาศาสตร์ของผู้ชม ทั้งด้านสาขาวิชาที่ศึกษาและสาขาการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

ภูมิหลังด้าน	อัตลักษณ์พิธีกร	X^2	df	Sig	การแปลผล
สาขาวิชาที่ศึกษา	อัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพ	30.464[a]	3	.000	มีความสัมพันธ์กัน
	อัตลักษณ์ด้านภูมิหลังความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกร	11.242[a]	4	.024	มีความสัมพันธ์กัน
	อัตลักษณ์ด้านความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกร	3.603[a]	3	.308	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
สาขาอาชีพ	อัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพ	15.294[a]	3	.002	มีความสัมพันธ์กัน
	อัตลักษณ์ด้านภูมิหลังความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกร	8.774[a]	4	.067	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
	อัตลักษณ์ด้านความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกร	11.688[a]	4	.020	มีความสัมพันธ์กัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า สาขาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพ และอัตลักษณ์ด้านภูมิหลังความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ส่วนอัตลักษณ์ด้านความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกรไม่มีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่ศึกษา

ด้านสาขาการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ด้านความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกร ส่วนอัตลักษณ์ด้านความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของพิธีกรไม่มีความสัมพันธ์กับสาขาการประกอบอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพ โดย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกรมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

บทบาทหน้าที่ของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีคือ การพยายามลดช่องว่างแห่งความเข้าใจของประชาชน กับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นหน้าที่สำคัญของนักการสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยเน้นที่การให้ความคิดโดยใช้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ร่วมกับความรู้จากศาสตร์อื่นๆ เช่นประเทศไทยเป็นสังคมการเกษตร ก็อาศัยความเข้าใจวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีจากนักสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่นำเสนอ แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งทำอยู่

<u>ภูมิหลังด้านการศึกษากับบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u>

จากงานวิจัยพบว่า ภูมิหลังด้านการศึกษามีผลต่อความสนใจต่อการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับบทบาททั้ง 2 มากที่สุด แม้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะศึกษาในสาขาด้านวิทยาศาสตร์ จากภูมิหลังทางการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางการศึกษา ซึ่งโดยเฉพาะกลุ่มที่อายุระหว่าง 15-35 ปี และระดับการศึกษาต่ำกว่าวุฒิปริญญาตรีนั้น แต่กลุ่มสังคมศาสตร์กลับเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยเหตุผลเพื่อการได้รับความรู้จากรายการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งรูปแบบของการทำรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจจะต้องพิจารณาถึงการทำรายการเพื่อความรู้ แต่ต้องเป็นรายการที่มีความสนุกสนานอยากติดตามอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งที่มีภูมิหลังการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และไม่เกี่ยวข้องการวิทยาศาสตร์ ต่างก็ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้เนื่องมาจากบทบาทของการเป็นผู้ดำเนินรายการไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการรับชมรายการประเภทวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากผลการวิจัยเหตุผลในการชมรายการวิทยาศาสตร์มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารณัท เกิดผล (2551) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสำคัญของพิธีกรในรายการวิทยาศาสตร์ โดยผลการวิจัยพบว่าเหตุผลในการเปิดรับชม

รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะการได้รับความรู้จากการรับชม แม้รูปแบบรายการประเภทอื่นอาจรับรู้กับพิธีกร แต่สำหรับรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว พิธีกรจึงมิน่าจะเป็นตัวแปรหรือมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดความสนใจให้ผู้ชมเปิดรับชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่พิธีกรอาจจะมีบทบาทหน้าที่อย่างอื่นๆ มากกว่าเพียงการเป็นผู้ดำเนินรายการเท่านั้น

<u>ภูมิหลังด้านอาชีพกับบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u>

จากงานวิจัยพบว่า ภูมิหลังด้านอาชีพมีผลต่อความสนใจต่อการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบทบาทการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จะรับรู้กับบทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นกลุ่มที่น้อยกว่ากลับให้ความสนใจเกี่ยวกับบทบาทของพิธีกรในด้านการเป็นผู้ให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์มากกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพเกี่ยงกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งปารณัท เกิดผล ได้สรุปไว้ว่า

“...ผู้ชมที่มีอาชีพเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์อยู่แล้วน่าจะมีความสนใจเนื้อหาของรายการมากกว่าวิธีการนำเสนอ...” ปารณัท เกิดผล (2551, น.189)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suzanne de Cheveigne’ (1999) ซึ่งได้ศึกษารายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศในประเทศฝรั่งเศส ตั้งแต่การผลิต รูปแบบที่ปรากฏ สถาบันต่างๆรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในการรับชมรายการวิทยาศาสตร์ แต่พบว่ามีตัวแปรแทรก คือ ความคุ้นเคยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ หากผู้ชมมีความคุ้นเคยกับวิทยาศาสตร์ในระดับพอสมควร ความคุ้นเคยนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมการไม่สนใจรับข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรืออาจนำไปสู่การติดตามสนใจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้นด้วย ผู้ชมส่วนใหญ่นั้นมักให้ความสนใจกับรูปแบบรายการ วิธีการนำเสนอ พิธีกร เป็นสำคัญ แต่กลุ่มนักวิทยาศาสตร์จะสนใจในเนื้อหามากกว่า โดยเฉพาะคนที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกันจะเลือกสนใจองค์ประกอบของรายการวิทยาศาสตร์แตกต่างกันออกไป

นอกจากนี้ โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อ เพื่อสุขภาวะของสังคม (Media Monitor) และสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (2552) ได้ศึกษารายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฟรีทีวี โดยมีจุดมุ่งหมายการศึกษาเพื่อเป็นการศึกษาวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ข้อค้นพบจากการศึกษาดังกล่าว ชี้ให้เห็นบทบาทหน้าที่ผู้ดำเนินรายการ 4 บทบาทคือ บทบาทการดำเนินรายการ โดยผ่านการบรรยาย สนทนา สาธิต หรือสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ และเปิด-ปิดนำเข้าช่วงต่างๆ ของรายการ บทบาทการให้ทักษะทางวิทยาศาสตร์ บทบาทของการให้ข้อมูลความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บทบาทในการตั้งคำถามและสรุปคำตอบ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่มีภูมิหลังอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และไม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงบทบาทของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการรับรู้บทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการ และบทบาทพิธีกรด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพิธีกรรายการประเภทวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่ได้มีส่วนสำคัญในการดำเนินรายการและให้ความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์มากเท่าที่ควร ซึ่งจากการวิเคราะห์รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าพิธีกรเป็นเพียงผู้เชื่อมโยงรายการเข้าเนื้อหาหลักของรายการเท่านั้น

การรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์

“อัตลักษณ์” มีความแตกต่างจากคำว่า “บุคลิกภาพ” เนื่องจากบุคคลอาจมีความเหมือนกันได้ในแง่ของบุคลิกภาพ เช่นการมีนิสัยหรือลักษณะบางอย่างที่อาจจะเหมือนกันได้ แต่การเหมือนกันในด้านอัตลักษณ์ของบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความ รู้สึกร่วมกันในด้านการตระหนักรู้ (awareness) บางอย่างเกี่ยวกับตัวตนของเรา หมายถึงการยอมรับในความเป็นตัวตนประกอบเข้ากับการแสดงตัวตน (making oneself) ให้เห็นว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างอย่างไรกับกลุ่มอื่นหรือบุคคลอื่น

การที่เราเลือกนิยามความหมายของตนเองและแสดงตนเองต่อบุคคลหรือสังคมว่าเราเป็นใครนั้น เป็นกระบวนการของการเลือกใช้และแสดงออกซึ่งจะทำให้รู้ว่าเราเหมือนหรือแตก ต่างจากคนอื่นหรือกลุ่มอื่นอย่างไรโดยผ่านระบบของการใช้สัญลักษณ์ (Symbol) ซึ่งเป็นสิ่งที่ประกอบกันทั้งด้านอารมณ์ความรู้สึกภายในตัวเราและกระบวนการ ของโลกภายนอกที่เราเกี่ยวพัน เพราะ

มนุษย์เลือกใช้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายที่เกี่ยวกับตนเองทั้ง ในกระบวนการที่เขาสัมพันธ์กับโลกและในส่วนของตัวตนที่มันซ้อนทับกันอยู่

อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ จึงหมายถึง ลักษณะเฉพาะเด่นที่มีอยู่ในตัวของผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่มีความแตกต่างไปจากพิธีกรรายการอื่นๆ เช่น แต่งกายด้วยความสุภาพ มีน้ำเสียงที่ดี มีการแสดงอากัปกริยาสุภาพเหมาะกับกาลเทศะ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถน่าเชื่อถือ มีภูมิหลังด้านการศึกษาที่ดีถึงดีมาก มีความคิดเชิงวิทยาศาสตร์

สาขาที่ศึกษากับอัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากงานวิจัยพบว่า ภูมิหลังด้านการศึกษามีผลต่อความสนใจต่อการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพและด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีภูมิหลังการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของพิธีกรมากกว่ากลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีภูมิหลังด้านการศึกษาเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความสนใจเกี่ยวกับประเด็นอื่นมากกว่าอัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งจากงานวิจัยพบว่าผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์กลับรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากกว่า ซึ่งอาจมองว่าเป็นปัจจัยหลักที่พิธีรายการประเภทวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำเป็นต้องมี หากเมื่อมีผู้ร่วมดำเนินรายการซักถามเพิ่มเติมก็สามารถมีพื้นความรู้ที่สามารถตอบได้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อผกา วิริยานนท์ (2539) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ประกอบไปด้วย บุคลิกภาพส่วนบุคคล ความสามารถเฉพาะบุคคลในด้านการ

สื่อสาร สิ่งแวดล้อมในการทำงาน การสร้างภาพลักษณ์ ส่วนกระบวนการรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ประกอบด้วย การรักษาคุณภาพในการทำงาน และการรักษาภาพลักษณ์

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

<u>สาขาอาชีพกับอัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u>

จากงานวิจัยพบว่า ภูมิหลังด้านอาชีพมีผลต่อความสนใจต่อการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์จะรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของพิธีกรมากที่สุด จะเห็นได้ว่าผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จะไม่ได้สนใจหรือรับรู้กับอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เท่าใดนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะสนใจรูปแบบและลักษณะที่ปรากฏชัดเจนของพิธีกร โดยอาจไม่ได้สนใจกับภูมิหลังความรู้ของพิธีว่าจะมีหรือไม่มี เพราะความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สามารถพัฒนาและเพิ่มเติมขึ้นมาเองได้ โดยสังเกตจากการนำเสนอของพิธีกร

จากงานวิจัยของ ศรสวรรค์ ภู่วิจิตร (2540) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเกี่ยวข้องกับความสำเร็จและผลงานของคุณเอกชัย นพจินดาในฐานะสื่อสารมวลชนด้านกีฬา กล่าวถึงถึงอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการข่าวกีฬาไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นพิธีกรหรือนักข่าวกีฬาได้ต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกีฬา ทั้งกฎ กติกา เทคนิคการเล่นกีฬาทุกประเภทเป็นอย่างดี

ศรสวรรค์ ภู่วิจิตร ได้จำแนกบทบาทของพิธีกรดำเนินรายการว่าไม่เพียงแต่เป็นผู้เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของรายการให้เข้ามาเป็นอันหนึ่งกันเดียวกัน เป็นผู้สร้างความสนใจให้แก่ผู้ดูและชี้ชวนให้ผู้ชมได้มองเห็นแง่มุมต่างๆ ของรายการ บทบาที่สำคัญอีกประการหนึ่งนั่นคือการเป็นเอกลักษณ์ส่วนหนึ่งของรายการ และกล่าวถึงอัตลักษณ์ของพิธีกรดำเนินรายการ พิธีกรจะต้อง

สามารถเอาชนะความกลัวที่เกิดขึ้นในการดำเนินรายการ มีสมาธิจดจ่ออยู่กับสารที่จะสื่อไปยังผู้ชม ต้องรู้จักสร้างตนเองขึ้นมาอีกคน คือการสร้างตัวตนเพื่อแสดงบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นให้ผู้ชมเข้าใจถึงความเป็นพิธีกรดำเนินรายการนั้นๆ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีภูมิหลังการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ ไม่ได้รับรู้กับการแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิหลังหรือประสบการณ์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การศึกษาเรื่องการรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์นั้น มีการศึกษาเฉพาะตัวพิธีกรที่ทำหน้าที่หลักในการดำเนินรายการเท่านั้น ไม่ได้มีการพิจารณาพิธีกรในส่วนที่มาร่วมในช่วงสั้นๆ ดังนั้น หากผู้ที่สนใจจะศึกษาเพื่อต่อยอด ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ในส่วนของพิธีกรร่วมเพิ่ม อันนำไปสู่การรับรู้ภาพบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ได้ครบ รอบด้านละละเอียดมากยิ่งขึ้น

2. ในการศึกษาการรับรู้ของผู้ชมรายการวิทยาศาสตร์ในครั้งนี้ ยังไม่ครอบคลุมถึงเรื่องของบทบาทในการตั้งคำถาม ซึ่งจากการทำการศึกษาแล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่า บทบาทในการตั้งคำถามถือได้ว่าเป็นบทบาทสำคัญที่สุดของพิธีกรดำเนินรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น หากผู้ที่สนใจจะศึกษาเพื่อต่อยอด ควรมีการวิเคราะห์ในส่วนของบทบาทด้านการเป็นผู้ตั้งคำถามของพิธีกรรายการวิทยาศาสตรเพราะถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่ผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาและเป็นประโยชน์ต่อไป

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบกับรายการอื่นๆในประเภทเดียวกัน เช่น รายการสารคดีข่าว เพื่อให้บทบาทและอัตลักษณ์ที่เด่นชัดของพิธีกร มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์

ต่อผู้ผลิตรายการวิทยาศาสตร์นำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนารูปแบบรายการวิทยาศาสตร์ต่อไป

4. ควรมีการศึกษารายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากสถานีโทรทัศน์ที่ต้องจ่ายค่าบริการ อาทิ เคเบิลทีวี, True visions เป็นต้น ซึ่งอาจจะศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับรายการวิทยาศาสตร์ในสถานีฟรีทีวี หรือการวิเคราะห์รายละเอียดทั้งเนื้อหาและรูปแบบรายการวิทยาศาสตร์ที่ออกอากาศทางสถานีที่ต้องจ่ายค่าบริการ

5. ควรเพิ่มการศึกษากลุ่มผู้ชมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มผู้ชมที่หลากหลายนั้น มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างไร เนื่องจากผู้ชมเป็นดรรชนีชี้วัดประสิทธิผลของรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี หากศึกษาให้ละเอียดมากขึ้นจะสามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนารายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้

6. หน่วยงานหรือองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ควรมีความร่วมมือในการผลิตรายการวิทยาศาสตร์ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความหลากหลายทั้งในเรื่องของรูปแบบของพิธีกรดำเนินรายการที่หลากหลายประเภทมากยิ่งขึ้น ระยะเวลาในการออกอากาศ ช่วงเวลาในการออกอากาศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้รับชมรายการได้สูงสุด

รายการอ้างอิง

วิทยานิพนธ์

กมลวรรณ ปัณฑวนันท์. การกระจุกตัวและการจัดสรรเวลาของรายการทีวีของธุรกิจฟรีทีวีในประเทศไทย. ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.

จิตต์สุขุม พวงเพชร. รูปแบบและลีลาการสัมภาษณ์ของพิธีกรรายการประเภทสนทนาเชิงสาระทางโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2548.

ช่อผกา วิริยานนท์. กระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539.

นงนุช ศิริโรจน์. การวิเคราะห์วิวัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2537.

ปารณัท เกิดผล. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลรายการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2551.

พัทธนันท์ เด็ดแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบการรับชมรายการโทรทัศน์ประเภทสาระความรู้ และสาระบันเทิง การจดจำได้และการนำไปใช้ประโยชน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2544.

วารี อัศวเกียรติรักษา. การทำหน้าที่ของรายการสารคดีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2542.

สนมพร ฉิมเฉลิม. กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์.วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สุกัญญา เพียรธุรกิจ. การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

อุรัสยาน์ สุขะตุงคะ. สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2546.

อัฐพร แจ้งใจ. การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2534 ถึงเดือน มิถุนายน 2535. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2536.

หนังสือ

ชาลิสา มากแผ่นทอง. การวางผังรายการโทรทัศน์ กรณีศึกษาสถานีโทรทัศน์เชิงพาณิชย์ในประเทศไทย. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2544.

ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ. “หน่วยที่ 2 ระบบสื่อมวลชน” ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อมวลชน นนทบุรี หน้า 76 –77 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2547.

ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ. การสัมภาษณ์ทางสื่อมวลชน. นนทบุรี : สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546.

พรปวีณ์ วาสิการ. เป็นพิธีกร...ไม่เห็นยาก. กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2553.

พีระ จิรโสภณ. วิธีการวิจัยการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

มัลลิกา คณานุรักษ์. เทคนิคการเป็นพิธีกรที่ดี.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์. 2545.

มัลลิกา คณานุรักษ์. จิตวิทยาการสื่อสารของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร.โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2547.

ยุบล เบ็ญจรงคกิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534.

ยุดา รักไทย และปานจิตต์ โกญจนวรรณ. พูดอย่างชาญฉลาด. กรุงเทพฯ : เอ็กซเปอร์เน็ท จำกัด. 2548.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, 2546.

วทัญญู มุ่งหมาย. ผู้ประกาศและพิธีกรในการดำเนินรายการ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549.

สวนิต ยมาภัย และถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์. หลักการพูดขั้นพื้นฐาน: สังเขปสาระสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, 2538.

สุกัญญา สมไพบูลย์. ศิลปะการใช้เสียงและการอ่านวินิจสาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

สุกัญญา สมไพบูลย์ และ ปอรรัชม์. ออกทีวีให้ดูดี. กรุงเทพฯ : โครงการสุนทรียนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

สุโขทัยธรรมาธิราช,มหาวิทยาลัย.สาขาวิชานิเทศศาสตร์.เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น หน่วยที่ 1-7 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ,2550.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจสื่อมวลชน พ.ศ.2551 (วิทยุและโทรทัศน์). กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2551.

เวปไซต์

ฉลาดชาย รมิตานนท์. “อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลง.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.soc.cmu.ac.th/~wsc/data/Identity28_3_05.pdf

นิเวศน์ กันไทยนราษฎร์. อยากเป็นพิธีกรดังฟังทางนี้. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.prettygang.com.

“ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารทางวิทยุโทรทัศน์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://courseware.payap.ac.th/docu/th203/content/gtv.htm

Tony Sing. “การสื่อสารวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กับการพัฒนาประเทศ”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=1437.

ภาษาอังกฤษ

Katz, Elihu and others. Utilization of mass communication by the individual, in J.G. Blumler and E. Katz (eds.) The Use of Mass Communications. Sage: Beverly Hills. 1974.

Michael O'Shaughnessy, Jane Stadler. Media and Society. Oxford University Press, Second edition, 2002.

ภาคผนวก

แบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง
การรับรู้บทบาทและอัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์

คำชี้แจง :

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย
2. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่มีในรายการวิทยาศาสตร์ของไทย
3. เพื่อศึกษาการรับรู้บทบาทของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของไทยจากทรรศนะของผู้ชมที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์และไม่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์
4. เพื่อศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ของพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ของไทยจากทรรศนะของผู้ชมที่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์และไม่มีภูมิหลังด้านวิทยาศาสตร์

แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
มีจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการรับชมรายการวิทยาศาสตร์
มีจำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 ทัศนคติที่มีต่อพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มีจำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

คำตอบของท่านจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยจะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อท่านและหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางสาวสุชีวา สิทธิจินดา
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ❍ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

1. **เพศ** ❍ ชาย ❍ หญิง

2. **อายุ** ❍ ต่ำกว่า 15 ปี ❍ 15-25 ปี
❍ 26-35 ปี ❍ 36-45 ปี
❍ 46-55 ❍ มากกว่า 55 ปี

3. **ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด** ❍ ต่ำกว่าปริญญาตรี ❍ ปริญญาตรี
❍ ปริญญาโท ❍ ปริญญาเอก

4. **สาขาวิชาที่ศึกษา** ❍ สาขาด้านวิทยาศาสตร์ ❍ สาขาด้านสังคมศาสตร์

5. **อาชีพ** ❍ ทำงานเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ❍ ทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการรับรมรายการวิทยาศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ❍ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

6. **รายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไปนี้ ท่านเคยรับชมรายการใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)**

❍ ฉลาดล้ำโลก ❍ วันละนิด วิทย์เทคโน
❍ Wonderful World โลกมหัศจรรย์ ❍ ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร
❍ รู้ค่าพลังงาน ❍ ไซเบอร์ซิตี้
❍ อโรคา ปาร์ตี้ไม่มีโรค ❍ วิจัยไทยคิด
❍ I Sci ฉลาดยกกำลังสอง ❍ พบหมอศิริราช
❍ ชาววิทย์ชิดชาวบ้าน

7. **ความถี่ที่ท่านเลือกชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใน 1 สัปดาห์**

❍เฉลี่ย 1-2 วัน ต่อสัปดาห์ ❍ เฉลี่ย 3-4วันต่อสัปดาห์

❍เฉลี่ย 5-6 วัน ต่อสัปดาห์ ❍เป็นประจำทุกวัน ❍อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. **เหตุผลในการเลือกชมรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

❍ ชื่อรายการน่าสนใจ ❍ ชอบพิธีกร ❍ เรื่องราวของรายการ

❍ ได้รับความรู้เพิ่มเติม ❍ ได้รับความสนุกสนาน ❍ เพื่อนแนะนำ

❍ อยากฉลาดขึ้น ❍ อยากทันสมัย ❍ อื่นๆโปรดระบุ....

ส่วนที่ 3 ทัศนคติที่มีต่อพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด คำตอบมี 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด หรือเกี่ยวข้องมากที่สุด

มาก หมายถึง เห็นด้วยมาก หรือเกี่ยวข้องมาก

ปานกลาง หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง หรือเกี่ยวข้องบ้าง

น้อย หมายถึง เห็นด้วยน้อย หรือเกี่ยวข้องน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ไม่เห็นด้วย หรือไม่เกี่ยวข้อง

9. **ท่านคิดว่าพิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในรายการโทรทัศน์ไทยปัจจุบันทำหน้าที่อย่างไรในรายการ**

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ดึงดูดความสนใจให้คนมาชมรายการมากขึ้น					
2. ดึงดูดให้ผู้ชมติดตามรายการอย่างต่อเนื่อง					
3. สร้างบรรยากาศไม่ให้น่าเบื่อ					
4. อธิบายความรู้ไปสู่การนำไปปฏิบัติจริงได้					
5. ให้ความเข้าใจหลักการทฤษฎีขั้นพื้นฐานวิทยาศาสตร์ได้					
6. ส่งเสริมความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์					
7. อธิบายเนื้อหาวิทยาศาสตร์ให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น					
8. แปลภาษาวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนให้ดูง่ายขึ้น					
9. สร้างทัศนคติว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องสำคัญต่อชีวิต					
10. ให้ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์					

10. ท่านคิดว่าคุณสมบัติใดที่พิธีกรรายการวิทยาศาสตร์ทุกคนจำเป็นต้องมี

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ					
2. ถ้ามีปัญหาต้องพิสูจน์โดยการทดลอง					
3. อยากรู้อยากเห็น					
4. รู้ร่างหน้าตาดี บุคลิกดี					
5. มีเอกลักษณ์ดึงดูดให้ผู้ชมติดตาม					
6. มีวิธีการพูดที่น่าเชื่อถือ					
7. เป็นนักวิทยาศาสตร์					
8. เคยทำงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี					
9. ต้องมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือเนื้อหาของรายการ					
10. ต้องมีทักษะทางวิทยาศาสตร์					
11. สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดำเนินรายการได้ต่อเนื่องไม่สะดุดแม้จะเกิดปัญหา					
12. ต้องเก่ง น่าเชื่อถือ					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินรายการวิทยาศาสตร์ของพิธีกร

……

……

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุชีวา สิทธิจินดา เกิดวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาปริญญา ศิลปศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษจาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น จากนั้นเข้ามาทำการศึกษาต่อ ในหลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา2552 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง เลขานุการ สังกัด ENGLISH TRAINING UNIT (ETU), DEPARTMENT OF COMMON AND GRADUATE STUDIES (CGS). SIRINDHORN INTERNATIONAL INSTITUTE OF TECHNOLOGY (SIIT)